

Годишњи извјештај

2020

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ 2020. ГОДИНА

САДРЖАЈ

Уводна ријеч гувернера	5
Правни статус	7
1. ЕКОНОМСКА КРЕТАЊА У 2020. ГОДИНИ	11
1.1 Међународно економско окружење	11
1.2 Извјештај о стању бх. привреде	15
1.2.1 Реални сектор	16
I. Индустијска производња и грађевинарство	16
II. Цијене	16
III. Запосленост и плате	17
1.2.2 Фискални сектор	19
1.2.3 Банкарски сектор	22
1.2.4 Спољни сектор	24
I. Платни биланс	24
II. Номинални и реални ефективни девизни курс	25
2. ИЗВЈЕШТАЈ О АКТИВНОСТИМА ЦББИХ У 2020. ГОДИНИ	29
2.1 Монетарна политика	30
2.2 Рачун резерви код ЦББиХ	30
2.3 Управљање девизним резервама	33
2.4 Управљање готовим новцем	35
2.5 Одржавање платних система	38
2.6 Улога фискалног агента	40
2.7 Прикупљање и креирање статистичких података	41
2.8 Праћење системских ризика у финансијском систему	42
2.9 Сарадња с међународним институцијама и рејтинг агенцијама	43
2.10 Процес интерне ревизије	44
2.11 Остало	44
2.11.1 Управљање људским ресурсима	44
2.11.2 Комуницирање с јавношћу	47
Списак графикана	49
3. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНО СПОЉНОГ РЕВИЗОРА	53
4. СТАТИСТИЧКЕ ТАБЕЛЕ	131
Списак табела	177
Публикације и веб сервиси	178
Скраћенице	180

УВОДНА РИЈЕЧ ГУВЕРНЕРА

Поштовани,

У Годишњем извјештају који је пред вама представили смо најважније мјере и активности које је Централна банка Босне и Херцеговине предузимала током 2020. године како би испунила свој законом постављени циљ – одржавање стабилности домаће валуте у складу са одабраним моделом монетарне политике познатим као валутни одбор.

Досљедно проводећи мандат, Централна банка Босне и Херцеговине је одржала стабилност домаће валуте, дајући допринос укупној финансијској стабилности у земљи. Централна банка Босне и Херцеговине је континуирано радила на провођењу задатака из Стратешког плана.

Обавезна резерва банака је одржавана у складу са законским прописима, девизним резервама се управљало примарно на принципима сигурности, платни системи земље, као битан фактор финансијске стабилности, функционисали су без прекида и уредно су извршене све трансакције, задовољене су све потребе банака и привреде када је у питању

снабдјевање готовим новцем и уредно је извршавана функција фискалног и банкарског агента за државу Босну и Херцеговину и друге јавне институције.

У марту 2020. године проглашена је глобална пандемија коронавируса која је значајно промијенила домаће и међународно економско окружење.

Успоравање и заустављање глобалног протока роба и услуга, слиједом утицаја ширења пандемије коронавируса, узроковали су рекордан пад економске активности у 2020. години. Пандемија КОВИД-19 је довела до снажних поремећаја у економијама широм свијета. Већина земаља је у марту потпуно затворила економије, због брзог ширења епидемије, што је здравствене системе довело готово до колапса у неким европским земљама. Затварање економија се наметнуло као неминовност, али и преседан у новијој историји. Наравно, цијена затварања је била огроман пад економске активности и БДП-а.

У Босни и Херцеговини забиљежен је пад БДП од око -4,5%, посебно изражено у индустрији, трговини, транспорту и туризму. Посебно је погођен реални сектор економије, индустријска производња и дјелатности услужног сектора. Пад БДП-а негативно се одразио на фискалне показатеље у виду пада прихода и раста расхода влада у Босни и Херцеговини. На различитим нивоима власти донесени су пакети мјера који су имали за циљ очување радних мјеста и подршку здравственом сектору.

Нажалост, пандемија је изазвала снажну контракцију и у спољнотрговинској размјени и значајно погоршање платнобилансне позиције у 2020. години. Најзначајније смањење у спољнотрговинској размјени у 2020. години је забиљежено на смањењу извоза услуга и смањењу увоза.

Банкарски сектор је остао стабилан и ликвидан, суочен са изазовима пандемије и мјерама које су предузимане од стране агенција за банкарство као регулатора. Забиљежен је пад кредитне активности, уведен је мораторијум кредитних обавеза у циљу олакшавања измиривања кредитних обавеза као и друге мјере у циљу одржавања пословања клијената. Депозити у комерцијалним банкама забиљежили су раст од 4,8% у односу на претходне године.

Пословање Централне банке Босне и Херцеговине се од дана проглашења стања природне и друге несреће, 17. марта 2020. године, одвијало у условима неизвјесности и отежаног провођења задатака и активности. У условима готово потпуног затварања и забране кретања, Централна банка Босне и Херцеговине се суочила са изазовом осигурања континуитета пословања, при томе водећи рачуна о сигурности и здрављу запосленика. Пажљивим планирањем, праћењем инструкција релевантних тијела, те имплементацијом плана пословања у ванредним околностима, обезбијеђено је сигурно окружење за рад и континуитет свих пословних процеса без и једног застоја током 2020. године.

Централна банка Босне и Херцеговине је одржавањем монетарне стабилности и доприносом финансијској стабилности препозната од стране стручне и шире јавности, као и међународне заједнице, за што је током 2020. године добила неколико признања.

Успјешна реализација свих задатака и активности у 2020. години не би била могућа без максималне професионалности и ангажмана свих чланова колектива Централне банке Босне и Херцеговине, поготово у околностима рада које је наметнула пандемија.

Овом приликом желим да се захвалим свим члановима Управног одбора, Управе и запосленицима на професионалном приступу и доприносу у постизању задатих циљева.

Годишњи извјештај за 2020. годину одобрен је на сједници Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, одржаној 29.03.2021. године.

др Сенад Софтић
Гувернер

ПРАВНИ СТАТУС

У складу с Уставом – Анексом 4. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, Централна банка Босне и Херцеговине је институција Босне и Херцеговине основана Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, који је усвојио Парламент Босне и Херцеговине 20. јуна 1997.¹ године и почела је с радом 11. августа 1997. године. Основни циљеви и задаци Централне банке Босне и Херцеговине, утврђени Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, јесу:

- да постигне и очува стабилност домаће валуте (конвертибилне марке) тако што је издаје уз пуно покриће у слободним конвертибилним девизним средствима, у складу с аранжманом познатим под називом валутни одбор, према фиксном курсу: једна конвертибилна марка за једну њемачку марку. Од 1. јануара 2002. конвертибилна марка везана је за евро према курсу: једна конвертибилна марка за 0,511292 евра, односно један евро износи 1,955830 конвертибилних марака;
- да дефинише и контролише провођење монетарне политике Босне и Херцеговине;
- да држи службене девизне резерве и управља њима на сигуран и профитабилан начин;
- да одржава одговарајуће платне и обрачунске системе;
- да координише дјелатности агенција за банкарство ентитета надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- да прима депозите од институција на нивоу Босне и Херцеговине, односно депозите ентитета и њихових јавних институција на основу заједничке одлуке ентитета, као и депозите комерцијалних банака;
- да издаје прописе и смјернице за остваривање дјелатности Централне банке Босне и Херцеговине у оквиру овлаштења утврђених Законом о Централној банци Босне и Херцеговине;
- да учествује у раду међународних организација које раде на утврђивању финансијске и економске стабилности те заступа Босну и Херцеговину у међувладиним организацијама о питањима монетарне политике.

Централна банка Босне и Херцеговине потпуно је независна од Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске те било које јавне агенције и органа, а у циљу објективног провођења својих задатака.

Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине је орган Централне банке Босне и Херцеговине надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Централне банке Босне и Херцеговине, у складу с овлаштењима утврђеним Законом о Централној банци Босне и Херцеговине. Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине састоји се од пет чланова, које именује Предсједништво Босне и Херцеговине и између својих чланова бира гувернера, који је уједно и предједавајући овог органа и Управе ЦББиХ. Гувернер је главни извршни функционер задужен за свакодневно пословање Централне банке Босне и Херцеговине. Управа ЦББиХ, коју чине гувернер и три вицегувернера (које именује гувернер, уз одобрење Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине), на захтјев гувернера, као главног извршног функционера, оперативно проводи активности Централне банке Босне и Херцеговине и усклађује активности организационих јединица.

За контролу ризика у Централној банци Босне и Херцеговине гувернер, уз одобрење Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, именује главног интерног ревизора и замјенике главног интерног ревизора.

Пословање Централне банке Босне и Херцеговине остварује се преко Централног уреда са сједиштем у Сарајеву, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале са сједиштем на Палама и у Брчко дистрикту.

¹ "Службени гласник БиХ", 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 и 32/07.

**ЕКОНОМСКА
КРЕТАЊА У
2020. ГОДИНИ**

1. ЕКОНОМСКА КРЕТАЊА У 2020. ГОДИНИ

1.1 Међународно економско окружење

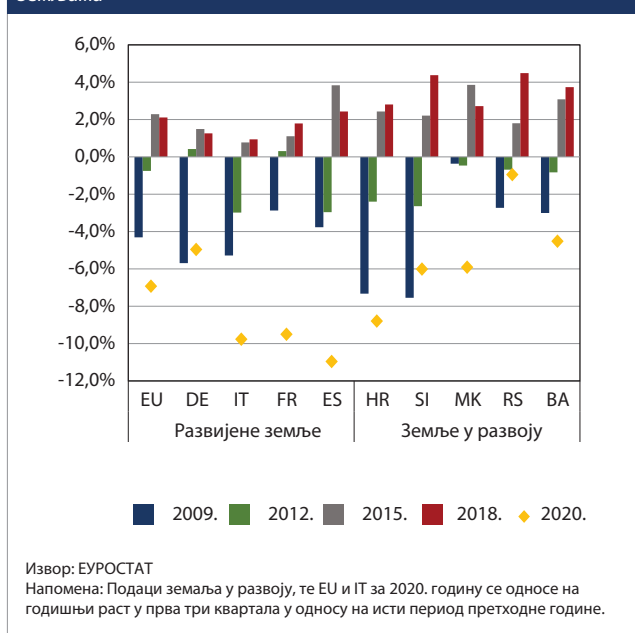
Успоравање и заустављање глобалног протока роба и услуга, услјед утицаја ширења пандемије коронавируса, узроковали су рекордан пад економске активности у 2020. години. Смањење потражње за производима, раст незапослености те значајан пад цијена нафте утицали су глобално на слабење инфлационих притисака током цијеле године. Пандемија коронавируса имала је снажан утицај и на тржиште рада, нарочито у земљама у којима нису одобрене значајне државне помоћи у очувању радних мјеста. Од почетка 2020. године, Управни одбор ЕЦБ-а је потврдио одређивање курса врло експанзивне монетарне политике на дужи период. Захваљујући оваквом смјеру и интензитету монетарне политике дошло је до значајног пада стопа приноса до доспијећа чак и на обвезнице земаља еврозоне с врло високим јавним дугом. Пандемија коронавируса имала је знатан утицај на динамику монетарних кретања и мјера у европодручју. FED је такође од почетка пандемије користио мјере изразито експанзивне монетарне политике за подршку америчкој економији и углавном су биле прилагођаване с циљем пружања подршке становништву и привреди кроз погоднија кредитирања и осигуравање ликвидности домаћем сектору.

Период после велике финансијске кризе обиљежен је дугорочном економском стагнацијом, након чега је услједио период благог раста економске активности, који је изненада прекинут снажним утицајем корона шока. Након што је у претходним годинама дјелатност

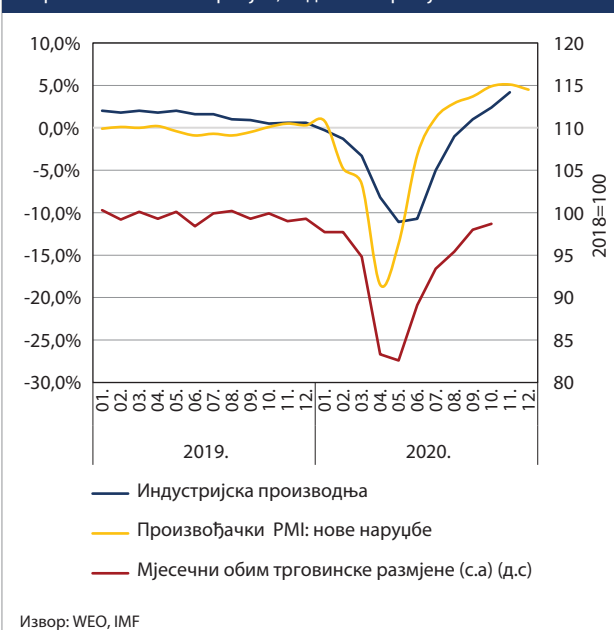
трговине, смјештаја и превоза позитивно доприносила расту БДП-а, у извјештајној години овај сектор бележи највеће губитке услјед ограниченог кретања становништва, што се нарочито одражава на земље које у својој економској структури значајно зависе од туризма² (графикон 1.1).

Индикатори глобалне активности показују да је трговински сектор с настанком кризе забиљежио већи пад него је то случај с индустријском производњом. Индустријска производња је на глобалном нивоу смањена за 10,0% у првој половини године, док је у другој половини године евидентан опоравак индустријске производње. Индекс мјесечног обима трговинске размјене је до краја 2020. године остао испод нивоа из 2018. године (графикон 1.2).

Графикон 1.1: Годишње промјене реалног БДП-а у одабраним земљама

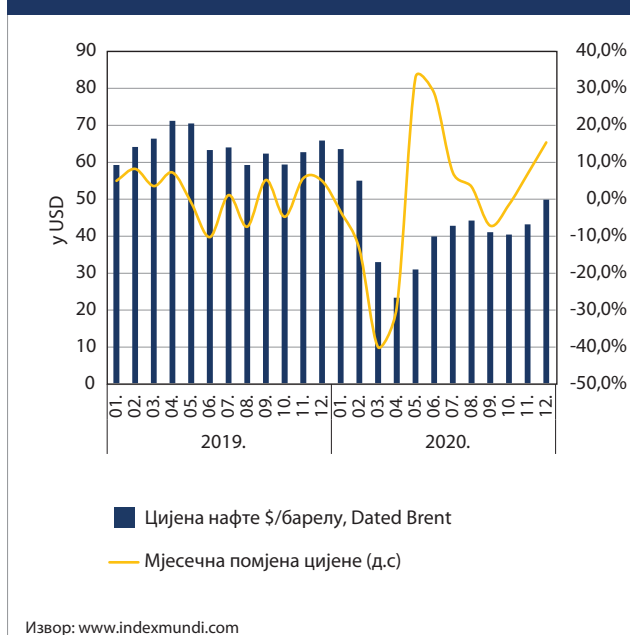
Графикон 1.2: Индикатори глобалне активности у 2020. години, квартални помични просјек, годишње промјене

² Према подацима Свјетског савјета за путовања и туризам (енг. WTTC), који укључује процјену доприноса туризма и превоз на БДП, овај сектор је у 2019. години имао глобални удио од 10,3% у БДП-у (8,9 билиона USD), док је према првим процјенама очекивани пад у 2020. години износио 17,0% у односу на годину раније (7,4 билиона USD). Међу земљама гдје је присутан значајан допринос овог сектора, издвајају се земље на графикону 1.1. (IT, FR, ES, HR).

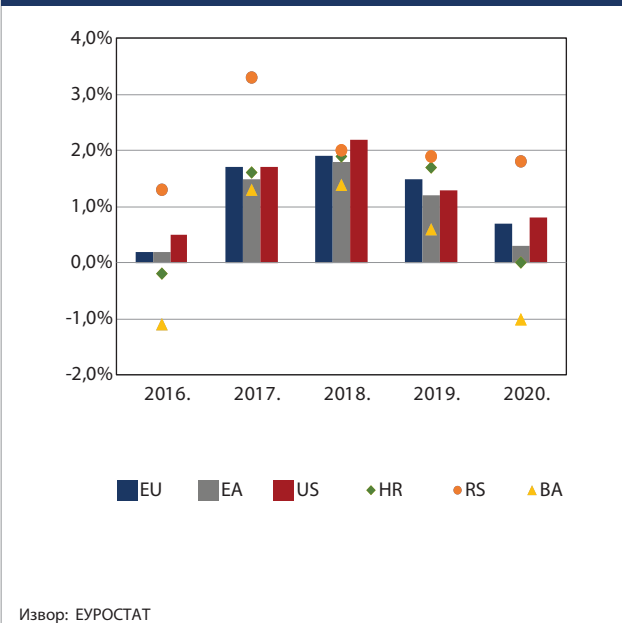
У 2020. години је забиљежен пад цијена свих берзанских роба (нарочито нафте), осим злата, што је одлика кризних времена. Пандемија Ковид-19 је изазвала ванредно јаку контракцију потражње за нафтом, након чега је посљедично умањена производња, што је резултирало снажном неравнотежом на тржишту. Глобална тражња за нафтом у години пандемије је смањена за 8,6%, што представља највећи пад потражње за овим енергентом у посљедњих тридесет година, док је цијена нафте с проглашењем пандемије била нижа за 50,0% у односу на крај 2019. године. До краја године је дошло до благог пораста цијене нафте, док је потражња за овим енергентом још увијек далеко испод нивоа прије кризе (графикон 1.3).

Графикон 1.3: Кретање цијена нафте на свјетском тржишту

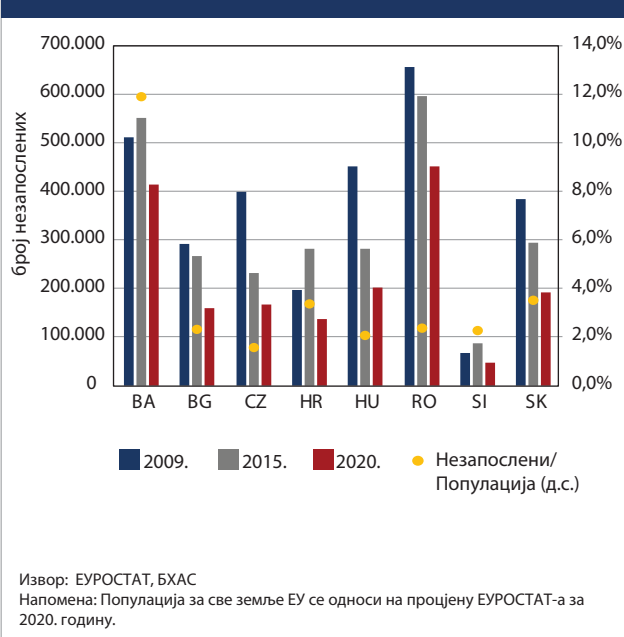
Просјечне потрошачке цијене у развијеним земљама, као и већини земаља у развоју, биљеже благи раст који је битно испод циљаног нивоa инфлације упркос континуираној експанзивној монетарној политици водећих централних банака. Уколико се посматра кретање просјечних потрошачких цијена у међународним оквирима и земљама региона, примјећује се како бх. тржиште константно биљежи најнижу инфлацију, односно највишу дефлацију (графикон 1.4).

Графикон 1.4: Годишње кретање просјечних потрошачких цијена у одабраним земљама

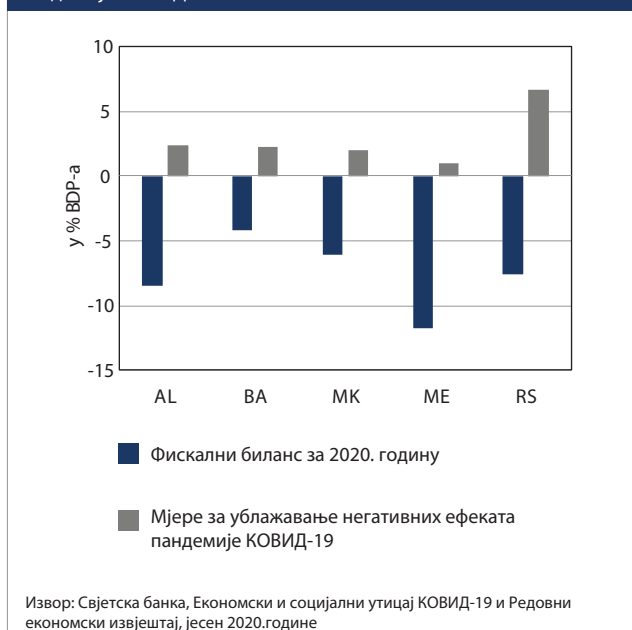
Стопа незапослености у ЕУ на крају године је износила 7,5% и само је за 1,0 процентни поен већа у односу на исти период 2019. године, као резултат значајне државне помоћи усмјерене ка очувању радних мјеста (графикон 1.5). Иако је стопа незапослености неравномјерно расла у земљама окружења, као резултат структурних економских разлика, бројне земље имају значајно смањење незапослених лица у односу на велику финансијску кризу. Истовремено, БиХ биљежи константно највећи број незапослених лица у односу на процијењену популацију.

Графикон 1.5: Број незапослених лица у одабраним земљама

Како би се ублажиле здравствене и економске посљедице пандемије Ковид-19, владе региона су донијеле значајне финансијске мјере, које представљају додатно оптерећење на фискални биланс, тј. утичу на продубљење фискалног дефицита, који је за БиХ за 2020. годину пројигиран у износу од 4,2% у процентима БДП-а (графикон 1.6). Већина земаља се одлучила за мјере пружања финансијске подршке како би се несметано одвијали готовински токови привредних субјеката у вријеме рестриција и затварања економија. Значајна средства су планирана за помоћ здравственим системима (за набавку опреме и тестова), као и за социјално збрињавање радника. Владе ентитета у БиХ су планирале у својим буџетима издвојити средства у износу од 2,3% БДП-а за ове намјене.

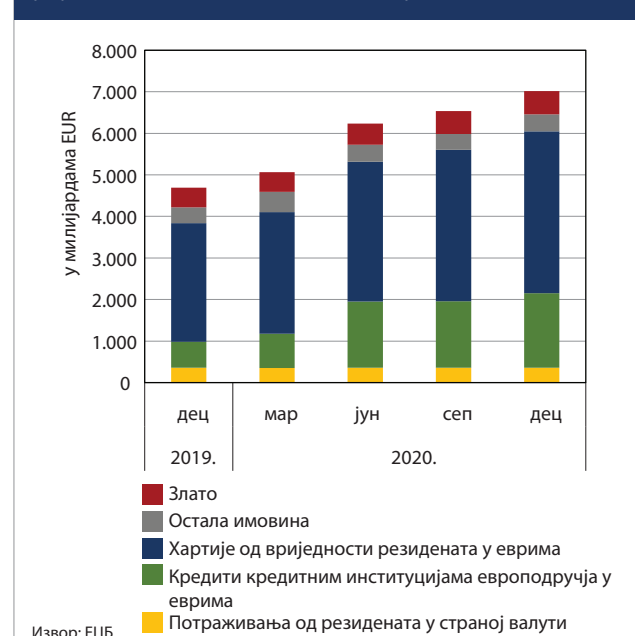
Графикон 1.6: Фискални биланс и мјере за ублажавање ефеката пандемије КОВИД-19

Од почетка 2020. године, Управни одбор ЕЦБ-а је потврдио одређеност за курс врло експанзивне монетарне политике на дужи период. Пандемија коронавируса имала је знатан утицај на динамику монетарних кретања и мјера у еврозони. Раст најширег монетарног агрегата (M3) подупиру континуиране куповине хартија од вриједности које проводи евросистем, које су самим тим постале и најважнији извор креирања новца у ширем смислу. Посљедишно, актива ЕЦБ-а се у току 2020. године повећала за високих 50,0% и с крајем децембра 2020. године је износила 7,01 билиона евра. Најзначајнији раст aktive забиљежен је у другом кварталу 2020. године, након чега се у току трећег и четвртог квартала раст стабилизовао, али је и даље биљежио стопе раста које су више од оних забиљежених прије пандемије коронавируса. Мјере монетарне политике ЕЦБ-а, заједно с мјерама које су донијеле националне владе и европске институције, биле су од кључне важности за услове кредитирања и олакшавања приступа финансирања, посебно за оне који су највише погођени посљедицама пандемије. ЕЦБ је одговорила одлучујућим пакетом комплементарних мјера које су структурисане, у двије кључне операције: кредитне операције и куповина имовине. Пружање обилне ликвидности централне

банке, као помоћ у подршци кредитном току у реалној економији, било је пресудно за одговор ЕЦБ-ове монетарне политике на кризу КОВИД-19. С тим у вези, већ у марту се почело с привременим провођењем додатне операције дугорочнијег рефинансирања LTRO (енг. Longer-term Refinancing Operations), како би се финансијском систему еврозоне, без одлагања, пружила ликвидносна подршка. Овим ванредним операцијама LTRO премостио се период до циљане операције дугорочнијег рефинансирања треће серије LTRO III (енг. Longer-term Refinancing Operations) у јуну 2020. године. Операције дугорочног рефинансирања (LTRO III) подржале су осигуравање додатне ликвидности током пандемије. ЕЦБ је такође провела трећу, четврту и пету (од укупно седам) нових пандемијских хитних операција дуготрајног рефинансирања PELTRO (енг. pandemic emergency longer-term refinancing operations), које су биле најављене у априлу 2020. године. Ове операције су биле усмјерене на пружање подршке несметаног функционисања тржишта новца. PELTRO операције су убризгале додатних 7,5 милијарди евра ликвидности. Као резултат ових операција, раст кредита био је значајан и удовољио је потребама предузећа за ликвидношћу и подржао њихове текуће активности. Укупна ликвидност убризгана овим операцијама повећала је ставку кредити кредитним институцијама европодручја у еврима за 1,16 билиона евра у односу на децембар 2019. године. Други кључни алат монетарне политике ЕЦБ-а током немијењеног шока био је програм хитне куповине због пандемије (PEPP). PEPP је покренут с почетном трансом од 750 милијарди евра у марту, а у јуну је повећан за 600 милијарди евра. Ова мјера имала је двоструки циљ: стабилизovati тржишта и на тај начин осигурати неометан пренос монетарне политике као и помоћи да се инфлација правовремено врати пројигираној стопи од 2,0%. Са стабилизацијом тржишта, улога PEPP-а у ублажавању мјера монетарне политике крајем године је постајала све важнија. Раст ове ставке active с крајем године износи је 1,04 билиона евра у односу на исти период 2019. године (графикон 1.7).

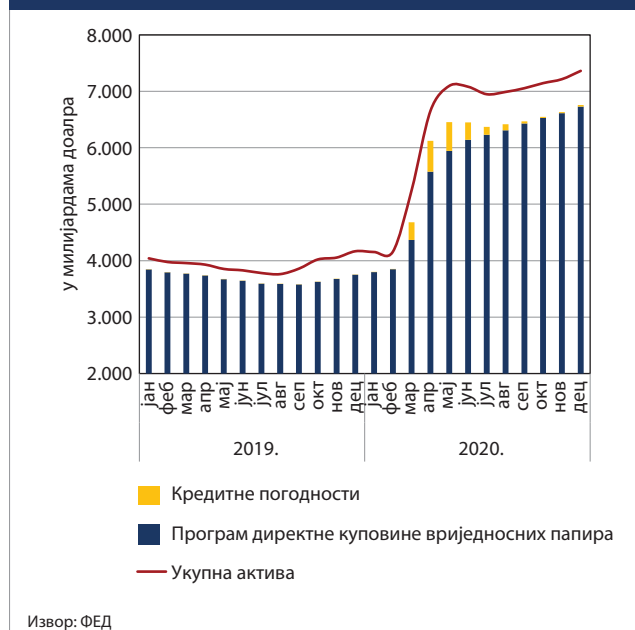
Графикон 1.7: Консолидовани биланс евросистема, актива

Каматна стопа на главне операције рефинансирања те каматне стопе на стално расположиву могућност кредитирања од централне банке и на стално расположиву могућност депоновања код централне банке, остале су непромијењене на нивоу од 0,00%, 0,25%, односно -0,50%. ЕЦБ је крајем године нагласила да ће кључне каматне стопе бити задржане на истим нивоима, док се не види снажно приближавање инфлационих изгледа нивоу од близу, али испод 2,0%.

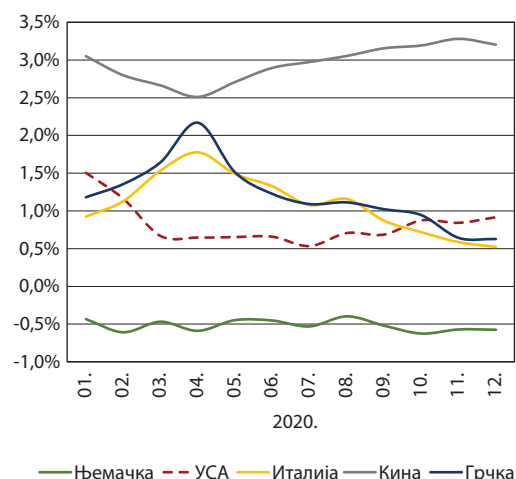
FED је такође од почетка пандемије користио мјере изразито експанзивне монетарне политике за подршку америчкој економији. Федерални одбор за отворена тржишта FOMC (енг. Federal Open Market Committee) је на двије мартовске сједнице снижио циљани распон стопе на федералне фондове, прво за 50, а потом за 100 б.п. Све до краја 2020. године, а распон циљане каматне стопе од 0 до 0,25 посто је задржан све до краја 2020. године. Мјере које је FED проводио у току 2020. године углавном су биле прилагођаване, с циљем пружања подршке становиштву и привреди кроз погоднија кредитирања и осигуравање ликвидности домаћем сектору. Америчка централна банка је током цијеле године проводила мјере куповине државних хартија од вриједности, али и хипотекарних хартија од вриједности агенција. Такође, настављено је и с преконоћним и терминским репо операцијама. Крајем марта и почетком априла, мјере FED-а за стабилизацију финансијских тржишта допринијеле су значајнијем повећању укупне активе. Како су се услови на финансијском тржишту широм свијета почели побољшавати, темпо куповине хартија од вриједности успорио је, а репо и swar повлачења знатно се смањила током трећег и четвртог квартала. Актива FED-а повећала се са 4,3 билиона долара средином марта на 7,36 билиона америчких долара са крајем децембра (графикон 1.8).

Графикон 1.8: Актива Федералних резерви, одабране ставке

У првим мјесецима провођења ЕЦБ-овог РЕПР-а (март и април 2020. године), нагло су повећане стопе приноса на обвезнице земаља еврозоне с натпросјечно високим јавним дугом. Накнадно је успједила корекција у стопама приноса на десетогодишње обвезнице најзадуженијих земаља еврозоне. У односу на почетак године, ниска и негативна стопа приноса до доспијећа у земљама еврозоне с најбољим економским перформансама је додатно смањена (графикон 1.9), а у земљама с високим јавним дугом она конвергира ка нули. Стопа приноса до доспијећа је у једногодишњем периоду (12/2020. – 12/2019. године) на десетогодишње државне обвезнице Њемачке и САД-а смањена за 38 б.п. и 100 б.п. респективно, а на италијанске и грчке за 90 б.п. и 0,83 б.п., упркос огромним поремећајима у раду глобалне и свих националних економија. У другој половини године долази до дивергенције у кретању стопа приноса на кинеске и америчке обвезнице с једне стране и стопа приноса у земљама ЕУ с друге стране.

Графикон 1.9: Стопа приноса до доспијећа на секундарном тржишту десетогодишњих обвезница појединих држава

Прошлогодишње промјене у вриједности свјетских берзанских индекса се нису поновиле и на неким кључним свјетским тржиштима смањена је тржишна капитализација акција. На монетарне стимулансе у години у којој је пад националних економија услед друштвено-економских рестрикција већи него за вријеме глобалне финансијске кризе, најјаче је реаговало америчко и јапанско тржиште, а најслабије британско. Јапанско (Nikkei 225) и америчко тржиште (Standard & Poor 500) су порасли готово исто (16,0%), а за приближно толико је пао и енглески FTSE (-14,3%). Индекс европског тржишта (Euro Stoxx 50) акција је смањен за 5,1%, а њемачки DAX је повећан за 3,5%. Водећи кинески индекс тржишта акција Heng-Seng је у овој години изгубио за 3,4% у односу на претходну годину. Кинеско тржиште акција испољава другачију динамику кретања од америчког, иако је за разлику од америчке, кинеска економија порасла.

1.2 Извјештај о стању бх. привреде

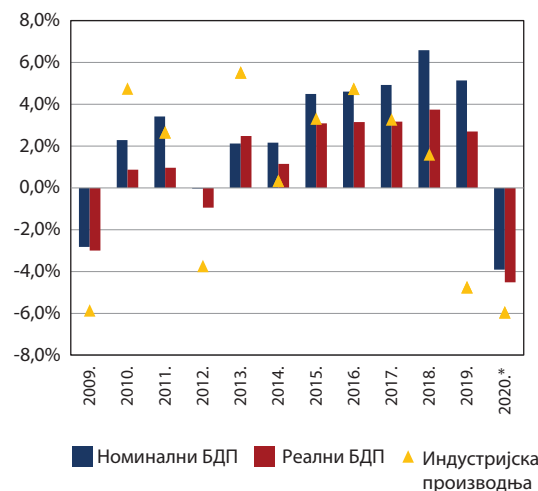
Снажан утицај пандемије на економију огледа се у рекордном паду БДП-а. Најзначајнији пад реалне бруто додане вриједности забиљежен је у индустрији те у трговини, превозу и смјештају. Реални сектор економије карактерише снажан пад индустријске производње те значајан пад у дјелатностима услужног сектора које су увелико зависне од долазака страних туриста и дијаспоре. У извјештајној години интензивирани су радови у грађевинарству, првенствено у нискоградњи, што је довело до раста грађевинских радова на годишњем нивоу. Кретање општег нивоа цијена указује како је на домаћем тржишту забиљежена дефлација, док земље међународног окружења биљеже благу инфлацију. На тржишту рада биљежи се значајан раст броја незапослених лица, уз све неповољнију добну структуру радно способног становништва.

Избијање пандемије КОВИД-19 снажно се одразило на фискална кретања у БиХ. Ентитетске владе су одступиле од планиране фискалне консолидације и почеле примјену експанзивне фискалне политике како би ублажиле економске посљедице пандемије.

Платнобилансна позиција је погоршана у односу на претпандемијски период. Дефицит на текућем рачуну је продубљен, а главни фактор раста резервне активе је било спољно задуживање сектора владе.

Према пројекцији ЦББиХ³ из новембра 2020. године, номинални БДП је процијењен на 35,36 милијарди КМ за 2020. годину. На годишњем нивоу, пројцирана стопа раста реалног БДП-а износи -4,6%, што је готово једнако стопи у прва три квартала према БХАС-у (графикон 1.10). Према истој пројекцији, наредне двије године ће бити обиљежене спорим опоравком, услјед избијања нових таласа који су узроковали поштравање већ постојећих рестриктивних мјера. Период здравствене и економске кризе те дугорочна стагнација осјетиће се у свим секторима друштва и економије и могуће је очекивати раст реалног БДП-а не виши од 3,0% у наредне двије године. Овако умјереним стопама раста могуће је достизање преткризног нивоа економске активности тек на крају 2022. године.

Графикон 1.10: Годишње промјене БДП-а и индустријске производње

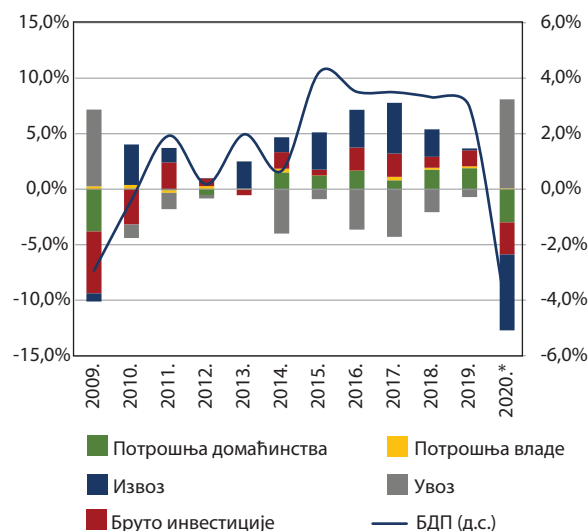

Извор: БХАС

Напомена: Подаци за 2020. годину укључују годишњи раст за прва три квартала, у односу на исти период 2019. године.

Већина компоненти расходног обрачуна (графикон 1.11) биљежи негативан допринос економској активности, осим државне потрошње која непримјетно расте, те увоза чији рекордан пад успорава даљни раст трговинског дефицита с иностранством. У периоду од прва три квартала, двоцифрени пад биљеже инвестиције, претежино у приватном сектору, извоз те увоз роба и услуга. Рекордан пад извоза је под утицајем смањења извоза роба те ограниченог кретања страних туриста који биљеже смањења долазака од 83,6% на годишњем нивоу. Значајан раст незапослености, смањен прилив дознака те општа несигурност допринијели су паду потрошње домаћинства, а самим тим и паду укупне економске активности.

Графикон 1.11 Допринос годишње стопе раста БДП-а према расходном приступу

Извор: БХАС

Напомена: Подаци за 2020. годину укључују годишњи раст за прва три квартала, у односу на исти период 2019. године.

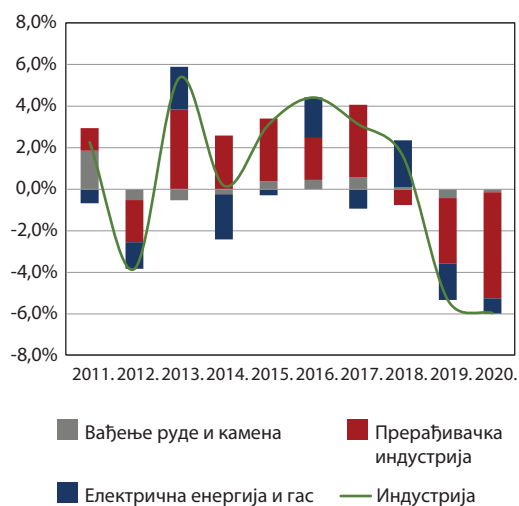
³ Службена јесења пројекција кључних макроекономских индикатора, у складу са средњорочним макроекономским моделом.

1.2.1 Реални сектор

I. Индустриска производња и грађевинарство

Након што је у 2019. години забиљежен најизраженији пад индустријске производње у посљедњој деценији, услијед престанка рада појединих стратешких предузећа и смањења конкурентности сектора, у кризној 2020. години продубљен је пад индустријске производње. Посматрано према подручјима дјелатности, годишњи пад индустријске производње (графикон 1.12) је првенствено под утицајем снажног пада производње прерађивачке индустрије те смањења производње и дистрибуције електричне енергије и гаса. Ипак, ова дјелатност је већ у посљедњем кварталу забиљежила благи раст на годишњем нивоу, што указује на бржи опоравак индустрије у односу на, првенствено, услужне дјелатности.

Графикон 1.12: Допринос годишњим промјенама индустријске производње по подручјима

Извор: БХАС

Иако је пандемија коронавируса негативно дјеловала на најважније гране економије, индустрију и трговину, бројне дјелатности биљеже раст производње у кризној години, попут пољопривреде, здравствене дјелатности или грађевинарства. Након што је у посљедњим годинама забиљежена стагнација укупних грађевинских радова, услијед успорене имплементације капиталних пројеката, у извјештајној години биљежи се благи раст радова, првенствено у нискоградњи (графикон 1.13). Имајући у виду дјелимичан престанак рада свих грана, уз прописане рестриктивне мјере на радном мјесту које су такође успоравале динамику радова, опоравак грађевинарства и индустрије у посљедњем дијелу године представљају добар пут за бржи раст укупне економске активности.

Графикон 1.13: Годишње промјене производње грађевинског сектора

Извор: БХАС

II. Цијене

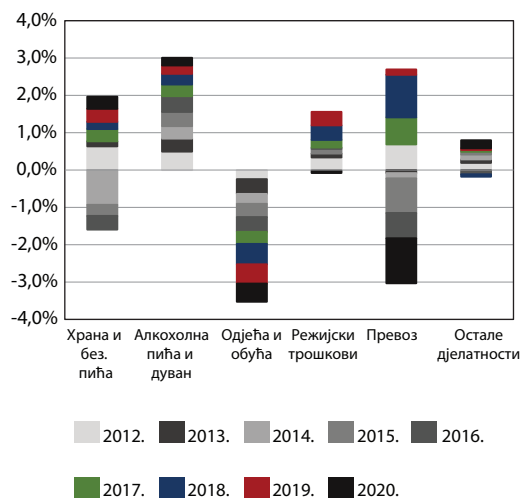
У извјештајној години биљежи се годишња дефлација од 1,0%, као резултат негативног доприноса одјељака превоза те одјеће и обуће (графикон 1.14). На другој страни, позитиван допринос биљеже одјељци хране и безалкохолних пића, здравства, хотела и ресторана те алкохолних пића и дувана. Када се посматра акумулисани допринос одјељака, примјетан је позитивни допринос цијена алкохолних пића и дувана (графикон 1.15), услијед континуираног раста акциза те раст режијских трошкова. Истовремено, једино цијене одјеће и обуће врше константан негативни притисак на општи ниво цијена. У посматраном периоду, просјечни раст потрошачких цијена је износио само 0,2%.

Графикон 1.14: Допринос годишњој стопи инфлације/дефлациј

Извор: БХАС

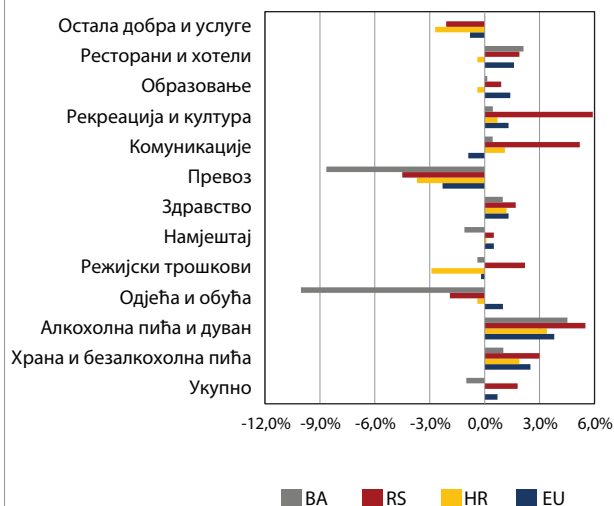
Графикон 1.15: Кумулативни допринос одјељака на просјечне потрошачке цијене

Извор: БХАС, ЕУРОСТАТ

Уколико се посматра годишње кретање потрошачких цијена по одјељцима у изабраним земљама⁴ (графикон 1.16), видљив је сличан тренд у кретању готово свих одјељака. Пад цијена биљежи превоз те цијене осталих добара и услуга. Значајно одступање биљежи једино одјељак одјеће и обуће у БиХ, што посљедишно утиче на пад општег нивоа цијена, који је једино присутан на домаћем тржишту, иако је учешће овог одјељка релативно ниско у структури укупног индекса потрошачких цијена (4,8% у структури индекса).

Графикон 1.16: Годишња промјена потрошачких цијена по одјељцима

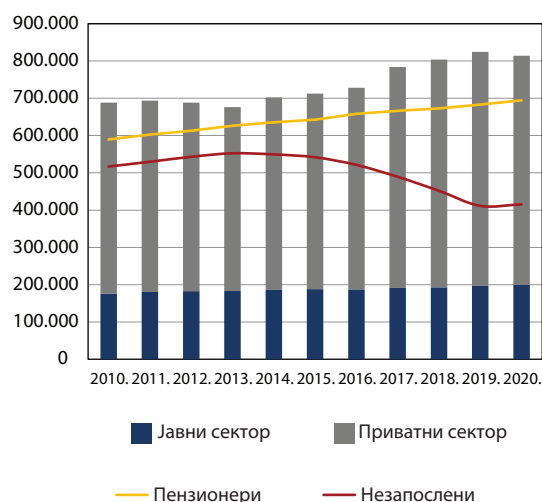
Извор: БХАС, ЕУРОСТАТ

⁴ Еуростат користи хармонизовани индекс потрошачких цијена (HICP) за податке о упоредивости инфлације, док CPI се најчешће користи као мјера инфлације у националним оквирима. HICP и CPI узимају у обзир исте репрезентативне корпе добара и услуга, а основна разлика је у обухвату становништва и изворима за пондерацијску структуру. Како HICP подаци још увијек нису службено доступни, за БиХ користе се CPI подаци.

III. Запосленост и плате

Према посљедњим подацима из Анкете о радној снази с краја првог полугодишта 2020. године стопа незапослености је била 16,0%. Административна и анкетна стопа незапослености значајно се разликују због различитог приступа у дефинисању и евиденцији⁵, с тим како је тренд промјене стопе незапослености готово истовјетан према обје методологије. Посматрајући број лица на тржишту рада видљиво је како кретање запослености у различитим секторима⁶ прати сличан тренд као раст броја пензионера (графикон 1.17). Истовремено, примјетна је значајна разлика укупно запослених лица у односу на пензионере и незапослена лица, који такође користе бенефите здравствене заштите. У извјештајној години број запослених лица је смањен, док с друге стране, број пензионера константно расте, услјед чега је омјер покривености пензионих фондова погоршан и износи 1,17 запосленик на једног пензионера. Буџетски дефицит пензионих фондова на крају извјештајне године износи 1,0% БДП-а и погоршан је у односу на ранију годину, услјед бржег раста износа за пензије у односу на раст номиналног БДП-а.

Графикон 1.17: Број запослених по секторима и осталих лица на тржишту рада

Извор: БХАС, ФЗ ПИО, Фонд ПИО РС

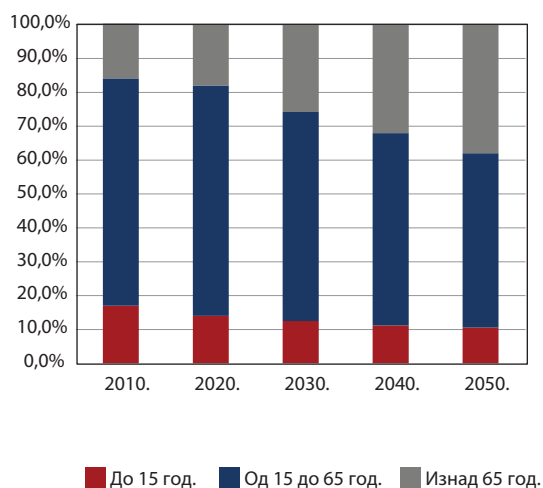
Између осталог, пословање пензионих и социјалних фондова је додатно усложњено као резултат све израженијих негативних демографских промјена које се огледају у смањењу учешћа радног активног становништва и повећавању учешћа уздржаног становништва (графикон 1.18). Службена пројекција

⁵ Административни подаци о незапосленим лицима садрже укупан број незапослених који се воде у евиденцијама Агенције за запошљавање у БиХ, док се подаци о незапослености из Анкете о радној снази изводе из података једанпут годишње, који су прикупљени анкетирањем лица у домаћинствима, према међународним дефиницијама. Извор: БХАС; Анкета о радној снази, II квартал 2020.

⁶ Јавни сектор укључује дјелатности: О (Јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање), Р (Образовање) и Q (Дјелатност здравствене заштите и социјалне помоћи). Приватни сектор укључује остале дјелатности.

кретања становништва⁷, која подразумијева наставак негативног тренда природног прираста, повећање очекиване животне доби те релевантне податке о миграцијама од Еуростата и осталих извора, указују на драматичан пад радног способног становништва у наредним деценијама. До 2050. године, процијењено је смањење укупне популације од 22,5%.

Графикон 1.18: Пројекција добне структуре становништва

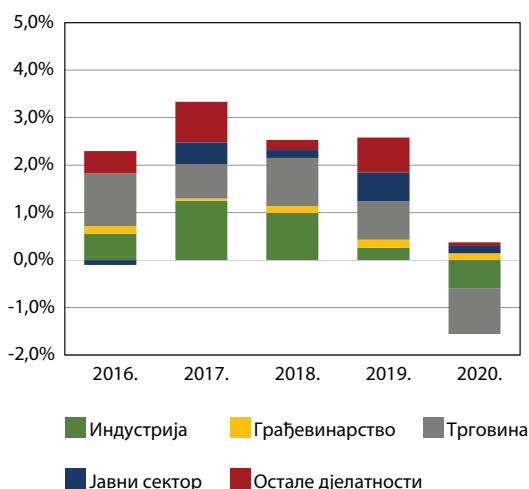

Извор: БХАС

Напомена: Подаци за 2010. годину су преузети из Анкете о радној снази, док остале године из Анализе стања становништва и пројекција становништва за период 2020. - 2070. године.

Према кретању запослених по дјелатностима (графикон 1.19), најизраженији пад запослених лица на годишњем нивоу биљеже дјелатности трговине, превоза и смјештаја те индустријских дјелатности. Благо раст запослености биљеже дјелатности јавног сектора, првенствено здравства и јавне управе, комуникација те грађевинарства.

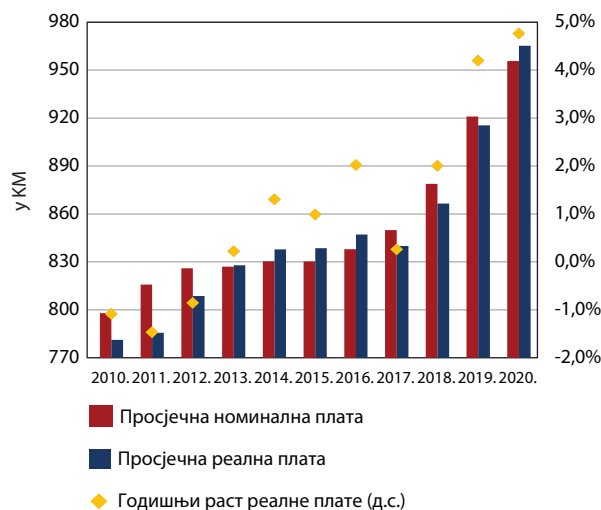
Графикон 1.19: Доприноси годишњим промјенама броја запослених по подручјима

Извор: БХАС

Упркос негативном ефекту пандемије на већину индикатора, настављен је тренд раста просјечне номиналне нето плате у извјештајној години (графикон 1.20), што је дјелимично под утицајем повећања минималне плате у РС на почетку године⁸, али и смањења нискоквалификованих радних мјеста који су имали исподпросјечне плате. Узимајући у обзир исказану годишњу дефлацију, реалне нето плате биљеже брже стопе раста од номиналних. Тржиште рада карактерише значајно повећање номиналних плата готово свих дјелатности те пад просјечне продуктивности⁹ (графикон 1.21). Снажан пад продуктивности нарочито је изражен у трговини, превозу те хотелијерству, док на другој страни изражен раст продуктивности биљежи грађевинарство, чиме је видљив значај инфраструктурног улагања, који је такође био изражен у 2014. години када су забиљежене велике поплаве и пад опште економске активности.

Графикон 1.20: Износ и постотак промјене просјечне годишње нето плате

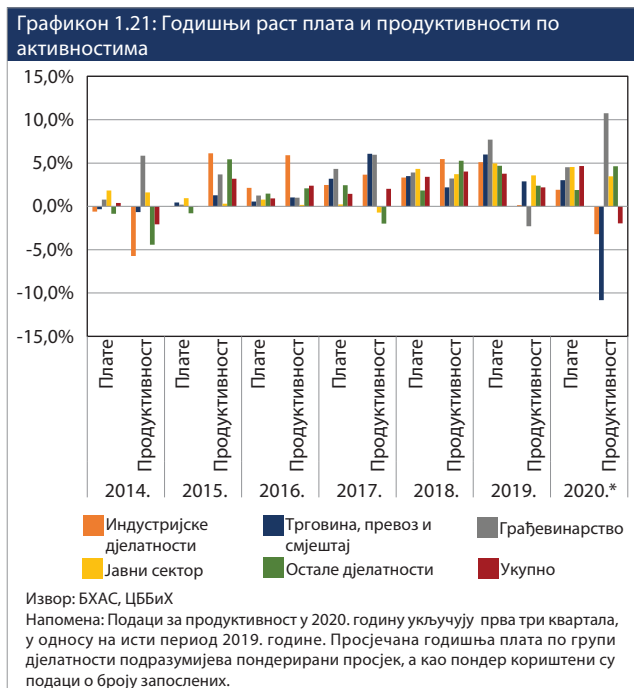
Извор: БХАС

Напомена: Просјечна годишња плата подразумијева аритметички просјек просјечних плата по мјесецима.

⁷ Анализа стања становништва и пројекција становништва за период 2020-2070. у Босни и Херцеговини је проведена од стране Популацијског фонда Уједињених народа (UNFPA), у сарадњи са БХАС, ФЗС и РЗС.

⁸ Просјечне номиналне плате у РС на крају године су веће за 5,5%, док су исте у ФБиХ веће за 3,5%.

⁹ Процијењена продуктивност укључује омјер номиналног БДВ-а и броја запослених и броја запослених под дјелатностима.

1.2.2 Фискални сектор

Избијање пандемије КОВИД-19 снажно се одразило на фискалне индикаторе. Снажна економска контракција аутоматски је довела до пада прихода и раста расхода сектора генералне владе. Ентитетске владе су донијеле низ мјера за ублажавање посљедица пандемије на економију, које су подразумијевале прерасподјелу буџетских средстава. Имплементација пакета мјера допринијела је стварању фискалног простора за трошкове субвенционирања плата као најважније мјере за очување радних мјеста и подршку здравственом сектору (погледати Текстни оквир 1).

Измјене и допуне у ентитетским буџетима усвојене у другом кварталу 2020. године (у РС други пут је извршен ребаланс буџета у децембру 2020. године) ускладили су буџетска средства с учинцима економске контракције и усвојених мјера. Приходна и расходна страна буџета су значајно измијењене у односу на иницијални план. Стога је у 2020. години забиљежен значајан мањак у буџету генералне владе и повећање нивоа јавног дуга, што је довело до продубљења фискалне неравнотеже у БиХ.

Након избијања пандемије заустављен је дугогодишњи тренд раста прихода од индиректних пореза. Снажан пад приватне потрошње, увоза и транспорта, узроковао је значајно смањење прихода по овом основу (графикон 1.22). Износ наплаћених нето прихода (5,92 милијарде КМ) је најнижи у посљедње четири године, а у 2020. години је за 9,6% (628,8 милиона КМ) нижи у односу на 2019. годину. Пад прихода узрокован је првенствено падом прихода од ПДВ-а (274,3 милиона КМ у односу на претходну годину), који је посљедица

снажне контракције приватне потрошње и изостанка потрошње страних туриста. Приходи од акциза, након ПДВ-а имају највеће учешће у укупним приходима од индиректних пореза и њихов годишњи пад је износио 229,6 милиона КМ у 2020. години. Наведени пад је првенствено проузрокован снажним падом прихода од акциза на дуванске производе и нафтне деривате. Наплата прихода по основу путарине на годишњем нивоу је мања за 67,4 милиона КМ. Финализацијом спољнотрговинске либерализације у БиХ (CEFTA и SSP) приходи од царина имају релативно мањи значај у укупној наплати индиректних пореза с обзиром на смањен број земаља које подлијежу плаћању царине. Уз то, значајан пад увоза забиљежен у другом кварталу године имао је за посљедицу годишњи пад прихода по основу царина у износу од 38,2 милиона КМ.

Према посљедњим пројекцијама Управе за индиректно опорезивање (из новембра 2020. године, извор наведен уз графикон), за наредну годину је пројциран благи опоравак прихода те њихов годишњи раст од 2,8%, што је и даље испод нивоа прихода из 2019. године (за 100 милиона КМ). Претпоставка позитивних трендова у наплати индиректних пореза у средњем року условљена је трајањем пандемије. С друге стране, двије највеће ставке у оквиру владине потрошње, издвајања за социјална давања и плате запослених, забиљежиле су значајан раст у 2020. години (330 милиона КМ – задњи расположиви податак са Q3, 2020. године).

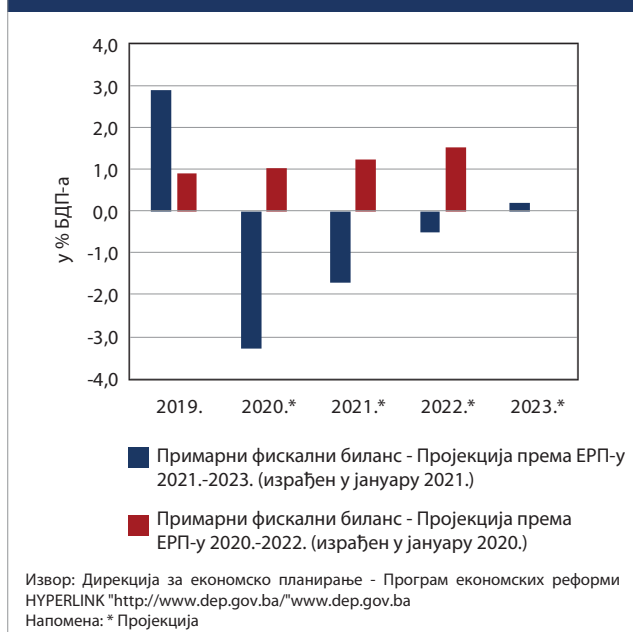
Графикон 1.22: Приходи од индиректних пореза

Извор: Управа за индиректно опорезивање. Одјељење за макроекономску анализу Управног одбора Управе за индиректно-неизравно опорезивање (ОМА Билтен бр.185/186, новембар-децембар 2020. година).

Дугогодишњом фискалном консолидацијом и рестриктивном фискалном политиком прије избијања пандемије владе ентитета су створиле фискални простор да дјелују с циљем ублажавања негативних посљедица пандемије, првенствено преусмјеравањем средстава на погођене секторе.

Графикон 1.23: Примарни фискални биланс

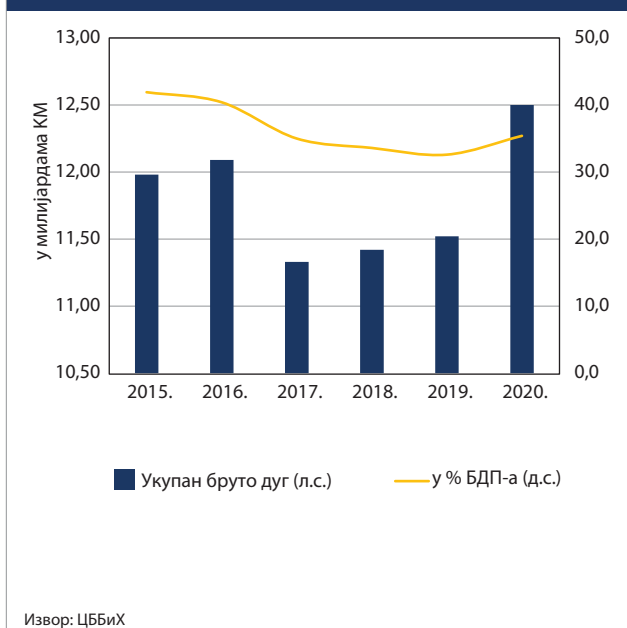
Ревидиран примарни фискални биланс из Програма економских реформи, израђен у јануару 2021. године, јасно одражава тежину корона шока на фискални сектор (графикон 1.23). Наиме, значајна одступања у планираним расходима (раст од 1,36 милијарди КМ) уз истовремени снажан пад јавних прихода (778 милиона КМ) су створили огроман притисак на ентитетске буџете у погледу финансирања, што је изискивало значајно повећање плана задужења код иностраних кредитора. На страни расхода, одступања у плану су била најзначајнија у ставци субвенција и социјалних давања (736 милиона КМ). У 2020. години се као резултат наведених учинака очекује примарни фискални дефицит око 3,3% БДП-а. Према наведеном Програму предвиђа се смањење примарног дефицита већ у 2021. години уз контролисан раст државне потрошње. Због пандемије издаци за јавне инвестиције у 2020. години су били мањи у односу на планиране (93 милиона КМ мање у односу на претходну годину). Прије избијања пандемије КОВИД-19 одобрена су средства за инфраструктурне пројекте и пројекте у електроенергетском сектору у укупном износу од 2,42 милијарде КМ¹⁰. (Програма јавних инвестиција БиХ за период 2020.-2022. године) и према томе очекује да позитиван ефекат јавних инвестиција на цјелокупну економску активност у наредном периоду.

У 2020. години је прекинут трогодишњи тренд смањења укупног дуга сектора владе те је на крају 2020. године забиљежен његов раст у номиналном износу од 941,7 милиона КМ. Владе ентитета су се задужиле код иностраних кредитора (ММФ-а, Свјетске банке, ЕУ) и на домаћим тржиштима капитала. У 2020. години

укупан износ повучених средстава од иностраних кредитора је износио 1,39 милијарди КМ, премда је планирано повлачење средстава у износу од 1,85 милијарди КМ¹¹. Највећи износ повучених средстава је забиљежен у другом кварталу у износу од 797,6 милиона КМ, због закључења аранжмана Инструмент за брзо финансирање с ММФ-ом у априлу, у износу од 642 милиона КМ, на период отплате од три године (2023.-2025.године). Већи дио повучених средстава усмјерен је на ублажавање економских и здравствених посљедица изазваних пандемијом КОВИД-19.

У 2020. години од иностраних кредитора је повучено више средстава него што је отплаћено, па је спољна задуженост на крају 2020. године забиљежила значајан годишњи раст (546 милиона КМ или 6,3%). Тако је укупни бруто дуг повећан је на 35,4% БДП-а у 2020. години (графикон 1.24). Спољна задуженост сектора генералне владе на крају 2020. године је износила 8,69 милијарди КМ (графикон 1.25) и највећим дијелом се односи на концесиони дуг.

Графикон 1.24: Укупан бруто дуг сектора владе

Нето задужење сектора владе у 2020. години је износило 648,9 милиона КМ. Од укупно сервисираних средстава према иностраним кредиторима (741,1 милиона КМ) према Свјетској банци – IDA и Европској банци за обнову и развој – EBRD су сервисирани појединачно највећи износи од 162,5 милиона КМ и 119,3 милиона КМ респективно. За сервисирање спољног дуга сектора генералне владе у 2021. планирана су средства у износу од 803,7 милиона КМ, што је 13,4% пројцираних прихода од индиректних пореза за 2021. годину¹² (у 2019. години тај проценат је био нижи и износио 12,4%).

¹⁰ Програм јавних инвестиција Републике Српске за период 2020.-2022. година, децембар 2019. године.
 Програм јавних инвестиција Федерације БиХ за период 2020.-2022. година, октобар 2019. године.

¹¹ Глобални оквир фискални оквир фискалног биланса и политика у БиХ за период 2021.- 2023. година, август 2020. године.

¹² Извор: Министарство финансија и трезора БиХ (План сервисирања спољног дуга у 2021. години) и Одјељење за макроекономску анализу Управног одбора Управе за индиректно опорезивање (ОМА Билтен бр.185/186, новембар-децембар 2020. година).

Графикон 1.25: Спољни дуг сектора владе

Извор: ЦББиХ и Управа за индиректно опорезивање
Напомена: * Пројекција

Задуженост сектора владе код комерцијалних банака је забиљежила значајан раст на годишњем нивоу, како по основу хартија од вриједности тако и по основу кредита (графикон 1.26). Током 2020. године владе ентитета су на тржишту хартија од вриједности емитовале укупно 787,8 милиона КМ, (РС 488,2 милиона КМ и ФБиХ 299,6 милиона КМ), док је нето задужење по овом основу износило 74,0 милиона КМ. У 2021. години по основу отплате унутрашњег дуга ФБиХ и РС требају издвојити 885,6 милиона КМ (Федерација БиХ 564,6 милиона КМ и Република Српска 321,0 милиона КМ). Изложеност банака ка сектору владе на крају 2020. године је била 8,9% укупне активе банкарског сектора.

Графикон 1.26: Задуженост генералне владе код комерцијалних банака

Извор: ЦББиХ

Текстни оквир 1: Мјере влада Републике Српске и Федерације БиХ као одговор на глобални изазов пандемију КОВИД-19

Пандемија КОВИД-19 је довела до снажних поремећаја у економијама широм свијета. Већина земаља је у марту потпуно затворила економије, због брзог ширења епидемије, што је здравствене системе довело готово до колапса у неким европским земљама. Затварање економија се наметнуло као неминовност, али и преседан у новијој историји. Наравно, цијена затварања је огроман пад економске активности. Све земље које су биле затворене су морале предузети низ мјера за спасавање економија и здравствених система, па тако и наша земља. Владе оба ентитета су донијеле ребалансе буџета (Влада РС два пута). Расходи су првенствено планирани за помоћ здравственом сектору и за санирање економских посљедица пандемије.

Владе оба ентитета су издвојиле око 50 милиона КМ (око 0,15% БДП-а) за набавку медицинске опреме, као и залиха медицинске опреме. Влада Федерације БиХ је трансферисала 30 милиона КМ (0,1% БДП-а) болницама.

Влада РС је преузела обавезу да ће здравствени фонд покривати све трошкове лијечења за све пацијенте, без обзира да ли имају осигурање и пролонгирала плаћање пореских обавеза до краја јуна те је истовремено убрзала процес рефундирања доприноса и пореза.

Мјере које је Влада РС предузела за санирање економских посљедица пандемије се односе на преузимање обавезе за исплату доприноса за здравствено и пензионо осигурање за око 40.000 радника који су директно били погођени затварањем, односно владиним мјерама, у износу од 50 милиона КМ или 0,15% у % БДП. Влада је такође преузела обавезу исплате минималне плате за април, за све упосленике сектора који су били погођени владиним мјерама, за што је издвојено 53 милиона КМ или 0,16% у % БДП, те је 25 милиона КМ (0,08% у % БДП) трансферисано Фонду за незапосленост. Како би се осигурала ликвидност компанија Влада такође ради на развијању модела гаранције кредита.

Влада Федерације БиХ је у склопу економских мјера помоћи преузела обавезу субвенционирања плаћања доприноса за пензионо и здравствено осигурање за раднике погођене затварањем економије. Такође је преузела обавезу исплате минималне плате запосленицима у компанијама које трпе посљедице затварања економије. Влада Федерације БиХ је издвојила око милијарду КМ за помоћ економији кроз успостављање специјалног Фонда за стабилизацију економије за што је издвојено 500,0 милиона КМ те успостављање Гарантног фонда у Развојној банци који ће служити за одржавање и побољшање ликвидности компанија погођених пандемијом, за што је издвојено око 100 милиона КМ.

Владе оба ентитета су објавиле и мјере под називом КОВИД2. Други сет мјера је усмјерен на највише погођене секторе: туризам, аеродроме, здравство и за извоз прерађивачке индустрије, за што је планирано да се издвоји око 100,0 милиона КМ.

Услијед већег броја емисија јавног дуга бх. ентитета (табела 1.1.), веће номиналне вриједности промет на бх. берзама је током 2020. године надмашио промет остварен током 2019. године. Укупно остварени промет на бх. берзама у 2020. години од 1,27 милијарди КМ је за 41,0% виши него у прошлој години. Структура промета, у којој се на BLSE односи 58,0% промета, је детерминисана значајно већим бројем емисија јавног дуга Републике Српске у односу на Федерацију Босне и Херцеговине.

Табела 1.1: Емисије јавног дуга бх. ентитета у 2020. години

Рочност, у мјесецима	6	12	60	72	84	120	180	Укупно
Република Српска	5	2	4		1	1		13
Федерација Босне и Херцеговине	2	1	2	1	2		1	9
Укупно	7	3	6	1	3	1	1	22
Номинална вриједност емисија (у милионима КМ)	276	120	291	50	106	31	30	905

Извор: BLSE и SASE

Током године је емитован приближно исти број емисија трезорских записа (10) и обвезница (12), а због веће деноминације емисија с роком доспијећа изнад годину дана у вриједносној структури емисија преовладавају обвезнице (56,0%). Од укупне вриједности емисија у Републици Српској се на обвезнице односи 55,0%, а у Федерацији Босне и Херцеговине 58,0%.

Претходно наведени већи обим активности Републике Српске на примарном тржишту јавног дуга се спроводио на два кључна тржишна сегмента, тржиште шестомјесечних трезорских записа и тржиште петогодишњих обвезница. До избијања пандемије све

емисије јавног дуга Републике Српске су биле успјешне, а по избијању пандемије се биљежи једна мање успјешна емисија (графикон 1.27) високе деноминације. Слабији интерес инвеститора за емисијама овог ентитета је био привремен и у наредном дијелу године остварени износи емисија су били једнаки планираним.

Федерација Босне и Херцеговине се у много већој мјери него Република Српска усмјерила на тржиште обвезница рочности изнад пет година. Све њене емисије су биле успјешне, а услед задовољавајуће фискалне позиције чак шест емисија јавног дуга су отказане током 2020. године (једна емисија трезорских записа и пет емисија обвезница). Иако у благом порасту, трошкови задуживања Федерације Босне и Херцеговине су и даље значајно нижи него у Републици Српској (табела 1.2.). У просјеку виша тражња за емисијама Федерације Босне и Херцеговине је, као и прошле године, довела до значајне разлике у стопама приноса до доспијећа на тржишту јавног дуга ентитета. Разлика у тражњи за емисијама је најочљивија на тржишту шестомјесечних трезорских записа на којем је у просјеку тражња премашивала понуду за 34,0% (Република Српска), односно за 80,0% (Федерација Босне и Херцеговине).

Табела 1.2: Просјечна стопа приноса до доспијећа на примарном тржишту јавног дуга по ентитетима у 2020.

Рочност, у мјесецима	6	12	60	72	84	120	180
Република Српска	0,32%	1,00%	3,08%		1,74%	2,96%	
Федерација Босне и Херцеговине	0,08%	0,11%	0,94%	0,96%	1,24%		3,23%

Извор: BLSE и SASE

Графикон 1.27: Емисије петогодишњих обвезница Републике Српске

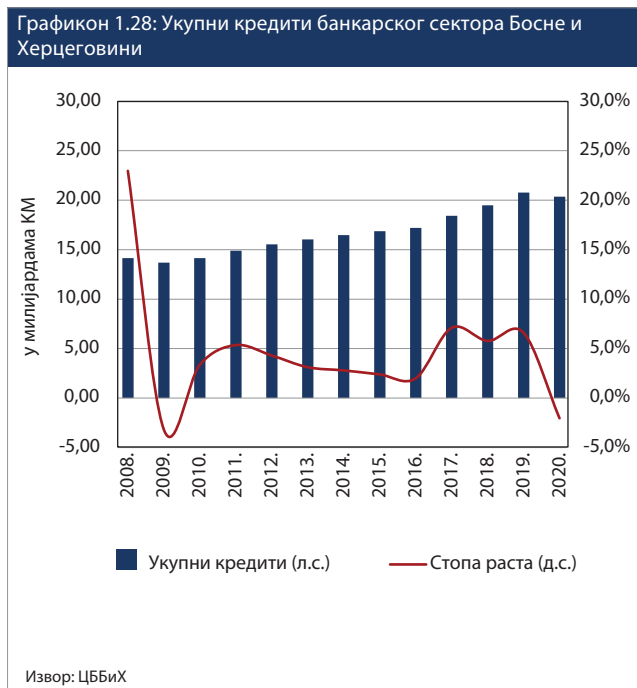

Извор: BLSE

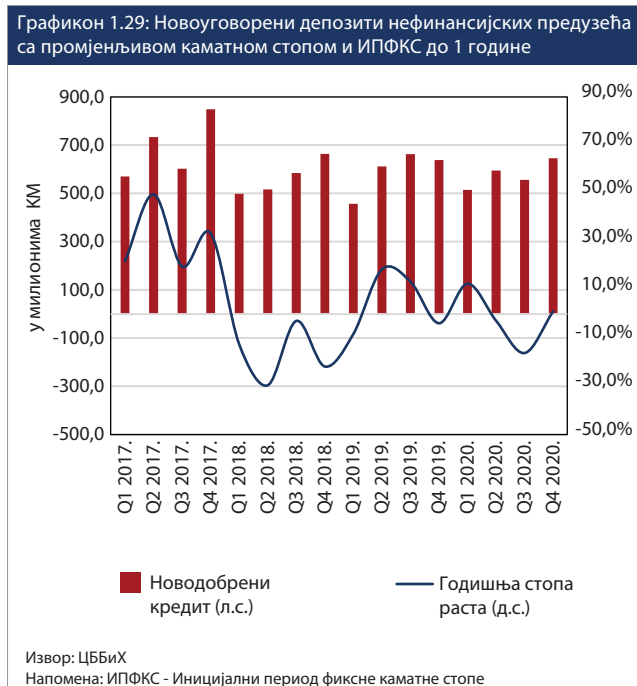
Напомена: Успјешна емисија је она у којој се планирани износ емисије једнак оствареном износу емисије.

1.2.3 Банкарски сектор

Извјештајни период су обиљежили пад кредитне активности посебно у дијелу приватних нефинансијских предузећа и обнова депозитног потенцијала банака након повлачења депозита на почетку пандемије. У складу с новим регулаторним прописом који је усвојен 2019. године, а ступио на снагу 1. јануара 2020. године, на смањење стања кредита почетком године утицало је искњижавање некавалитетних кредита (око 400 милиона КМ). Након искњижавања кредита, глобално ограничавање друштвено-економске активности је додатно ослабило кредитну активност банака у земљи, те је први пут након 10 година забиљежен пад кредита (графикон 1.28). Рачуноводствени отпис некавалитетних кредита који је омогућен новим регулаторним прописима, али с друге стране и мораторијуми на кредите, су условили да у 2020. години не буде евидентиран значајан пад нивоа кредита у банкама као што је то био случај у 2009. години.

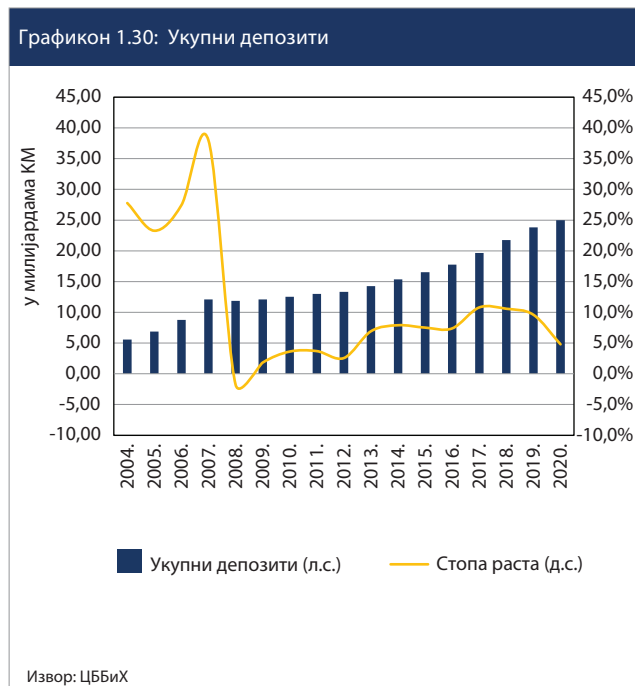

Собзиром да је пад кредитне активности једним дијелом проузрокован искњижавањем дијела неквалитетних кредита из биланса почетком извјештајне године, а да се искњижавање сада врши континуирано, по испуњењу прописаних услова, пад кредитне активности у 2020. години се још увијек не може означити као кредитни слом, иако је кредитни раст у претходној години износио 6,5%. Услед дјеловања понуде и тражње за банкарским кредитима, успоравање кредитног раста није равномјерено распоређено по секторима. Одлуке о мораторијуму на кредитне обавезе које су због ублажавања утицаја пандемије на дужнике банака донијеле ентитетске агенције су дјелимично спријечиле ерозију квалитета aktive и још интензивније смањење кредитне активности од постојећег.

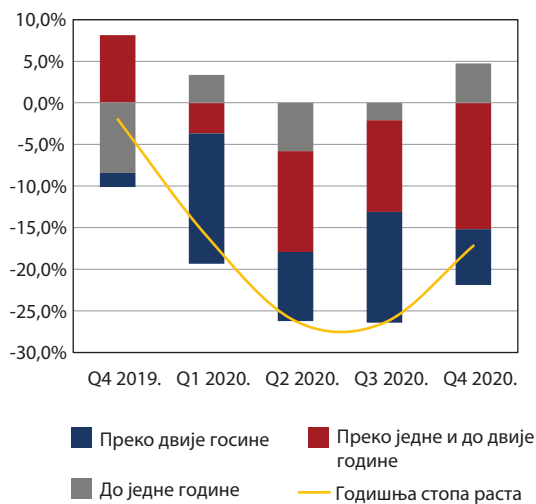
У 2020. години се примјетивао изузетно спор и слаб опоравак кредита с промјенљивом каматном стопом и иницијалним периодом фиксне каматне стопе до годину дана који чине највећи дио новоодобрених кредита предузећима (у 2020. години 85,0%) и то тек у задњем кварталу (графикон 1.29). На значајно побољшање ситуације на овом дијелу кредитног тржишта током године није утицао ни једногодишњи пад просјечне каматне стопе, што сигнализира да препрека снажнијој кредитној активности није на страни понуде.

За разлику од периода глобалне финансијске кризе када је депозитни потенцијал банака смањен (2008.), током 2020. године депозити банака расту (графикон 1.30). Током прва три мјесеца од почетка првог таласа пандемије (март-мај 2020. године) депозитни потенцијал банака је смањен за 600 милиона КМ након чега је пад депозита заустављен. На раста укупног депозитног потенцијала бх. банака су депозити нефинансијских приватних предузећа који су након два мјесеца пада (март-април) почели убрзано да расту. Раст ових депозита (16,0%) у години када су кредити нефинансијским предузећима смањени за око 5,0% могући су индикатори да је привредна инвестициона динамика на врло ниском нивоу и да предузећа одлажу инвестирање услед опрезности и успорене привредне активности.

Годишња вриједност новоуговорених депозита становништва у 2020. години је смањена за око једну петину у односу на претходну годину, а цијела 2020. година је протекла у смањењу новоуговорених депозита становништва (графикон 1.31). Ипак, током године је повећано и стање депозита становништва (3,9%) и стање укупних депозита (4,8%), иако банке нису повећавале просјечну каматну стопу на депозите. Најбрже се опоравило тржиште новоуговорених депозита рочности до једне године.

Графикон 1.31: Допринос годишњој стопи раста новоугворених депозита становништва по рочним сегментима

Извор: ЦББиХ

Као и током глобалне финансијске кризе и криза изазвана пандемијом негативно је утицала на дио биланса банака који се односи на нерезиденте (графикон 1.32). У задњем кварталу 2020. године примјетан је престанак смањења стране пасиве, али њен огромни годишњи пад (-25,5%) је значајно виши у поређењу са 2009. годином (-10,2%). Банке у БиХ су без икаквих застоја и масовне куповине девиза од Централне банке Босне и Херцеговине одговориле на инострану тражњу за девизама и за годину дана страна пасива је смањена за 794 милиона КМ.

Графикон 1.32: Страна пасива бх. банкарског сектора

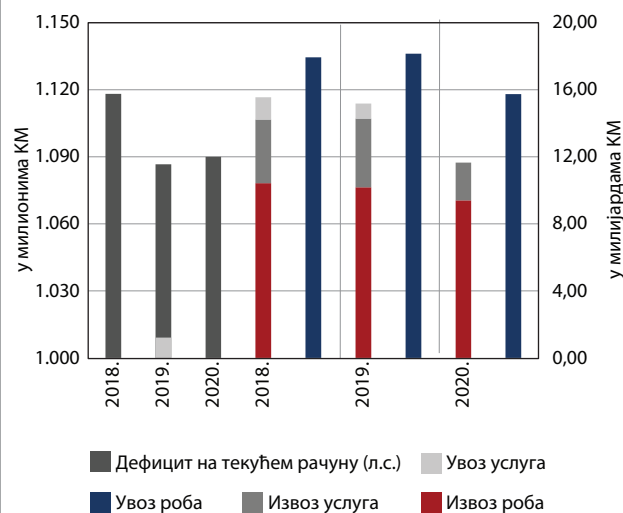
Извор: ЦББиХ

1.2.4 Спољни сектор

I. Платни биланс

Пандемија је изазвала снажну контракцију у спољнотрговинској размјени и значајно погоршање платнобилансне позиције у 2020. години. Посматрано у апсолутним износима, дефицит на текућем рачуну је био готово непромијењен у односу на 2019. годину (графикон 1.33). Међутим, очекује се да ће дефицит изражен у процентима БДП-а бити знатно виши у 2020. години, због драматичног пада економске активности. Према прелиминарним подацима, већ с прва три квартала 2020. године, дефицит текућег рачуна, изражен у процентима БДП-а, повећао се за 57 б.п, на ниво од 3,52 %, у односу на исти период 2019. године.

Графикон 1.33: Дефицит на текућем рачуну

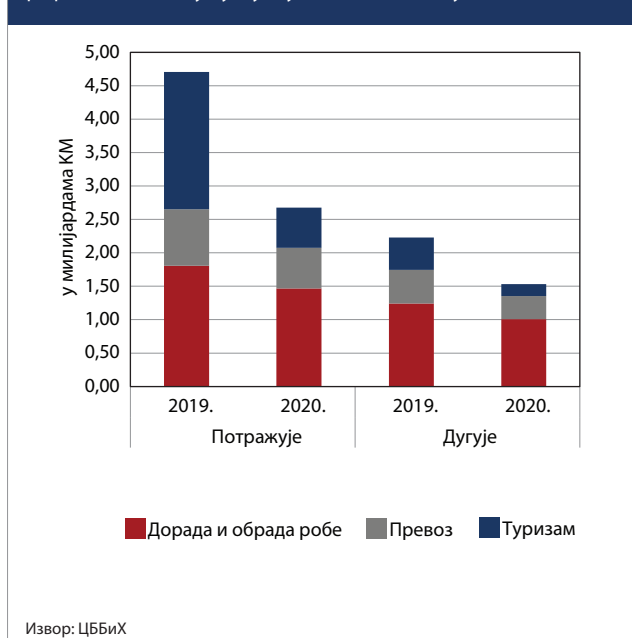

Извор: ЦББиХ

Најзначајније смањење у спољнотрговинској размјени у 2020. години је забиљежено на смањењу извоза услуга и смањењу увоза (графикон 1.33 изнад). Суфицит на рачуну услуга је уполовљен у односу на 2019. годину, а најзначајније смањење је забиљежено на категоријама туризам, превоз и услуге обраде и дораде робе у земљи, првенствено на потражној страни, односно, нашем извозу поменутих услуга. Због епидемиолошке ситуације у земљи и свијету, која је резултирала глобалним затварањем националних граница за међународна путовања, пад прихода од страних туриста у БиХ је био драматичан (графикон 1.34 испод). Иако знатно слабији у поређењу с туризмом, ништа мање озбиљан није био ни пад прихода од услуга обраде и дораде робе у земљи. Усљед прекида производних ланаца и отежаног прекограничног кретања роба, посебно у прољеће 2020. године, обим извоза након обраде и дораде у БиХ смањен је за 613 милиона КМ (19,0%) у односу на 2019. годину. Годишње смањење редовног извоза било је знатно слабије (366,9

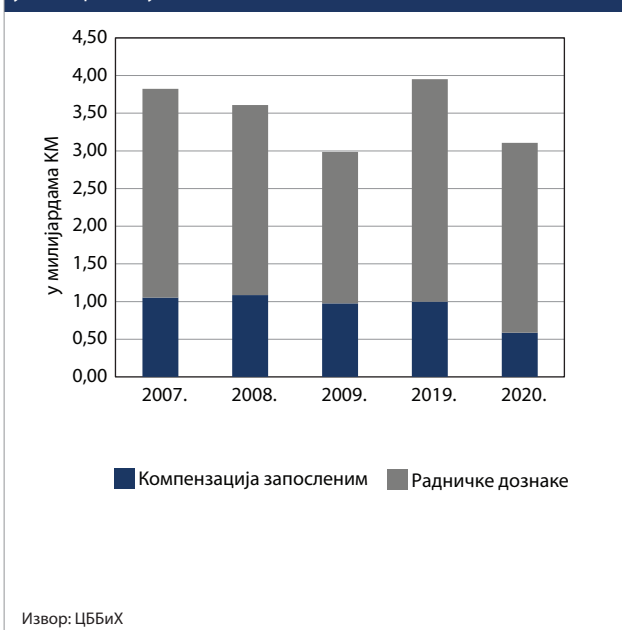
милиона КМ, или 4,4%). Колико опоравак бх. економије у постпандемијском периоду зависи од опоравка у земљама ЕУ и поновној интегрисаности у глобалне производне ланце, говори и чињеница да је смањење бх. извоза у земље чланице ЕУ чинило чак 78,8% смањења извоза у 2020. години.

Графикон 1.34: Рачун услуга у платном билансу

Од укупног годишњег смањења увоза (2,4 милијарде КМ према платнобилансним подацима), 1,09 милијарди КМ се односи на смањење увоза енергије, односно, минералних горива. Просјечне цијене нафте на свјетским тржиштима су у 2020. години биле знатно испод оних у 2019. години, али су и увезене количине, првенствено због потпуног затварања економије на два мјесеца у прољеће 2020. године, биле знатно ниже. И увоз осталих роба, калсификованих према економској намјени, је смањен, али знатно мање него што је био случај с енергентима. Нето приливи по секундарном дохотку, традиционално, покривају значајан дио трговинског дефицита, смањујући дефицит по текућем рачуну. Међу њима, далеко назначајнија ставка прилива из иностранства су радничке дознаке. Друга значајна ставка прилива који имају идентичан утицај на дефицит на текућем рачуну су плате резидената у иностранству. Обје врсте прилива из иностранства су знатно смањене у 2020. години (графикон 1.35). Укупни приливи по ове двије ставке у 2020. години су приближно на нивоу прилива из 2009. године, нивоу након двије године смањења по избијању финансијске кризе у развијеним земљама 2007. године. Оно што је карактеристично за 2020. годину јесте и никад раније регистровани значајан пад компензација запосленим у иностранству. Због ограничења кретања у Европи, значајно мањи број радника из БиХ је примао плату у иностранству. Уколико се тренд настави, што може бити посљедица кашњења у процесу имунизације на КОВИД-19 у односу на ЕУ, али и имунизације вакцинама које нису регистроване у ЕУ, дефицит на текућем рачуну се може додатно продубити.

Графикон 1.35: Радничке дознаке и компензација запосленим у иностранству

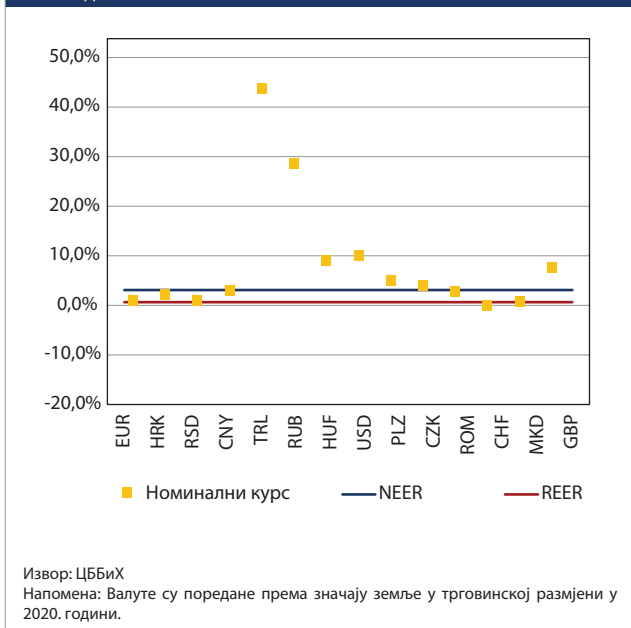

Дефицит на текућем рачуну у 2020. години је био финансиран првенствено задуживањем сектора владе код иностраних кредитора (видјети поглавље 1.2.2), и, у мањој мјери, приливима по основу директних страних инвестиција. Подаци о структури директних страних инвестиција по земљама, индустријама и типу за 2020. годину неће бити доступни до момента објаве Годишњег извјештаја ЦББиХ. Према информацијама о структури директних страних инвестиција за прва три квартала, закључује се да знатно учешће чини задржана добит у области финансијског посредовања, што се веже за забрану исплате дивиденди у банкарском сектору из профита за 2019. годину. Нето задуживање према иностранству у 2020. години је премашило дефицит на текућем рачуну, што је резултирало порастом резервне активе у односу на 2019. годину (видјети поглавље 2).

II. Номинални и реални ефективни девизни курс

Номинални ефективни курс (NEER) у посљедњих пет година има изразито апрецијацијски тренд, с изузетком друге половине 2019. године, када је дошло до краткотрајне промјене тренда. И реални ефективни курс, гдје је индекс потрошачких цијена кориштен као дефлатор (REER-CPI), и NEER указују на апрецијацију КМ према валутама главних трговинских партнера (0,6% и 3,0% респективно) у посљедњих годину дана (графикон 1.36). Апрецијација NEER је узрокована номиналном апрецијацијом КМ према валутама земаља у развоју, а као јачања ЕУР (наше сидрене валуте) према америчком долару (USD), које је било нарочито изражено у другој половини 2020. године. USD је ослабио према EUR током 2020. године за 9,2%, што је и највећи пад долара забиљежен од 2017. године. Пад долара погодује америчким извозницима, али је и посљедица глобалног пада економске активности и један је од фактора који узрокују раст цијена сировина.

Графикон 1.36: Годишње промјене у девизном курсу, децембар 2020. године

REER-CPI има депрецијацијски тренд у посљедњих пет година, због ниже инфлације у БиХ, него је то случај код наших главних трговинских партнера.

**ИЗВЈЕШТАЈ О
АКТИВНОСТИМА
ЦББИХ У 2020. ГОДИНИ**

2. ИЗВЈЕШТАЈ О АКТИВНОСТИМА ЦББИХ У 2020. ГОДИНИ

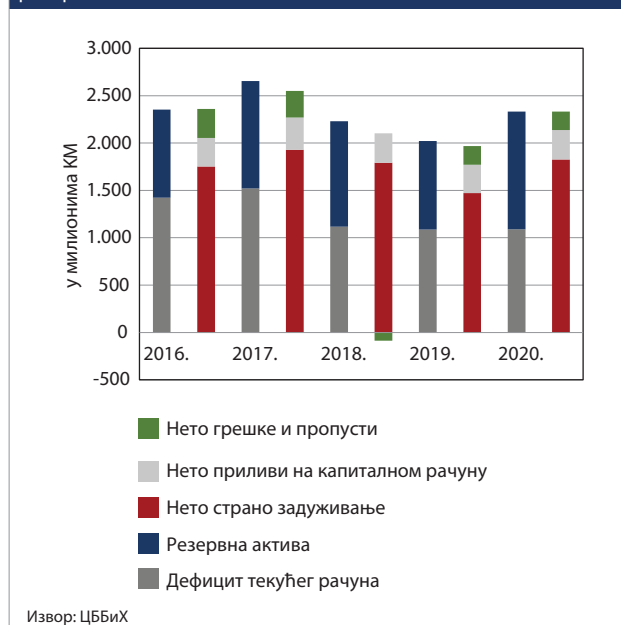
Изгледи за глобални привредни раст у 2020. години су ослабили те је дошло до повећања ризика као директне посљедице пандемије Ковид-19 и попутног, готово потпуног затварања економске активности што је знатно измјенило факторе који су утицали на ниво девизних резерви током 2020. године. На промјене стања девизних резерви у 2020. години утицале су промјене у спољнотрговинском дефициту, смањење прилива од туризма, смањење прилива од дознака те смањење прилива директних страних инвестиција, отплата спољног дуга, нова иностранна задужења влада, промјена фер вриједности инвестиционог портфеља. Тренд раста девизних резерви настављен је и у 2020. години. У просјеку стања, сваки мјесец 2020. године је биљежен годишњи раст од преко 700 милиона КМ, чак и прије прилива средстава по посљедњем аранжману с ММФ-ом. Изражено смањење девизних резерви почетком године није неуобичајено, а најчешће је узроковано смањеним обнављањем доспјеле стране пасиве банака. У децембру 2020. године, нето девизне резерве су износиле 13,86 милијарди КМ и повећане су за 1,27 милијарди КМ (10,09 %) у односу на децембар 2019. године, највише под утицајем прилива средстава од ММФ-а током другог квартала (графикон 2.1).

Све трансакције које директно утичу на ниво девизних резерви могу се збирно посматрати кроз кретање куповине и продаје КМ код ЦББиХ, што чини основу формирања истих. Допринос расту или паду девизних резерви највише је изражен кроз купопродају комерцијалних банака и депонената код ЦББиХ, док остале промјене имају знатно мањи утицај. Током 2020. године, ЦББиХ је остварила позитиван салдо куповине и продаје КМ с комерцијалним банкама и интерним депонентима у висини од 1,16 милијарди КМ. На отплату спољног дуга у 2020. години односило се 740,1 милион КМ. Промјене у вриједности портфеља ЦББиХ усљед тржишних услова су у 2020. години имале позитиван утицај на девизне резерве у вриједности од 118,3 милиона КМ у 2020. години о чему ће више информација бити у поглављу 2.3.

Графикон 2.2 испод илуструје промјене у резервној активи, коју, с платнобилансног аспекта, углавном чине девизне резерве ЦББиХ. С аспекта платног биланса, наш дефицит текућег рачуна се може посматрати као дуг БиХ према иностранству. Поједностављено, тај дуг је финансиран нето страним задужевањем код нерезидената за износ који није покривен нето приливима на капиталном рачуну. Нето страно задужевање може бити у облику директних страних инвестиција, што је преферирани облик с макроекономског аспекта, јер не подлијеже обавези враћања и подиже домаће капацитете, или у форми спољног задужевања сектора владе, предузећа, или финансијског сектора. Сав износ нето страног задужења који премашује дефицит по текућем рачуну повећава резервну активу, односно девизне резерве у посматраном периоду. Како се оне инвестирају у иностранству, чак и када се дио држи у готовини у страним валутама у трезорима ЦББиХ у земљи, на графикону испод су приказане у колони с дефицитом текућег рачуна. С платнобилансног аспекта, девизне резерве треба посматрати као веће приливе из иностранства у посматраном периоду, у односу на наш дуг према иностранству. Нето страно задужевање код нерезидената је знатно премашило дефицит текућег рачуна у 2020. години, па је забиљежен снажан раст девизних резерви код ЦББиХ у односу на 2019. годину (видјети графикон 2.1 изнад).

Графикон 2.2: Утицај платнобиланских ставки на раст девизних резерви

Иако је износ нето страног задужевања у 2020. години био приближан прошлогодишњем нивоу, структура је била значајно другачија у односу на раније године (графикон 2.3 испод). Задужевање сектора владе код иностраних кредитора (првенствено код ММФ-а у форми аранжмана Инструмент за брзо финансирање; видјети потпоглавље 1.2.2) је било кључни фактор раста резервне активе. Иако се нето приливи директних страних иневестиција чине непромијењеним у односу на 2019. годину, што би у пандемијској години требао бити неочекиван позитиван сигнал, и овдје је структура битна.

Због мјера које су агенције за банкарство увеле с циљем снажења капитализованости и отпорности банкарског система у периодима ванредног шока, у 2020. години је забрањена исплата дивиденди у банкарском сектору. Тако је ванредно висока добит банкарског сектора из 2019. године повећала задржану зараду, која је категорија директних страних инвестиција. Детаљни подаци о структури директних страних инвестиција у 2020. години нису још увијек доступни, али према подацима ЦББиХ о токовима за прва три квартала 2020. године, задржана зарада предузећа из области Финансијске услужне дјелатности, осим осигурања и пензионих фондова, износила је 183,2 милиона КМ. Драматично смањење нето прилива осталих инвестиција у осталим секторима је последица необнављања доспјелих обавеза банака према нерезидентима (видјети потпоглавље 1.2.3) и смањења трговинских кредита домаћим предузећима у иностранству. У периоду пандемије, банке нису требале додатне изворе дугорочног финансирања, а трговинска размјена с иностранством се обављала у знатно мањем обиму (видјети потпоглавље 1.2.4).

Графикон 2.3: Структура нето спољног задужевања

Извор: ЦББиХ

2.1 Монетарна политика

ЦББиХ је и у 2020. години испунила циљ дефинисан Законом, издавање домаће валуте према аранжману валутног одбора. У складу с чланом 31. Закона о ЦББиХ, обавезна је да осигура да укупан износ њене новчане пасиве никада не пређе еквивалентан износ њених нето девизних резерви, што је у потпуности и испуњено. У складу са Законом, укупан износ новчане (монетарне) пасиве Централне банке је увијек збир:

(А) свих новчаница и кованог новца које су у оптицај ставиле централа, главне јединице и остале филијале Централне банке, и (Б) потражних салда свих рачуна који се држе у књигама Централне банке и њених организационих јединица од стране резидентних власника рачуна.

Крајем 2020. године нето страна актива износила је 895,7 милиона КМ, што је за 124,5 милиона КМ (16,14 %) више у односу на стање на крају 2019. године. Нето девизне резерве на крају 2020. године су износиле 13,866 милијарди КМ и повећане су за 1,27 милијарди КМ (10,09 %) у односу на крај 2019. године. Монетарна пасива је у истом периоду забиљежила раст од 9,69 %, односно, 1,14 милијарди КМ. Нето страна актива представља заштиту од шокова који могу имати негативан утицај на тржишну вриједност финансијских инструмената у које су девизне резерве инвестирани. Стопа покрића валутног одбора на крају 2020. године је виша у односу на крај претходне године (графикон 2.4).

Графикон 2.4: Покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама

Извор: ЦББиХ

2.2 Рачун резерви код ЦББиХ

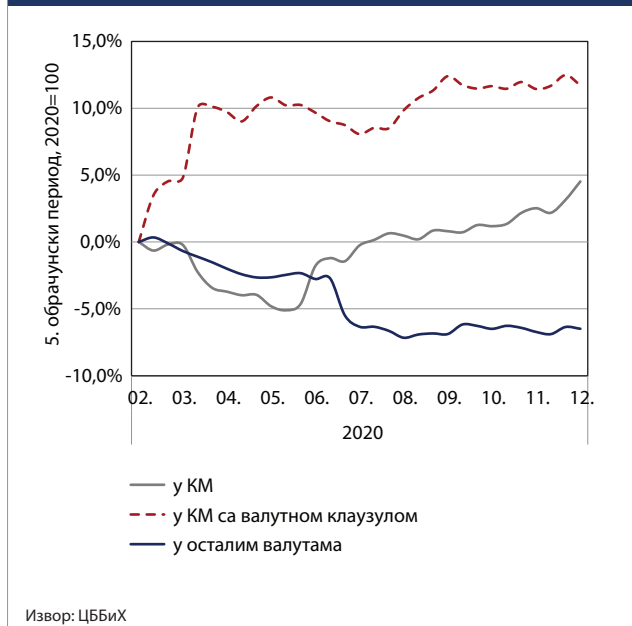
Једини инструмент монетарне политике ЦББиХ је обавезна резерва. У току 2020. године, ЦББиХ није мијењала стопу обавезне резерве нити обухваност основице за обрачун обавезне резерве. Стопа обавезне резерве је задржана на 10,0% и примјењује се на сву домаћу и страну пасиву банака. Стопа накнаде на вишак изнад обавезне резерве је била изједначена с депозитном стопом ЕЦБ-а и износила -50 б.п. Стопа накнаде на обавезну резерву остала је непромијењена и износила је 0,0%.

Системом обавезне резерве су у 2020. години обухваћене 24 банке и све су испуниле обавезу издвајања на рачун обавезне резерве. Иако је у току године било периода када је основица за обрачун обавезне резерве (ОР) биљежила смањење, од августа основица расте и тај тренд је настављен до краја 2020. године. У посљедњем обрачунском периоду 2020. године, основица за обрачун обавезне резерве је износила 27,27 милијарди КМ, уз годишње повећање од 3,39 милијарди КМ. Посљедично, забиљежен је и раст просјечне обавезне резерве на

рачуна код ЦББиХ. Из свега наведеног, може се закључити да су извори финансирања банака били стабилни те да пандемија КОВИД-19 није имала значајније трајне ефекте на укупну основицу за обрачун ОР.

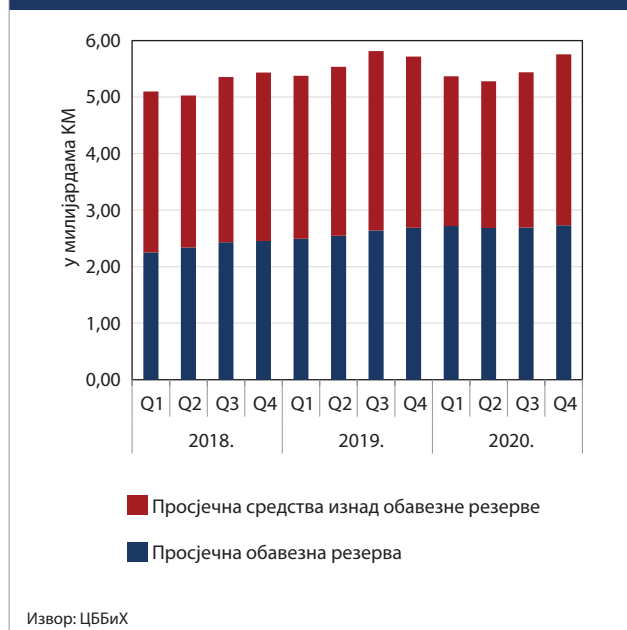
У погледу валутне структуре основице за обрачун обавезне резерве, од јуна је евидентан наставак тренда раста основице у КМ, која је у посљедњем обрачунском периоду у 2020. години чинила 52,60% од укупне основице. Одређен ниво обавеза банака у страним валутама, али и активе у страним валутама, у БиХ је природан због аранжмана валутног одбора, структуре извора финансирања банака и регулаторних захтјева у вези с управљањем девизним ризиком банака. Пад основице у страним валутама је углавном посљедица пада стране пасиве банака, односно, обавеза према нерезидентима. С обзиром да није било јаке потражње за дугорочним кредитима, банке нису обнављале доспјеле стране обавезе у 2020. години. С друге стране, с обзиром да банке морају испунити прописе о девизној изложености (углавном повезане с нето отвореном позицијом), пад иностраних обавеза банке су надокнађивале повећањем индексираних депозита у КМ (графикон 2.5). Када се стабилизovalo смањење стране пасиве банака, престала је расти и основица у КМ, индексирана у EUR. Укупна пасива банака је расла, што указује на то да банке током 2020. године нису имале проблема с изворима финансирања.

Графикон 2.5: Валутна структура основице за обрачун ОР

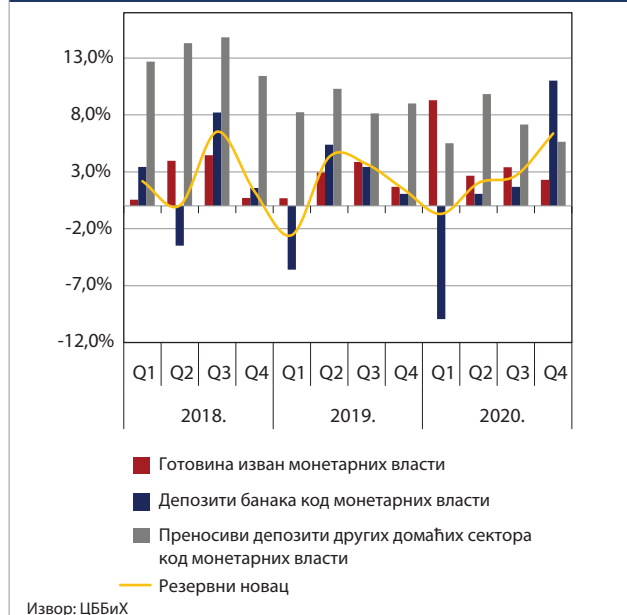
Салдо рачуна резерви је износио 5,75 милијарди КМ (графикон 2.6) у посљедњем обрачунском периоду у 2020. години те је у односу на исти период претходне године повећан за 39,31 милион КМ. Вишак изнад обавезне резерве представља само једну од компоненти високоликвидне активе банкарског сисетема и управо је у јеку пандемије забиљежена висока ликвидност банкарског сектора те је у складу с тим ЦББиХ политику обавезне резерве задржала непромијењеном. Вишак изнад обавезне резерве је на крају 2020. године износио 3,03 милијарде КМ, чиме се употпуности вратио на преткризни ниво.

Графикон 2.6: Стање рачуна резерви код ЦББиХ

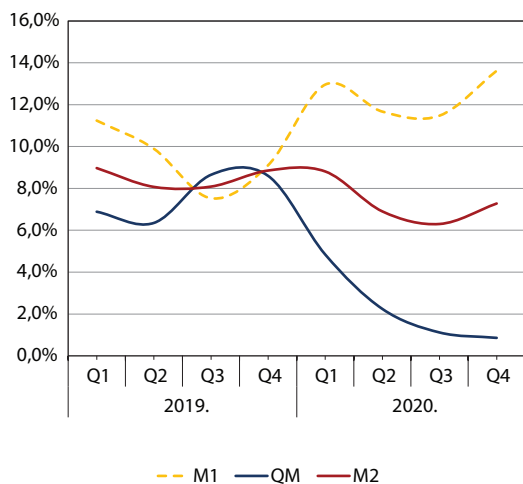
Пандемија коронавируса је узроковала значајну измјену структуре резервног новца, а ефекти су примјетни и на крају 2020. године. У структури резервног новца готовина ван монетарних власти је наставила тренд раста те износ готовине ван монетарних власти с крајем године премашује износ од 6,00 милијарди КМ. Депозити банака код монетарних власти, након значајног смањења у првом кварталу 2020. године, с крајем године биљеже раст од 972,5 милиона КМ у односу на претходну годину. Посљедично, годишњем расту резервног новца од 1,18 милијарди КМ (10,66%) највише придонио раст депозита код монетарних власти. То је превенствено резултат раста обавезне резерве као и држања депозита банака преко износа обавезне резерве код монетарне власти с крајем 2020. године. Резервни новац на крају 2020. године износи 12,31 милијарду КМ (графикон 2.7).

Графикон 2.7: Промјене у компонентама резервног новца у односу на крај претходног квартала

Иако је успоравање економског раста допринијело и успоравању раста најширег монетарног агрегата, повећање новчане масе (M2) углавном је и даље било условљено агрегатом M1, који укључује најликвидније компоненте новчане масе (преносиви депозити те готовина ван банака). Укупна новчана маса на крају године износи 28,25 милијарди КМ, што је повећање од 7,28% у односу на исти период прошле године. Дио овог континуираног снажног раста долази и од доспијећа орочења као и од уздржавања становништва од потрошње у условима пандемије. Наиме, услед ниских каматних стопа на орочене депозите, становништво и привреда се често не одлучују на наставак орочења, него радије задржавају средства као преносиве депозите којима могу располагати у сваком тренутку. С друге стране, успорена кредитна активност, изазвана пандемијом коронавируса, није ни стварала потребе банака за додатним дугорочним изворима финансирања (видјети потпоглавље о банкарском сектору). Када је у питању шири монетарни агрегат квази новац (QM), њихов благи раст на крају године у потпуности је резултат раста преносивих депозита у страној валути (графикон 2.8.). Иако је стопа раста депозита и даље била значајно мања у односу на период прије пандемије, највећи пораст преносивих депозита у КМ и даље се биљежи код сектора становништва.

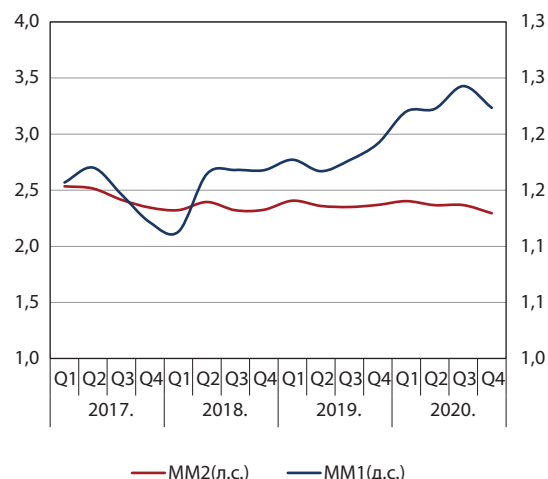
Графикон 2.8: Годишње промјене у монетарним агрегатима

Извор: ЦББиХ

Промијене у кретању компоненти новчане масе, као и промијене у резервном новцу, одразиле су се и на монетарну мултипликацију. Без обзира на раст примарног новца, монетарни мултипликатор за M2 не биљежи веће осцилације у посљедњих годину дана. Премда су за M2 присутне одређене осцилације, већином су везане за сезонске утицаје те је и овдје присутна стагнација мултипликације новца. Услед бржег раста монетарног агрегата M1 у односу на раст примарног новца, монетарни мултипликатор за M1 исказује благи раст у посљедњих годину дана (графикон 2.9.).

Графикон 2.9: Монетарна мултипликација

Извор: ЦББиХ

С крајем септембра 2020. године, сви индикатори ликвидности су измијењени у односу на крај 2019. године, што се може оцијенити дјелимично као посљедица економске кризе узроковане пандемијом. Учешће краткорочних финансијских обавеза у укупним финансијским обавезама је и даље високо, али је учешће ликвидних средстава у нето активи још увијек задовољавајуће (табела 2.1). Иако успорен (под утицајем пандемије коронавируса) раст готовине и преносивих депозита поново је (као и претходне године) утицао на побољшање индикатора ликвидности који приказује однос ликвидних средстава према укупним средствима. Ликвидна средства према краткорочним финансијским обавезама су забиљежила пад омјера у односу на исти период претходне године. Краткорочне финансијске обавезе представљају укупне финансијске обавезе преостале рочности до једне године и биљеже повећање у односу на крај 2019. године, што је највише резултат претходно наведеног раста преносивих депозита. Тако је омјер краткорочних финансијских према укупним финансијским обавезама порастао у односу на претходну годину. Веома висок проценат краткорочних према укупним финансијским обавезама банака указује на рочну структуру извора која тренутно не погодује снажнијем расту дугорочних кредитних пласмана. Стагнација кредитних пласмана је прије свега посљедица успоравања кредитне активности банака узроковане општим падом економске активности као и због прописа банкарских агенција којим се омогућава одобравање мораторијума на кредитне пласмане за физичка и правна лица чије је пословање директно и индиректно погођено пандемијом коронавируса. Посљедично, снажнији раст депозита у односу на кредитну активност резултирао је тиме да укупан износ депозита премашује укупан износ кредита током цијеле 2020. године. Индикатор депозити у односу на кредите на дан 30.09.2020. године је 117,8%, што је за 0,05 процентних поена више у односу на крај 2019. године и још увијек је у зони задовољавајућег.

Табела 2.1. Индикатори ликвидности банкарског сектора у БиХ

		Ликвидна средства према укупним средствима	Ликвидна средства према краткорочним финансијским обавезама	Депозити према кредитима	Краткорочне финансијске према укупним финансијским обавезама
2017.	Q1	23,5%	41,6%	101,2%	72,8%
	Q2	38,8%	42,1%	101,1%	72,8%
	Q3	20,6%	43,8%	103,5%	74,4%
	Q4	28,7%	44,3%	105,1%	75,2%
2018.	Q1	29,0%	44,0%	106,0%	75,8%
	Q2	32,7%	43,2%	107,0%	78,0%
	Q3	29,2%	44,4%	108,5%	78,0%
	Q4	29,7%	44,6%	109,5%	77,3%
2019.	Q1	28,8%	44,0%	109,7%	76,3%
	Q2	28,7%	43,8%	109,6%	76,1%
	Q3	30,0%	46,2%	112,5%	75,4%
	Q4	29,6%	45,5%	112,7%	75,3%
2020.	Q1	28,1%	43,0%	113,2%	75,4%
	Q2	27,3%	40,7%	114,9%	77,5%
	Q3	28,0%	41,3%	117,8%	78,4%

Извор: ЦББиХ

2.3 Управљање девизним резервама

Процес и резултати управљања девизним резервама ЦББиХ су, у знатној мјери, детерминисани кретањима на финансијским тржиштима на којим се, у складу са Законом о ЦББиХ и дефинисаном стратешком структуром резерви, инвестирају средства у инострану конвертибилну валуту. Тренд пада краткорочних каматних стопа је настављен и у 2020. години (табела 2.2). Тренд пада је био још и наглашенији у случају приноса на средњорочне и дугорочне државне

обвезнице земаља еврозоне (табела 2.2), првенствено услед политике ЕЦБ-а (видјети поглавље 1.1.2), која се ослањала на нестандартне мјере монетарне политике, али и ванредно лоших глобалних макоекономских услова. Пад тржишних приноса (графикон 2.10 испод) је резултирао даљим смањењем просјечне пондерисане нето каматне стопе на девизне резерве ЦББиХ (ППнКС) у 2020. години (табела 2.2).

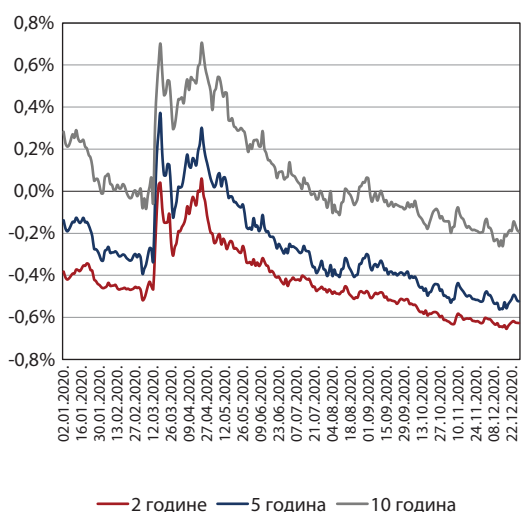
Табела 2.2: Просјечна пондерисана каматна стопа на девизне резерве ЦББиХ и просјечне тржишне каматне стопе и приноси на државне обвезнице у еврозони

	ППнКС, %	ЕЦБ - Главне операције рефинансирања (MROR), %	Еурибор, %		EUR обвезнице, %		
			1m	3m	2 године	3 године	5 година
2015	0,34	0,05	-0,07	-0,02	-0,04	0,40	1,18
2016	0,22	0,01	-0,34	-0,26	-0,32	0,01	0,77
2017	0,18	0,00	-0,37	-0,33	-0,39	0,18	1,09
2018	0,16	0,00	-0,37	-0,32	-0,13	0,46	1,14
2019	0,11	0,00	-0,40	-0,36	-0,27	-0,02	0,39
2020	0,04	0,00	-0,50	-0,43	-0,43	-0,27	0,07

Извор: Bloomberg, ЦББиХ

Напомена: ППКС означава просјечну пондерисану нето каматну стопу на девизне резерве ЦББиХ.

Графикон 2.10: Просјечни тржишни приноси на државне обвезнице у еврозони током 2020. године

Извор: Финансијски терминали

У складу са Законом о ЦББиХ и одговарајућим интерним актима (инвестиционим смјерницама, стратешком алокацијом активе и правилима и параметрима ризика), ЦББиХ управља девизним резервама полазећи првенствено од принципа сигурности и ликвидности инвестирања. С циљем смањења ризика по одрживост валутног одбора, члан 34. Закона о ЦББиХ забрањује инвестирати више од 50,0% укупног несмањеног капитала и резерви у друге валуте осим сидрене. На основу ове одредбе, ЦББиХ више од 95,0% девизних резерви инвестира у финансијске инструменте деноминоване у EUR. Имајући у виду приносе на међународним тржиштима (табела 2.2 и графикон 2.10 изнад), у контексту поменутих законских ограничења, нижи нето приходи од инвестирања девизних резерви су били неминовност у 2020. години.

Одлуке о управљању и инвестирању девизних резерви доносе се на три нивоа у оквиру организације ЦББиХ: стратешком – Управни одбор; тактичком – Инвестициони комитет, и; оперативном – надлежни организациони облици Сектора за монетарне операције, управљање девизним резервама и готовином. Управни одбор утврђује инвестиционе смјернице, којима се дефинишу: максимална толеранција на ризик, оптимална комбинација (енгл. trade-off) између ризика и поврата, стратешка алокација активе, инвестициона ограничења, инвестициони период и референтна вриједност (енгл. benchmark) за оцјену перформанси. У 2020. години је, након истека трајања примјене претходних инвестиционих смјерница, усвојена нова стратегија инвестирања за наредне три године. ЦББиХ и даље има конзервативан приступ инвестирању, заснован на очекиваним трендовима на финансијским тржиштима и макроекономском окружењу у средњем року. Овакав профил ризика је карактеристичан за централне банке, а у случају валутног одбора, посебно је значајан због обавезе пуног покрића монетарне пасиве ЦББиХ. Инвестициони

комитет дјелује у оквиру обавезујућих законских ограничења и инвестиционих смјерница усвојених од Управног одбора, те правила и параметара ризика везаних за улагање девизних резерви. Одлучивање и одговорност за свакодневно управљање девизним резервама је на оперативном нивоу, који дјелује у складу са смјерницама и правилима и параметрима ризика.

У процесу управљања девизним резервама током 2020. године континуирано су разматране доступне информације с релевантних тржишта новца и капитала у еврозони и свијету, као и доступне прогнозе које би могле утицати на инвестирање девизних резерви у текућој години, али и у наредном периоду. Такође су анализирани могућности и модалитети политике инвестирања и управљања девизним резервама ЦББиХ и инициране одговарајуће промјене политике инвестирања у циљу прилагођавања тржишним условима у еврозони. Додатно, континуирано су анализирани информације везане за рејтинге иностраних банака код којих ЦББиХ има орочене депозите и средства на текућем рачуну и држава које су емитенти хартија од вриједности заступљених у портфељу девизних резерви ЦББиХ.

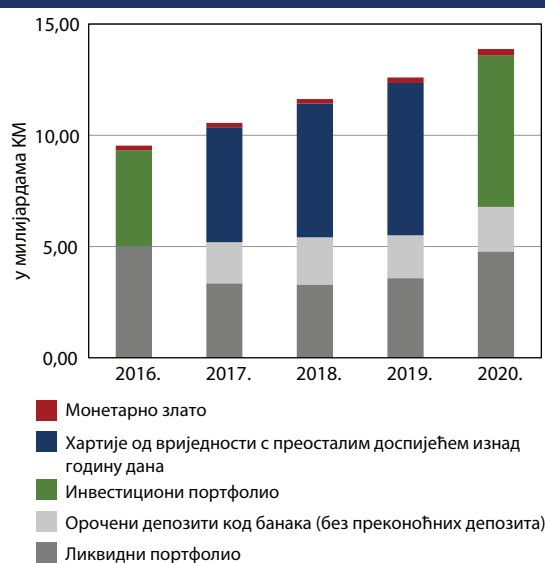
Портфељ девизних резерви изложен је првенствено финансијским ризицима и то: каматном ризику, кредитном ризику, ризику ликвидности те девизном ризику. У циљу управљања каматним ризиком, односно ризиком смањења тржишне вриједности портфеља девизних резерви због непожељних кретања каматних стопа, прописује се циљано модификовано трајање портфеља девизних резерви и дозвољено одступање, прати се вриједност под ризиком (енгл. Value at Risk) као и прописивање максималног износа дозвољеног одступања поврата портфеља од поврата референтног портфеља. ЦББиХ ограничава изложеност кредитном ризику улагањем првенствено у обвезнице одабраних држава еврозоне те пласирањем депозита у одабране централне банке у еврозони и Банку за међународна поравнања (енгл. Bank for International Settlements, BIS) те одабране комерцијалне иностране банке, уз услов да задовољавају стандарде подобности уговорне стране. Основни принцип у управљању кредитним ризиком представља одговарајући критеријум одабира уговорних страна и дужничких хартија од вриједности с фиксним приходом и избјегавање превелике концентрације изложености кредитном ризику према појединој уговорној страни. Наведени стандарди и ограничења преиспитују се, и по потреби ажурирају, при чему се води рачуна о званичним оцјенама водећих свјетских рејтинг агенција, као и показатељима добијеним примјеном интерних метода за процјену кредитног ризика.

Девизни ризик представља ризик промјене вриједности девизне активе и пасиве због промјене валутних курсева у којима се држе девизне резерве у односу на домаћу валуту. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре активе и пасиве ЦББиХ. Управљање ризиком ликвидности се базира на процјени потенцијалних потреба за ликвидношћу и идентификацији ликвидних финансијских инструмената. Инструменти којима се осигурава дневна ликвидност су

преконоћни депозити и средства на текућим рачунима код уговорних страна које задовољавају критеријуме кредитног ризика те доспијевајућа средства по свим инструментима. Структуру девизних резерви на крају 2020. године (графикон 2.11) чинили су: орочени депозити код банака (без преконоћних депозита), с учешћем од 14,42%; ликвидни портфељ, с учешћем од 34,47%; инвестициони портфељ (хартције од вриједности којима је до доспијећа преостало више од годину дана), с учешћем од 49,01%, и; злато, с учешћем од 2,10%. На крају 2020. године ликвидни портфељ су чинили: текући рачуни код банака (10,39% укупних девизних резерви); преконоћни депозити (2,82% укупних девизних резерви); готовина у трезору ЦББиХ (1,03% укупних девизних резерви); специјална права вучења ММФ-а (0,01% укупних девизних резерви), и; хартције од вриједности којима је до доспијећа преостало годину дана и мање (20,22% укупних девизних резерви). Хартције од вриједности којима је до доспијећа преостало годину дана и мање, као највећа ставка ликвидног портфеља, износили су 2,80 милијарди КМ на крају 2020. године. Текући рачуни код банака, као друга највећа ставка ликвидног портфеља, на крају 2020. године износили су 1,44 милијарде КМ.

Хартције од вриједности с фиксним приходом, исказани по тржишној вриједности, на крају 2020. године чинили су 69,23% укупних девизних резерви, што је за 1,56% мање у односу на крај 2019. године. С циљем заштите од кредитног ризика, инвестирање се врши у хартције од вриједности одабраних земаља Европске уније, уз ограничења максималног учешћа дужничких инструмената за сваку поједину земљу. Средства депонована код нерезидентних банака на крају 2020. године забиљежила су пораст на годишњем нивоу од 729,39 милиона КМ (23,50%), док су средства инвестирана у хартције од вриједности с фиксним приходом повећана за 683,90 милиона КМ (7,67%).

Графикон 2.11: Структура инвестирања девизних резерви ЦББиХ

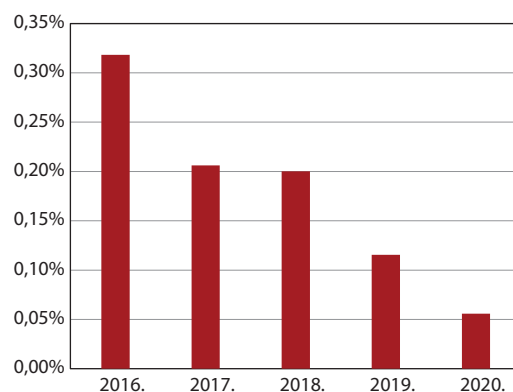

Извор: ЦББиХ

Напомена: Инвестициони портфолио, као извјештајна категорија, до краја 2016. године садржавао је вриједносне папире расположиве за продају с доспијећем дужином од једне године и цијели портфолио вриједносних папира који се држи до доспијећа. Инвестициони портфолио је од 2020. године поново извјештајна категорија, али садржава вриједносне папире којима је до доспијећа преостало више од годину дана.

Нето ефекат улагања девизних средстава ЦББиХ на биланс успјеха за период 01.01.-31.12.2020. године износи 7,3 милиона КМ. Изражено ефективном стопом приноса¹³, нето ефекат улагања је износио 0,06% (графикон 2.12). Све израженији пад стопа поврата на улагања у конвертибилну страну валуту последица је искључиво негативних каматних стопа на краткорочне депозите у еврима (табела 2.2 изнад) и инвестирања у хартције од вриједности уз негативне стопе приноса при куповини у последњих неколико година (табела 2.2 изнад). Сем тога, паду прихода значајно доприносе и доспијећа хартција од вриједности купљених уз позитивне приносе у ранијим годинама.

Графикон 2.12: Просјечне годишње стопе приноса на девизне резерве ЦББиХ

Извор: ЦББиХ

2.4 Управљање готовим новцем

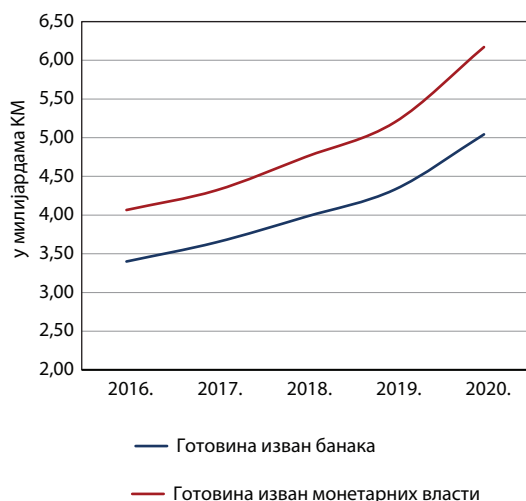
Тренд раста готовог новца у оптицају (ван банака) из претходних година је додатно интензиван. На дан 31.12.2020. године, стање готовог новца у оптицају изван банака износило је 5,04 милијарде КМ (графикон 2.13), што је за чак 16,48% више у односу на 2019. годину. Раст потражње за готовином од стране банака и даље је последица увећаних захтјева клијената за готовим новцем.

С проглашењем ванредног и стања природне несреће у марту 2020. године и комерцијалне банке су знатно повећале износ готовине у властитим трезорима (графикон 2.13), при томе смањујући средства на рачуну резерви код ЦББиХ. Са становишта управљања

¹³ Ефективна стопа приноса израчуната је тако што се нето ефекат инвестирања средстава девизних резерви подијели с просјечним стањем девизних средстава девизних резерви. При израчунавању укупних нето ефеката инвестирања средстава девизних резерви у обзир су узети сви нето приходи од камате на хартције од вриједности и депозите, као и реализовани нето капитални добици/губици услед продаје хартције од вриједности из портфолија девизних резерви ЦББиХ.

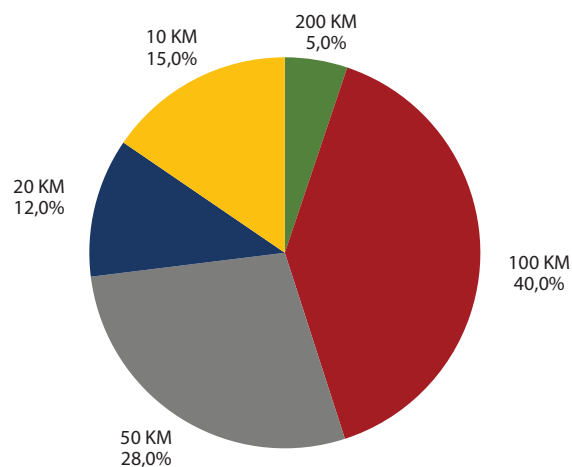
ризиком ликвидности у банкама, нема разлике између готовине и стања на рачунима резерви. Међутим, банке половином марта нису могле процијенити колика ће бити потражња за готовим новцем од стране њихових депонената, па је свакодневно из ЦББиХ повучена значајна количина готовог новца у КМ. Тада повучена средства се нису у потпуности вратила на рачуне код ЦББиХ, дјелимично и због обрачуна негативне накнаде на средства изнад обавезне резерве. Ипак, стања на рачунима резерви су наставила расти већ од јуна, а до краја године су премашила претпандемијске нивое (поглавље 2.2). На крају 2020. године, КМ готовина у трезорима банака је износила 1,13 милијарди КМ, што је повећање од готово 30,0% у односу на крај 2019. године (графикон 2.14).

Графикон 2.13: Готовина изван монетарних власти и банака

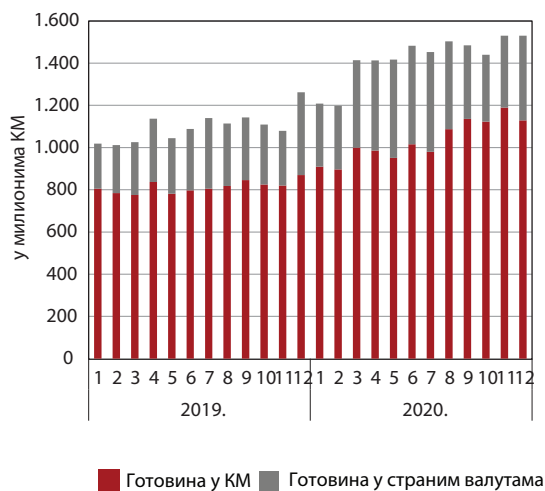
Извор: ЦББиХ

Графикон 2.15: Апоенска структура новчаница

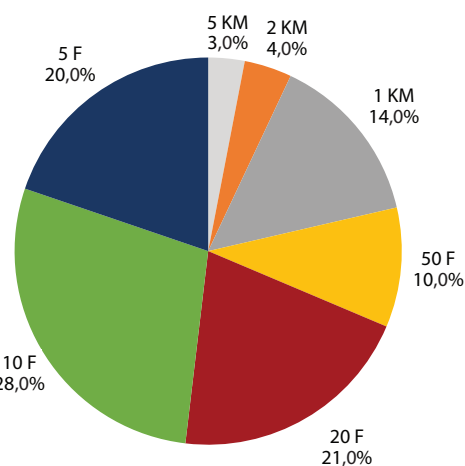
Извор: ЦББиХ

Графикон 2.14: Стања готовине у трезорима банака

Извор: ЦББиХ

Графикон 2.16: Апоенска структура кованица

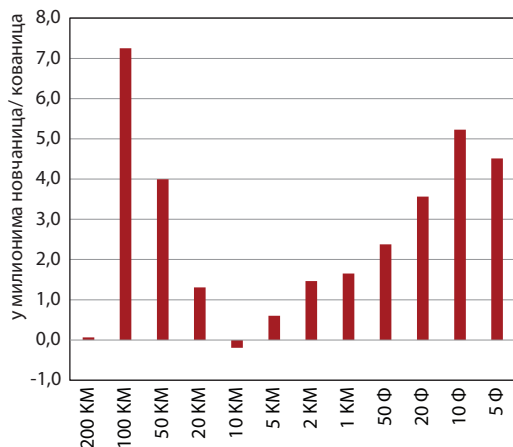

Извор: ЦББиХ

Изван ЦББиХ, на крају 2020. године, налазило се 87,6 милиона новчаница КМ и 413,6 милиона кованица КМ, укупне вриједности 6,17 милијарди КМ, што је за чак 18,7% више у односу на 2019. годину. У погледу апоенске структуре новца изван ЦББиХ, најзаступљеније су биле новчанице од 100 КМ и 50 КМ, а код кованица апоен 10F (графикони 2.15 и 2.16). Број новчаница у апоенима од 100 КМ, које су на крају 2020. године биле у оптицају, виши је за 7.3 милиона (26,2%) у односу на крај 2019. године, што додатно илуструје појачану потражњу од стране самих банака, имајући у виду физичке капацитете њихових трезора.

У односу на 2019. годину, број новчаница изван ЦББиХ је повећан за 12,4 милиона комада (16,5%), укупне вриједности 962,3 милиона КМ (графикон 2.17). Количина кованица изван ЦББиХ је у истом периоду повећана за 19,4 милиона комада (4,9%), укупне вриједности 10,3 милиона КМ (графикон 2.17).

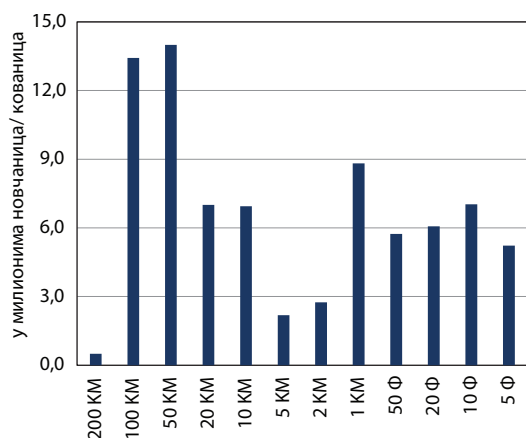
Графикон 2.17: Промјена у броју новчаница и кованица, по апоенима, у односу на 2019. годину

Извор: ЦББиХ

Снабдијевање комерцијалних банака готовим новцем врши се путем трезора главних јединица и филијала ЦББиХ, лоцираних у Сарајеву, Бањој Луци, Мостару и Брчком, уз стриктно поштивање аранжмана валутног одбора. У току 2020. године комерцијалним банкама је издато 41,9 милиона комада новчаница и 37,8 милиона комада кованица, укупне вриједности 2,38 милијарди КМ (графикон 2.18).

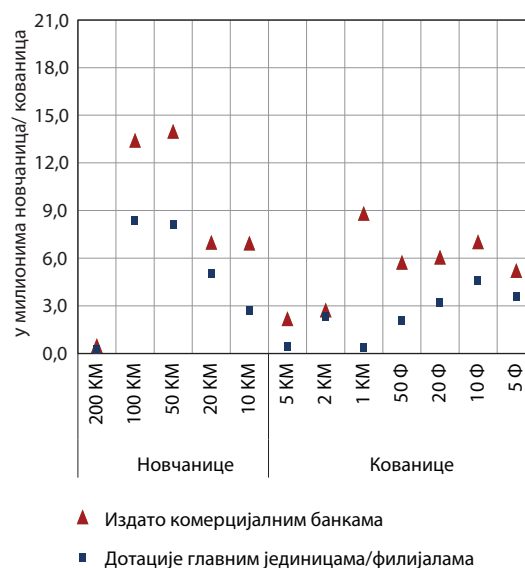
Графикон 2.18: Новчанице и кованице издате у 2020. години, према апоенима

Извор: ЦББиХ

У истом периоду је из Одјељења трезора ЦУ главним јединицама и Филијали Брчко издато (дотације) 24,4 милиона комада новчаница и 16,4 милиона комада кованица, укупне вриједности 1,42 милијарде КМ. Графикон 2.19 испод имплицира да је ЦББиХ водила рачуна о потраживањима комерцијалних банака за готовим новцем у одговарајућој апоенској структури. Пошто комерцијалне банке врше и значајан поврат готовог новца у трезоре ЦББиХ, дотације главним јединицама / филијалама ЦББиХ су, у правилу, знатно мање.

Графикон 2.19: Излази готовог новца (КМ) у 2020. години

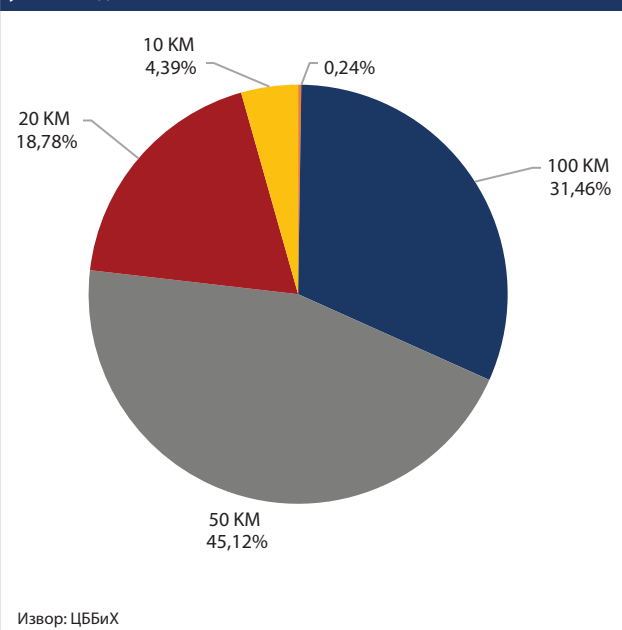

Извор: ЦББиХ

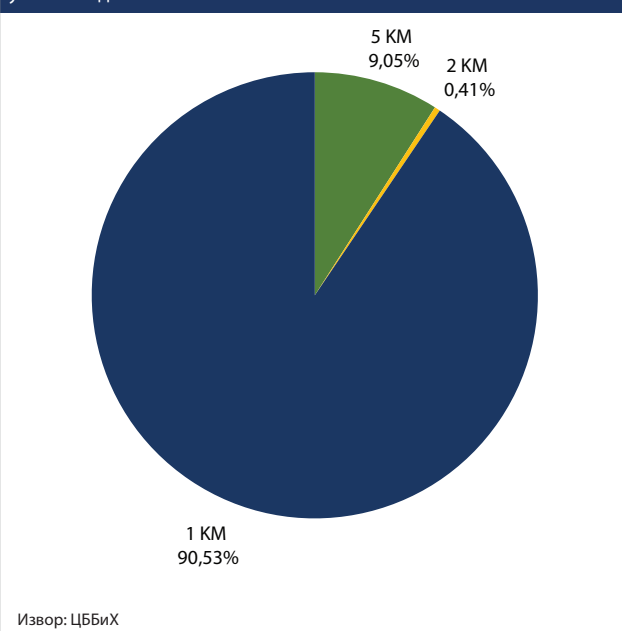
ЦББиХ врши континуирано повлачење новчаница неподобних за оптицај, које се уништавају у складу с важећим прописима. Повлачењем неподобних новчаница и пуштањем у оптицај новчаница нове серије, ЦББиХ одржава задовољавајући квалитет новца у оптицају. У 2020. години уништено је 9,6 милиона комада новчаница и 13.625 комада кованица неподобних за оптицај.

У 2020. години, у ЦББиХ је регистровано 410 фалсификованих новчаница конвертибилне марке, што је за 9,5% мање у односу на 2019. годину. Фалсификованих кованица конвертибилне марке је регистровано 729 комада, што је за 36,9% мање у односу на 2019. годину. Према апоенској структури, највише фалсификованих новчаница је било у апоену од 50 КМ (графикон 2.20), а фалсификованих кованица у апоену од 1 КМ (графикон 2.21).

Графикон 2.20: Апоенска структура фалсификованих новчаница у 2020. години

Графикон 2.21: Апоенска структура фалсификованих кованица у 2020. години

2.5 Одржавање платних система

Законску обавезу одржавања одговарајућих платних и обрачунских система ЦББиХ испунила је и у 2020. години: платни промет у земљи се одвијао несметано, кроз системе жиро клиринга и бруто поравнања у реалном времену (RTGS); одржавани су Централни регистар кредита (ЦРК) и Јединствени регистар рачуна пословних субјеката (ЈРРПС); а обављан је и међународни клиринг плаћања с иностранством.

Због пандемије, у 2020. години је забиљежен значајан пад и броја и вриједности трансакција у платном промету у односу на претходну годину (табела 2.3). У односу на 2019. годину, пад је нарочито наглашен и код броја, али и вриједности трансакција кроз системе RTGS-а (табела 21 у Статистичком додатку). Као и у ранијим периодима, већина трансакција у међубанкарском платном промету обавља се у мањем броју банака; преко пет банака обављено је 51,53% укупне вриједности и 52,99% укупног броја трансакција у платном промету у 2020. години.

И подаци о картичном пословању одражавају снагу макроекономског шока услед пандемије у 2020. години. Тренд снажног раста промета на POS терминалима (мјесто продаје, енгл. Point of sale, POS) је прекинут (табела 2.4). Интернет продаја је значајно порасла (14,7%) у односу на 2019. годину (табела 2.4), а значајно је повећан промет на АТМ уређајима (апарати за подизање готовине; енгл. Automated teller machine, АТМ). Смањен прилив страних туриста због мјера уведених услед погоршане епидемиолошке слике у земљи и свијету резултирао је смањењем подизања готовине иностраним катрицама с АТМ-а у земљи готово за трећину (табела 2.5 испод), као и једнако драматичним смањењем куповине роба и услуга на POS терминалима у земљи од 47,9% (табела 2.5 испод). И промет на картицама издатим у БиХ у иностранству је смањен у односу на 2019. годину, али ни близу тако драматично (табела 2.5 испод). Mastercard је и даље најзаступљенији бренд картица у БиХ (табела 2.6).

Табела 2.3: Платни промет преко комерцијалних банака

	Међубанкарске трансакције	Промијена у односу на претходну годину	Унутарбанкарске трансакције	Промијена у односу на претходну годину	Укупно	Промијена у односу на претходну годину
Број, у милионима						
2016.	40,0	2,3%	63,7	0,8%	103,7	1,4%
2017.	41,1	2,8%	68,4	7,4%	109,5	5,6%
2018.	42,3	3,0%	58,8	-14,0%	101,2	-7,6%
2019.	43,6	3,0%	56,9	-3,3%	100,5	-0,7%
2020.	43,8	0,4%	53,9	-5,2%	97,7	-2,8%
Вриједност, у милијардама КМ						
2016.	88,38	3,8%	92,74	-7,0%	181,12	-2,0%
2017.	96,24	8,9%	117,10	26,3%	213,34	17,8%
2018.	102,67	6,7%	115,44	-1,4%	218,11	2,2%
2019.	123,05	19,8%	113,37	-1,8%	236,42	8,4%
2020.	105,13	-14,6%	100,43	-11,4%	205,56	-13,1%

Извор: ЦББиХ

Табела 2.4: Преглед промета картицама на АТМ и POS уређајима

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
POS, у милијардама КМ	2,55	2,76	3,12	3,25	3,19
Промијена у односу на претходну годину	30,2%	8,2%	13,2%	8,2%	-1,9%
АТМ, у милијардама КМ	6,24	6,75	7,16	7,75	8,17
Промијена у односу на претходну годину	4,9%	8,2%	6,1%	4,3%	5,4%
Интернет, у милионима КМ				157,4	180,64
Укупно, у милијардама КМ	8,79	9,51	10,29	11,16	11,54
Промијена у односу на претходну годину	11,3%	8,2%	8,2%	8,6%	3,4%

Извор: ЦББиХ

Табела 2.5: Реализоване вриједности по картицама на принципу резидентности

Година	Подизање готовине		Куповина роба и услуга на POS терминалима	Укупно
	Банкомати	POS терминали		
Реализоване вриједности иностраних картица у БиХ, у милионима КМ				
2016.	995,4	79,6	394,7	1.469,7
2017.	1.177,9	35,0	527,3	1.740,2
2018.	1.346,7	43,7	650,2	2.040,6
2019.	1.648,8	59,6	833,5	2.542,0
2020.	1.117,6	59,7	399,3	1.576,6
Реализоване вриједности иностраних картица у БиХ, у милионима КМ				
2016.	155,5	1,9	336,2	493,7
2017.	147,4	1,7	380,3	529,5
2018.	146,7	2,0	474,0	622,7
2019.	165,3	3,0	426,8	595,1
2020.	162,3	4,0	355,7	522,0

Извор: ЦББиХ

Табела 2.6: Заступљеност картица према брендovima

Година	Visa	Mastercard	American	BamCard	Diners	Укупно
2015.	1.253.784	742.265	6.913	10.094	163	2.013.219
2016.	1.124.181	898.914	7.471	11.714	0	2.042.280
2017.	1.001.137	983.194	7.246	9.844	3.792	2.005.213
2018.	870.018	1.252.486	7.123	10.369	13.350	2.153.346
2019.	757.775	1.348.275	7.304	12.280	12.970	2.138.604
2020.	736.947	1.410.718	6.901	9.666	6.324	2.170.556

Извор: ЦББиХ

ЦББиХ је доприносила финансијској стабилности и одржавајући Централни регистар кредита (ЦРК), који је током 2020. године, на дневној основи, подацима ажурирало 25 банака, 34 микрокредитне организације те 18 лизинг компанија и осталих институција. У односу на 2019. годину, број приступних тачака смањен је за 167, на број од 1.553. Промјена у броју приступних тачака највише је узрокована смањењем броја у пословним банкама, које су са 1.323 приступна мјеста (122 мање него у 2019. години) и даље далеко најзначајнији корисници информација похрањених у ЦРК. Смањена потреба за бројем приступних тачака за приступ ЦРК у банкама одражава смањену потражњу за кредитима у периоду од проглашења пандемије. Посљедиčno, и број приступа ЦРК је у 2020. години био знатно мањи у односу на претходну годину (42,7 хиљада приступа мање, или -14,99%).

У ЈРРПС је било похрањено 240.131 активних и 97.410 блокираних рачуна на крају 2020. године. ЈРРПС се приступало са 1.413 приступних тачака (чак 527 мање у односу на 2019. годину), од којих 1.278 припада банкама, 33 МКО, 19 лизинг компанијама и осигуравајућим кућама те 89 другим институцијама. Организационе јединице ЦББиХ у протеклој години издале су укупно 9.320 извода из ЈРРПС.

ЦББиХ је и у 2020. години вршила међународни клиринг плаћања између БиХ и србијанских банака. Кроз систем клириншког начина обрачуна међународних плаћања са Србијом пласирано је укупно 10.622 налога (-10,97% у односу на 2019. годину), чија је вриједност била 235,1 милион евра (-11,30% у односу на 2019. годину).

2.6 Улога фискалног агента

Законом о ЦББиХ (члан 4.) и Законом о дугу, задуживању и гаранцијама БиХ дефинисано је да ЦББиХ пружа банкарске услуге, тј. извршава трансакције по налогу Министарства финансија и трезора БиХ (МФТ БиХ) уз везу са сервисирањем спољног дуга БиХ и дјелује као фискални агент за чланство БиХ у међународним финансијским институцијама. У складу с Уговором о обављању послова банкарског и фискалног агента између ЦББиХ и МФТ БиХ, ЦББиХ је и током 2019. године извршавала послове банкара, депозитара, заступника при плаћању и фискалног агента. Ова услуга је у 2020. години обухватала послове платног промета у земљи и иностранству, управљања депозитним рачунима и конверзије средстава везане за кредите и донације по уговорима које је закључио Савјет министара БиХ с међународним финансијским институцијама, послове који су произашли из аранжмана и чланства БиХ у међународним финансијским институцијама те послове сервисирања иностраног дуга. Због изузетно неповољних услова на међународним финансијским тржиштима током 2020. године МФТ БиХ није достављало налоге за инвестирање девизних средстава. ЦББиХ пружа банкарске услуге и извршава трансакције по налогу МФТ БиХ у вези са сервисирањем спољног дуга

БиХ. МФТ БиХ је надлежно за провођење процедура за задуживање и управљање државним дугом, обезбјеђује покриће обавеза у домаћој валути и води базу података о спољном дугу БиХ. Поред Закона о ЦББиХ, улога ЦББиХ и МФТ БиХ по пословима сервисирања спољног дуга БиХ дефинисана је Законом о задуживању, дугу и гаранцијама БиХ, Законом о финансирању институција БиХ, Законом о систему индиректног опорезивања у БиХ и Законом о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода.

Послови, задаци, надлежности и међусобни односи између МФТ БиХ и ЦББиХ дефинисани су билатералним Уговором о сервисирању спољног дуга БиХ, који су двије институције закључиле први пут 2001. године (задња верзија закључена је 2013. године). ЦББиХ је према одредбама наведеног Уговора надлежна за:

- благовремено обезбјеђење потребних износа у страним валутама за плаћање доспјелих обавеза;
- благовремено и тачно извршење плаћања на основу налога / инструкција МФТ БиХ;
- кореспонденцију са страним банкама и кредиторима у вези с плаћањем обавеза;
- извјештавање МФТ БиХ о свим извршеним трансакцијама.

Средства потребна за сервисирање спољног дуга у домаћој валути обезбјеђује МФТ БиХ од Управе за индиректно опорезивање (УИО) и/или директним уплатама крајњих корисника кредита. Годишњи план средстава потребних за сервисирање спољног дуга саставни је дио документа „Буџет институција БиХ и међународних обавеза“ који доноси Парламентарна скупштина БиХ. У складу са закљученим Уговором о обављању послова банкарског и фискалног агента између ЦББиХ и УИО, а на основу Закона о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода, током 2020. године настављено је вођење јединственог рачуна УИО за прикупљање прихода од индиректних пореза. По овом аранжману комерцијалне банке на дневној основи трансферишу на рачун за евидентирање, држање и расподјелу прихода УИО код ЦББиХ све прикупљене приходе, а потом се ти приходи по налогу УИО свакодневно алоцирају на више рачуна по различитим намјенама у складу са законском регулативом и налогом УИО. На основу Закона о акцизама у 2020. години је настављен процес прикупљања средстава уплаћених по основу путарина на рачун УИО код ЦББиХ те распоред ових средстава по налогу УИО према ентитетима и Брчко дистрикту.

Све обавезе по спољном дугу БиХ током протекле године сервисирале су уредно и благовремено. Извршене су обавезе према: Међународном монетарном фонду (ММФ), Свјетској банци (IBRD, IDA), Паришком клубу, Европској банци за обнову и развој (EBRD), Лондонском клубу повјерилаца, Развојној банци Савјета Европе (СЕВ), Саудијском фонду за обнову и развој, Европској инвестиционој банци (ЕИБ), Европској комисији, Њемачкој развојној банци (KfW), Извозно-увозној банци Кореје, OFID

Фонду, Међународном фонду за развој пољопривреде (IFAD), Банци за рад и привреду и Аустријској поштанској штедионици (B.A.W.A.G.), EUROFIMA-i, Кувајтском фонду за арапски економски развој, Влади Јапана, Влади Белгије, Влади Шпаније те осталим јавним и приватним кредиторима.

ЦББиХ је фискални агент и извршава трансакције у вези са чланством и аранжманима БиХ у ММФ-у од 2002. године, на основу одлуке Савјета министара БиХ која је званично објављена у службеним гласилима БиХ. Међусобни односи, надлежности и поступање пет институција у БиХ (ЦББиХ, МФТ БиХ, Федерално министарство финансија, Министарство финансија Републике Српске и УИО) везано за финансијске аранжмане с ММФ-ом, дефинисани су Меморандумом о разумијевању (први је закључен 2002. године, на снази је онај из 2016. и 2020. године). ЦББиХ је депозитар за рачуне (готовинске и хартије од вриједности) које ММФ држи код фискалног агента (обично су то централне банке) свих чланица у складу са Статутом (енгл. Articles of Agreement) ММФ-а. Да би се извршиле трансакције одобрења средстава од ММФ-а и плаћања обавеза према ММФ-у, ЦББиХ води намјенски Депозитни рачун за трансакције с ММФ-ом, с подрачунима Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко дистрикта. ЦББиХ извршава трансакције с ММФ-ом након што надлежне институције у БиХ обезбиједје пуно покриће у домаћој валути на поменутом рачуну / подрачунима. Квота БиХ, која представља уплаћени и уписани „капитал“ сваке земље чланице у општи / генерални извор средстава ММФ-а, износи 265,2 милиона SDR.

У складу са Статутом Свјетске банке, ЦББиХ је депозитар за чланице групе Свјетске банке: IBRD, IDA и MIGA. По налогу наведених чланица, ЦББиХ извршава трансакције купопродаје стране валуте за домаћу и извршава плаћања / трансфере крајњим корисницима у домаћем платном промету. У току 2020. године Свјетска банка је наставила да финансира пројекте у БиХ. Одобрено је финансирање четири пројекта: Регистрација некретнина – додатно финансирање; Пројекат хитне помоћи за Ковид-19; Програм подршке приватном запошљавању у Босни и Херцеговини, и; Пројекат за опоравак и подршку фирмама у Босни и Херцеговини.

ЦББиХ је и у 2020. години, у складу с Уговором закљученим с Агенцијом за осигурање депозита БиХ, обављала послове евиденције портфеља хартија од вриједности ове институције којим, према споразуму Агенције за осигурање депозита с иностраним портфељним менаџером, управља екстерни портфељни менаџер.

Такође, ЦББиХ је у складу са закљученим уговорима наставила дјеловати као банкарски и фискални агент Агенције за банкарство ФБиХ, Агенције за банкарство РС, Брчко дистрикта, Федералног министарства финансија те за ентитетске регистре хартија од вриједности. Услуга кориштења електронског банкарства, уведена 2011. године са циљем унапређења и побољшања услуга

банкарског и фискалног агента, пружана је и током 2020. године.

2.7 Прикупљање и креирање статистичких података

Статистичке активности у 2020. години су биле наглашено отежане у условима пандемије, што је ограничавало и успоравало прикупљање и обраду података. У првом прољетном таласу су продужени рокови за доставу података, док се банке нису прилагодиле на нови начин пословања, а од других извора података је било теже прикупљати податке и вршити провјере. Упркос тим новим околностима, сва планирана статистичка истраживања су завршена и комплетирана су све планиране објаве и доставе података у областима статистика монетарног и финансијског сектора, статистика платног биланса и статистике владиних финансија и финансијских рачуна. ЦББиХ се, у оквиру својих статистичких активности, наставила наглашено ангажовати на проширивању и усклађивању с ЕУ захтјевима.

Поред редовног рада на отежаним условима, направљена су унапређења у сљедећим сегментима:

- Покренута је редовна трансмисија података о владиним финансијама према EUROSTAT-у, а која се одвија у задатом априлском и октобарском року. На тај начин је БиХ укључена у процес трансмисије као остале земље чланице и земље кандидати. Подаци су припремљени према захтијеваној методологији прописаним кроз трансмисионе табеле из ESA 2010 и EDP процедуре. Овај процес такође укључује накнадне методолошке коментаре и упуте од Еуростата, на које се требају припремати одговори и направити дораде података.
- Започет је рад на проширењу статистике каматних стопа, па је у том смислу знатно повећан обим података који се прикупљају од банака, а у циљу испуњења свих индикатора прописаних одговарајућом методологијом ЕЦБ-а.
- Направљена је нова генеричка ИТ апликација за монетарну и финансијску статистику.
- Везано за статистику директних инвестиција, први пут је започета трансмисија података према EUROSTAT-у, која ће се даље проширити у наредном периоду.
- Направљене су припреме за кварталну Анкету о кредитним активностима банака те је започело прикупљање података крајем 2020. године. Методологија за ово анкетно истраживање је диктирана сличним истраживањем које се проводи у еврозони, а такође су кориштена искуства од других земаља из нашег региона. Објављивање резултата, на основу којег ће се моћи прецизније пратити понуда и потражња кредита по различитим категоријама, очекује се у 2021. години.

ИРА пројекти континуирано потпомажу проширивање статистичке продукције и подизање квалитета и

усклађивање с ЕУ стандарима. Имплементација вишекорисничког IPA 2017 програма техничке помоћи је настављена на све три компоненте на којима је радила ЦББиХ (статистика владиних финансија – даља доградња и прилагођења ESA 2010 и EDP, међународна трговина услугама и МIP индикатори макроекономских неравнотежа). Међутим активности су значајно компликоване за реализацију у односу на раније периоде, јер се експертске мисије и радионице морају одвијати без непосредног контакта учесника.

ЦББиХ је такође наставила учешће у регионалном пројекту за спољну статистику (Прекогранична статистика о стањима), а коју финансира ЕУ, а имплементира ММФ за земље у нашем региону, а у оквиру које смо активно укључени у презентовање наших метода и обима података на радионицама те дискусију са експертима о могућим побољшањима.

Сарадња на пољу стручне сарадње и организације с Агенцијом за статистику БиХ је даље напредовала, проширена је размјена података и припрема планских докумената за статистички систем. У протеклом периоду смо дали допринос везано за припрему докумената Статистички програм Босне и Херцеговине 2021.-2024. године и Стратешки правци развоја статистике Босне и Херцеговине 2030. године.

На међународном плану се континуирано улажу напори кроз учешће у форумима (Пододбор ЕК - БиХ, радне групе Еуростата, ЕЦБ, BIS Irving Fisher комитет за статистику, земљама из региона кроз различите пројекте и конференције). У склопу међународних обавеза, ЦББиХ редовно доставља обимне сетове статистичких података, а настоји да се даље проширује (ММФ, Свјетска банка, Европска централна банка, Европска банка за обнову и развој EBRD, UNCTAD, Еуростат, BIS, УН Статистички одјел). Нарочито наглашена размјена информација се реализује са EUROSTAT-ом, јер ЦББиХ редовно извјештава у оквиру Мониторинга усклађености (SIMS) са статистичким захтјевима ЕУ те годишњег (двокружна) прикупљања података за земље у процесу проширивања. ЦББиХ се додатно ангажовала и припрема додатне статистичке извјештаје за потребе Фискалног одбора БиХ, Секретаријата CEFTA, Дирекције за економско планирање, Агенције за промоцију страних инвестиција, Министарства финансија и трезора БиХ, Министарства за економске односе и регионалну сарадњу РС, Министарства трговине ФБиХ, а све с циљем да могу квалитетније пратити економска кретања и подузимати одговарајуће мјере.

2.8 Праћење системских ризика у финансијском систему

ЦББиХ врши функцију праћења финансијске стабилности која подразумева правовремено идентификовање рањивости у финансијском систему земље. Циљ дјеловања ЦББиХ у овом подручју је да се побољша разумијевање

узрочно-посљедичних веза између финансијског система и макроекономског окружења, упозоре финансијске институције и други учесници на тржишту на постојеће ризике, покрене дијалог о ризицима и подуму корективне мјере којима ће се умањити посљедице материјализације ризика. Активности ЦББиХ на пољу праћења стабилности финансијског система обухватају и специјализовану комуникацију с релевантним домаћим и међународним институцијама којом се осигурава континуитет процеса праћења системских ризика, као и комуницирање о ризицима по финансијску стабилност са широм јавношћу. Допринос очувању финансијске стабилности ЦББиХ даје у оквиру чланства у Сталном одбору за финансијску стабилност БиХ, који, поред гувернера ЦББиХ и директора агенција за банкарство, чине и чланови Фискалног одбора БиХ и директор Агенције за осигурање депозита БиХ.

ЦББиХ извјештава ширу јавност о ризицима по финансијску стабилност кроз редовну годишњу публикацију, Извјештај о финансијској стабилности, који се од 2007. године објављује на веб страници ЦББиХ. Објављивањем Извјештаја о финансијској стабилности, ЦББиХ јавности жели указати на посљедице досадашњих макроекономских трендова и трендова у финансијском, првенствено банкарском сектору на ризике и искушења с којима ће се финансијски систем суочити у наредним периодима. У извјештајима се редовно презентују резултати анализа за праћење системских ризика.

Компилација и објављивање сета основних индикатора финансијског здравља према методологији ММФ-а такође је важан канал комуникације ЦББиХ са широм јавношћу. Индикатори финансијског здравља се објављују квартално на веб страници ЦББиХ од половине 2009. године, а од септембра 2011. године и на веб страници ММФ-а.

У 2020. години ЦББиХ је наставила активности на провођењу макроекономских тестова на стрес. Тестови на стрес се у ЦББиХ раде квартално и основни су алат за квантификацију ефеката системских ризика на банкарски систем. Детаљни резултати тестова на стрес се дијеле с агенцијама за банкарство, којима се доставља и Извјештај о резултатима тестова на стрес у којем се на дескриптиван начин презентују системски ризици и будући трендови. О резултатима тестова на стрес се кроз одговарајућу форму Извјештаја о резултатима тестова на стрес упознаје и Стални одбор за финансијску стабилност. Агрегирани резултати тестова на стрес с подацима с краја године се објављују у Извјештају о финансијској стабилности.

У току 2020. године настављена је сарадња с ЕЦБ-ом која се односи на ажурирање информација везано за „Извјештај о финансијској стабилности за земље кандидате и потенцијалне кандидате за чланство у ЕУ“, а која се огледа у достављању обухватног сета података, информација и појашњења актуелног стања и трендова у домаћем финансијском сектору. Циљ ове публикације је да се кроз анализе трендова у финансијским системима

ових земаља и оцјену актуелних изазова по финансијску стабилност допринесе бољем разумијевању системских ризика у региону. Извјештај се израђује сваке двије године, а ажурирање информација за потребе ЕЦБ-а се врши на годишњем нивоу.

Континуирана сарадња с другим релевантним домаћим и међународним институцијама и надоградња постојећих аналитичких капацитета ЦББиХ на пољу финансијске стабилности настављена је и у 2020. години, највећим дијелом кроз онлајн канале комуницирања, у складу са ситуацијом изазваном пандемијом Ковид-19. Кроз едукацију и програме техничке помоћи осигурава се усклађеност приступа анализирања и идентификације системског ризика с најбољим праксама и трендовима у свијету, као и правовремена идентификација системских ризика.

Задаци који произилазе из координације дјелатности агенција за банкарство ентитета надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака, наставили су се проводити и у 2020. години. Сарадња и размјена података и информација ЦББиХ с ентитетским агенцијама за банкарство одвијала се континуирано у различитим областима редовне сарадње. Гувернер ЦББиХ и директори агенција за банкарство одржавали су састанке на којима су разматрана битна питања о стању у банкарском сектору те сектору лизинга и микрокредитном сектору, а посебно у контексту актуелне ситуације с пандемијом КОВИД-19, изазова с којима се ови сектори суочавају и мјера које су у току 2020. године подузимане на ублажавању посљедица пандемије. Разматране су и остале релевантне теме из монетарне области, супервизорска питања која, између осталог, обухватају и регулативу за пословање банака, унапређење сарадње у области финансијске стабилности и др. Састанцима је, на позив гувернера, присуствовао и директор Агенције за осигурање депозита у БиХ, што је допринијело редовном информисању учесника у координацији о стању осигураних депозита у БиХ и активностима ове агенције која, поред ЦББиХ и агенција за банкарство, представља важног учесника у мрежи финансијске сигурности.

2.9 Сарадња с међународним институцијама и рејтинг агенцијама

Током протекле године, ЦББиХ, као и све централне банке се суочила с великим изазовима у контексту пандемије КОВИД-19, потврђујући више но икад потребу и значај дијалога, координираног одговора и глобалне сарадње. Упркос ванредним околностима, ЦББиХ је у виртуелном формату наставила интензивну комуникацију и сарадњу с институцијама Европске уније, централним банкама држава чланица ЕУ и другим партнерима, испуњавајући све обавезе које има у процесу приступања БиХ Европској унији и унапређујући пословање у складу с препорукама ЕУ и новонасталим околностима.

Крајем године БиХ је започела израду четворогодишњег Програма интеграције БиХ у ЕУ. Кроз координисан приступ и чланство у радним групама за европске интеграције (подручје: Економски критеријум; Слобода кретања капитала; Финансијске услуге; Економска и монетарна политика; Статистика; Финансијски надзор, и; Финансијске и буџетске одредбе) ЦББиХ се, у складу са својим надлежностима, активно укључила у израду Програма интеграције БиХ у ЕУ.

Представници Централне банке су учествовали у раду тијела основаних у циљу праћења реализације уговорних обавеза из Споразума о стабилизацији и придруживању и припреми материјала за годишње састанке Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију и Пододбора за економска и финансијска питања и статистику. Централна банка је дала допринос изради Програма економских реформи те учествовала у консултацијама у оквиру Економског и финансијског дијалога с ЕУ у мају 2020. године.

Један од заједничких закључака Економског и финансијског дијалога с ЕУ из маја 2020. године гласи: "Очувати интегритет валутног одбора и независност централне банке, уз унапређење аналитичких капацитета кроз успоставу макроекономских пројекција". ЦББиХ је од почетка године радила на развоју семиструктурног модела за израду макроекономских пројекција, какав се користи у другим централним банкама. Уз подршку партнерске институције USAID, кроз програм FINRA, формализован је процес израде средњорочних макроекономских пројекција у ЦББиХ, чиме су постигнута значајна унапређења у подручју економских истраживања, што је једна од препорука у процесу придруживања ЕУ. Од 2020. године, ЦББиХ кључне макроекономске пројекције за БиХ објављује два пута годишње, у мају и новембру. Модел је израђен у првој половини 2020. године, уз ванредан ангажман ЦББиХ особља и консултаната, јер се радило у ванредним околностима узрокованим пандемијом. Због флексибилности у раду и правовремене транзиције на виртуелни формат рада у аналитичким пословима, све планиране активности су завршене у планираном року, без губитка на ефикасности или квалитету. Модел је и формално представљен релевантним домаћим и међународним институцијама почетком 2021. године на онлајн презентацији. До краја првог квартала 2021. године се очекује и објава техничког папира на веб страници ЦББиХ, који ће стручној јавности детаљно појаснити макроекономске блокове у моделу и везе међу њима. Дио активности на јачању аналитичких капацитета, иницијално финансираних од стране USAID FINRA, крајем 2020. године је преузео Швајцарски секретаријат за економске послове (SECO), а уз реализацију с Институтом за међународне и развојне студије из Женева. Модел за средњорочне макроекономске пројекције је додатно унапријеђен већ с другим кругом пројекција у 2020. години, а урађене су и припремне активности за активности на формализацији израде процјене тренутног стања (енг. nowcast) кључних макроекономских

варијабли у БиХ. Пројекат је успјешно имплементиран већ почетком 2021. године, и модел је већ у функцији у ЦББиХ, чиме ће се додатно побољшати и средњорочне макроекономске пројекције ЦББиХ. Поред процјене тренутног стања домаће економије, током 2020. године су урађене и припремне активности за имплементацију пројекта у сарадњи с Joint Vienna Institute из Беча током прве половине 2021. године, с циљем формализације оквира за процјену макроекономских неравнотежа у БиХ. Имплементацијом побројаних пројеката у области примијењених економских истраживања, очекујемо да ће ЦББиХ, до половине 2021. године, имати у функцији стандардни сет алата за оцјену макроекономске позиције земље и средњорочних трендова, који користе све централне банке.

Програм билатералне помоћи и изградње капацитета централних банака, финансиран од стране SECO, након успјешне прве фазе у периоду 2014-2017. година, продужен је до 2022. године. Њиме су обухваћена сљедећа подручја централног банкарства: анализа и имплементација монетарне политике (сегменти управљање девизним резервама и јачање истраживачких капацитета); макроекономско рачуноводство и статистика; управљање људским ресурсима, и; област оперативног ризика, укључујући унапређење континуитета пословања. Почетком 2020. године реализована је техничка мисија у ЦББиХ у области управљања девизним резервама, док су током године све програмске активности реализоване кроз online рад и едукације, у складу с потребама ЦББиХ. Уз подршку ВСС програма креирана је e-learning платформа с едукативним материјалом о теми компетенције у оквиру процеса оцјењивања. У складу с потребама ЦББиХ, одржане су сљедеће online едукације: Економске прогнозе за уводни, средњи и напредни ниво; Планирање континуитета пословања у свјетлу пандемије КОВИД-19, и; Интеракција с међународним финансијским институцијама.

Током 2020. године, настављено је и с реализацијом активности у оквиру вишедржавног програма „Јачање институционалних капацитета централних банака Западног Балкана“, у циљу укључења у Европски систем централних банака (ЕСЦБ). Програм имплементира Европски систем централних банака кроз координисан приступ и предсједавање Deutsche Bundesbank. Током 2020. године, уз подршку Аустријске народне банке, у склопу рада на успостави анкете о кредитним активностима банака као једне од обавеза у складу са Закључцима и препорукама Економског и финансијског дијалога, завршен је први круг анкетања од стране ЦББиХ, уз учешће осам банака. Сви састанци Управног одбора програма суредовно одржавани, уз предсједавање Deutsche Bundesbank и присуство свих партнерских националних централних банака, осам институција крајњих корисника и ЕК. Постигнут је оквирни договор да се, с обзиром на КОВИД-19 околности, имплементација програма продужи до краја 2021. године, уз реализацију семинара у виртуелном формату. Истовремено, у

оквиру програмског циклуса IPA III почеле су припремне активности и консултације с Deutsche Bundesbank и ЕК у циљу наставака програма 2022. године.

У организацији ЦББиХ, почетком 2020. године, одржана је мисија међународне рејтинг агенције Standard & Poor's (S&P) с релевантим међународним и домаћим институцијама у БиХ у циљу оцјене сувереног кредитног рејтинга БиХ. Главне теме за разговор приликом утврђивања кредитног рејтинга БиХ су политичка ситуација, буџет, сервисирање спољног дуга, односи с међународним финансијским институцијама и финансијска стабилност. Од априла до децембра 2020. године ЦББиХ је, у циљу одређивања кредитног рејтинга БиХ, одржавала виртуелне састанке и редовне контакте с рејтинг агенцијама S&P и Moody's.

У току 2020. године, рејтинг агенција S&P потврдила је БиХ суверени кредитни рејтинг „Б“ и измијенила изгледе с „позитивних на стабилне“. Рејтинг агенција Moody's Investors Service потврдила је БиХ суверени кредитни рејтинг „Б3/са стабилним изгледима“.

2.10 Процес интерне ревизије

Правни основ за обављање функције интерне ревизије представљају: Закон о Централној банци, Правилник о интерној ревизији у Централној банци, Приручник о раду интерне ревизије у Централној банци и обвезујуће смјернице Међународног оквира професионалне праксе интерне ревизије (у даљем тексту: Међународни оквир). Правилником о интерној ревизији у ЦББиХ регулисано је да главни интерни ревизор подноси годишњи извјештај о раду Канцеларије главног интерног ревизора (КГИР) који разматра Ревизорски комитет, а усваја УО ЦББиХ. Главни интерни ревизор је, на основу процјене ризика, а према критеријима утврђеним Методологијом процјене ризика у ЦББиХ, израдио Стратешки план интерне ревизије за период 2018.-2021. године и План интерне ревизије за 2020. годину. Због ванредних услова рада изазваних пандемијом, почетком маја је урађена поновна процјена ризика ревизијског универзума и, сходно томе, припремљени су, и од стране Управног одбора усвојени, ревидирани Планови интерне ревизије за 2020. годину. У обављању својих дужности КГИР оцјењује ефективност и ефикасност управљачких и контролних механизма, досљедност у провођењу позитивних закона и прописа који се односе на ЦББиХ и својом активносту доприноси унапређењу пословања, остварењу постављених стратешких циљева и формулисаних планова, успостављању ефикасног система управљања ризицима, очувању интегритета средстава и других ресурса и предузимању мјера против евентуалних губитака због злоупотреба, лошег управљања, грешака, превара и неправилности. У 2020. години је настављена активност повремених вредновања функције интерне ревизије прикупљењем одговора путем писаног упитника који су попуњавали руководиоци ревидираних подручја. У КГИР-у је успостављан континуирани надзор рада

ревизорских тимова током извођења ревизорског ангажмана, а у задњем кварталу 2020. године извршена је интерна процјена (самопроцјена) квалитета функције интерне ревизије.

Улога КГИР-а је превентивна, а не репресивна, те је у том свјетлу потребно посматрати и његову улогу у откривању и спречавању корупције и превара. Допринос КГИР-а у борби против превара и корупције огледа се кроз провјеру јесу ли успостављени и функционишу ли успешно системи интерних контрола и то на начин да својим дјеловањем спријече превару и корупцију или им умање простор за дјеловање.

Међународни монетарни фонд (ММФ) је у новембру 2020. године, у склопу мисије „Safeguard Assessment“, извршио процјену функције интерне ревизије у ЦББиХ. КГИР ће, у складу с препоруком ММФ-а, успоставити надзор имплементације датих препорука. У складу с датом препоруком, већ је ажуриран Правилник о интерној ревизији у ЦББиХ.

2.11 Остало

2.11. Управљање људским ресурсима

Током трајања пандемије обезбијеђен је континуитет пословања ЦББиХ и извршавање свих циљева и задатака, од којих су многи били амбициознији у односу на 2019. годину. Имајући у виду значајан пораст обољења проузрокованих коронавирусом у БиХ од марта 2020. године, ЦББиХ се водила препорукама надлежних институција и органа у земљи и праксама великог броја домаћих и међународних институција и правних лица те је израђен и имплементиран План поступања и управљања ризиком у кризним ситуацијама узрокованим пандемијом КОВИД-19. У складу с Планом, Кризни штаб ЦББиХ је вршио континуирану процјену тренутног утицаја пандемије на пословање ЦББиХ те је активирао планове поступања, а који су, између осталог, подразумевали појединачну примјену или комбинацију следећих мјера:

- Увођење клизног радног времена;
- Обезбјеђење одсуства с рада хроничним болесницима и ризичним скупинама;
- Скраћивање редовног радног времена у циљу

смањења ризика превоза службеника у вријеме саобраћајних гужви;

- Увођење рада од куће, гдје то пословни процеси дозвољавају, или смањење броја службеника који су физички присутни у просторијама ЦББиХ на начин да се уведе смјене, односно тимови у процесима гдје је неопходно физичко присуство у просторијама ЦББиХ.

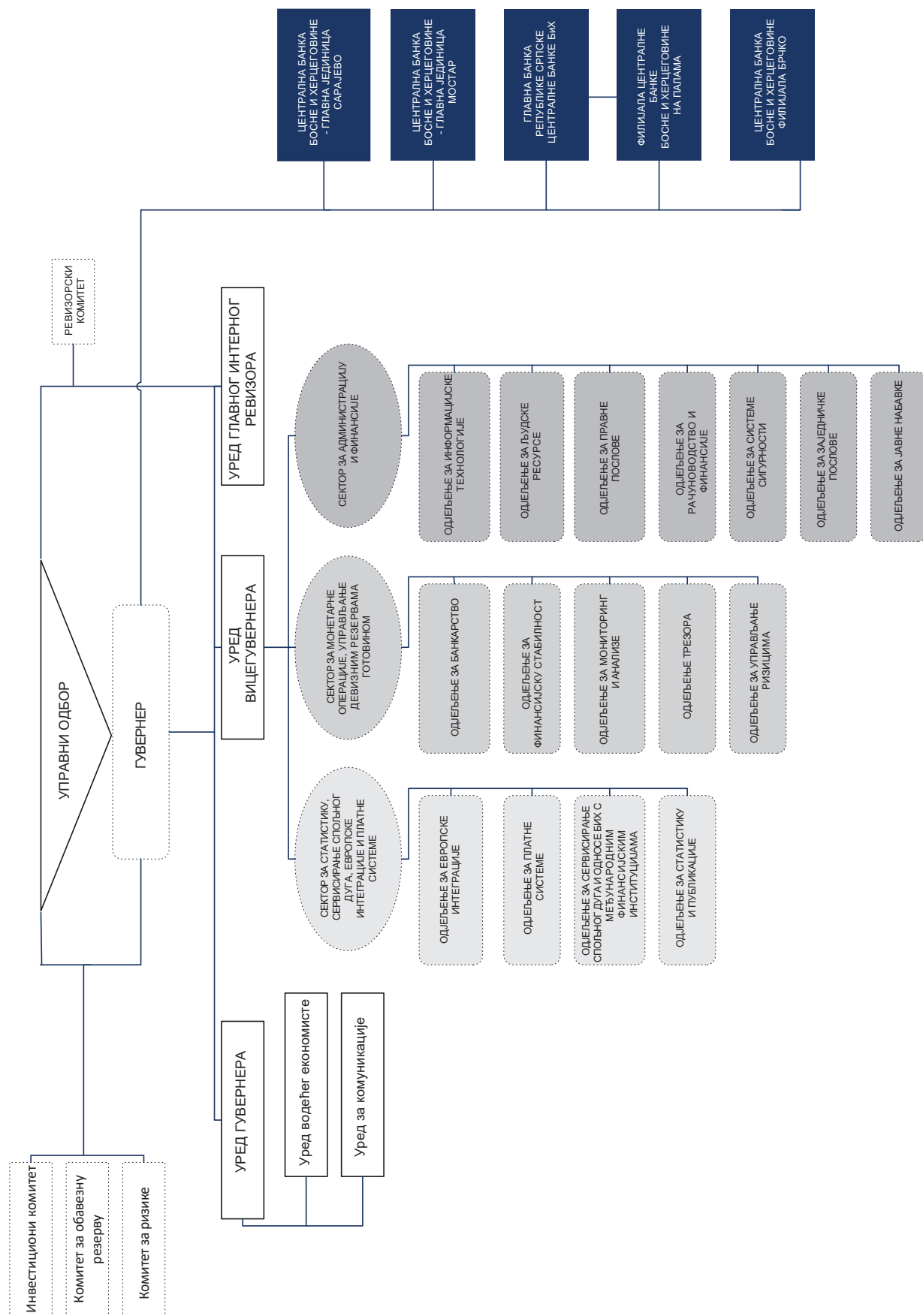
Интерним актима ЦББиХ је регулисан начин организације рада који подразумева увођење рада од куће и скраћеног радног времена за службенике Централне банке Босне и Херцеговине, као и права и обавезе службеника за вријеме трајања истих. И током периода рада из просторија ЦББиХ, већина интерних састанака свих нивоа, као и састанци са спољним контактима, до краја 2020. године су вођени кориштењем online платформи. Брзим прилагођењем на околности, спријечено је значајно ширење заразе у ЦББиХ, уз занемарив губитак ефикасности, који је брзо надокнађиван. Поред редовних састанака, током 2020. године, особље је присуствовало бројним online семинарима, радионицама и тренинзима, који су омогућили да се одржи корак с најбољим свјетским праксама, али и да се имплементирају потпуно нови пројекти и пословни процеси, развијени уз ангажман консултаната и потпуно виртуелни и интерактиван начин израде и рада. Посебно снажни искораци у 2020. години су видљиви у областима јачања аналитичких капацитета и израде макроекономских пројекција те обухватности и квалитета статистичког извјештавања, што су значајни доприноси процесу ЕУ интеграција БиХ. Такође, визибилитет ЦББиХ је снажно појачан кроз организацију виртуелне међународне истраживачке конференције и унапређењем комуникационе стратегије с јавности, уз знатно јаче кориштење модерних канала комуникације. Највиши орган ЦББиХ је Управни одбор (УО), који је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију ЦББиХ у складу с овлаштењима утврђеним Законом. Управни одбор чине гувернер, који председава Одбором, и четири члана (табела 2.4). Управу Централне банке чине гувернер и три вицегувернера које је именовао гувернер, уз одобрење Управног одбора. Задатак Управе је оперативно руковођење пословањем Централне банке. Сваки је вицегувернер непосредно одговоран за рад једног сектора Централне банке (видјети организациону шему ЦББиХ).

Табела 2.7: Руководна структура ЦББиХ на крају 2020. године

Управни одбор ЦББиХ	др Сенад Софтић, председавајући др Радомир Божић, члан мр Шериф Исовић, члан др Драган Кулина, члан др Данијела Мартиновић, члан
Управа ЦББиХ	др Сенад Софтић, гувернер мр Ернадина Бајровић, вицегувернер надлежан за Сектор за администрацију и финансије др Милица Лакић, вицегувернер надлежан за Сектор за монетарне операције, управљање девизним резервама и готовином Желимира Распудић, вицегувернер надлежан за Сектор за статистику, сервисирање спољног дуга, европске интеграције и платне системе

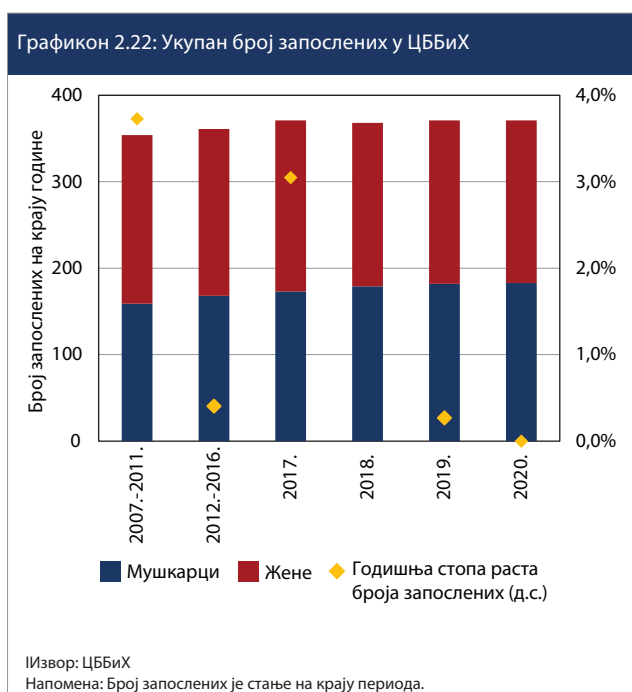
Извор: ЦББиХ

Организациона шема Централне банке Босне и Херцеговин

Број запослених у ЦББиХ је посљедних година готово непромијењен (графикон 2.22), што је посљедица ефикаснијег упошљавања (ангажмана) постојећих људских ресурса на основу Стратегије управљања људским ресурсима 2019.-2021.године. Запошљавање службеника вршило се у складу с потребама посла (увођење нових послова, повећање обима посла или замена службеника по одласку у пензију), с циљем обезбјеђења оптималног процеса и организације рада. Пријем нових службеника се вршио у броју једнаком планираним одласцима у току 2020. године. На дан 31.12.2020. године у ЦББиХ је био запослен 371 службеник у радно правном статусу на неодређено и одређено вријеме.

Од укупног броја службеника, 78,98% били су с високом стручном спремом, а од тога једанаест доктора наука и 71 магистар. Просјечна старост службеника била је 46 година, а од укупног броја службеника 50,67% биле су жене на крају 2020. године.

2.11.2 Комуницирање с јавношћу

Година 2020. била је изузетно изазовна у погледу комуницирања с јавношћу, будући да се комплетно пословање ЦББиХ, па самим тим и комуницирање, одвијало у изузетно отежаним околностима изазваним пандемијом. И поред изазова рада, треба истакнути је функција комуницирања с јавношћу у ЦББиХ доживјела највећу трансформацију од свог оснивања, како организационо тако и у смислу обима послова.

Слиједећи глобалне трендове, ЦББиХ је у потпуности инкорпорисала комуницирање путем друштвених мрежа у пуноправни дио комуникационе стратегије банке. Од почетка другог квартала 2020. године, ЦББиХ има активне налоге на Facebooku, LinkedInu, а унапријеђени су садржаји на постојећем YouTube каналу и Twitter рачуну. Веб страница је добила нове,

додатне садржаје, а како би се дао већи простор све значајнијој активности на пољу финансијске едукације и инклузије, направљен је подсајт fined.cbbh.ba, посвећен искључиво тој активности.

Већи дио године је посвећен кризном комуницирању с циљем презентовања активности ЦББиХ у околностима пандемије. Обраћања кроз медије односила су се највећим дијелом на улогу ЦББиХ у снажењу економских активности и очувању финансијске стабилности у земљи током периода дјеломичног и потпуног затварања економије и ограничавања кретања. Кориштен је проактиван приступ према медијима како би јавност имала јасну перцепцију о томе која је улога и мандат ЦББиХ, шта она у датој ситуацији може радити те да јавност може рачунати на то да ће ЦББиХ извршити своје задатке и под отежаним околностима.

Већину медијских активности било је готово немогуће радити на уобичајен начин, јер су мјере заштите укључивале и потпуно забрану долазака новинарских екипа у зграду банке, као и састанке и контакте званичника ЦББиХ, мимо оних есенцијалних. Како би одговорили новонасталим околностима, уведене су нове праксе рада с представницима медија, попут организације видео интервјуа или продукције и дисеминације видео изјава у властитом аранжману.

Упркос околностима, ЦББиХ је остала активна и на пољу финансијске едукације и инклузије грађана БиХ. Објективне околности су промијениле динамику дјеловања и онемогућиле да се дио активности, посебно оних које се односе на директан контакт с образовним институцијама и имплементацију програма тренинга предавача, спроведу. Ипак, током овог периода, ЦББиХ је нашла начин да остане активна – раније споменута веб страница fined.cbbh.ba, је потпуно завршена и оперативна те је искориштена за одређене активности, попут објаве корисних текстова о предностима кориштења дигиталних услуга и избегавања одласка у пословнице ради чувања здравља, као и текстова намијењених дијаспори и рјешавању проблема слања дознака током периода затворених граница. Текстови и њихов пласман даље су добили квалитетан одјек и редистрибуцију другим каналима, што је донијело значајну корист, како грађанима тако и ЦББиХ. Епидемиолошке мјере су онемогућиле да се Свјетски дан штедње, који се сваке године обиљежава 31. октобра, у 2020. години обиљежи традиционалним посјетама ученика и студената ЦББиХ. Активности на пољу финансијске едукације провођене су уз подршку Европског фонда за југоисточну Европу – Development Facility (EFSE DF).

У сарадњи с USAID FINRA, ЦББиХ је у новембру организовала трећу по реду годишњу међународну истраживачку конференцију под називом „Изазови за централне банке у околностима ниских каматних стопа“ која је одржана виртуелно. Колико год да је прелазак на виртуелни формат конференција овог типа субоптимално рјешење у односу на традиционални

формат одржавања, осигурали смо континуитет одржавања и учешће знатно већег броја учесника из земље и иностранства него би било могуће да је конференција организована уживо. Конференција је омогућила активну дискусију учесника након презентовања примјењених истраживачких радова представника Европске централне банке, централних банака Албаније, Бугарске, Хрватске и Турске те Универзитета у Скопљу.

Овакав професионалан и проактиван приступ препознат је од стране јавности те ни у 2020. години нису изостале награде. Међу 150 номинованих у области економије, финансија, политике и друштва из БиХ и региона, гувернеру ЦББиХ др Сенаду Софтићу додијељено је признање „Вечерњаков печат“. Ријеч је о једном од најважнијих друштвених догађаја и једној од највећих манифестација у БиХ и региону, а награда гувернеру, својеврсно је признање и потврда за ЦББиХ за професионалан и одговоран рад, за добробит БиХ и њених грађана.

Друштвено одговорно пословање ЦББиХ је, у односу на претходне године, било ограничено, али ипак значајно. У оквиру пројекта „Мисли о природи“ коју је уз подршку Владе Шведске, провео Центар за промоцију цивилног друштва и један локални портал и радио станица, ЦББиХ је препозната као једна од институција у којој су покренуте иницијативе за одвајање и збрињавање амбалажног / рециклажног отпада. Стога се ЦББиХ одазвала позиву и јавности презентирала своје добре еколошке праксе у збрињавању амбалажног / рециклажног отпада. Осим жеље да допринесе заштити околиша, додатни значај овог пројекта представља и допринос провођењу захтјева Европске уније и међународних споразума из области околиша, климе и енергије које је БиХ ратификовала. Намјера ЦББиХ је да и у будућности настави с оваквим позитивним праксама.

СПИСАК ГРАФИКОНА:

Графикон 1.1:	Годишње промјене реалног БДП-а у одабраним земљама	11
Графикон 1.2:	Индикатори глобалне активности у 2020. години, квартални помични просјек, годишње промјене	11
Графикон 1.3:	Кретање цијена нафте на свјетском тржишту	12
Графикон 1.4:	Годишње кретање просјечних потрошачких цијена у одабраним земљама	12
Графикон 1.5:	Број незапослених лица у одабраним земљама	12
Графикон 1.6:	Фискални биланс и мјере за ублажавање ефеката пандемије КОВИД-19	13
Графикон 1.7:	Консолидовани биланс евросистема, актива	13
Графикон 1.8:	Актива Федералних резерви, одабране ставке	14
Графикон 1.9:	Стопа приноса до доспијећа на секундарном тржишту десетогодишњих обвезница појединих држава	14
Графикон 1.10:	Годишње промјене БДП-а и индустријске производње	15
Графикон 1.11:	Допринос годишње стопе раста БДП-а према расходном приступу	15
Графикон 1.12:	Допринос годишњим промјенама индустријске производње по подручјима	16
Графикон 1.13:	Годишње промјене производње грађевинског сектора	16
Графикон 1.14:	Допринос годишњој стопи инфлације/дефлације	16
Графикон 1.15:	Кумулативни допринос одјељака на просјечне потрошачке цијене	17
Графикон 1.16:	Годишња промјена потрошачких цијена по одјељцима	17
Графикон 1.17:	Број запослених по секторима и осталих лица на тржишту рада	17
Графикон 1.18:	Пројекција добне структуре становништва	18
Графикон 1.19:	Доприноси годишњим промјенама броја запослених по подручјима	18
Графикон 1.20:	Износ и постотак промјене просјечне годишње нето плате	18
Графикон 1.21:	Годишњи раст плата и продуктивности по активностима	19
Графикон 1.22:	Приходи од индиректних пореза	19
Графикон 1.23:	Примарни фискални биланс	20
Графикон 1.24:	Укупан бруто дуг сектора владе	20
Графикон 1.25:	Спољни дуг сектора владе	21
Графикон 1.26:	Задуженост генералне владе код комерцијалних банака	21
Графикон 1.27:	Емисије петогодишњих обвезница Републике Српске	22
Графикон 1.28:	Укупни кредити банкарског сектора Босне и Херцеговини	23
Графикон 1.29:	Новоуговорени депозити нефинансијских предузећа са промјенљивом каматном стопом и ИПФКС до 1 године	23
Графикон 1.30:	Укупни депозити	23
Графикон 1.31:	Допринос годишњој стопи раста новоуговорених депозита становништва по рочним сегментима	24
Графикон 1.32:	Страна пасива бх. банкарског сектора	24
Графикон 1.33:	Дефицит на текућем рачуну	24
Графикон 1.34:	Рачун услуга у платном билансу	25
Графикон 1.35:	Радничке дознаке и компензација запосленим у иностранству	25
Графикон 1.36:	Годишње промјене у девизном курсу, децембар 2020	26
Графикон 2.1:	Девизне резерве ЦББиХ	29
Графикон 2.2:	Утицај платнобилансних ставки на раст девизних резерви	29
Графикон 2.3:	Структура нето спољног задуживања	30

Графикон 2.4:	Покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама	30
Графикон 2.5:	Валутна структура основице за обрачун ОР	31
Графикон 2.6:	Стање рачуна резерви код ЦББиХ	31
Графикон 2.7:	Промјене у компонентама резервног новца у односу на крај претходног квартала	31
Графикон 2.8:	Годишње промјене у монетарним агрегатима	32
Графикон 2.9:	Монетарна мултипликација	32
Графикон 2.10:	Просјечни тржишни приноси на државне обвезнице у еврозони током 2020. године	34
Графикон 2.11:	Структура инвестирања девизних резерви ЦББиХ	35
Графикон 2.12:	Просјечне годишње стопе приноса на девизне резерве ЦББиХ	35
Графикон 2.13:	Готовина изван монетарних власти и банака	36
Графикон 2.14:	Стања готовине у трезорима банака	36
Графикон 2.15:	Апоенска структура новчаница	36
Графикон 2.16:	Апоенска структура кованица	36
Графикон 2.17:	Промјена у броју новчаница и кованица, по апоенима, у односу на 2019. годину	37
Графикон 2.18:	Новчанице и кованице издате у 2020. години, према апоенима	37
Графикон 2.19:	Излази готовог новца (КМ) у 2020. години	37
Графикон 2.20:	Апоенска структура фалсификованих новчаница у 2020. години	38
Графикон 2.21:	Апоенска структура фалсификованих кованица у 2020. години	38
Графикон 2.22:	Укупан број запослених у ЦББиХ	47
Табела 1.1.	Емисије јавног дуга бх. ентитета у 2020. години	22
Табела 1.2	Просјечна стопа приноса до доспијећа на примарном тржишту јавног дуга по ентитетима у 2020. години	22
Табела 2.1:	Индикатори ликвидности банкарског сектора у БиХ	33
Табела 2.2:	Просјечна пондерисана каматна стопа на девизне резерве ЦББиХ и просјечне тржишне каматне стопе и приноси на државне обвезнице у еврозони	33
Табела 2.3:	Платни промет преко комерцијалних банака	39
Табела 2.4:	Преглед промета картицама на АТМ и POS уређајима	39
Табела 2.5:	Реализоване вриједности по картицама на принципу резидентности	39
Табела 2.6:	Заступљеност картица према брендovima	39
Табела 2.7:	Руководна структура ЦББиХ на крају 2020. године	45
Текстни оквир 1:	Мјере влада Републике Српске и Федерације БиХ као одговор на глобални изазов пандемију КОВИД-19	21

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ
И ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ
СПОЉНОГ РЕВИЗОРА**

3. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНО СПОЉНОГ РЕВИЗОРА

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Финансијски извјештаји за годину која је завршила 31. децембра 2020.

ОДГОВОРНОСТ ЗА ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Управа Централне банке Босне и Херцеговине је одговорна за сваку финансијску годину припремити финансијске извјештаје који пружају истинит и вјеран приказ финансијског положаја, те резултата њеног пословања и новчаног тока, у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и Међународним стандардима финансијског извјештавања које је објавио Одбор за међународне рачуноводствене стандарде.

Управни одбор, као највише тијело Централне банке Босне и Херцеговине, одговоран је за одобравање политика и надзор над њиховом примјеном, администрацију и пословање Централне банке Босне и Херцеговине. Управни одбор је одговоран за одабир прикладних рачуноводствених политика које су усклађене са примјењивим Међународним стандардима финансијског извјештавања и за надгледање процеса финансијског извјештавања.

Управа је одговорна за досљедну примјену одабраних рачуноводствених политика, доношење разумних и увјерљивих просуђивања и процјена и за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућавају припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за предузимање корака који су јој у разумној мјери доступни и за спровођење таквих интерних контрола које омогућавају очување имовине Централне банке Босне и Херцеговине, те спречавање и откривање превара и других неправилности.

Функцију надгледања процеса финансијског извјештавања Управни одбор врши и преко Ревизорског комитета формираног као тијела Управног одбора. Након прегледа годишњих финансијских извјештаја од стране Ревизорског комитета, исти се одобравају од стране Управног одбора и подносе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

Ови финансијски извјештаји за 2020. годину су ревидирани од стране независних ревизора Централне банке Босне и Херцеговине и њихов извјештај је дат на странама од 2 до 4. Независни ревизори имају пун и неограничен приступ свим подацима и информацијама потребним за спровођење и разматрање ревизорских процедура.

Приложени финансијски извјештаји на странама од 5 до 77 су одобрени од стране Управног одбора 29. марта 2021. године и потписани у његово име:

др Сенад Софтић

предсједавајући Управног одбора

мр Едис Ковачевић

руководилац Одјељења за рачуноводство и финансије

Извјештај независног ревизора

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Басе Пелагића 2/IV
78 000 Бања Лука
Република Српска
Босна и Херцеговина

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@grantthornton.ba
www.grantthornton.ba

Управном одбору Централне банке Босне и Херцеговине

Мишљење

Извршили смо ревизију приложених финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине (у даљњем тексту "Централна банка") који садрже извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2020. године и извјештај о добити или губитку, извјештај о свеобухватној добити, извјештај о промјенама у капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава на наведени датум, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомена уз финансијске извјештаје.

По нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји приказују фер и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Централне банке Босне и Херцеговине на дан 31. децембра 2020. године, резултате њеног пословања, и новчане токове за годину која се завршава на наведени датум, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Основа за мишљење

Спровели смо ревизију у складу са Међународним стандардима ревизије (МСР). Наше одговорности, према наведеним стандардима, додатно су описане у пасусу Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо у односу на Централну банку, у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (ИЕСБА Кодексом) као и у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја Централне банке у Босни и Херцеговини, и испунили смо наше етичке обавезе у складу са тим захтјевима. Сматрамо да су ревизорски докази које смо прикупили довољни и одговарајући за пружање основе за давање нашег мишљења.

Одговорност Управе и Управног одбора Централне банке за финансијске извјештаје

Управа је одговорна за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, и за оне интерне контроле које Управа одреди да су потребне за омогућавање састављања финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне грешке настале услед преваре или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа је одговорна за процјену способности Централне банке да настави са пословањем по временски неограниченом пословању и објављивање, ако је примјенимо, питања која се односе на наставак пословања и кориштење рачуноводствене основе сталности пословања.

Управни одбор Централне банке одговоран је за надгледање процеса финансијског извјештавања Централне банке.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су да стекнемо разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као цјелина без значајног погрешног приказа, било због превара или грешака и да издамо ревизорски извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјеравање је виши ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу са МСР увијек открити материјалне грешке када оне постоје. Грешке могу да произађу из криминалних радњи и грешака и сматрају се значајним ако појединачно или збирно могу утицати на економске одлуке корисника донесене на основу финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије, обављене у складу са МСР, ми користимо професионално просуђивање и задржавамо професионални скептицизам током поступка ревизије. Ми такође:

- Идентификујемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су довољни да пруже основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајне материјалне грешке која је посљедица преваре је већи од ризика насталог усљед грешке, јер превара може подразумевати дослук, кривотворење, намјерно изостављање, погрешне интерпретације, или заобилажење интерних контрола;
- Постигемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију, у циљу креирања ревизијских процедура, које су одговарајуће у датим околностима, али не и у сврху изражавања мишљења о ефикасности интерних контрола Централне банке;
- Оцјењујемо адекватност коришћених рачуноводствених политика, разумности рачуноводствених процјена и повезаних објелодањивања које је створила Управа;
- Закључујемо о примјерености коришћења рачуноводствене основе засноване на временској неограничености пословања коју користи Управа и, темељно на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези са догађајима или условима који могу довести до значајне сумње у могућност Централне банке да настави са пословањем. Уколико закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтјева, да у свом ревизорском извјештају скренемо пажњу о овим објављивањима у финансијским извјештајима, или ако таква објављивања нису адекватна, да модификујемо мишљење. Наши закључци су засновани на ревизијским доказима који су прикупљени до дана израде ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или околности могу проузроковати престанак пословања Централне банке;

- Дајемо оцјену опште презентације и садржаја финансијских извјештаја, укључујући и објављивања, као и да ли финансијски извјештаји представљају трансакције и догађаје на начин на који се постиже фер презентација

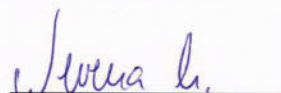
Остварили смо комуникацију са Управним одбором Централне банке у вези са, између осталог, планираним обимом и временом обављања ревизије и значајних резултата ревизије, укључујући било које значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали у току наше ревизије.

Др Александар Цомбић

 Директор
 Grant Thornton д.о.о.

Бања Лука, 29. март 2021.

Невена Милинковић

 Овлашћени ревизор
 Grant Thornton д.о.о.

Бања Лука, 29. март 2021.

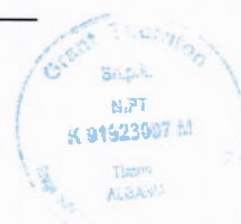
Suzana Stavrikj, Партнер

 Grant Thornton d.o.o.

 Скопје, 29. март 2021.

Kledian Kodra, Партнер

 Grant Thornton sh.p.k.
 Тирана, 29. март 2021.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
 Финансијски извјештаји за годину која је завршила 31. децембра 2020.

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31 . децембра	
		2020.	2019.
Каматни приходи		51.721	51.178
Каматни расходи		(32.197)	(26.358)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	7	19.524	24.820
Приходи од накнада и провизија		18.061	17.665
Расходи од накнада и провизија		(689)	(646)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	8	17.372	17.019
Нето реализовани добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	9	1.578	238
Нето (губици) / добици од курсних разлика	10	(184)	307
Остали приходи	11	245	850
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		38.535	43.234
Трошкови особља	12	(18.578)	(19.670)
Административни и остали оперативни трошкови	13	(9.107)	(7.952)
Трошкови амортизације	20	(2.532)	(2.446)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(30.217)	(30.068)
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ПРИЈЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ		8.318	13.166
Нето (повећање) / отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке	14	(410)	9.409
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ	28	7.908	22.575

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Финансијски извјештаји за годину која је завршила 31. децембра 2020.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31 . децембра	
		2020.	2019.
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		7.908	22.575
Остала свеобухватна добит			
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>			
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит			
Нето промјена у фер вриједности током године	17	81.673	77.863
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке призната у добит или губитак током године	6.1.1, 14	314	(7.598)
Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената	9	(1.578)	(238)
		80.409	70.027
Монетарно злато			
Нето промјена у фер вриједности током године	18	37.473	44.092
		37.473	44.092
Укупно остала свеобухватна добит		117.882	114.119
УКУПНО СВЕОБУХВАТНА ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		125.790	136.694

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Финансијски извјештаји за годину која је завршила 31. децембра 2020.

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

У хиљадама КМ	Напомена	31 . децембар 2020.	На дан 31. децембар 2019.
ИМОВИНА			
Готовина у страним валутама	15	142.202	322.599
Депозити код иностраних банака	16	3.832.072	3.102.765
Дужнички инструменти	17	9.601.315	8.917.413
Монетарно злато	18	291.561	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	30, 33	879	230
Остала имовина	19	12.671	11.457
Некретнине и опрема	20	48.560	48.314
Нематеријална имовина	20	1.234	1.563
Остала улагања	21	27.813	27.813
		13.958.307	12.686.242
УКУПНО ИМОВИНА			
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Новчанице и кованице у оптицају	22	6.172.457	5.199.916
Депозити банака	23	5.901.142	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	24	897.044	880.675
Резервисања	25	1.414	1.394
Остале обавезе	27	3.919	4.097
Укупно обавезе		12.975.976	11.829.701
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		957.331	831.541
Укупно капитал	29	982.331	856.541
		13.958.307	12.686.242
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		13.958.307	12.686.242

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
 Финансијски извјештај за годину која је завршила 31. децембра 2020.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Резервације за очекиване кредитне губитке	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2020. године	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	856.541
Укупно свеобухватна добит за годину	-	7.908	-	80.154	255	37.473	125.790	125.790
Нето добит за годину	-	7.908	-	-	-	-	7.908	7.908
Остала свеобухватна добит	-	-	-	80.154	255	37.473	117.882	117.882
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената	-	-	-	81.673	-	-	81.673	81.673
Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената	-	-	-	(1.519)	-	-	(1.519)	(1.519)
Нето повећање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак	-	-	-	-	314	-	314	314
Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке пренесено у добит или губитак за продате дужничке инструменте	-	-	-	-	(59)	-	(59)	(59)
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата	-	-	-	-	-	37.473	37.473	37.473
Стање на дан 31. децембар 2020. године	25.000	545.203	31.300	291.527	1.598	87.703	957.331	982.331

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу добит	Резервације за очекиване кредитне губитке	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2019. године	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	6.138	694.847	719.847
Укупно свеобухватна добит за годину	-	22.575	-	77.677	(7.650)	44.092	136.694	136.694
Нето добит за годину	-	22.575	-	-	-	-	22.575	22.575
Остала свеобухватна добит	-	-	-	77.677	(7.650)	44.092	114.119	114.119
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената	-	-	-	77.863	-	-	77.863	77.863
Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак	-	-	-	(186)	-	-	(186)	(186)
Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак	-	-	-	-	(7.598)	-	(7.598)	(7.598)
Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке пренесено у добит или губитак за продате дужничке инструменте	-	-	-	-	(52)	-	(52)	(52)
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата	-	-	-	-	-	44.092	44.092	44.092
Стање на дан 31. децембар 2019. године	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	856.541

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Финансијски извјештаји за годину која је завршила 31. децембра 2020.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
У хиљадама КМ		
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ		
Нето добит за годину	7.908	22.575
Прилагођено за:		
Каматне приходе	7 (51.721)	(51.178)
Каматне расходе	7 32.197	26.358
Нето повећање / (отпуштање) резервација за очекиване кредитне губитке	14 410	(9.409)
Нето реализоване (добитке) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	9 (1.578)	(238)
Нето губитке / (добитке) од курсних разлика	10 184	(307)
Приходе од донација	11 (50)	(98)
Нето повећање у резервисањима	12, 25 151	277
Нето губитке од отуђења некретнина, опреме и нематеријалне имовине	2	8
Приход од дивиденди признат у добит или губитак	11 -	(623)
Амортизацију	20 2.532	2.446
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама	(9.965)	(10.189)
Промјене на пословној имовини и обавезама		
(Повећање) / смањење орочених депозита код иностраних банака	(139.779)	584.828
(Повећање) дужничких инструмената	(602.229)	(614.111)
(Повећање) остале имовине	(1.391)	(882)
Повећање новчаница и кованица у оптицају	22 972.541	449.302
Повећање депозита банака	158.825	221.633
Повећање депозита Владе и осталих јавних институција	16.369	171.308
(Смањење) / повећање осталих обавеза	(197)	938
Исплате по основу резервисања	25 (131)	(142)
Наплаћена камата	50.419	49.875
Плаћена камата	(31.135)	(25.586)
Нето новац од оперативних активности	413.327	826.974
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ		
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине	(2.451)	(6.311)
Примљена дивиденда	-	623
Нето новац од инвестиционих активности	(2.451)	(5.688)

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
 Финансијски извјештаји за годину која је завршила 31. децембра 2020.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2020.	2019.
Ефекти промјена у исправци вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте		(45)	990
Ефекти курсних промјена на новац и новчане еквиваленте		(115)	336
Нето повећање новца и новчаних еквивалената		410.716	822.612
Новац и новчани еквиваленти на почетку године		2.498.972	1.676.360
Новац и новчани еквиваленти на крају године	30	2.909.688	2.498.972

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Централна банка“) је врховна монетарна власт државе Босне и Херцеговине (БиХ). Њен статус је дефинисан Законом о Централној банци Босне и Херцеговине („Закон о Централној банци“), који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 20. јуна 1997. године, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини.

Централна банка је почела са радом 11. августа 1997. године.

Централна банка послује преко Централног уреда, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале Брчко и Пале, која је под надлежношћу главне јединице у Бањој Луци.

Сједиште Централног уреда Централне банке је у Сарајеву, Маршала Тита број 25.

Основни циљ Централне банке је да постигне и одржи стабилност домаће валуте тако што издаје домаћу валуту у складу са правилом валутног одбора. Правило валутног одбора, дефинисано Законом о Централној банци, подразумева да се домаћа валута издаје само уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама. Поред тога, Централна банка има обавезу да, на захтјев, без ограничења купује и продаје конвертибилну марку (KM) за евро (EUR) по службеном девизном курсу у износу $1,95583 \text{ KM} = 1 \text{ EUR}$, који је одређен Законом о Централној банци.

Задаци Централне банке, дефинисани Законом о Централној банци, укључују:

- дефинисање, усвајање и контролисање монетарне политике БиХ путем издавања домаће валуте по прописаном девизном курсу уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама;
- држање и управљање службеним девизним резервама Централне банке на сигуран и профитабилан начин;
- успостављање и одржавање одговарајућих платних и обрачунских система;
- издавање прописа и смјерница за остваривање дјелатности Централне банке, у складу са Законом о Централној банци;
- координацију дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- примање депозита од државних и јавних институција БиХ и депозита од комерцијалних банака у циљу испуњавања захтјева за обавезном резервом;
- стављање у оптицај и повлачење из оптицаја домаће валуте, укључујући новчанице и кованице законског средства плаћања, придржавајући се строго правила валутног одбора;
- учествовање у раду међународних организација које раде на јачању финансијске и економске стабилности земље;
- заступање БиХ у међународним организацијама о питањима монетарне политике.

У оквиру својих овлаштења, утврђених Законом о Централној банци, Централна банка је потпуно независна од ентитета БиХ, јавних агенција и било којих других органа у извршавању својих циљева и задатака.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (НАСТАВАК)

Кључно руководство Централне банке чине два тијела: Управни одбор и Управа.

У складу са Законом о Централној банци, сва овлаштења која нису специфично дата Управном одбору додјељују се Гувернеру. Гувернер је предсједавајући Управног одбора и предсједавајући Управе.

Управу Централне банке поред гувернера чине три вицегувернера, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Централне банке.

Током 2019. и 2020. године, укључујући и период до датума издавања овог извјештаја, чланове кључног руководства Централне банке чине:

Управни одбор

др Сенад Софтић	предсједавајући
мр Шериф Исовић	члан
др Радомир Божић	члан (од 30. априла 2020. године)
др Драган Кулина	члан (од 30. априла 2020. године)
др Данијела Мартиновић	члан (од 30. априла 2020. године)
мр Анкица Колобарић	члан (до 30. априла 2020. године)
мр Триво Маринковић	члан (до 19. јуна 2019. године и од 19. јула 2019. године до 4. октобра 2019. године)
др Љубиша Владушић	члан (до 19. јуна 2019. године и од 19. јула 2019. године до 4. октобра 2019. године)

Управа

др Сенад Софтић	гувернер
мр Ернадина Бајровић	вицегувернер
др Милица Лакић	вицегувернер
Желимира Распудић	вицегувернер

Централна банка има успостављен Ревизорски комитет од три независна члана који су именовани од стране Управног одбора. Ревизорски комитет је надлежан да надгледа процес финансијског извјештавања Централне банке, процес вањске ревизије годишњих финансијских извјештаја и процес избора независних ревизора Централне банке. У циљу надгледања и одржавања одговарајућег оквира за управљање ризиком у Централној банци, Ревизорски комитет такође процјењује адекватност и ефикасност интерних контрола и процедура као инструмената за управљање ризиком као и функције интерне ревизије.

Ревизорски комитет

др Мила Гаџић	предсједавајућа
др Елвир Чизмић	члан
Радомир Репија	члан

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Финансијски извјештаји Централне банке припремљени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“), објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“).

Ови финансијски извјештаји су припремљени на основу претпоставке о временској неограничености пословања.

Више информација о околностима проузрокованим глобалном пандемијом COVID-19 које су утицале на операције и активности Централне банке у 2020. години објављено је у Напомени 3.16. Ове околности нису утицале на адекватност претпоставке о временској неограничености пословања Централне банке.

2.2. Основа за мјерење

Ови финансијски извјештаји су припремљени примјеном обрачунске рачуноводствене основе и користећи историјски трошак као основу мјерења, изузев за наведене значајне ставке које се мјере на следећој основи на сваки датум извјештавања:

Ставка	Основа мјерења
Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

2.3. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Централне банке приказани су у државној валути БиХ коју представља КМ. Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

2.4. Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази у текућем периоду

Следећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења, издати од ОМРС, на снази су за текући период:

- Измјене МСФИ 3: „Пословна спајања“ – Дефиниција пословања (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене МРС 1: „Презентација финансијских извјештаја“ и МРС 8: „Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке“ - Дефиниција материјалности (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене МСФИ 9: „Финансијски инструменти“, МРС 39: „Финансијски инструменти: Признавање и мјерење“ и МСФИ 7: „Финансијски инструменти: Објављивања“ - Реформа референтне каматне стопе (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене одредби Концептуалног оквира у МСФИ стандардима (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене МСФИ 16: „Најмови“ – Концесије повезане са COVID-19 (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године).

Примјена ових стандарда, измјена и тумачења нема значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке у текућем периоду.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.5. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби

На дан одобрења ових финансијских извјештаја, следећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења су објављени од стране ОМРС, али нису још на снази и нису раније усвојени од стране Централне банке:

- Измјене МСФИ 9: „Финансијски инструменти“, МРС 39: „Финансијски инструменти: Признавање и мјерење“, МСФИ 7: „Финансијски инструменти: Објављивања“, МСФИ 4: „Уговори о осигурању“, МСФИ 16: „Најмови“ - Реформа референтне каматне стопе Фаза 2 (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2021. године),
- Измјене МСФИ 17: „Уговори о осигурању“ и МСФИ 4: „Уговори о осигурању“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2021. године),
- Измјене одредби Концептуалног оквира (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године),
- Циклус годишњих побољшања МСФИ стандарда за 2018. – 2020. (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године),
- Измјене МРС 16: „Некретнине, постројења и опрема“ – Приливи прије намјераване употребе (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године),
- Измјене МРС 37: „Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина“ – Штетни уговори – трошак испуњавања уговора (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године),
- МСФИ 17: „Уговори о осигурању“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2023. године),
- Измјене МРС 1: „Презентација финансијских извјештаја“ – Класификација обавеза на краткорочне и дугорочне (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2023. године).

Централна банка је изабрала да не усвоји ове стандарде, измјене и тумачења прије него они ступе на снагу. Централна банка предвиђа да усвајање ових стандарда, измјена и тумачења неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2.6. Рекласификација финансијских информација

Одређени упоредни прикази, који нису значајног карактера, у овим финансијским извјештајима су рекласификовани како би се ускладили са презентацијом извршеном у текућем извјештајном периоду. Ове рекласификације немају утицаја на укупне финансијске перформансе и положај Централне банке у упоредном периоду и извршене су само с циљем унапрјеђења објава.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ**

Рачуноводствене политике дате у наставку су се континуирано примјењивале на све периоде приказане у овим финансијским извјештајима. Значајне рачуноводствене политике односе се на финансијску имовину и финансијске обавезе Централне банке које чине највећи дио укупне имовине и обавеза Централне банке. Остале рачуноводствене политике објављене у наставку сматрају се релевантним због специфичности које произилазе из пословања и сврхе Централне банке.

3.1. Признавање прихода и расхода**3.1.1. Приходи и расходи од камата**

Ефективна каматна стопа

Приходи и расходи од камата признају се у добит или губитак примјеном методе ефективне каматне стопе. „Ефективна каматна стопа“ је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања и примитке кроз очекивани вијек трајања финансијског инструмента на:

- бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине или
- амортизовани трошак финансијске обавезе.

„Амортизовани трошак“ финансијске имовине или финансијске обавезе је износ по којем се финансијска имовина или финансијска обавеза мјери приликом почетног признавања, умањен за отплату главнице, увећан или умањен за кумулативну амортизацију примјеном методе ефективне каматне стопе свих разлика између почетног износа и, у случају финансијске имовине, усклађен за сваку исправку вриједности за очекиване кредитне губитке.

Бруто књиговодствена вриједност финансијске имовине је амортизовани трошак финансијске имовине прије усклађења за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке.

Приликом израчуна ефективне каматне стопе за финансијске инструменте, Централна банка процјењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента, али искључујући очекиване кредитне губитке. Обрачун укључује све накнаде и плаћене или примљене износе између Централне банке и друге стране који су саставни дио ефективне каматне стопе, трансакционе трошкове и све друге дисконте или премије.

Метода ефективне каматне стопе је метода израчунавања амортизованог трошка (бруто књиговодствене вриједности) финансијске имовине или финансијске обавезе и распоређивања и признавања прихода и расхода од камата у добит или губитак током одређеног периода.

Нето каматни приходи Централне банке обрачунати примјеном методе ефективне каматне стопе укључују приходе и расходе од камата на финансијску имовину и финансијске обавезе по амортизованом трошку и на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Обрачуната камата на финансијску имовину са негативном каматном стопом признаје се као расход од камата у добит или губитак и настаје по основу депозита код иностраних банака и дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Обрачуната камата на финансијске обавезе са негативном каматном стопом признаје се као приход од камата у добит или губитак и настаје по основу депозита домаћих комерцијалних банака због примијењене политике обавезне резерве Централне банке.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.1. Признавање прихода и расхода (наставак)****3.1.2. Приходи и расходи од накнада и провизија**

Приходи од накнада и провизија зарађени пружањем услуга Централне банке признају се у добит или губитак у тренутку пружања услуге. Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија у складу са утврђеним тарифама за своје услуге. Услуге које пружа Централна банка укључују услуге домаћим банкама, депонентима и другим небанкарским клијентима. Оне настају по основу трансакција у платним системима, обраде новца, трансакција конверзије и осталих услуга.

Расходи од накнада и провизија настају по основу примљених услуга које се односе на управљање девизним резервама Централне банке и признају се у добит или губитак када је услуга примљена.

3.1.3. Трансакције у страним валутама и курсне разлике

Приликом почетног признавања трансакције у страним валутама евидентирају се у КМ примјењујући на износ у страној валути промптни девизни курс између КМ и стране валуте на датум трансакције.

Монетарне ставке исказане у страним валутама прерачунавају се у КМ примјеном курса са курсне листе Централне банке на датум извјештавања. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по историјском трошку прерачунавају се по курсу важећем на датум трансакције. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по фер вриједности прерачунавају се користећи курс који је био важећи на датум мјерења фер вриједности.

Курсне разлике произашле из трансакција монетарних ставки или из прерачунавања монетарних ставки по курсевима различитим од оних по којима су почетно признате у текућем или у претходним извјештајним периодима, признају се у добит или губитак када настану. Због правила валутног одбора, не постоје курсне разлике од монетарних ставки деноминованих у EUR валути.

Средњи курсеви најзначајних валута дати су у наставку:

Средњи курс:	31. децембар 2020. КМ	31. децембар 2019. КМ
CHF	1,801446	1,799126
GBP	2,165757	2,295360
USD	1,592566	1,747994
XDR	2,315409	2,417171

3.1.4. Приход од дивиденде

Приход од дивиденде на власничке инструменте признаје се у добит или губитак када се успостави право Централне банке да прима уплате. Приход од дивиденде потиче од акција BIS банке које Централна банка држи (Напомена 21).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)****3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе****3.2.1. Признавање и почетно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза**

Финансијска имовина и финансијске обавезе се признају у извјештају о финансијском положају када, и само када, Централна банка постане једна од уговорних страна на коју се примјењују уговорни услови финансијског инструмента.

Финансијска имовина и финансијске обавезе се почетно мјере по фер вриједности. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем или издавањем финансијске имовине и финансијских обавеза, осим за имовину и обавезе који се класификују по фер вриједности кроз добит или губитак, се додају у или одузимају од фер вриједности финансијске имовине или финансијских обавеза приликом почетног признавања по потреби. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем финансијске имовине или финансијских обавеза по фер вриједности кроз добит или губитак се признају директно у добит или губитак.

Сва финансијска имовина се почетно признаје на датум подмирења, а то је датум када Централна банка стекне имовину или се имовина испоручи Централној банци.

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење**3.2.2.1. Финансијска имовина**

Централна банка може класификовати своју финансијску имовину у следеће категорије мјерења:

- Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит
- Амортизовани трошак
- Фер вриједност кроз добит или губитак.

На датуме извјештавања Централна банка није имала финансијску имовину која спада у категорију по фер вриједности кроз добит или губитак.

Класификација финансијске имовине одређена је:

- Пословним моделом Централне банке за управљање финансијском имовином
- Карактеристикама уговорних новчаних токова финансијске имовине.

Пословни модел

Пословни модел означава начин на који Централна банка управља својом имовином са циљем генерисања новчаних токова. То значи, да ли је циљ Централне банке постигнут само прикупљањем уговорних новчаних токова држањем или Централна банка прикупља уговорне новчане токове држањем и продајом имовине. Уколико ништа од наведеног није примјењиво, онда се финансијска имовина класификује као дио „Осталог“ пословног модела и мјери по фер вриједности кроз добит или губитак. На датуме извјештавања Централна банка управља својом имовином кроз следеће пословне моделе:

1 . Модел „држање ради прикупљања уговорних новчаних токова“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и

2 . Модел „држање ради прикупљања уговорних новчаних токова и продаје“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека као и продајом.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)****3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)****3.2.2.1. Финансијска имовина (наставак)**

Циљеви ових модела су одређени како би се генерисали новчани токови и одржавала ликвидност Централне банке у сврху извршавања монетарне политике Централне банке.

Управљање уговорним новчаним токовима по основу дужничких инструмената може се вршити кроз оба пословна модела. На датуме извјештавања циљ Централне банке је да се за све дужничке инструменте прикупљање уговорних новчаних токова врши држањем и продајом.

За финансијску имовину којом се управља кроз ове моделе, Централна банка процјењује да ли су уговорни новчани токови финансијске имовине само плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице. Ова процјена се ради на нивоу портфеља из разлога што је тај ниво најбољи одраз начина управљања имовином. У сврху процјене, „главница“ се дефинише као фер вриједност финансијске имовине приликом почетног признавања. „Камата“ се дефинише као накнада за временску вриједност новца, кредитни ризик повезан са неподмиреним износом главнице током одређеног периода и остале ризике и трошкове повезане са држањем финансијске имовине.

За потребе процјене да ли су уговорни новчани токови „плаћање само главнице и камате“, Централна банка узима у обзир уговорне новчане токове инструмента. Само она финансијска имовина која задовољава захтјеве „плаћање само главнице и камате“ може се класификовати у категорију финансијске имовине која се мјери по амортизованом трошку или финансијске имовине која се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Финансијска имовина Централне банке се признаје: по амортизованом трошку или по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на основу процјене пословног модела Централне банке. Финансијска имовина задовољава захтјев „плаћање само главнице и камате“ на датуме извјештавања.

Финансијска имовина по амортизованом трошку

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку ако имовина задовољава следеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине како би се прикупили уговорни новчани токови и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине. Ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по амортизованом трошку се признају у добит или губитак као приход или расход од камате у периоду када су настали.

На датуме извјештавања у ову категорију финансијских инструмената Централне банке спадају жиро рачуни, готовина у страним валутама, депозити код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у и остала финансијска имовина.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)****3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)****3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)****3.2.2.1. Финансијска имовина (наставак)****Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит**

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит ако имовина задовољава следеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Дужнички инструменти

Након почетног признавања, дужнички инструменти се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине и усклађују се са фер вриједности инструмента на сваки датум извјештавања. Током периода држања, ефекти накнадног мјерења дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит признају се на следећи начин:

- Приход или расход од камата признају се у добит или губитак у периоду када су настали
- Усклађивања фер вриједности признају се у осталој свеобухватној добити у периоду када су настали.

Приликом престанка признавања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталој свеобухватној добити рекласификује се из капитала у добит или губитак, укључујући претходно признате добитке или губитке од умањења.

На датуме извјештавања дужнички инструменти Централне банке припадају овој категорији финансијских инструмената.

Власнички инструменти

Централна банка је направила неопозив избор да у осталој свеобухватној добити прикаже накнадне промјене фер вриједности власничких инструмената који се не држе за трговање због својих специфичних карактеристика и непостојања активног тржишта за њихово трговање. Власнички инструменти су почетно признати по трошку стицања за који се сматра да одговара њиховој фер вриједности.

На датуме извјештавања, све власничке инструменте Централне банке по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит чине акције Банке за међународна поравнања (BIS) и SWIFT акције (Напомена 21).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)****3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)****3.2.2.2. Финансијске обавезе**

Централна банка класификује све своје финансијске обавезе као накнадно мјерене по амортизованом трошку, осим новчаница и кованица у оптицају које се мјере по номиналној вриједности.

Приход или расход од камате по основу финансијских обавеза мјерених по амортизованом трошку признаје се у добит или губитак користећи методу ефективне каматне стопе. Приходи од накнада и провизија по основу финансијских обавеза признају се када је услуга извршена.

Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку укључују новчанице и кованице у оптицају, депозите банака, депозите Владе и осталих јавних институција и остале финансијске обавезе.

3.2.3. Умањење вриједности финансијске имовине

Захтјеви за умањењем вриједности финансијске имовине користе више информација по принципу погледа унапријед за признавање очекиваних кредитних губитака. Инструменти који потпадају под ове захтјеве односе се на финансијску имовину мјерену по амортизованом трошку односно депозите код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Централна банка користи поједностављени приступ у израчуна очекиваних кредитних губитака за остала потраживања. Власнички инструменти мјерени по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит нису предметом умањења вриједности.

Централна банка признаје исправку вриједности за ове губитке на сваки датум извјештавања. Мјерење очекиваних кредитних губитака одражава:

- Објективан и пондерисано вјероватан износ који се одређује процјеном више могућих исхода,
- Временску вриједност новца и
- Разумне и корисне информације које су на располагању без додатних трошкова или напора на датум извјештавања о прошлим догађајима, тренутним условима и предвиђањима о будућим економским условима.

Напомена 6.1. пружа више информација о начину мјерења очекиваних кредитних губитака.

Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке обрачунава се и приказује у извјештају о финансијском положају како слиједи:

- Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине и евидентирају као одбитна ставка бруто књиговодствене вриједности имовине и
- Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине, али се исправка вриједности признаје у осталој свеобухватној добити и не умањује књиговодствену вриједност финансијске имовине у извјештају о финансијском положају.

Добици и губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак, независно од класификације финансијске имовине на сваки датум извјештавања.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)****3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)****3.2.4. Престанак признавања финансијске имовине и финансијских обавеза**

Централна банка престаје признавати финансијску имовину само онда када уговорна права на новчане примитке од имовине истекну или када Централна банка пренесе финансијску имовину и суштински све ризике и користи од власништва имовине на други субјект.

Финансијска обавеза се престаје признавати када је измирена, отказана или је истекла.

3.3. Монетарно злато

Монетарно злато је дио девизних резерви Централне банке и класификовано је као финансијска имовина. Монетарно злато се почетно признаје по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове који се директно могу приписати стицању монетарног злата.

Након почетног признавања, монетарно злато се накнадно мјери по фер вриједности. Нереализовани добици и губици који произлазе из промјена фер вриједности, а по основу промјена у цијени монетарног злата, признају се на рачуну резерви фер вриједности у оквиру остале свеобухватне добити. У случају да нереализовани губици прелазе стање резерви фер вриједности за монетарно злато на крају финансијске године, Централна банка ће одбити тај износ од добити за тај период.

Приликом продаје злата, нереализовани добици и губици из остале свеобухватне добити се преносе у добит или губитак.

Фер вриједност монетарног злата се исказује у EUR валути, преводeћи га по фиксном курсу КМ на извјештајни датум и мјери се по задњој котираној послеподневној цијени једне унце злата (Oz) на извјештајни датум.

3.4. Пребијање

Финансијска имовина и обавезе се пребијају и нето износ се исказује у извјештају о финансијском положају на нето принципу само када постоји законски проведиво право за пребијањем признатих износа и када постоји намјера за приказивањем и подмиривањем трансакција на нето основи.

Приходи и расходи се приказују на нето основи само када то допушта одређени МСФИ, или за оне добитке и губитке који произлазе из групе сличних трансакција.

3.5. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе извјештавања о новчаним токовима састоје се од следећих категорија: жиро рачуни, готовина у страним валутама, девизни депозити по виђењу, девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће од датума стицања и специјална права вучења у ММФ-у.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)****3.6. Некретнине, опрема и нематеријална имовина**

Некретнине, опрема и нематеријална имовина је имовина набављена из властитих средстава Централне банке и новчаних и неновчаних донација. Некретнине, опрема и нематеријална имовина исказују се по историјском трошку умањеном за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вриједности. Трошак укључује куповну цијену и све трошкове који су директно повезани са довођењем имовине у радно стање за намјеравану употребу. Одржавање и поправке, замјене, те побољшања мањег значаја признају се као расход кад су настали. Значајна побољшања и замјене се капитализирају.

Имовина у припреми исказана је по трошку набавке укључујући трошкове фактурисане од трећих лица. Након завршетка, сви акумулирани трошкови имовине пребацују се на одговарајућу категорију некретнина, опреме и нематеријалне имовине на које се накнадно примјењују одговарајуће стопе амортизације.

Амортизација се обрачунава на све некретнине, опрему и нематеријалну имовину осим на земљиште и имовину у припреми према линеарној методи по прописаној стопи која је утврђена за постепено отписивање трошка набавке имовине кроз њен процијењени корисни вијек трајања. Процијењене стопе амортизације за 2019. и 2020. годину су дате како слиједи:

Софтвер	20,0%
Остала нематеријална имовина	20,0%
Зграде	1,3% до 4,0%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

Добици и губици од отуђења некретнина и опреме признају се у добит или губитак.

Корисни вијек трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине се преиспитује и прилагођава на годишњем нивоу минимално, ако је потребно и примјењује се проспективно.

3.7. Умањење вриједности нефинансијске имовине

Књиговодствена вриједност нефинансијске имовине Централне банке се прегледа на сваки датум извјештавања у сврху оцјењивања постоје ли назнаке умањења вриједности. Уколико постоје, процјењује се надокнадива вриједност имовине. Губитак од умањења вриједности се признаје увијек када књиговодствена вриједност имовине или јединица које стварају новац прелази њену надокнадиву вриједност. Губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак.

Надокнадива вриједност остале имовине је већа вриједност при упоређивању њене употребне вриједности у односу на фер вриједност, умањена за трошкове продаје. У процјењивању употребне вриједности, очекивани будући новчани токови се дисконтују на садашњу вриједност користећи дисконтну стопу прије опорезивања која одражава тренутна тржишна очекивања временске вриједности новца и ризике специфичне за ту имовину. За имовину која не генерише независне новчане приливе, надокнадиви износ се одређује за јединицу која ствара новац којој имовина припада.

Губитак од умањења се укида уколико је дошло до промјена у процјенама кориштеним у одређивању надокнадивог износа. Губитак од умањења се укида само у мјери у којој књиговодствена вриједност имовине не прелази књиговодствену вриједност која би се могла одредити, без амортизације, да није било претходно признатог губитка од умањења вриједности те имовине.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)****3.8. Резервисања**

Резервисања се признају када Централна банка, као посљедицу прошлог догађаја, има садашњу законску или изведену обавезу за коју је вјероватно да ће бити потребан одлив ресурса који садрже економске користи ради подмирења обавезе и износ обавезе се може поуздано процијенити. Резервисања се утврђују дисконтовањем очекиваних будућих новчаних токова користећи стопу која одражава тренутну тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за ту обавезу.

Резервисања се одржавају на нивоу који Управа Централне банке сматра довољним за покривање насталих губитака. Управа одређује адекватност резервисања на основу увида у поједине ставке, текуће економске услове, карактеристике ризика одређених категорија трансакција као и остале релевантне факторе.

Резервисања се укидају само за оне трошкове за које је резервисање изворно признато. Ако одлив економских користи за подмирење обавеза више није вјероватан, резервисање се укида.

3.9. Порези

Централна банка је обавезна да плаћа порез на додану вриједност за све купљене робе и услуге. Ова плаћања су дио административних и осталих оперативних трошкова Централне банке. Према законима о порезу на добит (и Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске), Централна банка је ослобођена од обавеза плаћања пореза на добит.

3.10. Новчанице и кованице у оптицају

Централна банка је једина институција у БиХ овлаштена за издавање и повлачење новчаница и кованица, дјелујући стриктно у складу са правилом валутног одбора.

У складу са Законом о Централној банци укупан износ новчаница и кованица у оптицају евидентиран је као финансијска обавеза Централне банке у извјештају о финансијском положају. Новчанице и кованице у оптицају укључују само КМ новчанице и кованице које се налазе изван трезора Централне банке.

Приликом повлачења новчаница и кованица из оптицаја, исте се признају као обавеза у оквиру новчаница и кованица у оптицају до формалног рока повлачења из оптицаја. Износи који нису повучени након формалног рока за повлачење из оптицаја, признају се као приход.

Трошкови који се односе на производњу и дизајн новчаница и кованица почетно су признати као одгођени трошкови који су дио остале имовине Централне банке и који се накнадно амортизују кроз административне и остале оперативне трошкове током периода од пет година.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)****3.11. Домаћи депозити**

Домаћи депозити укључују депозите банака и депозите Владе и осталих јавних институција. Ови депозити представљају финансијске обавезе Централне банке које се почетно признају по фер вриједности и накнадно мјере по амортизованом трошку. Домаћи депозити укључују депозите домаћих комерцијалних банака по основу политике обавезне резерве Централне банке, друге депозите банака, депозите институција БиХ и других јавних државних и ентитетских институција. Улога Централне банке као депозитара као и банкара, савјетника и фискалног агента је прописана Законом о Централној банци.

3.12. Примања запослених*Краткорочна примања запослених*

У складу са домаћим прописима, а у име својих запосленика, Централна банка уплаћује порез на доходак и доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и осигурање од незапослености, на и из плате, који се обрачунавају по законским стопама током године од износа бруто плате. Централна банка плаћа ове порезе и доприносе у корист институција Федерације Босне и Херцеговине (на федералном и кантоналном нивоу), Републике Српске и Брчко дистрикта.

Осим тога, накнаде за топли оброк, превоз и регрес исплаћују се у складу са домаћим законским захтјевима. Ови трошкови се признају у добит или губитак у периоду у којем су настали.

Дугорочна примања запослених

Према домаћим законским прописима, приликом одласка у пензију запосленици Централне банке имају право на отпремнину, а по испуњењу законских услова као што су старост или године проведене у радном односу, која се у складу са интерним актима Централне банке додјељује у висини од шест редовних мјесечних плата запосленика исплаћених у задњих шест мјесеци.

Такве исплате се третирају као остала дугорочна примања запослених која годишње обрачунава овлаштени актуар користећи метод пројекције кредитне јединице. Дисконтна стопа која се користи за обрачун обавезе креће се у распону каматних стопа домаћих корпоративних обвезница и владиних обвезница које постоје на тржишту.

3.13. Финансијски аранжмани Босне и Херцеговине са Међународним монетарним фондом

На основу финансијских аранжмана закључених између БиХ, Централне банке и Међународног монетарног фонда („ММФ”), извјештај о финансијском положају Централне банке садржи сљедеће ставке које се односе на чланство БиХ у ММФ-у: држање специјалних права вучења која су дио девизних резерви Централне банке и која су каматносна, ММФ-ов рачун бр. 1 и ММФ-ов рачун бр. 2 који су дио финансијских обавеза Централне банке. Ови рачуни су такођер укључени у исказивање поштовања правила валутног одбора (Напомена 4).

Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност БиХ, евидентирани су на посебном повјерљивом фонду у оквиру ванбилансне евиденције. Централна банка има обавезу да обезбиједи одговарајуће евиденције по основу трансакција између БиХ и ММФ-а, али дјелујући стриктно у складу са Законом о Централној банци и домаћим законским прописима у БиХ који регулишу спољни дуг БиХ (Напомена 33).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.14. Управљање средствима за и у име трећих лица

Централна банка такођер води одређене рачуне у страним валутама везане за споразуме између влада БиХ и њених ентитета, те иностраних влада и финансијских организација, као и рачуне у страним валутама државних институција и агенција, те комерцијалних банака за које Централна банка дјелује као агент (Напомена 32).

3.15. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене

У припреми финансијских извјештаја Централне банке у складу са МСФИ Управа примјењује просуђивања и ради процјене који се континуирано разматрају. У процјени значајних просуђивања и процјена, Управа узима у обзир претпоставке засноване на историјском искуству и очекивањима о будућности за која се сматра да су разумне у датим околностима.

Значајна просуђивања и процјене утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза на извјештајни датум, те одговарајуће исказане износе прихода и расхода за извјештајни период. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена. Промјене у рачуноводственим политикама Централне банке се примјењују ретроспективно када је то примјењиво у складу са МСФИ. Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде. У овим финансијским извјештајима није било промјена у примјењеним рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама.

Ови финансијски извјештаји су припремљени према условима који су постојали на дан 31. децембар 2020. године. Услови у будућности могу бити другачији од оних који су резултирали финансијским информацијама објављеним у овим финансијским извјештајима. Управа узима у обзир тренутну неизвијесност у вези са утицајем глобалне пандемије COVID-19 у погледу потенцијално значајног утицаја на цјелокупан финансијски положај и перформансе Централне банке.

Кључне претпоставке и процјене везане за материјално значајне позиције извјештаја о финансијском положају су приказане у наставку:

Пословни модел

Напомена 3.2.2.1.: Одређивање пословног модела у оквиру којег се држи финансијска имовина и процјена уговорних услова финансијске имовине везаних за захтјев „плаћање само главнице и камате“. Ове процјене одређују класификацију финансијске имовине.

Умањење финансијске имовине

Централна банка израчунава очекиване кредитне губитке за одређене класе финансијске имовине мјерене по амортизованом трошку и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Напомена 6.1. описује претпоставке кориштене у одређивању улазних података у модел за мјерење очекиваних кредитних губитака, укључујући и захтјев за будућим информацијама које су кориштене у извјештајним периодима.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)****3.15. Значајне претпоставке и извори неизвијесности процјена (наставак)***Фер вриједност имовине и обавеза*

Пословна политика Централне банке је да објави информације о фер вриједности финансијске имовине или обавеза за које постоје званичне тржишне информације или се вриједност може израчунати на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. По мишљењу руководства Централне банке, износи у финансијским извјештајима одражавају највјеродостојнију и најкориснију процјену фер вриједности за потребе финансијског извјештавања у складу са МСФИ. За више информација о мјерењу фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза погледати Напомену 5.

Амортизација и примијењене стопе амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засновани на процијењеном економском корисном вијеку трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Централна банка процјењује економски корисни вијек трајања на основу постојећих претпоставки.

3.16. Опште импликације ширења COVID-19 и повезана питања која се односе на значајна рачуноводствена просуђивања и процјене

11. марта 2020. године Свјетска здравствена организација прогласила је глобалну пандемију као резултат неконтролисаног ширења новог коронавируса (COVID-19), те посљедично томе и у БиХ је проглашен настанак стања природне и друге несреће 17. марта 2020. године. Слиједом наведеног, БиХ је увела мјере сузбијања у земљи. Ограничења су укључивала забрану свих путовања изван земље, ограничавање путовања у земљи у одређене сате током дана и обуставу јавног превоза. Ово закључавање је трајало до краја маја након чега је успједило постепено попуштање мјера, али су одређена ограничења и протоколи рада за одређене пословне активности и даље на снази.

Током цијеле 2020. године пословање Централне банке се одвијало у условима неизвијесности и отежаног спровођења њених задатака и активности. Исто је захтијевало континуирано сагледавање и процјењивање ситуације, те прилагођавање пословања Централне банке новонасталим негативним околностима. Одржавање стабилности домаће валуте по аранжману валутног одбора и извршавање законских обавеза Централне банке у условима глобалне пандемије COVID-19 захтијевало је примјену специфичних мјера.

Информација у наставку је конципирана кроз преглед утицаја глобалне пандемије COVID-19 на пословне процесе и активности Централне банке који требају бити сагледани појединачно и у међусобној вези. С обзиром да су питања повезана са значајним просуђивањима и процјенама друкчије у 2020. години у односу на 2019. годину, у припреми ових финансијских извјештаја укључен је њихов утицај на исказане износе имовине, обавеза, прихода и расхода Централне банке.

1. Управљање готовим новцем: Проглашење настанка стања природне и друге несреће у БиХ 17. марта 2020. године довело је повећане привремене тражње за КМ новчаницама и EUR новчаницама од стране домаћих комерцијалних банака. Изненадна повећања тражња за КМ новчаницама је успјешно реализована кроз трезоре Централне банке и рачуне резерви комерцијалних банака. Располагање довољном количином готовог новца у трезорима је омогућило несметано извршавање законских обавеза Централне банке по питању гарантоване конвертибилности КМ која нити једног момента није била угрожена. Поред тога, у реализацији ових активности Централна банка је донијела мјере са циљем здравствене заштите свих учесника у раду са готовим новцем, а који су се односили на поступке преузимања готовог новца у трезорима Централне банке. За више информација погледати Напомене 15 и 22.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)****3.16. Опште импликације ширења COVID-19 и повезана питања која се односе на значајна рачуноводствена просуђивања и процјене (наставак)**

2. Обавезна резерва комерцијалних банака и односи са комерцијалним банкама: Обавезна резерва комерцијалних банака је једини инструмент који Централна банка може користити у вођењу монетарне политике. Током 2020. године Централна банка је континуирано пратила одржавање обавезне резерве, ликвидност банкарског система и била спремна да реагује у случају потребе за повећањем ликвидности у банкарском систему у цјелини кроз смањење стопе обавезне резерве. Но, поред уредног испуњавања захтјева за обавезном резервом, комерцијалне банке су депоновале на своје рачуне у Централној банци знатне износе средстава изнад обавезних резерви. Све трансакције по рачунима резерви комерцијалних банака су уредно извршаване од стране Централне банке током 2020. године. Смањена кредитна активност комерцијалних банака је додатно утицала на то да политика обавезне резерве Централне банке остане непромијењена током 2020. године. За више информација погледати Напомену 23.

3. Гарантована конвертибилност КМ: КМ је у сваком моменту била конвертибилна за EUR, без ограничења и на сваки захтјев комерцијалних банака, у потпуности су задовољене потребе грађана и привреде Босне и Херцеговине за снабдјевањем готовим новцем.

4. Девизне резерве Централне банке: Током 2020. године, Централна банка је наставила спроводити политику управљања девизним резервама са примарним акцентом на сигурности и ликвидности улагања чиме је била осигурана пуна покривеност КМ у слободно конвертибилним девизним средствима. Са аспекта услова за инвестирање девизних резерви Централне банке, глобална пандемија COVID-19 додатно је погоршала постојеће волатилно окружење негативних каматних стопа што се одразило на генерисане нето каматне приходе на инвестиране девизне резерве у 2020. години. С друге стране, раст негативних каматних стопа је имао позитивну импликацију на фер вриједност дужничких инструмената у посједу Централне банке. Домаћа валута је у потпуности била обезбијеђена нето девизним резервама, а инвестиране девизне резерве су све вријеме биле у инвестибилном кредитном распону. За више информација погледати Напомене 4, 6, 7 и 17.

5. Извршавање функције банкарског и фискалног агента и депозитара: Централна банка је уредно и без застоја извршавала све трансакције по налогу својих депонената. Сервисирање спољног дуга БиХ је извршено према плану сервисирања и достављеним налозима од стране Министарства финансија и трезора БиХ. Улогу банкара, фискалног агента и депозитара БиХ, Централна банка је реализовала и дозначила средства примаоцима у складу са Законом о Централној банци по основу аранжмана Брзе финансијске помоћи (енг. Rapid Financing Instrument „RFI“) између БиХ и ММФ-а. Наведена средства су намијењена БиХ за борбу против пандемије COVID-19 и санирања економских посљедица. За више информација погледати Напомену 33.

6. Платни системи: Платни системи чији је власник и којима управља Централна банка су све вријеме уредно функционисали, све трансакције преко платних система су извршаване у складу са терминским планом. Стабилан платни систем БиХ и уредно извршавање свих платних налога су један од основних предуслова укупне финансијске стабилности земље који нити једног момента није био угрожен. За више информација погледати Напомене 8 и 34.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.16. Опште импликације ширења COVID-19 и повезана питања која се односе на значајна рачуноводствена просуђивања и процјене (наставак)**

7. Интерне контроле Централне банке: Утицај пандемије COVID-19 кроз потенцијално нарушавање здравља већег броја службеника Централне банке који су требали спроводити успостављене интерне контроле у Централној банци био је главни ризик обезбјеђења њихове учинковитости. Реорганизацијом рада, активирањем планова за кризно поступање и раздвајањем службеника у тимове обезбиједио се континуитет у извршавању пословних активности Централне банке и није било ниједног застоја у раду услед одсуствовања већег броја службеника.

Због отежаних услова у којима је Централна банка обављала пословне активности у 2020. години у односу на 2019. годину, одређена објављивања кроз ове финансијске извјештаје су допуњена додатним квантитативним и /или квалитативним информацијама, гдје је било потребно. Додатна пажња је дата значајним промјенама током 2020. године у односу на 2019. годину. Значајност промјене је сагледавана узимајући у обзир природу промјене, износ промјене или обоје, а која је узрокована утицајем глобалне пандемије COVID-19.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Законом о Централној банци дефинисано је оперативно правило „валутни одбор“ за издавање КМ, према којем се КМ издаје само уз пуно покриће у нето девизним резервама.

Члан 31. Закона о Централној банци захтијева да укупан износ њене монетарне пасиве никада не буде већи од њених нето девизних резерви.

Детаљи поштовања тог правила су сљедећи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Бруто девизне резерве	13.868.029	12.597.095
Готовина у страним валутама	142.202	322.599
Депозити код иностраних банака	3.832.072	3.102.765
Дужнички инструменти	9.601.315	8.917.413
Монетарно злато	291.561	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	879	230
Обавезе према нерезидентима	1.688	1.709
Нето девизне резерве (Бруто девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	13.866.341	12.595.386
Монетарна пасива	12.970.643	11.824.210
Новчанице и кованице у оптицају	6.172.457	5.199.916
Депозити банака	5.901.142	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	897.044	880.675
НЕТО СТРАНА АКТИВА (Нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	895.698	771.176

Централна банка није профитно оријентисана институција због чега су и мјере њеног успјешног пословања специфичне усљед њене функције врховне монетарне власти у БиХ. Нето страна актива Централне банке је главни финансијски индикатор постизања и одржавања стабилности домаће валуте у БиХ и њена главна мјера успјешног пословања. Пошто чини дио бруто девизних резерви, износ нето стране активе не може се сматрати расположивим за фискалне намјене, него као износ који гарантује стабилност домаће валуте и апсорбује потенцијалне финансијске ризике који произилазе из управљања бруто девизним резервама.

Током 2020. године глобална пандемија COVID-19 утицала је на основни циљ Централне банке у контроли монетарне политике, како на страни имовине тако и на страни обавеза који генеришу усклађеност с правилом валутног одбора. Монетарна пасива Централне банке је примарно повећана због повећање тражње за КМ новчаницама и држања значајних износа изнад обавезне резерве домаћих комерцијалних банака као и примљених средстава по основу RFI аранжмана закљученог између БиХ и ММФ-а. Бруто девизне резерве су примарно повећане због RFI аранжмана и финансијске имовине мјерене по фер вриједности усљед тога. Ови ефекти фер вриједности су резултирали повећањем нето стране активе на 31. децембар 2020. године у односу на 31. децембар 2019. године.

Више информација о финансијским ризицима којима је Централна банка била изложена у управљању бруто девизним резервама је објављено у Напомени 6.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом имовине или плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између тржишних учесника на датум мјерења, независно од тога да ли је она видљива директно или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавезе, Централна банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процјењивања њихове цијене на датум мјерења.

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Централне банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања.

Осим тога, у сврху финансијског извјештавања, мјерење фер вриједности се категорише у Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена расположивости мјерења фер вриједности и значаја улазних података за цјелокупно мјерење фер вриједности, што је описано у наставку:

- Ниво 1 улазни подаци су котиране цијене (неприлагођене) за идентичну имовину и обавезе на активним тржиштима којима Централна банка може приступити на датум мјерења;
- Ниво 2 улазни подаци су подаци, осим котираних цијена укључених у Ниво 1, који су било директно или индиректно расположиви за имовину и обавезе; и
- Ниво 3 улазни подаци су подаци који нису расположиви за имовину или обавезе.

Фер вриједност за потребе мјерења и/или објављивања у овим финансијским извјештајима је одређена на основу нето резидуалне вриједности по МРС-у 2 или вриједности у употреби по МРС-у 16, осим мјерења која имају сличности са фер вриједношћу, али нису фер вриједност. Историјски трошак углавном се заснива на фер вриједности накнаде дате у замјену за имовину.

5.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности

Сљедећа табела даје анализу финансијске имовине мјерене по фер вриједности на сваки извјештајни датум по нивоима хијерархије фер вриједности унутар које је мјерење фер вриједности категоризовано. Ови износи се базирају на вриједностима које су приказане у извјештају о финансијском положају.

У хиљадама КМ

31. децембар 2020.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности</i>				
<i>кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	9.601.315	-	-	9.601.315
Монетарно злато	291.561	-	-	291.561
УКУПНО	9.892.876	-	-	9.892.876

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2019.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	8.917.413	-	-	8.917.413
Монетарно злато	254.088	-	-	254.088
УКУПНО	9.171.501	-	-	9.171.501

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности у извјештају о финансијском положају користећи задње послјеподневне цијене које котирају на активном тржишту, а што одговара Нивоу 1 хијерархије на извјештајне датуме.

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

31. децембар 2020.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	142.202	142.202
Депозити код иностраних банака	3.832.072	3.823.212
Специјална права вучења у ММФ-у	879	879
Остала финансијска имовина	2.496	2.496
	3.977.649	3.968.789
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	4.005.462	3.996.602
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	6.172.457	6.172.457
Депозити банака	5.901.142	5.887.547
Депозити Владе и осталих јавних институција	897.044	894.977
Остале финансијске обавезе	3.759	3.759
Укупно	12.974.402	12.958.740

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)**5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности (наставак)**

У хиљадама КМ

31. децембар 2019.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	322.599	322.599
Депозити код иностраних банака	3.102.765	3.095.367
Специјална права вучења у ММФ-у	230	230
Остала финансијска имовина	2.822	2.822
	3.428.416	3.421.018
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	3.456.229	3.448.831
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	5.199.916	5.199.916
Депозити банака	5.743.619	5.730.552
Депозити Владе и осталих јавних институција	880.675	878.671
Остале финансијске обавезе	3.904	3.904
Укупно	11.828.114	11.813.043

Управа сматра да књиговодствене вриједности готовине у страним валутама, специјалних права вучења у ММФ-у, остале финансијске имовине, новчаница и кованица у оптицају и осталих финансијских обавеза признате у финансијским извјештајима одговарају њиховој тржишној вриједности на датуме извјештавања.

На датуме извјештавања, фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза који се не мјере по фер вриједности укључена је у категорију Ниво 2, а утврђена је у складу с општеприхваћеним моделима процјењивања базираним на анализи дисконтованог новчаног тока, са дисконтном стопом као најзначајнијим улазним податком, а која одражава кредитни ризик уговорне стране. Централна банка користи дисконтну стопу која представља пондерисани просјек каматних стопа на депозите правних лица, за цијело банкарско тржиште у БиХ.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА**

Финансијска имовина по основу које је Централна банка изложена финансијским ризицима (кредитни ризик, тржишни ризици и ризик ликвидности) су:

- Готовина у страним валутама,
- Депозити код иностраних банака (централних банака, пословних банака и BIS-a),
- Дужнички инструменти,
- Монетарно злато,
- Специјална права вучења у ММФ-у,
- Остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања) и
- Остала улагања.

Усљед изненадних утицаја проузрокованих глобалном пандемијом COVID-19 почетком марта 2020. године, Европска централна банка је предузела додатне нестандартне мјере монетарне политике с циљем стабилизације текућих услова на финансијским тржиштима. Међутим, постало је јасно да ће тржишни приноси још дуго остати на веома ниском нивоу. Ради стабилности валутног одбора, Централна банка је значајно скратила модификовано трајање портфеља дужничких инструмената и на тај начин смањила изложеност каматном ризику. Извршена су одређена прилагођавања ограничења кредитног ризика, при чему је узето у обзир да нема значајнијег пораста кредитног ризика, будући да националне централне банке из система ЕЦБ-а откупљују државне дужничке инструменте земаља Еврозоне.

6.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик од неизвршења уговорних обавеза од стране друге уговорне стране или емитента дужничких хартија од вриједности с фиксним приходом, при чему уговорна страна представља субјекта код којег се, у складу с прописима Централне банке, држе или су инвестирана средства девизних резерви.

Управљање овом врстом ризика остварује се:

- ограничавањем обима финансијских инструмената,
- ограничавањем уговорних страна и емитената на оне с прихватљивим композитним кредитним рејтингом,
- дефинисањем ограничења у погледу концентрације за инвестирање код сваке појединачне уговорне стране,
- ограничавањем максималног износа који се може инвестирати у појединачне врсте финансијских инструмената,
- ограничавањем величине емисије појединачне хартије од вриједности и
- ограничавањем рочности инвестирања.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Централна банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално може резултирати из основа пласмана тих средстава сноси уговорно власници средстава (погледати Напомене 32 и 33).

Мјерење очекиваних кредитних губитака

Финансијска имовина за коју Централна банка врши израчун очекиваних кредитних губитака обухвата:

- депозите код иностраних банака,
- дужничке инструменте,
- специјална права вучења у ММФ-у и
- остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.1. Кредитни ризик (наставак)**

Основни критериј за дефинисање ограничења изложености кредитном ризику представља композитни кредитни рејтинг. Композитни кредитни рејтинг представља просјек нивоа постојећих кредитних рејтинга додијељених одређеном емитенту од стране најмање двије од три кредитне рејтинг агенције (Standard & Poor's, Fitch Ratings или Moody's).

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа АА минус (АА-) или виши, Централна банка третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа од ВВВ минус (ВВВ-) до А плус (А +), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику средњег нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа нижег од ВВВ минус (ВВВ-), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику високог нивоа.

У недостатку кредитног рејтинга, Централна банка процјењује капацитет дужника да уредно измирује доспјеле уговорне новчане обавезе.

Модел умањења вриједности финансијске имовине дефинише три фазе расподјеле изложености, у зависности од нивоа кредитног ризика код иницијалног признавања и на темељу промјена нивоа кредитног ризика након иницијалног признавања као што је приказано у наставку:

1. Фаза 1 расподјеле изложености – Финансијска имовина коју Централна банка приликом иницијалног признавања третира као изложеност кредитном ризику ниског или средњег нивоа алоцира се у Фазу 1. Према интерним актима Централне банке, улагање девизних средстава која подразумевају излагање кредитном ризику високог нивоа није дозвољено. Свако улагање средстава девизних резерви приликом иницијалног признавања алоцира у Фазу 1 расподјеле изложености.
2. Фаза 2 расподјеле изложености – Уколико дође до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално признавање, финансијска имовина која је била алоцирана у Фазу 1 прелази у Фазу 2.
3. Фаза 3 расподјеле изложености – Уколико се финансијској имовини додијели статус неиспуњавања обавеза (енг. Default), финансијска имовина прелази у Фазу 3.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака врши се или на 12-мјесечној или на цјеложивотној основи, у зависности од тога који је ниво композитног кредитног рејтинга финансијске имовине, да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања финансијске имовине или је финансијска имовина кредитно умањена.

За финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 1, врши се обрачун 12-мјесечних очекиваних кредитних губитака, док се за финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 2 или Фазу 3, врши обрачун цјеложивотних очекиваних кредитних губитака.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)****6.1. Кредитни ризик (наставак)****Значајно повећање кредитног ризика**

Значајно повећање кредитног ризика, као критерија за трансфер изложености у Фазу 2, представља:

- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга за више од два подиока у односу на датум иницијалног признавања, осим у случају да се финансијска имовина и након смањења оцјене композитног кредитног рејтинга третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа на извјештајни датум или
- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга финансијске имовине испод инвестибилног нивоа композитног кредитног рејтинга, тј. испод оцјене BBB минус (BBB-).

Финансијска имовина се не може из Фазе 1 реаловирати у Фазу 2 уколико Централна банка сматра да дужник који нема додијељен кредитни рејтинг има велики капацитет да уредно измирује доспјеле уговорне обавезе. У Фазу 2 не може се алоцирати ни финансијска имовина која и након смањења нивоа композитног кредитног рејтинга, има ниво AA минус (AA-) или виши, обзиром да се третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Уколико се финансијски инструмент састоји из више транши које су иницијално признате у различитим периодима и које су у различитим периодима имале различите композитне кредитне рејтинге, уважавајући конзервативни приступ, као релевантно узима се израчунато повећање кредитног ризика од највишег подиока.

Уколико је до промјене оцјене кредитног ризика дошло усљед промјене методологије одређене кредитне рејтинг агенције и не ради се о значајном повећању кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, изложености се не класификују у Фазу 2.

Централна банка може на основу властите анализе за сваки индивидуални финансијски инструмент одредити алокацију тог финансијског инструмента у Фазу 2 или Фазу 3. Уколико су отклоњени узроци који су довели до алокације финансијске имовине у Фазу 2, изложеност се може вратити у Фазу 1, али минимално 90 дана након отклањања узрока.

Поред наведених критерија, класификација по фазама може се вршити и на основу претпоставке да је дошло до значајног повећања кредитног ризика уколико плаћање касни 30 или више дана, при чему се финансијска имовина класификује у Фазу 2 (енг. *underperforming*) уколико плаћање касни 30-89 дана. Финансијска имовина се класификује у Фазу 3 (енг. *nonperforming*) уколико плаћање касни 90 или више дана.

Дефиниција статуса неиспуњавања обавеза (енг. *Default*)

Критериј за статус неиспуњавања обавеза представљају објективни докази умањења вриједности, и то посебно:

- значајне финансијске потешкоће емитента хартије од вриједности,
- непоштовање уговорних обавеза у смислу кашњења по обавезама главнице и камате,
- евентуално реструктурирање или измјена постојећих услова сервисирања обавеза по основу дуга произашлог из финансијског инструмента из разлога који се односе на финансијске потешкоће емитента,
- вјероватноћа банкрота и/или ликвидације или други облик финансијске реорганизације и/или
- нестанак активног тржишта за трговање.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)****6.1. Кредитни ризик (наставак)****Израчунавање очекиваних кредитних губитака**

Очекивани кредитни губици се израчунавају као производ три варијабле: вјероватноће неиспуњења обавеза (енг. PD - Probability of Default), губитка у случају неиспуњења обавеза (енг. LGD – Loss Given Default) и изложености (енг. EAD – Exposure at Default), који се дефинишу како слиједи:

- **Вјероватноћа неиспуњења обавеза (PD)** представља процјену вјероватноће да друга уговорна страна неће бити у могућности да испуни своје обавезе по основу дуга. У извјештајним периодима користио се исти начин калкулације PD-а у складу са методологијом Централне банке за израчун очекиваних кредитних губитака која је у примјени од 1. јануара 2019. године. За израчунавање умањења вриједности, у складу са најбољим праксама у другим централним банкама у региону и у Европској унији, а које су у обавези примјене МСФИ, Централна банка као параметар вјероватноће неиспуњења обавеза, користи процјене на основу података из транзиционих матрица које објављују кредитне рејтинг агенције и експертске оцјене у виду фиксних процената вјероватноће неиспуњења обавеза.

За израчунавање вјероватноће неиспуњења обавеза процјене се раде на основу транзиционих матрица за корпорације на глобалном нивоу које садрже податке о просјечној стопи једногодишње транзиције одговарајућег дугорочног нивоа кредитног рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default. На основу наведених података врше се процјене вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним комерцијалним банкама и страним државама, односно страним централним банкама и владама, за које је могуће израчунати композитне кредитне рејтинге.

При процјени вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним државама, односно страним централним банкама и владама, у обзир се узима и први ненулти податак о стопи једногодишње транзиције нивоа суверених рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default из транзиционих матрица за суверене рејтинге. За изложености за које није могуће израчунати композитне кредитне рејтинге, у оба извјештајна периода, користе се експертске оцјене у виду фиксних процената, односно поједностављени приступ у складу са анализом тренутног стања и досадашњег искуства.

- **Губитак у случају неиспуњења обавеза (LGD)** представља процјену процентуалне изложености емитенту која се у случају настанка неиспуњења обавеза неће моћи наплатити. За губитак у случају неиспуњења обавеза се користи константна вриједност једногодишњег LGD-а у износу од 45% у складу с чланом 161. Уредбе 575/2013 Европског парламента и Вијећа од 26. јуна 2013. године (енг. Capital Requirements Regulations односно „CRR“).
- **Изложеност (EAD)** представља књиговодствену вриједност финансијске имовине, односно књиговодствено стање на дан иницијалног признавања/на извјештајни датум.

Централна банка за оцјену умањења вриједности, користи индивидуални и колективни приступ.

С обзиром на структуру и класификацију портфеља, Централна банка ће сваку изложеност за коју се утврди објективно умањење вриједности, односно статус неиспуњења обавеза, посматрати као индивидуално значајну изложеност и примјењивати индивидуалну процјену. За индивидуални приступ оцјени умањења вриједности користи се оцјена кроз три различита сценарија. За мјерење очекиваних кредитних губитака није нужно одредити сваки могући сценарио, али је потребно узети у обзир ризик или вјероватноћу настанка кредитног губитка на начин који одражава вјероватноћу настанка кредитног губитка и вјероватноћу изостанка кредитног губитка, чак и када је вјероватноћа настанка веома мала.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)****6.1. Кредитни ризик (наставак)**

Износ умањења вриједности за изложености које су предмет индивидуалне процјене се рачуна као разлика између књиговодствене вриједности финансијске имовине и вјероватноћом пондерисане садашње вриједности процијењених новчаних токова, дисконтоване ефективном каматном стопом, при чему се очекивани кредитни губици дисконтују на датум извјештавања, а не на датум очекиваног неиспуњења обавеза или на други датум.

За потребе одређивања значајног повећања кредитног ризика и признавања резервација за умањење вриједности на колективној основи, финансијски инструменти се могу сврстати у групе, и то на темељу заједничких карактеристика кредитног ризика, како би се омогућила лакша provedба анализе ради правовременог утврђивања значајног повећања кредитног ризика.

Израчунавање умањења вриједности за финансијске инструменте на колективној основи се код изложености класификованих у Фазу 1 врши на 12-мјесечном нивоу, док се за изложености класификоване у Фазу 2 израчунава цјеложивотни кредитни губитак.

Укључивање будућих (енг. forward-looking) информација

Циљ умањења вриједности је признати очекиване кредитне губитке на цјеложивотном периоду за финансијске инструменте код којих је дошло до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, без обзира да ли се процјена ради на индивидуалној или колективној основи, узимајући у обзир све разумне и поткријепљене информације укључујући и оне које се односе на будућност.

У складу са наведеним, укључивање будућих информација у израчунавање очекиваних губитака врши се прилагођавањем вјероватноће губитка.

С обзиром да Централна банка у свом портфељу има финансијске инструменте од издаваоца различитих и по структури, као и географској распрострањености, с циљем укључивања будућих (енг. forward-looking) информација при израчунавању очекиваних кредитних губитака, Централна банка се ослања на предвиђања промјене рејтинга (енг. outlook) за поједине инструменте односно издаваоце.

Предвиђање смјера кретања рејтинга на израчунату вјероватноћу губитка: позитивно, стабилно или негативно предвиђање од стране три највеће рејтинг агенције је укључено у вјероватноћу неиспуњења обавеза по принципу једнаких вјероватноћа.

6.1.1. Изложеност кредитном ризику

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања исправке вриједности за финансијску имовину на датуме извјештавања:

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2020.					2019.		
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Дужнички инструменти								
На дан 1. јануар - исказано	1.343	-	-	1.343	8.993	-	-	8.993
Промјене у обрачку PD-а на дан 1. јануар (Напомена 14)	-	-	-	-	(7.704)	-	-	(7.704)
На дан 1. јануар - преправљено	1.343	-	-	1.343	1.289	-	-	1.289
Повећања очекиваних кредитних губитака	713	-	-	713	424	-	-	424
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(74)	-	-	(74)	(97)	-	-	(97)
Отпуштање због доспјелих инструмената	(325)	-	-	(325)	(221)	-	-	(221)
Нето повећање / (отпуштање) током године	314	-	-	314	(7.598)	-	-	(7.598)
Отпуштање због продатих инструмената	(59)	-	-	(59)	(52)			(52)
На дан 31. децембар	1.598	-	-	1.598	1.343	-	-	1.343
2. Депозити код иностраних банака								
На дан 1. јануар - исказано	724	-	-	724	2.535	-	-	2.535
Промјене у обрачку PD-а на дан 1. јануар (Напомена 14)	-	-	-	-	(2.117)	-	-	(2.117)
На дан 1. јануар - преправљено	724	-	-	724	418	-	-	418
Повећања очекиваних кредитних губитака	4.620	-	-	4.620	3.129	-	-	3.129
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(1.078)	-	-	(1.078)	(158)	-	-	(158)
Отпуштање због престанка признавања орочених депозита	(3.459)	-	-	(3.459)	(2.665)	-	-	(2.665)
На дан 31. децембар	807	-	-	807	724	-	-	724

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2020.					2019.		
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
3. Специјална права вучења у ММФ-у								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
На дан 31. децембар	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Остала финансијска имовина								
На дан 1. јануар	5	-	600	605	5	-	600	605
Повећања очекиваних кредитних губитака	7	-	13	20	7	-	-	7
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(7)	-	-	(7)	(7)	-	-	(7)
На дан 31. децембар	5	-	613	618	5	-	600	605
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	2.072	-	600	2.672	11.533	-	600	12.133
Укупна промјена у обрачуну PD-а	-	-	-	-	(9.821)	-	-	(9.821)
Укупно нето повећање очекиваних кредитних губитака	338	-	13	351	360	-	-	360
Укупно закључно стање на дан 31. децембар	2.410	-	613	3.023	2.072	-	600	2.672

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика

а) Максимална изложеност кредитном ризику – Финансијска имовина која је предмет умањења

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Централне банке кредитном ризику, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губити рачунају и признају:

	2020.			2019.				
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
У хиљадама КМ								
Класе финансијских инструмената								
Готовина у страним валутама								
Бруто књиговодствена вриједност	142.202	-	-	142.202	322.599	-	-	322.599
Исправка вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	142.202	-	-	142.202	322.599	-	-	322.599
Депозити код иностраних банака								
Бруто књиговодствена вриједност	3.832.879	-	-	3.832.879	3.103.489	-	-	3.103.489
Исправка вриједности	(807)	-	-	(807)	(724)	-	-	(724)
Књиговодствена вриједност	3.832.072	-	-	3.832.072	3.102.765	-	-	3.102.765
Дужнички инструменти								
Бруто књиговодствена вриједност	9.601.315	-	-	9.601.315	8.917.413	-	-	8.917.413
Резервације за очекиване кредитне губитке (признате у осталој свеобухватној добити)	(1.598)	-	-	(1.598)	(1.343)	-	-	(1.343)
Књиговодствена вриједност	9.601.315	-	-	9.601.315	8.917.413	-	-	8.917.413
Специјална права вучења у ММФ-у								
Бруто књиговодствена вриједност	879	-	-	879	230	-	-	230
Исправка вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	879	-	-	879	230	-	-	230
Остала финансијска имовина								
Бруто књиговодствена вриједност	2.501	-	613	3.114	2.827	-	600	3.427
Исправка вриједности	(5)	-	(613)	(618)	(5)	-	(600)	(605)
Књиговодствена вриједност	2.496	-	-	2.496	2.822	-	-	2.822

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

б) Максимална изложеност кредитном ризику – Финансијски инструменти који нису предмет умањења

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Књиговодствене вриједности		
Монетарно злато	291.561	254.088
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	319.374	281.901

Централна банка не држи колатерале и остала заложна средства у циљу покривања кредитног ризика. На дан 31. децембар 2020. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 613 хиљада КМ (На дан 31. децембар 2019. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 600 хиљада КМ).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Концентрација према кредитном рејтингу

Сљедеће табеле представљају анализу концентрације финансијске имовине Централне банке према композитном кредитном рејтингу уговорне стране на дан 31. децембар 2020. године и 31. децембар 2019. године:

У хиљадама КМ

31. децембар 2020.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностран- них банака	Дужнички инстру- менти	Монетарно злато	Специјална права вучења у ММФ-у	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	1.743.280	2.164.263	-	-	-	-	3.907.543
AA+	-	-	1.283.772	-	-	-	-	1.283.772
AA	-	722.841	3.170.119	-	-	-	-	3.892.960
AA-	-	-	1.269.603	-	-	-	-	1.269.603
A+	-	391.013	-	-	-	-	-	391.013
A	-	875.542	-	-	-	-	-	875.542
A-	-	-	1.095.368	-	-	-	-	1.095.368
II ¹	-	410	-	291.561	879	-	27.813	320.663
BBB+	-	98.986	-	-	-	-	-	98.986
BBB	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB-	-	-	618.190	-	-	-	-	618.190
Без рејтинга	142.202	-	-	-	-	2.496	-	144.698
УКУПНО	142.202	3.832.072	9.601.315	291.561	879	2.496	27.813	13.898.338

¹ Међународне институције (енг. International institutions)

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2019.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностраних банака	Дужнички инстру- менти	Монетарно злато	Специјална права вучења у ММФ-у	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	1.842.449	2.190.752	-	-	-	-	4.033.201
AA+	-	-	1.273.212	-	-	-	-	1.273.212
AA	-	78.191	2.977.360	-	-	-	-	3.055.551
AA-	-	-	1.010.563	-	-	-	-	1.010.563
A+	-	547.273	-	-	-	-	-	547.273
A	-	408.740	-	-	-	-	-	408.740
A-	-	-	840.621	-	-	-	-	840.621
II ²	-	101	-	254.088	230	-	27.813	282.232
BBB+	-	226.011	-	-	-	-	-	226.011
BBB	-	-	624.905	-	-	-	-	624.905
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-
Без рејтинга	322.599	-	-	-	-	2.822	-	325.421
УКУПНО	322.599	3.102.765	8.917.413	254.088	230	2.822	27.813	12.627.730

² Међународне институције (eng. International institutions)

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Географска концентрација ризика финансијске имовине са изложеношћу кредитном ризику

Сљедеће табеле дају информацију о изложености финансијске имовине Централне банке кредитном ризику по књиговодственим вриједностима, разврстано по географским регијама на дан 31. децембар 2020. и 2019. године. За потребе ове објаве, Централна банка је разврстала изложености по регијама на основу домицилне земље уговорне стране:

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	142.202	142.202
Депозити код иностраних банака	2.864.987	967.085	-	3.832.072
Дужнички инструменти	9.601.315	-	-	9.601.315
Монетарно злато	-	291.561	-	291.561
Специјална права вучења у ММФ-у	-	879	-	879
Остала финансијска имовина	-	-	2.496	2.496
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
31. децембар 2020.	12.466.312	1.287.328	144.698	13.898.338

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	322.599	322.599
Депозити код иностраних банака	2.618.598	484.167	-	3.102.765
Дужнички инструменти	8.917.413	-	-	8.917.413
Монетарно злато	-	254.088	-	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	-	230	-	230
Остала финансијска имовина	-	-	2.822	2.822
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
31. децембар 2019.	11.536.021	766.288	325.421	12.627.730

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик

Тржишни ризик је ризик од промјене тржишне вриједности финансијске имовине и инструмената услед промјене услова на финансијским тржиштима. Тржишни ризици са којима се Централна банка сусреће у свом пословању су: девизни ризик, каматни ризик и ризик цијене злата. Циљ управљања тржишним ризицима је контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, с циљем оптимизације поврата.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви Централна банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaR – Value at Risk). Вриједност под ризиком представља статистичку мјеру која показује највећи могући губитак портфеља девизних резерви који може настати услед промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева, уз одређени ниво поузданости за одређени временски интервал. Вриједност VaR за тржишни ризик се израчунава аналитичком (параметарском) методом, на основу средње вриједности добитка/губитка или стопе приноса посматраног портфеља и стандардне девијације посматраних података. Централна банка при обрачунавању VaR примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана.

За израчунавање вриједности VaR портфеља девизних резерви Централне банке, узимају се у обзир све позиције у портфељу девизних резерви које су изложене тржишним ризицима, односно девизном, каматном и цјеновном ризику. На дан 31. децембар 2020. године, изложеност девизних резерви Централне банке (VaR уз ниво поузданости 99% за временски интервал од десет дана) која укључује промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева у односу на КМ, износи 61.117 хиљада КМ (2019.: 76.418 хиљада КМ), што представља еквивалент 0,44% укупне финансијске имовине (2019: 0,61% укупне финансијске имовине).

Вриједности VaR на дан 31. децембар 2020. године и на дан 31. децембар 2019. године израчуната је као збир компоненталних вриједности VaR:

- за депозите код иностраних банака (девизни VaR који проистиче из промјене девизних курсева),
- за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (каматни VaR који проистиче из промјене тржишних приноса, односно промјене тржишне цијене дужничких инструмената) и
- за монетарно злато (VaR због промјене еурске тржишне цијене монетарног злата).

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Каматни ризик	44.722	67.443
Ризик промјене еурске цијене монетарног злата	16.097	8.699
Девизни ризик	298	276
Укупно VaR	61.117	76.418

6.2.1. Девизни ризик

Девизни ризик је ризик промјене вриједности девизне имовине и обавеза услед промјене девизног курса. Централна банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре имовине и обавеза Централне банке, као и постављањем квантитативних ограничења за изложеност девизном ризику.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

Управљање и контролу девизног ризика Централна банка осигурава строгим поштовањем одредби Закона о Централној банци и интерним актима Централне банке.

Највећи дио бруто девизних резерви држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама осим EUR не може бити већи од 50% од укупног износа несмањеног капитала и резерви Централне банке.

Централна банка је имала сљедећу девизну позицију на дан 31. децембра 2020. и 31. децембра 2019. године:

31. децембар 2020.

У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале стране валуте	КМ	Укупно
Готовина у страним валутама	142.128	18	56	-	142.202
Депозити код иностраних банака	3.821.811	1.101	9.160	-	3.832.072
Дужнички инструменти	9.601.315	-	-	-	9.601.315
Монетарно злато	291.561	-	-	-	291.561
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	879	-	879
Остала финансијска имовина	24	-	-	2.472	2.496
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	13.856.849	1.119	10.095	30.275	13.898.338
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Депозити банака	-	-	-	5.901.142	5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	897.044	897.044
Остале финансијске обавезе	1.549	28	1	2.181	3.759
Укупно финансијске обавезе	1.549	28	1	12.972.824	12.974.402
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	13.855.300	1.091	10.094	(12.942.549)	923.936

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

31. децембар 2019.

У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале стране валуте	КМ	Укупно
Готовина у страним валутама	322.523	20	56	-	322.599
Депозити код иностраних банака	3.092.673	1.880	8.212	-	3.102.765
Дужнички инструменти	8.917.413	-	-	-	8.917.413
Монетарно злато	254.088	-	-	-	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	230	-	230
Остала финансијска имовина	31	-	-	2.791	2.822
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	12.586.738	1.900	8.498	30.594	12.627.730
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Депозити банака	-	-	-	5.743.619	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	880.675	880.675
Остале финансијске обавезе	1.194	13	1	2.696	3.904
Укупно финансијске обавезе	1.194	13	1	11.826.906	11.828.114
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	12.585.544	1.887	8.497	(11.796.312)	799.616

Централна банка није изложена ризику промјене курса EUR због аранжмана валутног одбора чиме је КМ везана за EUR по курсу 1 EUR : 1,95583 КМ.

6.2.2. Каматни ризик

Каматни ризик је ризик промјене тржишне вриједности финансијске имовине услед неповољних кретања каматних стопа. Каматним ризиком се управља одређивањем прихватљиве дужине трајања орочења и рока доспијећа финансијских инструмената у које се инвестира. Са дужим роком доспијећа финансијских инструмената у које су инвестиране девизне резерве, већи је и припадајући ризик промјене њихове тржишне вриједности. Максималан рок инвестирања депозита код иностраних банака је једна година, док је максималан рок инвестирања дужничких инструмената са фиксним приходом десет година.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

Централна банка као основну мјеру изложености каматном ризику користи модификовано трајање дужничких инструмената. Модификовано трајање је мјера осјетљивости цијене финансијског инструмента на промјену каматне стопе, односно тржишног приноса дужничког инструмента. Модификовано трајање се изражава као број година и што је трајање дуже, већи је и каматни ризик. Модификовано трајање портфеља се израчунава као пондерисани просјек доспијећа новчаних токова појединачних финансијских инструмената у портфељу, при чему је пондер садашња вриједност новчаног тока. Током 2020. године модификована дурација је скраћена и износи 3,40 на дан 31. децембар 2020. (2019.: 3,93) да би се смањио каматни ризик и даље побољшала стабилност валутног одбора.

Сљедеће табеле приказују изложеност Централне банке каматном ризику на дан 31. децембар 2020. и 31. децембар 2019. године:

31. децембар 2020.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматно	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	142.202	142.202
Депозити код иностраних банака	2.767.073	1.066.938	-	-	(1.939)	3.832.072
Дужнички инструменти	1.877.063	7.652.849	-	-	71.403	9.601.315
Монетарно злато	-	-	-	-	291.561	291.561
Специјална права вучења у ММФ-у	879	-	-	-	-	879
Остала финансијска имовина	8	5	-	-	2.483	2.496
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	4.645.023	8.719.792	-	-	533.523	13.898.338
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Депозити банака	3.109.052	-	-	-	2.792.090	5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	897.044	897.044
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	3.759	3.759
Укупно финансијске обавезе	3.109.052	-	-	-	9.865.350	12.974.402
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	1.535.971	8.719.792	-	-	(9.331.827)	923.936

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

31. децембар 2019.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматно	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	322.599	322.599
Депозити код иностраних банака	2.176.220	927.968	-	-	(1.423)	3.102.765
Дужнички инструменти	1.828.701	7.020.280	-	-	68.432	8.917.413
Монетарно злато	-	-	-	-	254.088	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	230	-	-	-	-	230
Остала финансијска имовина	10	29	15	-	2.768	2.822
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	4.005.161	7.948.277	15	-	674.277	12.627.730
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Депозити банака	3.014.461	-	-	-	2.729.158	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	880.675	880.675
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	3.904	3.904
Укупно финансијске обавезе	3.014.461	-	-	-	8.813.653	11.828.114
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	990.700	7.948.277	15	-	(8.139.376)	799.616

6.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, што је могуће у ситуацији у којој су тржишни услови неповољни и такођер и када дође до непожељног кретања цијена.

Под појмом ликвидне имовине дефинише се имовина чија конверзија у новчана средства подразумијева минималне трансакционе трошкове и чија је вриједност најближа тржишној вриједности.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност мора бити обезбијеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Централне банке.

Оквир за ликвидност треба да усклади прогнозиране потенцијалне потребе за ликвидношћу са одговарајућим ликвидним инструментима. Ликвидност сваког појединачног финансијског инструмента подобног за инвестирање треба да буде размотрена на одговарајући начин прије него што се изврши инвестирање у тај инструмент.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.3. Ризик ликвидност (наставак)

Анализа рочности

Рочност финансијских обавеза Централне банке на дан 31. децембар 2020. и 2019. године приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања.

Новчанице и кованице у оптицају су распоређене у период до три мјесеца.

31. децембар 2020.

	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
У хиљадама КМ						
Новчанице и кованице у оптицају	6.172.457					6.172.457
Депозити банака	5.901.142					5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	897.044					897.044
Остале финансијске обавезе	3.759	-	-	-		3.759
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	12.974.402	-	-	-	-	12.974.402

31. децембар 2019.

	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
У хиљадама КМ						
Новчанице и кованице у оптицају	5.199.916	-	-	-	-	5.199.916
Депозити банака	5.743.619	-	-	-	-	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	880.675	-	-	-	-	880.675
Остале финансијске обавезе	3.904	-	-	-		3.904
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	11.828.114	-	-	-	-	11.828.114

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

7. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ

	За годину која завршава 31. децембра	
	2020.	2019.
Каматни приходи по основу:		
Дужничких инструмената (Напомена 17)	37.922	40.042
Ефеката негативне пасивне каматне стопе на депозите домаћих комерцијалних банака	13.789	11.093
Финансијске имовине по амортизованом трошку	10	43
Укупно	51.721	51.178
Каматни расходи по основу:		
Ефеката негативних каматних стопа за депозите код иностраних банака	(17.573)	(12.805)
Ефеката негативних каматних стопа за дужничке инструменте (Напомена 17)	(14.624)	(13.553)
Укупно	(32.197)	(26.358)
Нето каматни приходи	19.524	24.820

Основицу за обрачун прихода од камата на депозите домаћих комерцијалних банака генерише укупан износ депозита домаћих комерцијалних банака на рачунима резерви током десетодневног обрачунског периода, који се састоји од износа обавезне резерве и износа изнад обавезне резерве.

Централна банка не примјењује стопу накнаде на износ средстава обавезне резерве, док се на износ средстава изнад обавезне резерве примјењује стопа накнаде која је везана за каматну стопу на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке. Накнада на износ средстава изнад обавезне резерве износила је 50% од каматне стопе на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке до 1. маја 2019. године. Почевши од 1. маја 2019. године, накнада на износ средстава изнад обавезне резерве је обрачунавана по каматној стопи на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке. Просјечно стање износа изнад обавезне резерве за 2020. годину износи 2.713.272 хиљаде КМ (2019.: 3.013.724 хиљаде КМ).

Ефекти негативних каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака су резултат негативне каматне стопе на износ средстава изнад обавезне резерве. Током извјештајних периода стопе накнаде на износ средстава изнад обавезне резерве су биле како слиједи:

Период	Стопа накнаде	Каматна стопа на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке
2020.		
од 1 јануара до 31. децембра	(0,50)%	(0,50)%
2019.		
од 1. јануара до 30. априла	(0,20)%	(0,40)%
од 1. маја до 11. септембра	(0,40)%	(0,40)%
од 12. септембра до 31. децембра	(0,50)%	(0,50)%

Више информација везано за политику обавезне резерве Централне банке објављено је у Напомени 23.

Ефекти негативних каматних стопа од каматносно финансијске имовине су резултат негативних каматних стопа и приноса обрачунатих на депозите код иностраних банака и дужничке инструменте, а које се, у складу с актуелним тржишним условима и дозвољеним законским захтјевима за инвестирање девизних резерви Централне банке, нису могле избјећи.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

7. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Ефекти негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака укључују износ од 12.605 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 4.968 хиљада КМ на депозите по виђењу (2019.: укључивали су износ од 10.018 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 2.787 хиљада КМ на депозите по виђењу).

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Приходи од накнада и провизија по основу:		
услуга за домаће комерцијалне банке	16.765	16.377
услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	1.296	1.288
Укупно	18.061	17.665
Расходи од накнада и провизија по основу:		
чувања и осталих расхода за дужничке инструменте	(649)	(605)
трансакција са банкама у иностранству	(34)	(34)
осталих расхода од накнада и провизија	(6)	(7)
Укупно	(689)	(646)
Нето приходи од накнада и провизија	17.372	17.019

Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија према утврђеним тарифама за своје услуге (Напомена 3.1.2.). Приходи од накнада и провизија од услуга за домаће комерцијалне банке се доминантно генеришу од пружања услуга у платном систему и систему за поравнања. Током 2020. године ове услуге су генерисале приход од накнада и провизија у износу од 13.656 хиљада КМ (2019: 13.661 хиљада КМ).

9. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ ДУЖНИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Реализовани добици	1.578	238
Реализовану губици	-	-
Нето реализовани добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.578	238

Одговарајући износи реализованих добитака по основу отпуштања резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте су приказани у Напомени 6.1.1.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

10. НЕТО (ГУБИЦИ) / ДОБИЦИ ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

	За годину која је завршила 31. децембра	
У хиљадама КМ	2020.	2019.
Нето нереализовани (губици) / добици од курсних разлика	(328)	267
Нето реализовани добици од курсних разлика	144	40
Нето (губици) / добици од курсних разлика	(184)	307

11. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	За годину која је завршила 31. децембра	
У хиљадама КМ	2020.	2019.
Нето ефекти усклађивања вриједности нумизматичких збирки	147	109
Приход од донација	50	98
Остали приходи	48	20
Приход од дивиденде (Напомена 21)	-	623
УКУПНО	245	850

12. TROŠKOVI OSOBLJA

	За годину која је завршила 31. децембра	
У хиљадама КМ	2020.	2019.
Плате	9.990	10.645
Доприноси и друге накнаде на плате	5.679	6.064
Остала примања запослених	2.093	2.019
Доприноси и друге накнаде на остала примања запослених	665	665
Нето повећања у резервацијама за отпремнине запосленим (Напомена 25)	151	277
УКУПНО	18.578	19.670

Трошкови запослених укључују 3.544 хиљаде КМ (2019: 3.749 хиљада КМ) обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање у БиХ. Доприноси се рачунају као постотак бруто плате.

Остала примања запослених углавном чине трошкови по основу накнада за топли оброк, превоз и регрес.

Током 2020. године просјечан број запослених износио је 366 (2019: 371).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

13. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Трошкови производње и дизајна новчаница и кованица	2.855	1.959
Трошкови одржавања платних система	1.613	1.426
Трошкови ИТ инфраструктуре	781	765
Трошкови одржавања	648	497
Остали административни и оперативни трошкови	3.210	3.305
УКУПНО	9.107	7.952

14. НЕТО (ПОВЕЋАЊЕ) / ОТПУШТАЊЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Добици од очекиваних кредитних губитака од:		
Депозита код иностраних банака:	4.537	4.940
Промјена у обрачуну PD-а (Напомене 6.1.i 6.1.1.)	-	2.117
Отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке	4.537	2.823
Дужничких инструмената:	399	8.022
Промјена у обрачуну PD-а (Напомене 6.1.i 6.1.1.)	-	7.704
Отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке	399	318
Остале финансијске имовине:	7	7
Отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке	7	7
Специјалних права вучења у ММФ-у:	-	-
Отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке	-	-
	4.943	12.969
Губици од очекиваних кредитних губитака од:		
Депозита код иностраних банака	(4.620)	(3.129)
Дужничких инструмената	(713)	(424)
Остале финансијске имовине	(20)	(7)
Специјалних права вучења у ММФ-у	-	-
	(5.353)	(3.560)
Нето (повећање) / отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке	(410)	9.409

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

15. ГОТОВИНА У СТРАНИМ ВАЛУТАМА

Готовина у страним валутама се држи у трезорима Централне банке. Готовина у страним валутама, анализирана према валутама, приказана је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Готовина у страним валутама:		
- EUR	142.128	322.523
- CHF	39	39
- USD	18	20
- GBP	17	17
УКУПНО	142.202	322.599

16. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Депозити код иностраних банака представљају инвестиране девизне резерве Централне банке које се држе на рачунима страних централних и комерцијалних банака. Укључују депозите по виђењу и орочене депозите.

Анализа орочених депозита и депозита по виђењу код иностраних банака према валутама дата је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Орочени депозити:		
- EUR	2.391.656	2.308.476
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(628)	(495)
	2.391.028	2.307.981
Депозити по виђењу:		
- EUR	1.430.953	784.914
- CHF	7.089	5.999
- GBP	2.080	2.220
- USD	1.101	1.880
	1.441.223	795.013
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(179)	(229)
	1.441.044	794.784
УКУПНО	3.832.072	3.102.765

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

16. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Орочени депозити код иностраних банака, анализирани према преосталој уговореној рочности, дати су како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
До мјесец дана	1.032.703	1.184.603
Од једног до два мјесеца	253.800	155.675
Од два до три мјесеца	525.637	272.789
Од три до четири мјесеца	96.154	192.865
Од четири до дванаест мјесеци	483.362	502.544
Укупно	2.391.656	2.308.476
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(628)	(495)
УКУПНО	2.391.028	2.307.981

Током 2020. године негативне каматне стопе на депозите по виђењу деноминоване у EUR су се кретале у распону од 0,75% до 0,40% годишње (2019: негативне каматне стопе од 0,75% до 0,30% годишње), а негативне каматне стопе на орочене депозите су се кретале у распону од 0,60% до 0,33% годишње (2019: од 0,52% до 0,34% годишње).

Депозити код иностраних банака укључују негативну обрачунату камату у износу од 1.939 хиљада КМ на дан 31. децембар 2020. године (2019: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 1.423 хиљаде КМ).

Просјечна стопа негативног ефективног приноса на депозите је износила 0,50% годишње (2019: 0,42% годишње).

Анализа депозита код иностраних банака према врсти банке у коју су инвестирани дата је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Иностране централне банке	2.375.955	1.594.746
Иностране комерцијалне банке	1.456.924	1.508.743
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке (Напомена 6.1.1.)	(807)	(724)
УКУПНО	3.832.072	3.102.765

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за депозите код иностраних банака на датуме извјештавања је објављено у Напомени 6.1.2.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

16. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Депозити код иностраних банака, анализирани према земљи у којој су средства инвестирана, дати су како слиједи:

		31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
У хиљадама КМ			
Француска			
	Орочени депозити	1.035.892	391.166
	Депозити по виђењу	78.200	78.200
		1.114.092	469.366
Њемачка			
	Орочени депозити	-	-
	Депозити по виђењу	1.068.666	421.679
		1.068.666	421.679
Велика Британија			
	Орочени депозити	486.390	408.933
	Депозити по виђењу	-	-
		486.390	408.933
Швајцарска			
	Орочени депозити	479.888	482.345
	Депозити по виђењу	410	101
		480.298	482.446
Словачка			
	Орочени депозити	389.486	156.285
	Депозити по виђењу	-	-
		389.486	156.285
Луксембург			
	Орочени депозити	-	869.747
	Депозити по виђењу	234.599	234.598
		234.599	1.104.345
Низоземска			
	Орочени депозити	-	-
	Депозити по виђењу	58.650	58.649
		58.650	58.649
САД			
	Орочени депозити	-	-
	Депозити по виђењу	698	1.786
		698	1.786
Укупно орочени депозити		2.391.656	2.308.476
Укупно депозити по виђењу		1.441.223	795.013
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке		(807)	(724)
УКУПНО		3.832.072	3.102.765

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

17. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Сви дужнички инструменти су класификовани по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и представљају средства девизних резерви инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља Еврозоне. Портфељ се састоји од краткорочних и дугорочних обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминирани у EUR.

Аналитичка структура дужничких инструмента по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је сљедећа:

	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
У хиљадама КМ		
Купонски дужнички инструменти	8.522.422	8.848.981
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	67.513	68.432
	8.589.935	8.917.413
Дисконтни дужнички инструменти	1.007.490	-
Нето премија на дисконтне дужничке инструменте	3.890	-
	1.011.380	-
УКУПНО	9.601.315	8.917.413

На дан 31. децембар 2020. године резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте, признате у осталој свеобухватној добити, износе 1.598 хиљада КМ (31. децембар 2019. године: 1.343 хиљаде КМ). Нето исправка вриједности за очекиване кредитне губитке за годину која је завршила 31. децембра 2020. године призната у добит или губитак износи 314 хиљада КМ (2019: нето добици у износу од 7.598 хиљада КМ) (Напомена 14).

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износила је 0,27% годишње (2019: просјечна стопа ефективног приноса износила је 0,32% годишње).

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани према земљи у коју су средства инвестирана, дати су како слиједи:

	31. децембар 2020.		31. децембар 2019.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
Француска	3.170.119	33,02	2.977.360	33,39
Њемачка	1.442.399	15,02	1.448.191	16,24
Белгија	1.269.603	13,22	1.010.563	11,33
Шпанија	1.095.368	11,41	840.620	9,43
Низоземска	721.864	7,52	742.561	8,33
Аустрија	716.421	7,46	689.066	7,73
Италија	618.190	6,44	624.905	7,01
Финска	567.351	5,91	584.147	6,54
УКУПНО	9.601.315	100,00	8.917.413	100,00

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте на датуме извјештавања је објављено у Напомени 6.1.2.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

17. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (НАСТАВАК)

Кретање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит током извјештајних периода дато је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
На дан 1. јануар	8.917.413	8.225.439
Куповине током године	3.077.979	3.156.187
Продаје током године	(316.129)	(258.849)
Приход од камата признат током године (Напомена 7)	37.922	40.042
Ефекти негативних каматних стопа признати током године (Напомена 7)	(14.624)	(13.553)
Доспијећа дужничких инструмената	(2.065.454)	(2.198.367)
Доспијећа купона	(117.465)	(111.349)
Нето нереализована промјена у фер вриједности током године	81.673	77.863
На дан 31. децембар	9.601.315	8.917.413

Дужнички инструменти, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу, дати су како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
До 3 мјесеца	422.511	413.804
Од 3 до 12 мјесеци	2.382.176	1.657.217
Од 1 до 3 године	1.750.147	1.694.727
Преко 3 године	5.046.481	5.151.665
УКУПНО	9.601.315	8.917.413

Без обзира на уговорена доспијећа дужничких инструмената, они се сматрају ликвидним за задовољавање потреба за ликвидношћу у било којем тренутку. Диверзификација улагања у дужничке инструменте са различитим доспијећима врши се због постојања довољно ликвидне финансијске имовине Централне банке у страниој валути. Диверзификација не ограничава продају дужничких инструмената у случају потребе.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

18. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

Фер вриједност монетарног злата на дан 31. децембар 2020. године износи 291.561 хиљаду КМ, што представља 96.000 унци злата по вриједности од 3.037 КМ по унци (2019: 254.088 хиљада КМ, што је представљало 96.000 унци злата по вриједности од 2.647 КМ по унци). Монетарно злато је деноминовано у EUR.

Ефекти промјена фер вриједности монетарног злата у извјештајним периодима су дати у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
Почетно стање	254.088	209.996
Нето промјена у фер вриједности током године	37.473	44.092
Закључно стање	291.561	254.088

19. ОСТАЛА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Потраживања од домаћих банака	1.756	1.833
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	600	600
Жиро рачуни	411	575
Остала разна финансијска имовина	347	419
Укупно	3.114	3.427
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(618)	(605)
Укупно остала финансијска имовина	2.496	2.822
Унапријед плаћени трошкови	8.933	7.539
Нумизматичке збирке	986	840
Остала разна нефинансијска имовина	256	256
Укупно остала нефинансијска имовина	10.175	8.635
УКУПНО	12.671	11.457

На дан 31. децембар 2020. године унапријед плаћени трошкови укључују трошкове по основу производње новчаница и кованица у износу од 7.860 хиљада КМ (31. децембар 2019: 6.973 хиљаде КМ насталих по основу производње новчаница и кованица). Како је објашњено у Напомени 3.10. ови трошкови се почетно разграничавају и накнадно амортизују кроз период од пет година.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

20. НЕКРЕТНИНЕ, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	Земљиште и зграде		Опрема и намјештај		Возила	Остало	Имовина у припреми	Некретнине и опрема укупно		остала нематеријална имовина	Нематеријална имовина у припреми	Нематеријална имовина укупно
Набавна вриједност												
На дан 1 јануар 2019.	44.368	25.587	1.910	1.041	29	72.935	15.017	284	15.301			
Набавке	-	-	-	-	5.620	5.620	-	691	691			
Стављено у употребу	-	804	-	30	(834)	-	616	(616)	-			
Отписи и отуђења	-	(1.415)	(47)	(2)	-	(1.464)	(172)	-	(172)			
На дан 31. децембар 2019.	44.368	24.976	1.863	1.069	4.815	77.091	15.461	359	15.820			
Набавке	-	-	-	-	2.289	2.289	-	162	162			
Стављено у употребу	-	1.845	-	20	(1.866)	(1)	150	(150)	-			
Отписи и отуђења	-	(816)	(183)	-	-	(999)	(3)	-	(3)			
На дан 31. децембар 2020.	44.368	26.005	1.680	1.089	5.238	78.380	15.608	371	15.979			
Акумулирана амортизација												
На дан 1. јануар 2019.	5.395	20.552	1.530	781	-	28.258	13.959	-	13.959			
Трошак амортизације	579	1.255	93	49	-	1.976	470	-	470			
Отписи и отуђења	-	(1.408)	(47)	(2)	-	(1.457)	(172)	-	(172)			
На дан 31. децембар 2019.	5.974	20.399	1.576	828	-	28.777	14.257	-	14.257			
Трошак амортизације	579	1.346	78	38	-	2.041	491	-	491			
Отписи и отуђења	-	(815)	(183)	-	-	(998)	(3)	-	(3)			
На дан 31. децембар 2020.	6.553	20.930	1.471	866	-	29.820	14.745	-	14.745			
Нето књиговодствена вриједност												
На дан 1. јануар 2020.	38.394	4.577	287	241	4.815	48.314	1.204	359	1.563			
На дан 31. децембар 2020.	37.815	5.075	209	223	5.238	48.560	863	371	1.234			

Имовина у припреми се највећим дијелом односи на куповину земљишта за нове пословне просторије Централне банке за Главну јединицу у Сарајеву. На датуме извјештавања, Централна банка није имала никаквих терећења по основу својих некретнина, опреме и нематеријалне имовине.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

21. ОСТАЛА УЛАГАЊА

Структура осталих улагања је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
<i>Власнички инструменти</i>		
Акције BIS-а (Напомена 29)	27.803	27.803
Акције SWIFT-а	10	10
УКУПНО	27.813	27.813

Власнички инструменти се састоје од обичних акција BIS банке по номиналној вриједности од 5.000 SDR по акцији (плаћених у износу од 25% њихове номиналне вриједности од стране бивше Југославије). У складу са Статутом BIS-а, преосталих 75% номиналне вриједности акција се уплаћује по позиву BIS-а од стране Централне банке. Акције BIS банке су искључиво у власништву централних банака и монетарних власти, укључујући и Централну банку. Дионицама BIS банке се не тргује.

Акције SWIFT-а се састоје од двије обичне акције и њихова укупна вриједност је 10 хиљада КМ.

Акције BIS-а и SWIFT-а представљају некотиране власничке инструменте чија се фер вриједност не може поуздано утврдити и стога се евидентирају по трошку стицања.

Током године Централна банка није примила дивиденду по основу акција BIS-а због одлуке BIS банке да цјелокупан годишњи профит трансферише на одговарајуће позиције резерви (2019. године Централна банка је примила дивиденду у износу од 623 хиљаде КМ) (Напомена 11).

22. НОВЧАНИЦЕ И КОВАНИЦЕ У ОПТИЦАЈУ

Новчанице и кованице у оптицају се могу анализирати на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
Новчанице и кованице у оптицају на дан 1. јануар	5.199.916	4.750.614
Нето повећање током године	972.541	449.302
Новчанице и кованице у оптицају на дан 31. децембар	6.172.457	5.199.916

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

22. НОВЧАНИЦЕ И КОВАНИЦЕ У ОПТИЦАЈУ (НАСТАВАК)

		31. децембар 2020.		31. децембар 2019.	
	Апоен	Комада	Вриједност у хиљадама КМ	Комада	Вриједност у хиљадама КМ
Кованице	0,05	81.761.386	4.088	77.246.288	3.862
Кованице	0,10	117.249.537	11.725	112.021.868	11.202
Кованице	0,20	84.840.207	16.968	81.275.215	16.255
Кованице	0,50	41.308.086	20.654	38.932.789	19.466
Кованице	1	59.456.249	59.456	57.804.822	57.805
Кованице	2	16.415.974	32.832	14.951.396	29.903
Кованице	5	12.548.849	62.744	11.945.662	59.728
Укупно кованице		413.580.288	208.467	394.178.040	198.221
Новчанице	10	13.551.703	135.517	13.746.862	137.469
Новчанице	20	10.068.856	201.377	8.762.192	175.244
Новчанице	50	24.556.493	1.227.825	20.561.074	1.028.054
Новчанице	100	34.926.392	3.492.639	27.672.872	2.767.287
Новчанице	200	4.533.156	906.632	4.468.203	893.641
Укупно новчанице		87.636.600	5.963.990	75.211.203	5.001.695
УКУПНО		501.216.888	6.172.457	469.389.243	5.199.916

23. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Депозити домаћих комерцијалних банака	5.900.698	5.743.011
Рачуни резерви организационих дијелова Централне банке	411	575
Посебни депозити домаћих комерцијалних банака – блокирана средства	33	33
УКУПНО	5.901.142	5.743.619

Депозити домаћих комерцијалних банака служе за испуњавање политике обавезне резерве Централне банке као и за поравнање платних трансакција између комерцијалних банака међусобно и трансакција комерцијалних банака са Централном банком. На дан 31. децембар 2020. године укупан износ од 5.900.698 хиљада КМ представља депозите 24 банке (2019: износ од 5.743.011 хиљада КМ представљао је депозите 24 банке).

Депозити банака укључују негативну обрачунату камату у износу од 1.302 хиљаде КМ на дан 31. децембар 2020. године (31. децембар 2019: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 1.304 хиљаде КМ).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

23. ДЕПОЗИТИ БАНАКА (НАСТАВАК)

Основицу за обрачун обавезне резерве домаћих комерцијалних банака чине депозити и позајмљена средства без обзира у којој валути су средства изражена.

Централна банка дефинише јединствену стопу обавезне резерве коју примјењује на основицу обавезне резерве једнако за све домаће комерцијалне банке. Стопа обавезне резерве износи 10% на датуме извјештавања и за извјештајне периоде.

Износи изнад обавезне резерве су депозити домаћих комерцијалних банака које оне добровољно држе на својим рачунима резерви. Централна банка обрачунава камату на те депозите. Политика за обрачун камата на депозите домаћих комерцијалних банака у извјештајним периодима је дата у Напомени 7.

Глобална пандемија COVID-19 није довела до повлачења износа изнад обавезне резерве домаћих комерцијалних банака. Као што је претходно наведено, ови износи представљају средства која су домаће комерцијалне банке одабрале да држе на својим рачунима резерви, без било којих ограничења од стране Централне банке (погледати Напомену 3.16.).

24. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Структура депозита Владе и осталих јавних институција приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Буџетски депозити институција БиХ	579.869	553.745
Депозити осталих јавних институција	231.805	176.640
Депозити осталих домаћих влада и владиних институција	85.047	150.285
Депозитни рачун по трансакцијама ММФ-а	323	5
УКУПНО	897.044	880.675

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

25. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на резервисања за отпремнине запосленим и резервисања за потенцијалне обавезе по основу судских спорова.

Промјене у резервацијама за обавезе и трошкове приказане су у сљедећој табели:

У хиљадама КМ

			2020.
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.394	1.394
Ослобађање резервација	-	(13)	(13)
Повећање у резервацијама	-	164	164
Укупно признато у добит или губитак	-	151	151
Плаћени износи	-	(131)	(131)
На дан 31. децембар	-	1.414	1.414

У хиљадама КМ

			2019.
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.259	1.259
Ослобађање резервација	-	(7)	(7)
Повећање у резервацијама	-	284	284
Укупно признато у добит или губитак	-	277	277
Плаћени износи	-	(142)	(142)
На дан 31. децембар	-	1.394	1.394

26. ПРЕУЗЕТЕ И ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Судски спорови

Централна банка се појављује као тужена страна у неколико судских процеса који произлазе из њеног пословања. Централна банка оспорава те тужбе и на основу правног савјета сматра да исти неће довести до других материјално значајних обавеза.

Преузете обавезе

На дан 31. децембар 2020. године и 2019. године Централна банка нема уговорених обавеза које нису признате.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

27. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Структура осталих обавеза дата је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Добављачи	1.932	2.095
ММФ-ови рачуни број 1 и 2 (Напомена 33)	1.587	1.657
Обрачунате обавезе за трошкове текућег периода	135	88
Депозити Свјетске банке	101	52
Остале разне финансијске обавезе	4	12
Укупно остале финансијске обавезе	3.759	3.904
Нефинансијске обавезе по разним основама	106	95
Наплаћени и одложени приходи будућег раздобља	54	98
Укупно остале нефинансијске обавезе	160	193
УКУПНО	3.919	4.097

28. НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ И РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ

Сљедећа табела приказује компоненте рачуна добити и губитка за извјештајне периоде за који је дато додатно објашњење у сврху потпуног разумијевања оствареног годишњег резултата Централне банке:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ПРИЈЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ	8.318	13.166
Нето (повећање) / смањење у резервацијама за очекиване кредитне губитке	(410)	9.409
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ	7.908	22.575

Пад финансијског резултата прије резервација за очекиване кредитне губитке у 2020. години у односу на 2019. годину одражава посљедице операција Централне банке које је било неопходно предузети с циљем очувања стабилности домаће валуте, гарантовања конвертибилности КМ и доприноса свеукупној финансијској стабилности у БиХ. Значајан раст монетарне пасиве Централне банке је доминантно проузрокован RFI аранжманом који је Централну банку изложио додатним каматним расходима по основу њених бруто девизних резерви.

Узимајући у обзир функцију Централне банке, основне циљеве и задатке, износ нето добити се не може користити као финансијска мјера успјешног пословања Централне банке и ова финансијска информација је дата искључиво у сврху финансијског објављивања. Финансијску мјеру успјешног пословања Централне банке представља поштовање аранжмана валутног одбора (Напомена 4).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

28. НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ И РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ (НАСТАВАК)

Расподјела нето добити Централне банке врши се сагласно Закону о Централној банци.

Одредбама Закона о Централној банци дефинисани су критерији расподјеле нето добити, по којима Централна банка усмјерава 60% текуће добити на рачун институције задужене за буџет БиХ, уколико задовољи критериј да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,00% укупног износа монетарне пасиве.

Овај однос, прије расподјеле добити у 2020. години износио је 4,34% (2019: 4,56%). Сагласно одлуци Управног одбора, цијели износ нето добити за финансијску 2020. годину у износу од 7.908 хиљада КМ је алоциран у генералне резерве (задржану добит) Централне банке (2019: укупна нето добит за финансијску 2019. годину у износу од 22.575 хиљада КМ је била алоцирана у генералне резерве (задржану добит) Централне банке).

2020.

Прије расподјеле добити

Монетарна пасива	(у хиљадама КМ)
	12.970.643
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	562.295
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)/ монетарна пасива	4,34%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	7.908
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	7.908

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	12.970.643
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	570.203
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)/ монетарна пасива	4,40%

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

28. НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ И РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ (НАСТАВАК)

2019.

Прије распоdjеле добити

(у хиљадама КМ)

Монетарна пасива

11.824.210

Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)

539.720

Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)/ монетарна пасива

4,56%

Распоdjела добити

(у хиљадама КМ)

Нето добит прије распоdjеле

22.575

Распоdjела добити у генералне резерве (задржану добит)

22.575

Након распоdjеле добити

(у хиљадама КМ)

Монетарна пасива

11.824.210

Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)

562.295

Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)/ монетарна пасива

4,76%

29. КАПИТАЛ

Структура капитала је приказана у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Почетни капитал	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	545.203	537.295
Остале резерве	31.300	31.300
Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	291.527	211.373
Резервације за очекиване кредитне губитке	1.598	1.343
Резерве фер вриједности за монетарно злато	87.703	50.230
УКУПНО	982.331	856.541

Почетни капитал

Почетни капитал представља номинални капитал који је према Закону о Централној банци уплаћен 12. јуна 1998. године.

Генералне резерве (задржана добит)

Генералне резерве (задржана добит) чини акумулирана недистрибуирана добит Централне банке од почетка њеног рада, 11. августа 1997. године. Статус генералних резерви (задржане добити) је у надлежности Управног одбора Централне банке. Генералне резерве (задржана добит) се примарно користе за алокацију нето профита или губитка Централне банке, како је прописано Законом о Централној банци.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

29. КАПИТАЛ (НАСТАВАК)

Остале резерве

Остале резерве се односе на:

- резерве од донација у износу од 3.497 хиљада КМ, и односе се на новчане донације примљене од Савјета министара Босне и Херцеговине 12 јуна 1998 године. Статус ових резерви је регулисан Одлуком Управног одбора Централне банке уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине. Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Банке.
- средства примљена у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије у износу од 27.803 хиљаде КМ и односе се на акције BIS-а (погледати Напомену 21).

Резерве фер вриједности

Резерве фер вриједности за дужничке инструменте и монетарно злато представљају кумулативне нереализоване добитке и губитке који настају због промјена тржишне вриједности ових финансијских инструмената током њиховог држања. Ови добици и губици нису расположиви за било коју расподелу. Повећање у резервама фер вриједности доминантно генерише укупну свеобухватну добит у извјештајним периодима.

Резервације за очекиване кредитне губитке

Резервације за очекиване кредитне губитке односе се на дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. За више информација погледати Напомену 6.1.1.

30. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима новац и новчани еквиваленти се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	1.325.647	1.381.184
Девизни депозити по виђењу	1.441.223	795.013
Готовина у страним валутама	142.202	322.599
Жиро рачуни	879	230
Специјална права вучења у ММФ-у	411	575
Укупно	2.910.362	2.499.601
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(674)	(629)
УКУПНО	2.909.688	2.498.972

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

30. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (НАСТАВАК)

Промјене у очекиваним кредитним губицима на новац и новчане еквиваленте су дати у наставку:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
На дан 1. јануар	629	1.619
Девизни депозити по виђењу	(50)	(242)
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	95	(748)
Готовина у страним валутама	-	-
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-
Жиро рачуни	-	-
На дан 31. децембар	674	629

31. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Централна банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Централна банка основана актом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а да је почетни капитал уплаћен од стране Савјета министара Босне и Херцеговине, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Централне банке са државом и државним институцијама представљају трансакције са повезаним лицима. У складу са Законом о Централној банци, Централна банка дјелује као агент државе БиХ и других државних институција. Централна банка прима депозите од државе БиХ и других државних институција и дјелује стриктно у име и по налогу депонента.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

31. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Трансакције са државом и државним институцијама приказане су у слиједећим табелама:

У хиљадама КМ
2020.

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	25	1	1	27
УКУПНО	25	1	1	27
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	527.159	214.696	122.622	864.477
УКУПНО	527.159	214.696	122.622	864.477
ПРИХОДИ				
Приходи од накнада и провизија	35	12	4	51
УКУПНО	35	12	4	51

У хиљадама КМ
2019.

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	24	1	-	25
УКУПНО	24	1	-	25
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	546.735	165.033	85.844	797.612
УКУПНО	-	-	1	1
	546.735	165.033	85.845	797.613
ПРИХОДИ				
Приходи од накнада и провизија	35	12	4	51
УКУПНО	35	12	4	51
ИМОВИНА	35	12	4	51

У обављању функција банкара, депозитара и фискалног агента прописаних Законом о Централној банци, Централна банка такође води одговарајуће рачуноводствене евиденције и извршава трансакције за државу и државне институције ванбилансно. Више информација о овим ванбилансним евиденцијама приказано је у Напоменама 32 и 33.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

31. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Централна банка сматра да има директан однос повезаног лица са члановима кључног руководства, блиским члановима породица чланова кључног руководства и друштвима под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова кључног руководства и блиских чланова њихових породица.

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

Укупне накнаде члановима кључног руководства у 2020. години износиле су 889 хиљада КМ, од чега се 556 хиљада КМ односило на плате и остале накнаде, а 333 хиљаде КМ на порезе и доприносе (у 2019 години укупан износ од 932 хиљаде КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 579 хиљада КМ, а 353 хиљада КМ на порезе и доприносе).

32. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

Централна банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и иностраних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити имовина нити обавезе Централне банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Централне банке.

Такођер, ванбилансне ставке садрже девизне рачуне државних институција и агенција, као и комерцијалних банака, за које Централна банка дјелује као агент.

Ванбилансне ставке се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Депозити USAID-а	2.497	2.497
Депозити нерезидената	2.497	2.497
Депозити Савјета министара БиХ:	8.556	10.582
<i>Депозити Савјета министара БиХ по основу сукцесије</i>	41	46
<i>Депозити Савјета министара БиХ који се односе на сервисирање спољног дуга БиХ</i>	6.738	8.641
<i>Депозити Савјета министара БиХ који се односе на буџет институција БиХ</i>	1.528	1.622
<i>Остали депозити Савјета министара БиХ</i>	250	273
Депозити осталих резидената:	13.459	15.305
<i>Депозити – пензије из Немачке</i>	-	5
<i>Депозитни рачуни банака</i>	13.459	15.300
Депозити резидената	22.015	25.887
Рачун за готовину – Агенција за осигурање депозита БиХ	73.684	70.356
Укупно – државне јавне институције	73.684	70.356
УКУПНО	98.196	98.740

Министарство финансија и трезора БиХ је институција која дјелује у име Савјета министара БиХ и државе у управљању и координацији депозитима како је приказано у табели. На да 31. децембар 2020. године ова средства укупно износе 11.053 хиљаде КМ (2019: 13.079 хиљада КМ).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.***32. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ (НАСТАВАК)****Депозити USAID-а**

На основу Уговора о финансијској помоћи између Босне и Херцеговине и Сједињених Америчких Држава за финансирање реконструкције, отворени су посебни каматоносни рачуни. Централна банка за наведене рачуне не обрачунава камате и провизије.

Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности

Централна банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита БиХ да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачуне (готовински рачун и рачун за чување хартија од вриједности) који гласе на Централну банку и Агенцију за осигурање депозита БиХ. Све трансакције на овим рачунима одвијају се између Агенције за осигурање депозита БиХ и њеног Asset Managera. Централна банка за наведене рачуне не обрачунава камате.

33. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у

У складу са споразумима потписаним између БиХ и ММФ-а, Централна банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство БиХ у ММФ-у. Улога Централне банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Обављајући функцију фискалног агента у складу са Законом о Централној банци и Законом о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине, Централна банка ни на који начин није обавезна плаћати било који дуг БиХ нити јој се може приписати плаћање таквог дуга нити се њене девизне резерве на било који начин могу сматрати гаранцијом за плаћање таквог дуга. Централна банка дјелује у име Босне и Херцеговине у њеним односима са ММФ-ом, али нема никакву одговорност за средства и обавезе везане уз чланство.

Централна банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 у извјештају о финансијском положају. Централна банка такођер осигурава услуге чувања хартија од вриједности Босне и Херцеговине издатих за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, а који су евидентирани у ванбилансној евиденцији.

Специјална права вучења у ММФ-у су средства по виђењу деноминована у SDR-у на рачуну отвореном код ММФ-а за Босну и Херцеговину. Централна банка држи специјална права вучења као дио своје функције управљања девизним резервама. Ова средства су каматоносна за Централну банку.

ММФ-ов рачун број 1 је рачун ММФ-а у Централној банци који се користи за трансакције са ММФ-ом везане за кориштење и отплату ММФ-ових кредита. ММФ-ов рачун број 2 је рачун ММФ-а у Централној банци који користи ММФ за рачуне и административне исплате у КМ на територији Босне и Херцеговине. Ови рачуни су дио обавеза Централне банке и исказани су у КМ.

Квота је специфична врста имовине која представља уплату за чланство БиХ у ММФ-у и која је деноминована у SDR-у. Квота представља гласачко право БиХ у ММФ-у, ограничења за приступ финансијским изворима ММФ-а и удио БиХ у алокацији SDR-а, која су обрачунска јединица ММФ-а.

Хартије од вриједности издаје Министарство финансија и трезора БиХ и оне се замјењују за КМ. Ове хартије од вриједности су уновчиве на захтјев ММФ-а.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

33. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у (НАСТАВАК)

Алокација SDR-а је такођер каматоносна. Министарство финансија и трезора БиХ плаћа камату на алокацију специјалних права вучења.

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предметом су валутног усклађивања увијек када се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и БиХ. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања укључена су у приказаним стањима рачуна.

Централна банка користи нето метод у приказивању финансијске позиције БиХ у ММФ-у, што је приказано у наставку:

У хиљадама КМ

	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Квота	614.046	641.034
Специјална права вучења у ММФ-у	879	230
УКУПНО ИМОВИНА	614.925	641.264
ММФ-ов рачун бр. 1	1.535	1.603
ММФ-ов рачун бр. 2	52	54
Хартије од вриједности	1.520.009	945.780
Алокација SDR	372.517	388.890
Обрачуната камата на алокацију SDR	65	506
Рачуни плативих трошкова	1.670	912
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	1.895.848	1.337.745
НЕТО ПОЗИЦИЈА БиХ у ММФ-у	1.280.923	696.481

Квота БиХ у ММФ-у износи 265.200 хиљада SDR на датуме извјештавања. Квота не доноси камату.

Нето позиција БиХ у ММФ-у повећана је због дознака по основу RFI аранжмана закљученог између БиХ и ММФ-а. На основу дозначених средстава Министарство финансија и трезора БиХ је издало хартију од вриједности (енг. Promissory Note) као гаранцију за преузете обавезе БиХ према ММФ-у и доставило је Централној банци на чување.

Централна банка је 22. априла 2020. године примила средства у име БиХ на основу одобреног зајма БиХ по основу RFI аранжмана за ублажавање економских посљедица глобалне пандемије COVID-19. Примљена средства су повећала бруто девизне резерве Централне банке приближно у износу од 651.291 хиљаде КМ.

34. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМИ ЗА ПОРАВНАЊА

У складу са Законом о Централној банци, Централна банка је успоставила системе преко којих се обављају међубанкарска плаћања у КМ у БиХ.

Системи међубанкарског клиринга и поравнања су од јануара 2001. године организовани кроз два платна система чији је власник и којима управља Централна банка. То су: систем бруто поравнања у реалном времену („БПРВ“) и жиро клиринг систем („ЖК“).

БПРВ систем је систем преко којег се врши поравнање платних налога у реалном времену, а преко рачуна за поравнање које учесници имају отворене код Централне банке. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета и Централна банка. Поравнање се сматра коначним и неопозивим у тренутку када је рачун за поравнање банке налогодавца задужен, те за исти износ одобрен рачун за поравнање банке примаоца у БПРВ. Кроз систем се извршавају трансакције изнад 10 хиљада КМ, а за ниже износе је опционално кориштење.

ЖК систем је систем међубанкарског клиринга (билатерални и мултилатерални) за трансакције у износу мањем или једнаком 10 хиљада КМ. Поравнање нето позиција учесника ЖК система се врши преко рачуна за поравнање у БПРВ, као и поравнање трансакција правних лица који су у функцији обрачунских агената као што су нпр. оператори картичног пословања. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета, а које су учесници у систему БПРВ, као и Централна банка.

Систем је усклађен са стандардом SEPA-е, тј. ISO 20022. Клиринг платних налога свих учесника ЖК система извршава се утврђивањем нето позиције сваког појединачног учесника као резултат обрачуна свих потраживања и дуговања учесника за сваки клириншки циклус.

Кредитни ризик

Сваки учесник платних система је дужан имати обезбијеђена средства на рачуну за поравнање прије поравнања платних налога у БПРВ.

У складу са улогом Централне банке, а како је дефинисано Законом о Централној банци, Централној банци није дозвољено кредитирати учеснике БПРВ и ЖК система с циљем обезбјеђивања ликвидности у систему на било који начин.

Оперативни ризик

У циљу минимизирања оперативног ризика несметаног функционисања платних система, издата су Оперативна правила за БПРВ и ЖК системе, као пратеће Одлуке које одређују минималне стандарде сигурности за функционисање система.

Важећи сигурносни циљеви, политике и процедуре имају сврху да обезбиједе сигурносне мјере и карактеристике. Системи и мреже функционишу у складу са успостављеним циљевима и политикама. Сигурносни циљеви и политике се периодично прегледавају. Од сваког учесника се такође захтијева да посједује одређене сигурносне мјере и контроле за извршавање плаћања.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2020.

34. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМИ ЗА ПОРАВНАЊА (НАСТАВАК)

Централна банка је дефинисала сљедеће процедуре за поравнања у случају непредвиђених ситуација:

- **Планови и мјере за непредвиђене ситуације:** у случају прекида у редовном функционисању платног система и система за поравнање или неког другог непредвиђеног догађаја, Централна банка је дефинисала мјере за непредвиђене ситуације како би осигурала континуитет у функционисању поузданих, исправних и законитих платних трансакција у платном систему и систему за поравнање.
- **Резервни систем на примарној локацији и DR локација:** Централна банка је осим примарне локације за платне системе, на којој постоје редувантни системи (у случају пада једног, прелази се на други систем на примарној локацији), успоставила и функционалан DR (Disaster Recovery) систем на локацији Главне банке у Бањој Луци.

Током глобалне пандемије COVID-19, Централна банка је успјешно одговорила на све задатке када је у питању стабилно функционисање система. Све трансакције извршене су током радног времена система.

35. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

У периоду између 31. децембра 2020. године и датума одобрења ових финансијских извјештаја није било догађаја који би захтијевали усклађивање или који су значајни, али не захтијевају усклађивање.

СТАТИСТИЧКЕ ТАБЕЛЕ

T01: Главни економски индикатори

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Номинални БДП БиХ (у милионима КМ)¹⁾, текуће цијене	26.231	26.223	26.779	27.359	28.589	29.904	31.376	33.444	35.296	35.360*
Годишњи раст реалног БДП-а (у %)¹⁾	1,0	-1,0	2,5	1,2	3,1	3,2	3,2	3,7	2,8	-4,6*
Стопа раста индекса потрошачких цијена (CPI) у БиХ²⁾	у процентима									
Просјечна годишња стопа раста CPI	3,7	2,1	-0,1	-0,9	-1,0	-1,1	1,2	1,4	0,6	-1,6
Годишња стопа раста CPI за децембар	3,1	1,8	-1,2	-0,4	-1,3	-0,3	0,7	1,6	0,3	-1,0
Буџет опште владе³⁾	у процентима БДП-а									
Приходи	43,3	43,8	42,7	43,8	43,0	42,7	43,1	43,1	42,5	...
Расходи ⁴⁾	44,6	45,8	44,8	45,8	42,3	41,5	40,5	40,9	40,6	...
Салдо	-1,2	-2,0	-2,2	-2,0	0,7	1,2	2,6	2,2	1,9	...
Новац и кредит	у процентима БДП-а									
Новац у ширем смислу (M2)	55,0	56,9	60,1	63,1	65,2	67,5	70,5	72,3	74,6	79,9
Кредити невладиним секторима	54,4	56,1	56,5	56,2	55,0	54,3	55,6	55,1	55,7	54,3
Платни биланс										
Бруто девизне резерве										
У милионима КМ	6.424	6.509	7.068	7.826	8.606	9.531	10.557	11.623	12.597	13.868
У милионима USD	4.568	4.274	4.797	5.309	4.883	5.391	6.083	7.012	7.210	8.079
У мјесецима увоза робе и услуга	5,3	5,3	5,8	6,1	6,7	7,2	7,1	7,3	7,8	10,0
Салдо текућег рачуна										
У милионима КМ	-2.483	-2.266	-1.425	-1.983	-1.458	-1.424	-1.520	-1.118	-1.087	-1.090
У милионима USD	-1.766	-1.488	-967	-1.345	-827	-805	-876	-675	-622	-635
У процентима БДП-а	-9,5	-8,6	-5,3	-7,2	-5,1	-4,8	-4,8	-3,3	-3,1	-3,1
Салдо робне размјене										
У милионима КМ	-7.827	-7.779	-7.099	-7.874	-7.176	-7.089	-7.417	-7.521	-7.965	-6.329
У милионима USD	-5.566	-5.108	-4.817	-5.342	-4.071	-4.010	-4.274	-4.538	-4.559	-3.687
У процентима БДП-а	-29,8	-29,7	-26,5	-28,8	-25,1	-23,7	-23,6	-22	-23	-18
Спољни дуг сектора владе⁵⁾										
У милионима КМ	6.663	7.212	7.563	8.442	8.691	8.871	8.147	8.198	8.140	8.687
У милионима USD	4.408	4.861	5.330	5.249	4.855	4.781	4.995	4.790	4.657	5.455
У процентима БДП-а	25,4	27,5	28,2	30,9	30,4	29,2	26,0	24,5	23,1	24,6
Сервисирање спољног дуга сектора владе⁵⁾										
У милионима КМ	340	413	685	761	581	723	983	955	794	741
У милионима USD	242	271	465	516	330	409	567	576	454	432
У процентима извоза робе и услуга	4,0	4,9	7,6	8,2	5,7	6,7	7,7	6,8	5,6	6,4

Напомена:

1) Извор: Агенција за статистику БиХ, Бруто домаћи производ према производном, расходном и доходном 2019., фебруар 2021. Податак о просјечном годишњем тецају БМ/УСД извор је ЦББиХ.

2) Извор: Агенција за статистику БиХ

3) Извор: Централна банка БиХ

4) Расходи укључују и нето набавку сталних средстава.

5) Извор: Министарство финансија и трезора БиХ

* БДП за 2020. годину је процјена ЦББиХ, те се користи као прелиминарни податак, до објављивања службеног БДП-а од стране Агенције за статистику БиХ.

** Подаци ревидирани од 2009. године у складу с примљеним извјештајем од Министарства финансија и трезора БиХ од 26.02.2020. године и укључују кредит ЈП Путеви РС и директан дуг Брчко дистрикта.

T02: Бруто домаћи производ Босне и Херцеговине (текуће цијене)

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Номинални БДП (у милионима КМ)	25.365	26.231	26.223	26.779	27.359	28.589	29.904	31.376	33.444	35.296	35.360*
Номинални БДП (у милионима USD)	17.174	18.655	17.221	18.173	18.566	16.220	16.914	18.079	20.177	20.201	20.595*
БДП по становнику БиХ (у КМ)	7.165	7.414	7.418	7.584	7.759	8.127	8.517	8.954	9.566	10.128	10.175*
БДП по становнику БиХ (у USD)	4.851	5.273	4.872	5.147	5.265	4.611	4.818	5.160	5.771	5.797	5.927*
Годишњи раст реалног БДП (у %)	0,9	1,0	-1,0	2,5	1,2	3,1	3,2	3,2	3,7	2,8	-4,6*
Број становника (у хиљадама) ¹⁾	3.541	3.538	3.535	3.531	3.526	3.518	3.511	3.504	3.496	3.485	3.475
Просјечни годишњи курс BAM/USD	1,477	1,406	1,523	1,474	1,474	1,763	1,768	1,735	1,657	1,747	1,717

Извор:

Агенција за статистику БиХ, Бруто домаћи производ према производном, расходном и доходном 2019. године, фебруар 2021. године.
Податак о просјечном годишњем курсу BAM/USD извор је ЦББиХ.

Напомена:

* БДП за 2020. годину је процјена ЦББиХ, те се користи као прелиминарни податак, до објављивања службеног БДП-а од стране Агенције за статистику БиХ.

1) Процјена броја становника за 2020. годину укључује доступне податке о природном прирасту са крајем рујна 2020. године; Извор: Агенција за статистику БиХ.

T03: Индекс индустријске производње

Година	Мјесец	Мјесец / исти мјесец претходне године			Период / исти период претходне године		
		ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ
2010.	12.	112,7	114,1	108,7	104,2	105,0	101,6
2011.	12.	93,6	93,9	100,4	102,5	104,7	105,6
2012.	12.	99,6	98,5	95,2	95,7	95,8	94,8
2013.	12.	107,7	104,7	107,0	107,4	104,1	106,4
2014.	12.	97,9	99,8	98,7	100,1	100,6	100,2
2015.	12.	101,7	99,5	101,7	102,2	103,0	101,9
2016.	12.	103,0	120,0	107,5	102,6	108,2	104,4
2017.	12.	101,5	97,3	99,6	103,8	101,2	103,1
2018.	12.	98,2	96,9	97,7	100,8	104,2	101,6
2019.	12.	97,4	92,4	95,5	97,3	88,1	94,7
2020.	12.	103,5	103,7	103,5	94,2	93,4	94,0
2020.	01.	101,4	104,8	102,3	101,4	104,8	102,3
	02.	99,5	89,4	96,5	100,5	96,6	99,3
	03.	88,5	96,6	91,0	96,2	96,6	96,4
	04.	80,9	91,2	83,9	92,2	95,3	93,2
	05.	82,9	85,6	83,6	90,3	93,2	91,2
	06.	92,7	85,3	90,8	90,7	91,8	91,1
	07.	92,8	87,2	90,9	91,0	91,0	91,1
	08.	94,6	89,6	92,6	91,4	90,8	91,3
	09.	99,8	90,6	97,1	92,4	90,8	91,9
	10.	97,3	100,1	98,2	92,9	91,7	92,6
	11.	98,1	98,2	99,1	93,4	92,4	93,2
	12.	103,5	103,7	103,5	94,2	93,4	94,0

Извор:

Агенција за статистику БиХ, Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС

Напомена:

Индекс индустријске производње за период / исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину.

T04: Индекс потрошачких цијена за БиХ (CPI)

Година	Мјесец	Мјесец/претходни мјесец текуће године	Мјесец/исти мјесец претходне године	Период/исти период претходне године
2010.	12.	...	103,1	102,1
2011.	12.	...	103,1	103,7
2012.	12.	...	101,8	102,1
2013.	12.	...	98,8	99,9
2014.	12.	...	99,6	99,1
2015.	12.	...	98,8	99,0
2016.	12.	...	99,7	98,9
2017.	12.	...	100,7	101,2
2018.	12.	...	101,6	101,4
2019.	12.	...	100,3	100,6
2020.	12.	...	98,4	99,0
2020.	01.	100,5	100,7	100,7
	02.	100,1	100,3	100,5
	03.	99,9	100,1	100,4
	04.	98,9	98,8	100,0
	05.	99,2	97,9	99,6
	06.	100,1	98,5	99,4
	07.	99,7	98,7	99,3
	08.	99,8	98,8	99,2
	09.	100,1	98,5	99,1
	10.	100,7	98,4	99,1
	11.	100,1	98,4	99,0
	12.	99,8	98,4	99,0

Извор:

Агенција за статистику БиХ

Напомена:

Индекс цијена за период/исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину.

T05: Просјечне бруто и нето плате и пензије

Година	Мјесец	Бруто плате				Нето плате				Пензије		
		ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко
2010.		1.223	1.199	1.234	1.217	804	784	797	798	341	321	316
2011.		1.248	1.326	1.262	1.271	819	809	800	816	349	321	319
2012.		1.266	1.349	1.271	1.290	830	818	819	826	351	312	311
2013.		1.275	1.333	1.266	1.291	835	808	817	827	348	318	310
2014.		1.272	1.334	1.265	1.183	833	825	814	830	367	333	323
2015.		1.269	1.339	1.275	1.289	830	831	821	830	368	343	327
2016.		1.283	1.343	1.290	1.301	839	836	830	838	370	342	326
2017.		1.318	1.331	1.304	1.321	860	831	838	851	372	344	326
2018.		1.365	1.357	1.363	1.363	888	857	872	879	395	361	342
2019.		1.420	1.407	1.426	1.421	923	906	915	921	415	378	357
2020.		1.474	1.485	1.477	1.476	956	956	948	956	423	394	367
2020.	01.	1.477	1.421	1.496	1.460	958	914	953	945	419	393	367
	02.	1.436	1.485	1.476	1.452	934	957	940	941	421	393	366
	03.	1.457	1.485	1.488	1.466	947	956	948	950	420	393	366
	04.	1.446	1.469	1.493	1.454	940	946	952	942	420	393	366
	05.	1.438	1.475	1.484	1.450	935	950	946	940	419	393	366
	06.	1.496	1.489	1.499	1.475	953	958	962	955	418	393	366
	07.	1.498	1.482	1.466	1.492	971	955	948	965	418	394	365
	08.	1.462	1.494	1.448	1.472	949	962	937	953	428	394	369
	09.	1.480	1.498	1.460	1.485	961	965	948	962	428	394	370
	10.	1.481	1.494	1.473	1.485	961	964	948	961	428	394	369
	11.	1.489	1.503	1.471	1.493	966	969	950	966	428	394	370
	12.	1.532	1.520	1.467	1.526	993	979	945	988	428	394	369

Извор:

Агенција за статистику БиХ, Федерални завод за статистику ФБиХ, Републички завод за статистику РС и Статистички биро Брчко дистрикта.

Напомена:

Од 1. 1. 2006. у бруто и нето плате на нивоу БиХ укључене су и плате Брчко дистрикта.

T06: Монетарни агрегати

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	Готовина ван монетарних власти	Депозити банака код монетарних власти	Преносиви депозити других домаћих сектора код монетарних власти	Готовина ван банака	Преносиви депозити у домаћој валути	Остали депозити у домаћој валути	Преносиви депозити у иностраној валути	Остали депозити у иностраној валути	Резервни новац	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14= 12+13
2010.	12.	2.497,5	3.393,5	8,7	2.210,8	3.689,2	1.991,0	1.209,8	4.526,4	5.899,7	5.900,0	7.727,2	13.627,1
2011.	12.	2.645,1	3.192,8	11,1	2.366,4	3.819,0	2.285,7	1.100,1	4.846,1	5.848,9	6.185,5	8.231,9	14.417,4
2012.	12.	2.747,5	3.040,6	13,5	2.414,3	3.728,4	2.672,7	1.052,9	5.041,4	5.801,7	6.142,7	8.767,0	14.909,7
2013.	12.	2.909,9	3.475,3	15,9	2.542,3	4.153,3	3.006,3	1.189,3	5.202,4	6.401,0	6.695,6	9.398,0	16.093,6
2014.	12.	3.210,5	3.751,1	38,3	2.814,0	4.496,4	3.377,3	1.301,2	5.280,0	6.999,9	7.310,4	9.958,5	17.268,9
2015.	12.	3.499,5	4.063,5	51,7	3.055,3	5.125,6	3.562,6	1.360,4	5.543,3	7.614,7	8.180,9	10.466,3	18.647,2
2016.	12.	4.066,8	4.269,1	52,0	3.401,2	5.899,8	3.883,0	1.535,6	5.478,0	8.387,9	9.301,0	10.896,6	20.197,6
2017.	12.	4.319,4	5.033,1	76,1	3.648,1	6.924,4	4.091,6	1.816,2	5.636,1	9.428,5	10.572,5	11.543,8	22.116,3
2018.	12.	4.750,6	5.523,3	125,5	3.977,2	8.166,4	4.302,2	1.961,5	5.782,3	10.399,4	12.143,7	12.046,0	24.189,6
2019.	12.	5.199,9	5.743,6	176,6	4.330,1	8.921,1	2.998,0	2.490,3	7.593,2	11.120,2	13.251,2	13.081,5	26.332,7
2020.	12.	6.172,5	5.901,1	231,8	5.043,4	10.011,8	3.034,7	2.902,5	7.256,6	12.305,4	15.055,2	13.193,8	28.249,0
2020.	01.	5.172,3	5.569,7	187,9	4.262,7	8.934,2	3.047,9	2.519,4	7.597,0	10.929,9	13.196,9	13.164,3	26.361,2
	02.	5.217,5	5.550,3	187,9	4.321,5	8.992,9	3.112,7	2.477,6	7.614,9	10.955,7	13.314,3	13.205,2	26.519,5
	03.	5.684,0	5.172,4	186,4	4.683,9	8.790,1	3.023,2	2.564,2	7.476,0	11.042,7	13.474,0	13.063,5	26.537,5
	04.	5.782,4	5.101,4	200,7	4.796,5	8.792,6	2.987,9	2.544,3	7.324,3	11.084,4	13.589,2	12.856,5	26.445,7
	05.	5.821,2	4.914,6	203,5	4.870,5	8.767,3	2.954,0	2.622,8	7.311,4	10.939,3	13.637,7	12.888,2	26.525,9
	06.	5.834,8	5.226,8	204,8	4.818,9	8.954,6	2.995,8	2.617,3	7.283,6	11.266,4	13.773,5	12.896,7	26.670,2
	07.	5.908,5	5.313,9	215,9	4.928,7	9.129,9	2.979,5	2.652,6	7.301,0	11.438,3	14.058,6	12.933,2	26.991,8
	08.	5.992,6	5.369,4	216,1	4.905,5	9.426,7	2.975,5	2.713,5	7.282,0	11.578,1	14.332,3	12.971,0	27.303,2
	09.	6.033,0	5.314,8	219,4	4.896,9	9.479,6	2.984,9	2.766,2	7.263,8	11.567,2	14.376,5	13.014,9	27.391,4
	10.	6.045,1	5.335,2	230,0	4.922,3	9.638,0	2.986,4	2.813,4	7.265,8	11.610,2	14.560,3	13.065,6	27.625,9
	11.	6.102,9	5.612,5	229,9	4.913,3	9.769,2	3.012,5	2.920,3	7.174,8	11.945,3	14.682,5	13.107,6	27.790,1
	12.	6.172,5	5.901,1	231,8	5.043,4	10.011,8	3.034,7	2.902,5	7.256,6	12.305,4	15.055,2	13.193,8	28.249,0

Напомена:

Готовина изван монетарних власти је преузета из Биланса стања ЦББиХ и представља готов новац изван Централне банке (монетарних власти). Депозити комерцијалних банака представљају средства комерцијалних банака на рачунима код ЦББиХ. Преносиви депозити других домаћих сектора код монетарних власти представљају депозите других домаћих сектора (осим депозита централне владе). Централна влада представља институције БиХ, владе ентитета, ентитетске фондове социјалне сигурности/заштите и Брчко дистрикта. Фондови социјалне сигурности/заштите на ентитетском нивоу (из Федерације БиХ: Фонд ПИО, Фонд здравства Федерације БиХ, Фонд за запошљавање Федерације БиХ, а из Републике Српске: Фонд пензијско-инвалидског осигурања РС, Фонд здравства РС, Фонд за запошљавање РС и Фонд за дјечију заштиту РС) класификовани су на ниво централне владе. Готовина изван банака је преузета из Биланса стања ЦББиХ (табела 8) и представља готов новац у оптицају изван Централне банке (монетарних власти) и готов новац изван комерцијалних банака. Преносиви или трансферабилни депозити у домаћој валути су преузети из Монетарног прегледа (табела 7) и представљају депозите нецентралне владе (депозите кантона и опћина), депозите јавних и приватних предузећа, осталих финансијских институција и депозите осталих домаћих сектора (становништва, непрофитних институција и осталих неklasификованих сектора). Остали депозити у домаћој валути, преносиви и остали депозити у иностраној валути су преузети из Монетарног прегледа (табела 7) и представљају депозите нецентралне владе (депозите кантона и опћина), депозите јавних и приватних предузећа, осталих финансијских институција и депозите осталих домаћих сектора (становништва, непрофитних институција и осталих неklasификованих сектора). Резервни новац (примарни новац или монетарна база) је у цијелости преузет из Биланса стања ЦББиХ (табела 8), а чине га готов новац изван монетарних власти, депозити комерцијалних банака и депозити осталих домаћих сектора (осим централне владе) код монетарних власти. Према националној дефиницији, новчану масу чине сви преносиви и остали депозити домаћих небанкарских и невладиних сектора, као и сектора локалне владе у домаћој и иностраној валути. Депозити ентитетских фондова социјалне сигурности/заштите прикључени су централној влади на ентитетском нивоу и тиме искључени из Новчане масе или Монетарних агрегата. Монетарни агрегат M1 чине готовина изван банака и преносиви депозити у домаћој валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Монетарни агрегат QM је дефинисан као истоимена позиција у Монетарном прегледу (табела 7) и обухвата остале депозите у домаћој валути, преносиве и остале депозите у иностраној валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Новчану масу M2 чине монетарни агрегати, новац M1 и квази-новац QM.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види напомену на страни 179

T07: Монетарни преглед

- на крају периода, у милионима КМ -

АКТИВА													
Нето страна актива					Потраживања од домаћих сектора								Укупно
Година	Мјесец	Страна актива	Страна пасива	5 = 3+4	Потраживања од централне владе (нето)	Потраживања од кантона и општина	Потраживања од нефинансијских јавних предузећа	Потраживања од нефинансијских приватних предузећа	Потраживања од осталих финансијских институција	Потраживања од осталих домаћих сектора	12 = 6+...+11	13 = 5+12	
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12 = 6+...+11	13 = 5+12	
2010.	12.	9.300,8	-4.397,0	4.903,8	-996,9	270,8	351,3	6965,5	80,2	6.424,3	13.095,3	17.999,1	
2011.	12.	9.175,9	-3.779,7	5.396,2	-440,3	323,1	360,2	7166,9	94,0	6.770,1	14.274,0	19.670,2	
2012.	12.	9.044,2	-3.559,7	5.484,4	-182,6	386,3	390,9	7473,1	73,7	6.874,4	15.015,8	20.500,2	
2013.	12.	9.733,5	-3.330,9	6.402,6	-19,1	422,5	451,6	7556,4	67,4	7.133,6	15.612,5	22.015,1	
2014.	12.	10.479,7	-2.961,1	7.518,6	71,0	509,1	443,6	7.452,0	61,3	7.502,5	16.039,4	23.557,9	
2015.	12.	11.107,9	-2.614,6	8.493,3	160,1	537,2	400,0	7.452,6	74,6	7.875,3	16.499,8	24.993,1	
2016.	12.	12.199,0	-2.476,4	9.722,6	101,8	517,8	375,6	7.743,9	67,2	8.155,8	16.962,0	26.684,6	
2017.	12.	13.372,4	-2.589,5	10.782,9	-148,7	511,5	406,2	8354,5	96,5	8.689,3	17.909,4	28.692,2	
2018.	12.	15.505,5	-3.041,0	12.464,5	-461,2	496,5	428,0	8655,0	136,8	9.315,0	18.570,1	31.034,5	
2019.	12.	17.069,9	-3.120,0	13.949,9	-679,3	506,7	509,3	9070,9	152,2	10.024,9	19.584,7	33.534,6	
2020.	12.	18.340,2	-2.326,3	16.013,9	-236,3	538,1	540,8	8.618,1	155,0	9.937,9	19.553,6	35.567,5	
2020.	01.	17.113,5	-2.977,8	14.135,7	-571,3	504,0	496,8	8801,7	141,9	9.868,5	19.241,5	33.377,1	
	02.	17.171,8	-2.942,4	14.229,4	-487,0	505,7	491,4	8.840,1	143,3	9.918,4	19.411,8	33.641,2	
	03.	16.899,0	-2.876,9	14.022,0	-448,3	508,7	486,9	8.876,1	147,4	9.938,5	19.509,3	33.531,4	
	04.	17.598,9	-2.943,7	14.655,3	-917,1	506,2	481,1	8.794,7	147,8	9.845,0	18.857,6	33.512,9	
	05.	17.619,5	-2.872,9	14.746,6	-871,2	503,1	477,7	8.772,8	143,0	9.837,7	18.863,1	33.609,7	
	06.	17.164,9	-2.517,5	14.647,4	-672,5	506,6	548,3	8.776,3	195,6	9.886,6	19.240,9	33.888,4	
	07.	17.361,8	-2.400,4	14.961,4	-534,4	502,6	548,7	8.763,0	163,1	9.930,5	19.373,5	34.334,8	
	08.	17.507,7	-2.314,7	15.193,1	-459,7	508,0	553,6	8.657,3	160,1	9.945,5	19.364,8	34.557,8	
	09.	17.555,3	-2.302,7	15.252,7	-405,2	523,6	550,4	8.660,5	154,0	9.968,1	19.451,6	34.704,3	
	10.	17.756,5	-2.258,2	15.498,3	-373,5	538,3	531,3	8.651,7	151,9	9.980,4	19.480,0	34.978,3	
	11.	17.965,6	-2.251,2	15.714,4	-413,9	542,2	534,1	8.651,8	143,2	9.973,4	19.430,8	35.145,2	
	12.	18.340,2	-2.326,3	16.013,9	-236,3	538,1	540,8	8.618,1	155,0	9.937,9	19.553,6	35.567,5	

Напомена:

Монетарни преглед приказује консолидоване податке Биланса стања ЦББиХ - монетарних власти (табела 8) и Консолидованог биланса комерцијалних банака БиХ (табела 9). Нето страна актива представља разлику између збира страних актива ЦББиХ - монетарних власти и комерцијалних банака БиХ и збира страних пасива ЦББиХ - монетарних власти и комерцијалних банака БиХ. Домаћи кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих сектора уз напомену да су потраживања од централне владе исказана у нето износу, тј. умањена за депозите централне владе код ЦББиХ и код комерцијалних банака БиХ. Централна влада представља институције БиХ, владе ентитета, ентитетске Фондове социјалне сигурности/заштите и Брчко дистрикта. Према новој методологији, фондови социјалне сигурности/заштите се класификују на ниво централне владе као ентитетски ванбуџетски фондови, што се директно одражава на податке о нето потраживањима од централне владе у Монетарном прегледу.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види напомену на страни 179

T07: Монетарни преглед
 - на крају периода, у милионима КМ -

ПАСИВА														
Година	Мјесец	Новчана маса (M2)												
		Новац (M1)		Квази-новац (QM)										Укупно
		Готовина изван банака	Преносиви депозити у домаћој валути		Преносиви депозити у иностраној валути	Остали депозити у домаћој валути	Остали депозити у иностраној валути			Хартије од вриједности	Кредити	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10=5+9	11	12	13	14	15=10+...+14
2010.	12.	2.210,8	3.689,2	5.900,0	1.209,8	1.991,0	4.526,4	7.727,2	13.627,1	9,1	595,1	3.042,3	725,4	17.999,1
2011.	12.	2.366,4	3.819,0	6.185,5	1.100,1	2.285,7	4.846,1	8.231,9	14.417,4	0,0	675,3	3.592,8	984,7	19.670,2
2012.	12.	2.414,3	3.728,4	6.142,7	1.052,9	2.672,7	5.041,4	8.767,0	14.909,7	0,0	712,4	3.767,1	1.111,1	20.500,2
2013.	12.	2.542,3	4.153,3	6.695,6	1.189,3	3.006,3	5.202,4	9.398,0	16.093,6	0,0	707,9	3.815,2	1.398,4	22.015,1
2014.	12.	2.814,0	4.496,4	7.310,4	1.301,2	3.377,3	5.280,0	9.958,5	17.268,9	0,0	681,0	3.993,5	1.614,5	23.557,9
2015.	12.	3.055,3	5.125,6	8.180,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	10.466,3	18.647,2	8,0	599,2	4.148,0	1.590,7	24.993,1
2016.	12.	3.401,2	5.899,8	9.301,0	1.535,6	3.883,0	5.478,0	10.896,6	20.197,6	8,0	510,0	4.440,4	1.528,6	26.684,6
2017.	12.	3.648,1	6.924,4	10.572,5	1.816,2	4.091,6	5.636,1	11.543,8	22.116,3	8,0	460,0	4.659,5	1.448,4	28.692,2
2018.	12.	3.977,2	8.166,4	12.143,7	1.961,5	4.302,2	5.782,3	12.046,0	24.189,6	8,0	467,5	4.867,2	1.502,3	31.034,5
2019.	12.	4.330,1	8.921,1	13.251,2	2.490,3	2.998,0	7.593,2	13.081,5	26.332,7	8,0	532,4	5.224,6	1.436,9	33.534,6
2020.	12.	5.043,4	10.011,8	15.055,2	2.902,5	3.034,7	7.256,6	13.193,8	28.249,0	0,0	606,7	5.307,8	1.404,0	35.567,5
2020.	01.	4.262,7	8.934,2	13.196,9	2.519,4	3.047,9	7.597,0	13.164,3	26.361,2	8,0	534,6	5.070,0	1.403,3	33.377,1
	02.	4.321,5	8.992,9	13.314,3	2.477,6	3.112,7	7.614,9	13.205,2	26.519,5	7,9	544,1	5.117,2	1.452,4	33.641,2
	03.	4.683,9	8.790,1	13.474,0	2.564,2	3.023,2	7.476,0	13.063,5	26.537,5	7,9	535,8	5.033,0	1.417,1	33.531,4
	04.	4.796,5	8.792,6	13.589,2	2.544,3	2.987,9	7.324,3	12.856,5	26.445,7	8,0	545,0	5.093,8	1.420,4	33.512,9
	05.	4.870,5	8.767,3	13.637,7	2.622,8	2.954,0	7.311,4	12.888,2	26.525,9	8,0	560,3	5.112,5	1.403,1	33.609,7
	06.	4.818,9	8.954,6	13.773,5	2.617,3	2.995,8	7.283,6	12.896,7	26.670,2	8,0	576,5	5.161,5	1.472,2	33.888,4
	07.	4.928,7	9.129,9	14.058,6	2.652,6	2.979,5	7.301,0	12.933,2	26.991,8	8,0	588,5	5.235,5	1.511,1	34.334,8
	08.	4.905,5	9.426,7	14.332,3	2.713,5	2.975,5	7.282,0	12.971,0	27.303,2	4,9	594,8	5.239,4	1.415,5	34.557,8
	09.	4.896,9	9.479,6	14.376,5	2.766,2	2.984,9	7.263,8	13.014,9	27.391,4	4,9	599,6	5.258,5	1.449,8	34.704,3
	10.	4.922,3	9.638,0	14.560,3	2.813,4	2.986,4	7.265,8	13.065,6	27.625,9	4,9	609,9	5.314,0	1.423,6	34.978,3
	11.	4.913,3	9.769,2	14.682,5	2.920,3	3.012,5	7.174,8	13.107,6	27.790,1	0,0	604,6	5.279,2	1.471,3	35.145,2
	12.	5.043,4	10.011,8	15.055,2	2.902,5	3.034,7	7.256,6	13.193,8	28.249,0	0,0	606,7	5.307,8	1.404,0	35.567,5

Напомена:

Новац M1 чине готовина изван банака и преносиви депозити у домаћој валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Квази-новац QM обухвата остале депозите у домаћој валути, преносиве и остале депозите у иностраној валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Новчану масу M2 чине монетарни агрегати, новац M1 и квази-новац QM. Осталу пасиву чине вриједносни папири, кредити, дионице и други капитал и остале ставке (нето). Према новој методологији, као посебни финансијски инструменти на страни пасиве се исказују кредити (уз које се додаје обрачуната камата), као и дионице и други капитал. Остале ставке (нето) су нелоциране (нераспоређене) ставке пасиве умањене за нелоциране (нераспоређене) ставке активе. У остале ставке (нето) су такође укључени и ограничени депозити, противставке фондова и владини фондови за кредитирање.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види напомену на страни 179

Т08: Биланс стања ЦББиХ

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	АКТИВА			ПАСИВА									
		Страна актива	Потраживања од приватног сектора	Укупно	Резервни новац				Укупно	Страна пасива	Депозити централне владе	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)	Укупно
					Готовина ван монетарних власти	Депозити комерцијалних банака код монетарних власти	Депозити других домаћих сектора код монетарних власти							
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10	11	12	13	14=9+...+13	
2010.	12.	6.485,5	1,8	6.487,3	2.497,5	3.393,5	8,7	5.899,7	1,4	69,8	533,9	-17,5	6.487,3	
2011.	12.	6.451,4	1,6	6.453,0	2.645,1	3.192,8	11,1	5.848,9	1,1	66,2	547,6	-10,8	6.453,0	
2012.	12.	6.536,4	1,6	6.538,0	2.747,5	3.040,6	13,5	5.801,7	1,2	185,3	575,7	-25,9	6.538,0	
2013.	12.	7.096,2	1,7	7.097,8	2.909,9	3.475,3	15,9	6.401,0	1,0	258,2	466,3	-28,7	7.097,8	
2014.	12.	7.853,4	1,6	7.855,1	3.210,5	3.751,1	38,3	6.999,9	1,1	293,2	585,0	-24,2	7.855,1	
2015.	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	4.063,5	51,7	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7	
2016.	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	4.269,1	52,0	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4	
2017.	12.	10.584,4	2,2	10.586,6	4.319,4	5.033,1	76,1	9.428,5	1,6	548,6	652,6	-44,8	10.586,6	
2018.	12.	11.651,0	2,1	11.653,1	4.750,6	5.523,3	125,5	10.399,4	1,8	583,9	720,0	-51,9	11.653,1	
2019.	12.	12.624,9	2,2	12.627,1	5.199,9	5.743,6	176,6	11.120,2	1,7	704,0	856,5	-55,4	12.627,1	
2020.	12.	13.895,8	2,0	13.897,9	6.172,5	5.901,1	231,8	12.305,4	1,7	665,2	982,3	-56,8	13.897,9	
2020.	01.	12.508,1	1,4	12.509,6	5.172,3	5.569,7	187,9	10.929,9	2,5	689,9	943,5	-56,3	12.509,6	
	02.	12.492,5	1,8	12.494,3	5.217,5	5.550,3	187,9	10.955,7	2,1	623,9	968,4	-55,7	12.494,3	
	03.	12.488,4	2,6	12.491,0	5.684,0	5.172,4	186,4	11.042,7	1,9	618,7	884,0	-56,3	12.491,0	
	04.	13.206,4	1,3	13.207,6	5.782,4	5.101,4	200,7	11.084,4	2,6	1.238,6	938,4	-56,4	13.207,6	
	05.	13.088,1	1,5	13.089,6	5.821,2	4.914,6	203,5	10.939,3	2,2	1.275,9	928,3	-56,2	13.089,6	
	06.	13.050,5	1,9	13.052,4	5.834,8	5.226,8	204,8	11.266,4	1,8	881,4	961,4	-58,5	13.052,4	
	07.	13.268,6	1,6	13.270,2	5.908,5	5.313,9	215,9	11.438,3	1,8	893,2	995,5	-58,7	13.270,2	
	08.	13.341,1	1,6	13.342,8	5.992,6	5.369,4	216,1	11.578,1	1,9	856,6	964,4	-58,2	13.342,8	
	09.	13.371,7	2,1	13.373,8	6.033,0	5.314,8	219,4	11.567,2	2,2	876,4	985,8	-57,8	13.373,8	
	10.	13.437,4	1,5	13.438,9	6.045,1	5.335,2	230,0	11.610,2	1,7	874,0	1.010,5	-57,5	13.438,9	
	11.	13.547,5	1,6	13.549,1	6.102,9	5.612,5	229,9	11.945,3	1,9	685,1	974,2	-57,4	13.549,1	
	12.	13.895,8	2,0	13.897,9	6.172,5	5.901,1	231,8	12.305,4	1,7	665,2	982,3	-56,8	13.897,9	

Напомена:

Страна актива ЦББиХ - монетарних власти обухвата злато, девизе у трезору ЦББиХ, девизне депозите код иностраних банака, располагање SDR, стране вриједносне папире и остало. Резервни новац (примарни новац или монетарна база) чине готов новац изван монетарних власти, депозити комерцијалних банака и депозити осталих домаћих сектора (осим централне владе) код монетарних власти. Готовина изван банака представља готов новац у оптицају изван централне банке (монетарних власти) и готов новац изван комерцијалних банака. Страна пасива ЦББиХ обухвата краткорочне обавезе према нерезидентима, депозите нерезидената и остале краткорочне обавезе према нерезидентима и обавезе према ММФ-у (рачуни 1 и 2). Депозити централне владе код ЦББиХ представљају преносиве и остале депозите институција БиХ, влада ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности и Брчко дистрикта у домаћој валути. Дионице и други капитал обухватају дионички капитал, резултат текуће године, опште и посебне резерве и прилагођавање/поновно утврђивање вриједности. Остале ставке (нето) су нелоциране (нераспоређене) ставке пасиве умањене за нелоциране (нераспоређене) ставке активе.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т09: Консолидовани биланс комерцијалних банака БиХ
 - на крају периода, у милионима КМ -

АКТИВА

Година	Мјесец	Резерве	Страна актива	Потраживања од генералне владе	Потраживања од нефинансијских јавних предузећа	Потраживања од нефинансијских приватних предузећа	Потраживања од осталих финансијских институција	Потраживања од осталих домаћих сектора	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 = 3+...+9
2010.	12.	3.679,8	2.814,2	465,4	351,3	6.965,5	80,2	6.423,0	20.779,3
2011.	12.	3.469,7	2.724,5	904,7	360,2	7.166,9	94,0	6.768,9	21.488,9
2012.	12.	3.370,4	2.507,8	1.236,2	390,9	7.473,1	73,7	6.873,3	21.925,4
2013.	12.	3.843,7	2.637,3	1.379,4	451,6	7.556,4	67,4	7.131,8	23.067,7
2014.	12.	4.115,0	2.626,3	1.854,5	443,6	7.452,0	61,3	7.501,7	24.054,3
2015.	12.	4.511,7	2.473,8	2.161,1	400,0	7.452,6	74,6	7.874,7	24.948,5
2016.	12.	4.936,6	2.640,0	2.179,1	375,6	7.743,9	67,2	8.155,4	26.097,7
2017.	12.	5.711,7	2.787,9	2.197,0	406,2	8.354,5	96,5	8.688,8	28.242,7
2018.	12.	6.298,3	3.854,5	2.285,0	428,0	8.655,0	136,8	9.314,6	30.972,1
2019.	12.	6.627,0	4.445,0	2.551,9	509,3	9.070,9	152,2	10.024,5	33.380,9
2020.	12.	7.099,6	4.444,3	3.015,4	540,8	8.618,1	155,0	9.937,6	33.810,8
2020.	01.	6.490,0	4.605,3	2.528,5	496,8	8.801,7	141,9	9.868,3	32.932,5
	02.	6.451,5	4.679,4	2.627,5	491,4	8.840,1	143,3	9.918,1	33.151,2
	03.	6.192,3	4.410,6	2.644,2	486,9	8.876,1	147,4	9.938,2	32.695,7
	04.	6.099,7	4.392,6	2.791,1	481,1	8.794,7	147,8	9.844,8	32.551,9
	05.	5.890,8	4.531,4	2.865,6	477,7	8.772,8	143,0	9.837,5	32.518,8
	06.	6.284,1	4.114,4	2.896,7	548,3	8.776,3	195,6	9.886,3	32.701,6
	07.	6.306,9	4.093,2	2.978,7	548,7	8.763,0	163,1	9.930,3	32.783,9
	08.	6.479,8	4.166,6	2.958,6	553,6	8.657,3	160,1	9.945,3	32.921,3
	09.	6.468,5	4.183,6	3.069,7	550,4	8.660,5	154,0	9.967,8	33.054,6
	10.	6.472,3	4.319,1	3.090,6	531,3	8.651,7	151,9	9.980,3	33.197,2
	11.	6.811,0	4.418,1	3.089,1	534,1	8.651,8	143,2	9.973,2	33.620,4
	12.	7.099,6	4.444,3	3.015,4	540,8	8.618,1	155,0	9.937,6	33.810,8

Напомена:

Консолидовани биланс комерцијалних банака обухвата Консолидоване билансе комерцијалних банака Главне јединице Сарајево, Главне јединице Мостар, Главне банке Републике Српске, Брчко дистрикта (од јула 2001. до новембра 2002. године), НБРС (до децембра 1998. године) и НББиХ (до новембра 2002. године). Консолидована су међусобна потраживања и обавезе између комерцијалних банака. Резерве банака састоје се од готовине у трезорима банака и депозита банака код ЦББиХ. Страна актива комерцијалних банака обухвата: девизе у трезорима, преносиве и остале депозите у инострану валуту код нерезидената, кредите нерезидентима, вриједносне папире нерезидената у инострану валуту и остала потраживања од нерезидената. Потраживања од генералне владе обухватају потраживања од свих нивоа влада: централне владе (институције БиХ, владе ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности и Брчко дистрикта) и нецентралне владе (влада кантона и општинских влада). Потраживања од осталих домаћих сектора обухватају: потраживања од нефинансијских јавних предузећа, нефинансијских приватних предузећа, осталих финансијских институција и осталих домаћих сектора (становништва, непрофитних институција и осталих неklasификованих сектора). Биланс стања комерцијалних банака Федерације БиХ садржи поред активног подбиланса и податке пасивног подбиланса. Пасивни подбиланс садржи обавезе по страним кредитима и старој девизној штедњи грађана до 31. марта 1992. године. Ове обавезе ће преузети Министарство финансија Федерације БиХ у процесу приватизације у складу с ентитетским Законом о почетном билансу предузећа и банака и Законом о приватизацији.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види напомену на страни 179

T09: Консолидовани биланс комерцијалних банака БиХ
 - на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	ПАСИВА										Укупно
		Депозити централне владе	Преносиви депозити других домаћих сектора у домаћој валути	Преносиви депозити других домаћих сектора у иностраној валути	Остали депозити других домаћих сектора у домаћој валути	Остали депозити других домаћих сектора у иностраној валути	Хартије од вриједности	Кредити	Страна пасива	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=3+...+12
2010.	12.	1.121,7	3.680,5	1.209,8	1.991,0	4.526,4	9,1	595,1	4.395,7	2.508,4	741,7	20.779,3
2011.	12.	955,7	3.807,9	1.100,1	2.285,7	4.846,1	0,0	675,3	3.778,6	3.045,1	994,3	21.488,9
2012.	12.	847,2	3.714,8	1.052,9	2.672,7	5.041,4	0,0	712,4	3.558,6	3.191,3	1.134,1	21.925,4
2013.	12.	717,8	4.137,4	1.189,3	3.006,3	5.202,4	0,0	707,9	3.329,9	3.348,9	1.427,8	23.067,7
2014.	12.	981,3	4.458,2	1.301,2	3.377,3	5.280,0	0,0	681,0	2.960,0	3.408,5	1.606,8	24.054,3
2015.	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.554,3	1.619,5	24.948,5
2016.	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7
2017.	12.	1.285,6	6.848,3	1.816,2	4.091,6	5.636,1	8,0	460,0	2.587,9	4.006,8	1.502,2	28.242,7
2018.	12.	1.665,9	8.040,9	1.961,5	4.302,2	5.782,3	8,0	467,5	3.039,2	4.147,2	1.557,4	30.972,1
2019.	12.	2.020,5	8.744,5	2.490,3	2.998,0	7.593,2	8,0	532,4	3.118,3	4.368,0	1.507,7	33.380,9
2020.	12.	2.048,4	9.780,0	2.902,5	3.034,7	7.256,6	0,0	606,7	2.324,6	4.325,4	1.531,8	33.810,8
2020.	01.	1.906,0	8.746,3	2.519,4	3.047,9	7.597,0	8,0	534,6	2.975,3	4.126,6	1.471,5	32.932,5
	02.	1.984,9	8.805,0	2.477,6	3.112,7	7.614,9	7,9	544,1	2.940,3	4.148,9	1.515,0	33.151,2
	03.	1.965,1	8.603,7	2.564,2	3.023,2	7.476,0	7,9	535,8	2.875,0	4.149,0	1.495,6	32.695,7
	04.	1.963,5	8.591,9	2.544,3	2.987,9	7.324,3	8,0	545,0	2.941,1	4.155,4	1.490,5	32.551,9
	05.	1.957,8	8.563,8	2.622,8	2.954,0	7.311,4	8,0	560,3	2.870,7	4.184,1	1.485,9	32.518,8
	06.	2.181,2	8.749,9	2.617,3	2.995,8	7.283,6	8,0	576,5	2.515,7	4.200,1	1.573,6	32.701,6
	07.	2.117,3	8.914,0	2.652,6	2.979,5	7.301,0	8,0	588,5	2.398,6	4.239,9	1.584,4	32.783,9
	08.	2.053,8	9.210,6	2.713,5	2.975,5	7.282,0	4,9	594,8	2.312,8	4.275,0	1.498,4	32.921,3
	09.	2.074,8	9.260,1	2.766,2	2.984,9	7.263,8	4,9	599,6	2.300,5	4.272,7	1.527,0	33.054,6
	10.	2.051,9	9.408,0	2.813,4	2.986,4	7.265,8	4,9	609,9	2.256,6	4.303,5	1.496,9	33.197,2
	11.	2.275,6	9.539,3	2.920,3	3.012,5	7.174,8	0,0	604,6	2.249,3	4.305,0	1.539,0	33.620,4
	12.	2.048,4	9.780,0	2.902,5	3.034,7	7.256,6	0,0	606,7	2.324,6	4.325,4	1.531,8	33.810,8

Напомена:

Депозити централне владе укључују преносиве и остале депозите у домаћој и иностраној валути институција БиХ, влада ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности/заштите и Брчко дистрикта. Преносиви и остали депозити других домаћих сектора у домаћој и иностраној валути представљају обавезе банака према нецентралној влади (кантона и опћина), нефинансијским јавним предузећима, нефинансијским приватним предузећима, осталим финансијским институцијама и осталим домаћим секторима (становништву, непрофитним институцијама и осталим неklasификованим секторима). Страна пасива комерцијалних банака обухвата обавезе банака према нерезидентима по основу преносивих и осталих депозита, кредита, вриједносних папира, трговинских кредита и аванса и осталих рачуна дуговања. Према новој методологији, кредити на страни пасиве су приказани као посебан финансијски инструмент, уз које се додаје обрачуната камата.

Дионице и други капитал обухватају дионички капитал, задржани приход, резултат текуће године, опште и посебне резерве и прилагођавање/поновно утврђивање вриједности. Остале ставке (нето) су нелоциране (нераспоређене) ставке пасиве умањене за нелоциране (нераспоређене) ставке активе. Остале ставке (нето) такође обухватају и ограничене депозите.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

T10: Каматне стопе на кредите становништву
у процентима, на годишњем нивоу

Становништво																	
Каматне стопе на кредите у КМ						Каматне стопе на кредите у КМ с валутном клаузулом								Револвинг кредити, прекорачења и кредитне картице (кредитна погодност и продужени кредит)*			
Стамбени кредити						Остали кредити								Каматне стопе на кредите у КМ			
Стамбени кредити						Остали кредити								Каматне стопе на кредите у КМ			
Година	Период	Промијенљива стопа и до 1 године ИПОКС	Преко 1 до 5 година ИПОКС	Преко 5 година ИПОКС	Преко 10 година ИПОКС	Промијенљива стопа и до 1 године ИПОКС	Преко 1 до 5 година ИПОКС	Промијенљива стопа и до 1 године ИПОКС	Преко 1 до 5 година ИПОКС	Преко 5 година ИПОКС	Преко 10 година ИПОКС	Промијенљива стопа и до 1 године ИПОКС	Преко 1 до 5 година ИПОКС	Преко 5 година ИПОКС	Преко 10 година ИПОКС	Преко 1 до 5 година ИПОКС	Преко 5 година ИПОКС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Пондерисани мјесечни просједи																	
2015.	12.	5,495	7,163	...	...	7,236	6,819	5,609	6,163	6,081	5,822	7,616	7,163	7,436	12,367	14,706	12,740
2016.	12.	4,921	5,708	4,456	5,397	6,986	6,214	5,156	5,981	5,330	5,277	7,584	6,714	6,450	12,346	14,688	11,680
2017.	12.	3,844	3,319	...	...	5,944	6,261	4,327	4,240	4,617	4,705	6,384	5,992	6,364	12,253	14,668	11,191
2018.	12.	3,454	...	...	...	5,479	5,262	3,637	3,166	3,820	4,022	6,632	5,616	5,469	12,202	14,619	10,880
2019.	12.	3,877	4,168	3,395	5,279	5,863	5,580	3,502	3,353	3,826	3,875	6,152	5,637	5,668	12,042	14,674	10,467
2020.	12.	3,643	...	...	3,676	5,885	5,845	3,671	4,582	3,902	3,835	5,864	5,678	6,380	11,936	13,606	9,815
2020.	01.	3,610	4,010	...	...	5,805	5,576	3,534	3,590	3,865	3,785	6,041	5,458	5,952	12,102	14,701	10,375
	02.	3,631	3,399	3,150	3,629	5,766	5,717	3,574	3,796	3,896	3,983	6,002	5,237	5,879	12,149	14,706	10,378
	03.	3,473	...	...	3,684	5,800	5,583	3,527	3,535	3,664	3,753	6,119	5,251	5,847	12,211	14,696	10,397
	04.	3,495	...	...	...	5,748	5,380	3,716	...	4,169	4,270	5,796	5,530	5,709	12,217	14,668	10,347
	05.	3,393	...	...	...	5,665	5,674	3,764	...	4,215	4,033	5,542	5,910	6,051	12,236	14,698	10,303
	06.	3,857	3,523	3,809	4,100	5,677	5,601	3,880	3,692	3,787	4,115	5,273	5,509	5,823	12,264	14,447	10,268
	07.	3,835	...	3,527	3,755	5,847	5,663	3,858	4,123	3,827	3,490	5,852	5,414	6,276	11,512	13,375	10,186
	08.	3,645	4,083	...	3,645	5,999	5,551	3,921	4,518	3,872	3,485	6,270	5,844	6,445	11,583	13,784	10,005
	09.	3,808	...	3,387	3,945	6,083	5,836	3,726	4,472	3,900	3,517	5,945	5,739	6,595	12,273	13,725	9,994
	10.	3,863	3,893	3,364	3,999	5,945	5,883	3,589	3,751	3,885	3,548	6,188	5,839	6,268	12,263	13,732	9,939
	11.	3,678	3,787	...	3,969	5,788	5,747	3,591	3,689	3,855	3,772	5,820	5,950	6,229	12,098	13,721	9,875
	12.	3,643	...	...	3,676	5,885	5,845	3,671	4,582	3,902	3,835	5,864	5,678	6,380	11,936	13,606	9,815
Износи кредита (нови послови)																- у хиљадама КМ -	
2015.	12.	818	373	...	...	34.379	18.377	10.486	432	990	4.021	112.780	14.553	15.293	530.393	100.377	56.325
2016.	12.	2.046	424	1.118	1.825	55.519	23.435	10.141	961	1.275	5.159	70.540	23.133	18.529	521.185	93.033	59.127
2017.	12.	1.416	445	...	...	49.832	14.785	17.187	395	3.826	8.180	74.945	23.401	36.446	522.643	89.901	56.786
2018.	12.	2.597	...	...	...	66.009	27.336	17.610	155	3.340	9.211	47.731	10.078	27.896	526.750	85.550	55.624
2019.	12.	1.242	386	1.042	463	53.829	26.426	21.834	288	4.641	13.531	66.117	8.097	27.474	521.600	79.533	55.217
2020.	12.	3.468	-	-	532	39.970	19.333	16.057	265	3.729	5.229	38.688	7.916	19.056	547.793	112.952	48.920
2020.	01.	812	341	...	...	44.999	23.756	14.861	334	2.789	6.353	37.101	7.786	20.901	538.630	76.675	53.588
	02.	1.926	278	885	990	58.715	36.159	17.465	155	2.356	7.640	52.727	11.828	35.580	529.994	75.392	52.929
	03.	1.727	...	...	313	46.992	25.625	15.388	527	2.222	5.760	50.277	8.870	27.085	530.474	73.462	51.903
	04.	893	...	...	...	14.168	7.541	9.410	...	2.773	5.983	25.423	2.886	6.901	502.821	71.257	49.777
	05.	809	...	...	...	29.189	18.120	14.541	...	2.532	8.255	25.480	6.070	22.175	511.494	70.287	49.139
	06.	2.386	266	359	937	58.257	31.135	15.225	513	4.175	9.701	46.350	11.487	22.921	523.944	95.273	49.190
	07.	1.944	-	250	540	72.052	25.687	19.449	538	2.352	11.849	62.591	12.430	17.154	541.557	94.527	49.004
	08.	2.679	1.028	-	435	59.324	22.480	21.468	276	2.853	9.815	53.621	10.579	13.333	565.642	113.622	50.608
	09.	1.737	-	651	1.257	49.097	27.107	15.862	403	2.194	8.881	48.892	14.213	15.325	566.664	113.541	50.301
	10.	2.186	412	471	1.073	47.039	30.424	17.815	348	3.333	8.867	49.234	9.843	27.399	565.455	112.869	50.534
	11.	2.147	743	-	796	35.095	18.671	20.508	675	2.713	10.459	36.174	5.216	21.489	564.334	112.267	49.276
	12.	3.468	-	-	532	39.970	19.333	16.057	265	3.729	5.229	38.688	7.916	19.056	547.793	112.952	48.920

Напомена:

*Каматне стопе у табели за револвинг кредите и кредитне картице и износи тих кредита се односе на постојеће послове (преостала стања).

ИПОКС - иницијални период фиксне каматне стопе

... недовољан број података за објављивање

У склопу каматних стопа на револвинг кредите и кредитне картице прикупљају се и подаци о кредитним картицама с кредитном погодности. С обзиром да кредитне картице с кредитном погодности подразумјевају бескаматну одгоду плаћања. (0% кс), исте се и не публикују. Нема података за каматне стопе на кредите у иностраној валути по кредитним картицама и прекорачењима становништву.

T11: Каматне стопе на кредите нефинансијским предузећима
у процентима, на годишњем нивоу

		Нефинансијска предузећа												
		Каматне стопе на кредите у КМ					Каматне стопе на кредите у КМ с валутном клаузулом							Револвинг кредити и прекорачења*
		До износа од 0,25 мил EUR	Преко 0,25 мил EUR до 1 мил EUR	Преко износа 1 мил EUR	До износа од 0,25 мил EUR	Преко 0,25 мил EUR до 1 мил EUR	Преко износа 1 мил EUR	До износа од 0,25 мил EUR	Преко 0,25 мил EUR до 1 мил EUR	Преко износа 1 мил EUR	До износа од 0,25 мил EUR	Преко 0,25 мил EUR до 1 мил EUR	Преко износа 1 мил EUR	
Година	Период	Промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	Преко 1 до 5 година ИПФКС	Промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	Промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	Промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	Преко 1 до 5 година ИПФКС	Преко 5 година ИПФКС	Промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	Преко 1 до 5 година ИПФКС	Преко 5 година ИПФКС	Промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	Преко 1 до 5 година ИПФКС	Преко 5 година ИПФКС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Пондерисани мјесечни просјечи														
2015.	12.	6,608	6,409	4,988	5,626	6,687	5,816	6,189	5,812	5,902	6,260	5,953	5,519	5,955
2016.	12.	5,977	5,420	4,623	4,315	5,845	4,882	5,008	5,628	4,448	4,854	4,463	4,707	4,868
2017.	12.	4,881	4,823	3,507	3,249	4,647	4,348	5,302	4,388	3,772	4,601	3,518	4,011	4,131
2018.	12.	4,247	4,069	3,100	3,253	4,204	3,910	3,672	3,800	3,321	3,571	4,480	3,497	3,594
2019.	12.	3,753	4,095	2,881	2,470	4,127	4,166	4,757	3,944	3,161	3,248	4,133	3,167	3,168
2020.	12.	3,901	3,990	2,871	2,871	4,402	4,013	3,707	4,090	3,566	3,702	3,193	2,940	2,962
2020.	01.	4,045	3,990	2,768	...	4,221	4,464	5,160	4,367	3,350	...	3,990	3,130	3,166
	02.	3,797	4,221	2,614	2,222	4,179	4,109	4,380	3,985	3,400	...	3,643	3,014	3,139
	03.	3,735	4,210	2,974	2,665	4,026	3,975	4,879	3,865	3,277	4,398	3,163	3,014	2,940
	04.	3,867	4,303	2,805	2,582	4,062	4,239	4,210	4,042	...	...	3,235	2,999	2,966
	05.	3,845	4,046	2,391	2,320	4,004	4,331	4,301	3,243	2,612	4,417	2,641	3,013	2,996
	06.	4,000	4,485	2,652	2,680	4,303	4,489	4,784	3,783	3,612	3,961	3,166	3,058	3,001
	07.	3,833	3,891	2,992	2,329	4,256	4,697	4,689	3,533	2,834	3,907	3,692	3,010	3,035
	08.	3,662	4,395	2,933	2,436	4,718	4,309	5,206	3,565	...	3,388	3,555	3,041	3,139
	09.	3,696	4,073	2,950	2,799	4,295	4,163	5,104	4,397	2,851	3,736	3,810	3,071	3,149
	10.	3,816	4,226	2,957	2,760	4,256	4,254	4,261	4,369	2,957	4,894	4,375	3,067	3,131
	11.	3,517	4,074	2,689	2,283	4,284	4,567	4,174	3,681	2,841	...	...	3,024	3,101
	12.	3,901	3,990	2,871	2,871	4,402	4,013	3,707	4,090	3,566	3,702	3,193	2,940	2,962
Износи кредита (нови послови)													- у хиљадама КМ -	
2015.	12.	50.117	14.157	56.173	42.450	17.594	13.003	6.571	30.490	19.323	14.047	35.546	1.667.461	534.778
2016.	12.	48.482	19.022	68.596	35.951	18.266	15.794	5.580	10.638	6.238	18.458	45.779	1.865.259	461.392
2017.	12.	61.618	15.167	78.915	70.622	16.356	12.180	4.747	18.699	19.145	20.480	164.874	2.127.013	418.315
2018.	12.	51.404	26.718	62.726	79.085	8.815	14.021	3.637	23.544	11.311	9.906	25.588	2.367.482	686.874
2019.	12.	64.463	19.573	71.859	51.384	9.787	11.485	2.785	22.801	6.636	7.045	69.916	2.655.796	687.510
2020.	12.	53.146	15.109	52.781	78.165	13.827	8.360	3.090	20.556	8.376	13.742	83.128	2.649.665	341.675
2020.	01.	29.705	9.303	28.386	...	6.424	3.347	1.043	11.334	3.100	...	14.792	2.630.696	666.601
	02.	40.983	13.415	44.667	69.911	7.693	9.719	1.311	23.252	7.580	...	25.072	2.562.770	378.590
	03.	53.930	13.172	67.567	25.386	3.242	7.626	2.785	15.499	3.850	7.741	46.514	2.583.159	385.311
	04.	52.786	5.948	47.032	47.740	14.935	8.045	2.854	27.214	...	...	16.000	2.559.463	381.498
	05.	43.894	10.784	37.153	22.848	13.398	12.771	3.499	30.790	3.806	5.815	34.449	2.543.971	371.556
	06.	42.751	12.834	48.821	40.751	14.011	11.245	4.667	19.807	4.826	13.276	40.424	2.652.107	369.516
	07.	42.308	18.590	49.848	27.391	12.442	6.047	2.997	28.821	3.866	10.694	47.192	2.673.723	360.478
	08.	31.003	5.302	42.859	30.007	8.371	5.665	1.800	20.410	...	2.629	25.576	2.705.595	292.888
	09.	42.008	14.882	52.620	64.939	5.583	7.113	2.279	16.559	2.820	2.490	53.523	2.768.328	358.492
	10.	45.849	12.264	48.814	31.150	10.489	7.015	3.015	23.575	6.468	5.903	38.361	2.755.700	348.399
	11.	47.844	12.306	49.386	18.704	8.682	8.222	1.003	21.027	4.001	-	-	2.749.461	331.379
	12.	53.146	15.109	52.781	78.165	13.827	8.360	3.090	20.556	8.376	13.742	83.128	2.649.665	341.675

Напомена:

* Каматне стопе у табели за револвинг кредите и кредитне картице и износи тих кредита се односе на постојеће послове (преостала стања).

ИПФКС - иницијални период фиксне каматне стопе

... недовољан број података за објављивање

У склопу каматних стопа на револвинг кредите и кредитне картице прикупљају се и подаци о кредитним картицама с кредитном погодности.

С обзиром да кредитне картице с кредитном погодности подразумијевају бескаматну одгуду плаћања (0% кс), исте се и не публикују.

Нема података за каматне стопе на кредите у иностраној валути по кредитним картицама и прекорачењима нефинансијским предузећима.

T12: Каматне стопе на депозите становништва
у процентима, на годишњем нивоу

Становништво											
Година	Период	Депозити у КМ и депозити с валутном клаузулом				Депозити у EUR				Депозити у иностраној валути	
		С договорним доспијећем				С договорним доспијећем				С договорним доспијећем	Депозити по виђењу (преконоћни)*
		До 1 године	Преко 1 и до 2 године	Преко 2 године	Депозити по виђењу (преконоћни)*	До 1 године	Преко 1 и до 2 године	Преко 2 године	Депозити по виђењу (преконоћни)*		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Пондерисани мјесечни просједи											
2015.	12.	1,062	2,164	2,358	0,091	1,236	2,128	2,684	0,129	0,966	0,061
2016.	12.	0,548	1,698	2,102	0,093	0,545	1,525	2,211	0,106	0,423	0,057
2017.	12.	0,234	1,346	1,458	0,065	0,309	1,265	1,533	0,062	0,572	0,046
2018.	12.	0,344	1,262	1,448	0,053	0,252	1,368	1,658	0,055	1,036	0,042
2019.	12.	0,299	1,137	1,232	0,061	0,378	1,158	1,570	0,051	0,944	0,040
2020.	12.	0,178	1,027	1,139	0,070	0,176	1,155	1,273	0,049	0,525	0,035
2020.	01.	0,226	0,879	1,227	0,064	0,358	0,983	1,430	0,053	0,623	0,038
	02.	0,290	0,821	1,385	0,071	0,529	1,202	1,180	0,053	0,527	0,040
	03.	0,381	1,022	1,264	0,071	0,308	0,913	1,295	0,052	0,451	0,040
	04.	0,416	0,981	1,141	0,071	0,418	0,897	1,379	0,052	0,253	0,040
	05.	0,391	0,967	1,179	0,071	0,470	0,894	1,096	0,052	0,797	0,039
	06.	0,488	0,827	1,323	0,076	0,581	1,057	1,175	0,050	0,505	0,038
	07.	0,431	0,673	0,966	0,073	0,377	0,989	1,316	0,053	0,623	0,038
	08.	0,291	0,764	1,057	0,071	0,335	1,042	1,237	0,048	0,479	0,038
	09.	0,306	0,851	1,201	0,071	0,294	1,042	1,258	0,049	0,296	0,038
	10.	0,485	0,801	1,117	0,071	0,299	0,968	1,203	0,048	0,443	0,036
	11.	0,234	0,955	0,967	0,071	0,277	1,133	1,138	0,048	0,860	0,036
	12.	0,178	1,027	1,139	0,070	0,176	1,155	1,273	0,049	0,525	0,035
Износ депозита (нови послови)											
2015.	12.	15.246	29.802	27.103	2.540.711	22.363	57.842	54.185	921.532	7.180	233.901
2016.	12.	12.326	33.407	37.407	3.052.215	15.650	50.354	53.399	1.046.384	3.090	261.142
2017.	12.	11.394	24.378	19.272	3.375.019	11.119	50.394	38.014	1.248.762	3.981	287.026
2018.	12.	13.211	26.379	34.047	3.938.041	9.431	50.050	73.670	1.482.740	4.001	319.831
2019.	12.	16.084	22.228	28.581	4.537.961	10.740	44.538	70.124	1.658.352	4.723	345.752
2020.	12.	7.866	35.574	21.887	5.176.206	6.995	40.426	37.131	1.952.225	4.433	368.081
2020.	01.	8.575	20.289	24.730	4.590.846	11.702	38.613	47.156	1.673.742	3.170	349.840
	02.	7.877	22.482	31.084	4.715.874	39.704	49.767	30.230	1.672.173	1.353	346.685
	03.	8.143	19.370	22.126	4.542.921	9.313	25.388	24.837	1.630.633	3.683	334.430
	04.	8.503	12.844	13.753	4.619.674	12.964	17.442	26.436	1.647.110	1.343	344.706
	05.	7.329	17.872	26.633	4.646.327	8.709	25.874	24.964	1.656.805	4.591	341.584
	06.	9.957	13.057	21.828	4.627.582	13.160	37.250	31.222	1.758.451	5.086	342.649
	07.	12.946	9.914	17.246	4.586.427	12.767	35.961	35.677	1.692.880	3.203	341.552
	08.	8.255	11.065	14.355	4.735.948	11.860	33.565	27.389	1.866.710	3.483	337.464
	09.	9.562	14.978	20.628	4.784.493	9.318	40.993	56.306	1.879.790	3.046	348.911
	10.	13.138	13.205	20.060	4.872.967	10.223	33.783	46.193	1.912.653	1.683	363.388
	11.	5.094	12.385	12.851	4.946.754	8.736	50.253	49.861	1.891.316	2.417	359.592
	12.	7.866	35.574	21.887	5.176.206	6.995	40.426	37.131	1.952.225	4.433	368.081

Напомена:

* Каматне стопе на депозите по виђењу и износи тих депозита се односе на постојеће послове (преостала стања). Каматне стопе на депозите с договорним доспијећем и износи тих депозита се односе на нове послове. Депозити у иностраној валути обухваћају све стране валуте осим EUR.

T13: Каматне стопе на депозите нефинансијских предузећа
у проценти, на годишњем нивоу

Нефинансијска предузећа										
Година	Период	Депозити у КМ и с валутном клаузулом				Депозити у EUR				Депозити у страној валути
		С договореним доспијећем				С договореним доспијећем				Депозити по виђењу (преконоћни)*
		До 1 године	Преко 1 и до 2 године	Преко 2 године	Депозити по виђењу (преконоћни)*	До 1 године	Преко 1 и до 2 године	Преко 2 године	Депозити по виђењу (преконоћни)*	
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Пондерисани мјесечни просјеци										
2015.	12.	0,930	1,428	1,937	0,122	0,609	2,469	...	0,097	0,057
2016.	12.	0,456	1,393	1,822	0,085	0,915	...	2,124	0,083	0,048
2017.	12.	0,708	1,588	...	0,045	0,588	...	...	0,019	0,033
2018.	12.	0,706	1,137	1,958	0,082	1,003	0,973	...	0,027	0,043
2019.	12.	0,445	1,229	1,491	0,031	0,864	1,012	1,305	0,029	0,028
2020.	12.	0,922	1,358	1,474	0,028	0,372	1,267	1,218	0,010	0,025
2020.	01.	0,432	0,926	1,290	0,031	...	...	...	0,024	0,033
	02.	0,369	0,493	1,603	0,026	...	0,815	...	0,018	0,033
	03.	0,688	0,799	...	0,033	...	1,239	...	0,019	0,026
	04.	0,421	1,023	...	0,029	...	...	...	0,013	0,022
	05.	0,455	1,212	1,526	0,029	...	1,079	...	0,021	0,021
	06.	0,406	0,601	1,190	0,031	1,041	0,454	1,746	0,010	0,021
	07.	0,776	1,015	1,294	0,032	0,727	0,994	1,598	0,014	0,020
	08.	0,956	1,199	...	0,031	0,353	1,068	1,834	0,021	0,020
	09.	0,586	0,221	1,259	0,028	...	1,432	1,302	0,020	0,021
	10.	0,284	0,502	1,008	0,027	0,241	0,888	1,900	0,033	0,029
	11.	0,592	0,630	1,092	0,028	0,222	0,978	1,704	0,028	0,027
	12.	0,922	1,358	1,474	0,028	0,372	1,267	1,218	0,010	0,025
Износ депозита (нови послови)										- у хиљадама КМ -
2015.	12.	16.591	61.505	8.118	2.029.544	3.118	10.252	...	475.393	63.119
2016.	12.	19.822	14.794	8.874	2.168.102	1.663	...	17.116	523.643	75.169
2017.	12.	9.762	16.772	...	2.653.618	1.663	...	...	677.882	89.421
2018.	12.	54.947	9.121	39.381	3.229.644	10.788	3.815	...	741.850	64.148
2019.	12.	36.636	31.437	16.943	3.552.249	7.182	23.959	2.265	709.023	86.536
2020.	12.	22.325	20.927	14.571	3.753.355	7.259	117.688	8.458	919.880	130.453
2019.	01.	13.926	42.857	5.348	3.423.232	...	...	...	726.107	79.567
	02.	1.698	598	5.814	3.284.794	...	2.152	...	698.557	75.015
	03.	22.927	31.450	...	2.985.306	...	6.962	...	719.569	96.078
	04.	25.540	11.192	...	3.220.977	...	...	...	724.733	73.683
	05.	5.786	15.223	3.502	3.189.436	...	2.466	...	749.371	84.396
	06.	14.292	576	5.954	3.233.023	7.227	1.519	15.560	866.464	97.017
	07.	17.392	7.018	527	3.198.946	908	3.935	10.041	800.293	126.871
	08.	25.465	5.794	-	3.342.907	482	5.592	14.187	826.224	119.548
	09.	12.894	792	11.746	3.410.982	-	7.539	1.198	922.911	100.609
	10.	4.231	924	2.170	3.622.582	1.573	12.178	5.290	909.298	131.638
	11.	4.721	4.693	2.351	3.728.894	4.768	7.393	519	974.754	129.805
	12.	22.325	20.927	14.571	3.753.355	7.259	117.688	8.458	919.880	130.453

Напомена:

* Каматне стопе на депозите по виђењу и износи тих депозита се односе на постојеће послове (преостала стања).

Каматне стопе на депозите с договореним доспијећем и износи тих депозита се односе на нове послове.

Депозити у иностраној валути обухваћају све стране валуте осим EUR.

T14: Укупни депозити и кредити комерцијалних банака
- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	Депозити			Кредити		
		Преносиви депозити	Остали депозити	Укупни депозити	Краткорочни кредити	Дугорочни кредити	Укупни кредити
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2010.	12.	5.556,9	6.972,4	12.529,3	3.614,8	10.530,3	14.145,1
2011.	12.	5.518,1	7.474,1	12.992,2	3.972,1	10.929,9	14.901,9
2012.	12.	5.306,9	8.018,8	13.325,8	4.271,2	11.271,3	15.542,5
2013.	12.	5.771,9	8.477,3	14.249,2	4.318,6	11.707,7	16.026,4
2014.	12.	6.292,8	9.082,5	15.375,2	4.170,2	12.303,3	16.473,5
2015.	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.164,9	12.701,9	16.866,8
2016.	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1
2017.	12.	9.558,1	10.111,0	19.669,1	4.261,5	14.160,9	18.422,4
2018.	12.	11.318,5	10.431,3	21.749,8	4.289,8	15.196,1	19.485,8
2019.	12.	12.566,6	11.253,8	23.820,4	4.651,2	16.121,5	20.772,8
2020.	12.	13.851,5	11.130,7	24.982,2	4.295,1	16.052,3	20.347,4
2020.	01.	12.484,0	11.306,5	23.790,5	4.434,3	15.893,7	20.327,9
	02.	12.515,1	11.453,8	23.968,9	4.448,8	15.988,9	20.437,7
	03.	12.268,9	11.337,3	23.606,2	4.468,9	16.021,6	20.490,5
	04.	12.223,0	11.147,9	23.370,8	4.442,4	15.862,1	20.304,5
	05.	12.269,9	11.098,8	23.368,7	4.452,2	15.807,9	20.260,2
	06.	12.703,8	11.082,9	23.786,7	4.492,4	15.903,6	20.396,0
	07.	12.851,0	11.072,4	23.923,4	4.488,1	15.943,1	20.431,2
	08.	13.107,0	11.087,3	24.194,3	4.427,1	15.914,4	20.341,5
	09.	13.216,8	11.093,0	24.309,8	4.441,6	15.927,8	20.369,4
	10.	13.390,8	11.094,7	24.485,5	4.396,8	16.010,9	20.407,7
	11.	13.856,7	11.025,8	24.882,5	4.380,4	16.020,7	20.401,1
	12.	13.851,5	11.130,7	24.982,2	4.295,1	16.052,3	20.347,4

Напомена:

Укупни депозити представљају обавезе комерцијалних банака БиХ према свим домаћим институционалним секторима у домаћој и иностраној валути. Укупни кредити представљају потраживања комерцијалних банака БиХ од свих институционалних сектора, у домаћој и иностраној валути.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Види напомену на страни 179

T15: Секторска структура преносивих депозита код комерцијалних банака
- на крају периода, у милионима КМ -

ДЕПОЗИТИ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА													
Година	Мјесец	Депозити институција БиХ	Депозити влада ентитета	Депозити влада кантона	Депозити влада општина	Депозити фондова социјалне заштите	Депозити осталих финансијских институција	Депозити нефинансијских јавних предузећа	Депозити нефинансијских приватних предузећа	Депозити непрофитних организација	Депозити домаћинства	Остали депозити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	58,8	458,1	291,0	194,6	149,7	144,2	723,8	1.444,3	172,4	1.904,0	16,1	5.556,9
2011.	12.	42,2	413,1	290,9	190,0	154,8	176,9	688,5	1.447,8	182,1	1.917,2	14,7	5.518,1
2012.	12.	94,0	339,2	231,1	195,2	105,9	161,5	517,5	1.443,4	186,5	2.015,3	17,0	5.306,9
2013.	12.	65,3	300,8	228,1	172,4	79,0	209,7	615,2	1.667,4	194,4	2.226,8	12,8	5.771,9
2014.	12.	60,0	412,1	261,4	176,9	61,4	171,5	470,8	1.954,4	247,9	2.462,7	13,7	6.292,8
2015.	12.	102,2	468,3	312,0	209,3	33,9	198,7	498,8	2.104,8	245,0	2.841,6	24,2	7.038,7
2016.	12.	94,9	520,2	399,6	255,6	58,1	190,1	523,9	2.313,6	251,1	3.431,4	18,0	8.056,6
2017.	12.	150,8	612,8	575,2	305,9	130,0	230,2	618,1	2.775,5	281,5	3.858,3	19,6	9.558,1
2018.	12.	122,8	932,2	691,9	365,7	261,0	273,7	724,0	3.095,3	303,2	4.523,7	24,9	11.318,5
2019.	12.	122,1	885,8	823,8	395,1	323,9	284,6	684,7	3.437,2	345,1	5.242,8	21,5	12.566,6
2020.	12.	133,4	906,1	801,9	398,1	129,5	362,7	764,6	4.018,1	406,7	5.892,3	38,1	13.851,5
2020.	01.	116,5	900,8	776,5	428,6	200,9	290,4	686,0	3.414,7	360,2	5.284,2	25,2	12.484,0
	02.	126,6	944,2	773,6	444,0	161,7	275,4	778,2	3.284,2	357,5	5.346,1	23,7	12.515,1
	03.	126,9	812,0	788,3	466,3	162,1	261,2	789,1	3.277,5	364,4	5.197,0	24,2	12.268,9
	04.	152,5	752,4	768,9	438,0	181,9	252,4	843,1	3.150,5	360,7	5.299,5	23,2	12.223,0
	05.	145,4	800,0	745,1	415,1	137,8	279,8	745,0	3.291,8	367,5	5.324,1	18,0	12.269,9
	06.	124,6	1.080,6	713,3	433,3	131,4	304,7	640,8	3.517,1	370,8	5.368,5	18,7	12.703,8
	07.	102,6	1.044,1	740,7	437,5	137,7	267,4	730,7	3.532,6	394,3	5.444,4	19,0	12.851,0
	08.	129,8	929,9	910,0	450,0	123,2	287,3	705,4	3.636,5	398,2	5.516,2	20,5	13.107,0
	09.	119,0	945,3	906,2	441,6	126,1	285,7	708,6	3.697,7	402,7	5.563,2	20,6	13.216,8
	10.	156,1	883,3	880,1	437,9	130,0	285,6	722,8	3.831,6	395,9	5.629,3	38,3	13.390,8
	11.	152,5	1.081,0	851,5	414,0	163,6	294,7	831,3	3.946,0	396,6	5.689,0	36,6	13.856,7
	12.	133,4	906,1	801,9	398,1	129,5	362,7	764,6	4.018,1	406,7	5.892,3	38,1	13.851,5

Напомена:

Преносиви депозити су расположиви на захтјев без накнада и ограничења, могу се директно употребити за плаћања трећим лицима, посебни штедни рачуни с којих је дозвољен пренос средстава на преносиве депозите.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Види напомену на страни 179

T16: Секторска структура осталих депозита код комерцијалних банака
- на крају периода, у милионима КМ -

ДЕПОЗИТИ СВИХ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА													
Година	Мјесец	Депозити институција БиХ	Депозити влада ентитета	Депозити влада кантона	Депозити влада општина	Депозити фондова социјалне заштите	Депозити осталих финансијских институција	Депозити нефинансијских јавних предузећа	Депозити нефинансијских приватних предузећа	Депозити непрофитних организација	Депозити домаћинства	Остали депозити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	22,5	383,2	16,8	41,2	49,2	438,8	825,0	504,5	91,2	4.580,4	19,6	6.972,4
2011.	12.	62,8	237,8	24,0	30,0	41,7	567,5	816,3	471,5	79,1	5.134,1	9,2	7.474,1
2012.	12.	31,7	242,0	21,4	27,6	31,0	598,3	778,9	537,8	87,1	5.639,9	23,0	8.018,8
2013.	12.	62,7	170,8	21,0	26,6	35,0	651,4	724,0	531,1	100,3	6.137,1	17,1	8.477,3
2014.	12.	127,1	266,0	36,8	36,0	32,0	674,0	669,6	529,3	115,6	6.579,3	16,6	9.082,5
2015.	12.	129,7	224,7	25,0	36,3	31,9	693,0	688,7	501,9	120,7	7.023,2	17,0	9.492,1
2016.	12.	73,4	226,3	26,4	22,3	34,7	771,4	695,9	474,2	123,4	7.229,7	17,6	9.695,5
2017.	12.	116,6	243,8	24,3	34,4	22,9	816,8	766,7	554,4	102,6	7.412,8	15,7	10.111,0
2018.	12.	62,6	267,5	41,9	37,4	16,7	873,7	758,4	627,8	95,7	7.622,7	26,9	10.431,3
2019.	12.	51,7	582,1	90,8	51,2	28,8	870,8	826,0	615,4	102,4	7.998,1	36,6	11.253,8
2020.	12.	85,7	725,0	30,1	25,4	28,8	768,5	791,5	688,8	93,3	7.868,4	25,3	11.130,7
2020.	01.	30,1	604,9	89,6	44,3	26,6	853,1	841,8	657,7	102,2	8.024,1	32,2	11.306,5
	02.	89,5	615,2	111,4	47,3	21,6	876,9	857,8	647,5	100,3	8.053,0	33,4	11.453,8
	03.	128,6	687,4	101,4	39,4	22,0	890,3	857,7	584,9	99,6	7.893,7	32,2	11.337,3
	04.	128,4	676,6	79,2	39,2	30,5	856,8	844,9	584,9	97,7	7.776,4	33,2	11.147,9
	05.	88,4	719,4	63,9	34,2	25,6	841,7	851,7	573,5	100,1	7.767,4	32,9	11.098,8
	06.	88,6	682,2	62,9	37,0	32,7	815,8	847,4	623,0	105,2	7.757,5	30,7	11.082,9
	07.	88,4	670,5	62,6	33,0	33,0	833,1	816,6	635,4	102,3	7.758,2	39,4	11.072,4
	08.	88,1	711,6	61,7	33,3	30,1	801,5	815,7	657,0	99,9	7.756,3	32,0	11.087,3
	09.	87,2	724,6	61,0	32,3	32,5	776,1	822,9	652,8	97,6	7.773,2	32,8	11.093,0
	10.	86,0	719,5	60,1	29,5	37,0	791,8	798,1	671,9	95,5	7.778,6	26,7	11.094,7
	11.	86,1	717,7	58,7	26,4	34,8	795,8	695,7	688,9	92,5	7.793,6	35,6	11.025,8
	12.	85,7	725,0	30,1	25,4	28,8	768,5	791,5	688,8	93,3	7.868,4	25,3	11.130,7

Напомена:

Остали депозити дозвољавају аутоматско повлачење средстава али не и плаћање трећим лицима, штедне и орочене депозите, остале депозите - остало.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Види напомену на страни 179

T17: Секторска структура краткорочних кредита комерцијалних банака
- на крају периода, у милионима КМ -

КРЕДИТИ ДОМАЋИМ ИНСТИТУЦИОНАЛНИМ СЕКТОРИМА													
Година	Мјесец	Кредити институцијама Бих	Кредити владама ентитета	Кредити владама кантона	Кредити владама општина	Кредити фондовима социјалне заштите	Кредити осталим финансијским институцијама	Кредити нефинансијским јавним предузећима	Кредити нефинансијским приватним предузећима	Кредити непрофитним организацијама	Кредити становништву	Остали кредити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	0,1	105,8	40,2	201,6	26,5	27,0	270,8	4.309,5	17,4	5.522,3	9,1	10.530,3
2011.	12.	0,0	233,2	42,8	251,1	38,8	25,4	285,3	4.186,7	12,7	5.846,4	7,5	10.929,9
2012.	12.	0,0	404,3	68,7	289,5	28,4	19,3	313,0	4.248,8	16,3	5.875,2	7,9	11.271,3
2013.	12.	0,0	418,6	77,9	299,4	17,5	23,4	361,5	4.369,0	15,0	6.123,0	2,5	11.707,7
2014.	12.	0,0	26,7	4,0	45,3	26,0	27,4	90,7	2.989,7	4,9	936,4	19,0	4.170,2
2015.	12.	0,0	72,0	4,8	22,0	39,4	28,3	86,4	2.944,8	4,2	937,0	26,0	4.164,9
2016.	12.	0,0	48,0	1,6	19,8	8,5	27,2	90,4	3.030,0	7,2	904,9	14,9	4.152,6
2017.	12.	0,0	44,3	1,4	15,7	7,8	33,8	73,2	3.163,2	10,2	896,4	15,4	4.261,5
2018.	12.	0,0	60,2	1,1	12,8	4,3	40,6	89,6	3.151,5	6,2	911,3	12,1	4.289,8
2019.	12.	0,0	17,3	0,1	12,5	2,0	49,3	104,1	3.537,7	6,8	919,8	1,7	4.651,2
2020.	12.	0,0	19,0	0,1	16,7	5,7	33,7	103,4	3.282,5	10,8	821,8	1,3	4.295,1
2020.	01.	0,0	17,2	0,1	13,1	2,2	44,2	99,3	3.409,8	6,9	840,4	1,1	4.434,3
	02.	0,0	17,4	0,5	12,3	2,7	44,7	95,4	3.429,2	8,3	837,1	1,3	4.448,8
	03.	0,0	16,5	0,5	11,9	3,3	39,9	98,2	3.450,7	7,9	839,0	1,1	4.468,9
	04.	0,0	17,5	0,4	13,7	3,8	35,8	92,9	3.460,5	8,9	807,7	1,1	4.442,4
	05.	0,0	20,7	0,5	14,3	4,4	30,0	93,9	3.452,2	11,6	823,3	1,4	4.452,2
	06.	0,0	18,0	0,1	11,7	4,6	37,0	91,4	3.479,3	12,1	836,9	1,3	4.492,4
	07.	0,0	13,8	0,3	12,6	5,2	37,1	91,9	3.470,6	12,7	842,4	1,3	4.488,1
	08.	0,0	17,1	0,4	12,6	5,7	35,3	102,5	3.393,7	12,6	845,9	1,2	4.427,1
	09.	0,0	17,1	0,6	13,3	6,0	34,4	111,9	3.400,6	12,1	844,4	1,1	4.441,6
	10.	0,0	17,1	0,6	12,3	5,2	37,6	99,3	3.376,9	11,6	834,9	1,3	4.396,8
	11.	0,0	17,4	1,0	17,7	5,4	31,1	102,9	3.358,8	10,9	833,5	1,7	4.380,4
	12.	0,0	19,0	0,1	16,7	5,7	33,7	103,4	3.282,5	10,8	821,8	1,3	4.295,1

Напомена:

До 2006. године укупна потраживања од свих нивоа влада и фондова (краткорочно и дугорочно) су приказана у табели краткорочних кредита (колоне 3, 4, 5, 6, 7) у укупном износу, јер изворни подаци не дају рочну структуру потраживања за владе и фондове. Краткорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора до једне године, у домаћој и иностраној валути.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Види напомену на страни 179

T18: Секторска структура дугорочних кредита комерцијалних банака
- на крају периода, у милионима КМ -

КРЕДИТИ ДОМАЋИМ ИНСТИТУЦИОНАЛНИМ СЕКТОРИМА													
Година	Мјесец	Кредити институцијама БиХ	Кредити владама ентитета	Кредити владама кантона	Кредити владама општина	Кредити фондovima социјалне заштите	Кредити осталим финансијским институцијама	Кредити нефинансијским јавним предузећима	Кредити нефинансијским приватним предузећима	Кредити непрофитним организацијама	Кредити становништву	Остали кредити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2010.	12.	0,1	105,8	40,2	201,6	26,5	27,0	270,8	4.309,5	17,4	5.522,3	9,1	10.530,3
2011.	12.	0,0	233,2	42,8	251,1	38,8	25,4	285,3	4.186,7	12,7	5.846,4	7,5	10.929,9
2012.	12.	0,0	404,3	68,7	289,5	28,4	19,3	313,0	4.248,8	16,3	5.875,2	7,9	11.271,3
2013.	12.	0,0	418,6	77,9	299,4	17,5	23,4	361,5	4.369,0	15,0	6.123,0	2,5	11.707,7
2014.	12.	0,0	465,2	161,2	295,2	77,1	20,0	351,4	4.429,6	9,7	6.491,7	2,3	12.303,3
2015.	12.	0,0	418,3	225,5	281,7	99,0	31,8	310,3	4.473,4	12,5	6.847,2	2,2	12.701,9
2016.	12.	0,0	295,5	231,5	262,0	95,7	25,2	281,5	4.673,3	11,9	7.171,4	0,5	13.048,5
2017.	12.	0,0	333,7	207,8	276,3	79,5	49,6	328,4	5.156,5	11,6	7.717,3	0,2	14.160,9
2018.	12.	0,0	328,5	185,7	279,4	169,9	85,0	331,7	5.471,5	14,1	8.330,0	0,4	15.196,1
2019.	12.	0,0	399,2	168,6	301,0	197,5	95,3	393,5	5.496,3	13,8	9.055,8	0,5	16.121,5
2020.	12.	11,6	403,1	142,1	357,4	205,5	111,1	432,3	5.305,9	9,7	9.073,0	0,7	16.052,3
2020.	01.	0,0	393,5	164,1	301,7	196,2	90,2	385,7	5.355,5	13,3	8.992,9	0,7	15.893,7
	02.	0,0	388,2	162,6	305,6	224,6	90,8	384,2	5.375,5	13,1	9.043,6	0,6	15.988,9
	03.	0,0	383,0	155,7	315,8	222,9	99,5	376,9	5.391,2	12,9	9.063,0	0,7	16.021,6
	04.	0,0	378,7	152,4	315,4	221,4	103,7	376,5	5.300,8	13,2	8.999,3	0,7	15.862,1
	05.	0,0	373,9	150,6	313,2	221,3	105,0	372,0	5.286,1	13,0	8.972,2	0,7	15.807,9
	06.	0,0	373,8	143,3	330,5	219,9	110,4	444,5	5.261,6	11,3	9.007,6	0,7	15.903,6
	07.	0,0	382,0	138,7	329,9	218,6	117,1	445,2	5.257,6	10,0	9.043,3	0,7	15.943,1
	08.	0,0	375,6	137,3	336,5	216,1	115,6	439,4	5.228,8	10,3	9.054,0	0,7	15.914,4
	09.	0,0	370,6	141,2	346,5	213,8	110,5	426,9	5.227,2	9,9	9.080,5	0,7	15.927,8
	10.	0,0	411,1	148,4	356,4	210,1	105,2	420,3	5.245,6	9,9	9.103,1	0,7	16.010,9
	11.	11,6	406,1	147,0	355,9	207,3	101,9	419,6	5.264,7	10,0	9.095,9	0,7	16.020,7
	12.	11,6	403,1	142,1	357,4	205,5	111,1	432,3	5.305,9	9,7	9.073,0	0,7	16.052,3

Напомена:

До 2006. године укупна потраживања од свих нивоа влада и фондова (краткорочно и дугорочно) су приказана у табели краткорочних кредита (колоне 3, 4, 5, 6, 7) у укупном износу јер изворни подаци не дају рочну структуру потраживања за владе и фондове. Дугорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора преко једне године, у домаћој и страној валути.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види напомену на страни 179

T19: Куповина и продаја КМ
 - у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Продаја	Куповина	Салдо	Кумулатив салда
1	2	3	4	5(3-4)	6
2010.		5.273.777	5.014.550	259.227	5.527.351
2011.		5.088.041	5.162.710	-74.669	5.452.682
2012.		5.511.162	5.491.846	19.316	5.471.998
2013.		4.588.615	3.918.598	670.017	6.142.015
2014.		5.065.358	4.379.047	686.312	6.828.327
2015.		5.470.552	4.699.060	771.492	7.599.818
2016.		7.485.849	6.622.039	863.811	8.463.629
2017.		8.476.378	7.421.186	1.055.192	9.518.821
2018.		10.792.432	9.780.514	1.011.918	10.530.740
2019.		11.385.556	10.533.525	852.031	11.382.771
2020.		11.344.462	10.184.558	1.159.904	12.542.676
2020.	01.	639.026	844.308	-205.282	11.177.489
	02.	826.631	863.514	-36.883	11.140.606
	03.	998.579	915.552	83.027	11.223.633
	04.	664.826	652.487	12.339	11.235.972
	05.	654.761	759.414	-104.653	11.131.319
	06.	1.342.472	959.434	383.038	11.514.357
	07.	988.186	805.887	182.299	11.696.656
	08.	908.232	801.304	106.928	11.803.585
	09.	987.579	977.448	10.131	11.813.715
	10.	967.306	928.807	38.499	11.852.214
	11.	1.108.933	759.972	348.961	12.201.175
	12.	1.257.930	916.430	341.501	12.542.676

T20: Просјечне обавезне резерве
- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Основица за обрачун обавезне резерве*	Просјечне обавезне резерве	Просјечан салдо рачуна обавезних резерви код ЦББиХ	Разлика
1	2	3	4	5	6=5-4
2010.		15.617.849	1.624.905	3.154.793	1.529.888
2011.		15.227.393	1.323.886	2.959.315	1.635.429
2012.		14.755.574	1.257.850	2.711.013	1.453.163
2013.		15.162.241	1.290.758	3.103.865	1.813.107
2014.		15.999.278	1.370.137	3.577.824	2.207.688
2015.		16.664.525	1.432.593	3.770.500	2.337.907
2016.		18.494.243	1.734.081	4.057.613	2.323.532
2017.		21.224.853	2.122.485	4.303.340	2.180.855
2018.		23.537.084	2.353.708	5.205.234	2.851.526
2019.		25.752.968	2.575.297	5.589.021	3.013.724
2020.		26.950.173	2.695.017	5.409.751	2.714.733
2020.	01.	27.014.743	2.701.474	5.744.921	3.043.447
	02.	27.228.745	2.722.875	5.645.575	2.922.701
	03.	27.190.309	2.719.031	5.366.186	2.647.155
	04.	26.744.903	2.674.490	5.110.349	2.435.859
	05.	26.576.794	2.657.679	5.000.595	2.342.916
	06.	26.835.873	2.683.587	5.279.947	2.596.360
	07.	26.703.009	2.670.301	5.328.314	2.658.013
	08.	26.773.288	2.677.329	5.394.600	2.717.271
	09.	26.909.158	2.690.916	5.438.573	2.747.657
	10.	26.995.796	2.699.580	5.380.750	2.681.170
	11.	27.103.451	2.710.345	5.469.907	2.759.562
	12.	27.326.008	2.732.601	5.757.292	3.024.691

Напомена:

Од 1. јула 2016. године стопа обавезне резерве коју примјењује ЦББиХ на основуцу за обрачун обавезне резерве износи 10%.

Од 1. јула 2016. године ЦББиХ примјењује нове стопе за обрачун накнаде на средства на рачуну резерви банака: Централна банка БиХ на рачуну резерви комерцијалне банке у обрачунском периоду не обрачунава накнаду на износ средстава обавезне резерве, а на износ средстава изнад обавезне резерве обрачунава накнаду по стопи која је једнака 50% стопе коју примјењује Европска централна банка на депозите комерцијалних банака (Deposit Facility Rate).

Од 1. маја 2015. године Централна банка обрачунава накнаду банци на износ средстава те банке на рачуну резерви код Централне банке у обрачунском периоду, како слиједи:

- на износ обавезне резерве – просјек EONIA-е који је у истом периоду забиљежен на тржишту умањен за 10 базних поена, или минимум нула,
- на износ средстава изнад обавезне резерве – нулта стопа накнаде.

Нулта стопа накнаде на обавезну резерву примјењује се у случају да је просјечна EONIA умањена за 10 базних поена имала негативну вриједност.

Од 1. септембра 2014. године стопа накнаде се утврђује на основу пондерисаног просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на депозите инвестиране до мјесец дана, с тим да се на износ обавезне резерве обрачунава 70% или минимум нула, а на износ средстава изнад обавезне резерве 90% од наведене стопе или минимум нула.

Од 1. августа 2011. године стопа накнаде се утврђује на основу пондерисаног просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на депозите инвестиране до мјесец дана, с тим да се на износ обавезне резерве обрачунава 70%, а на износ средстава изнад обавезне резерве 90% од наведене стопе.

Од 1. фебруара 2011. године стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа до једне године је смањена са 14% на 10%, док је стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа преко једне године остала непромјењена.

Од 1. јула 2010. године стопа накнаде на износ обавезне резерве је промјењена и обрачунава се на основу просјека каматне стопе коју је у истом периоду остварила Централна банка на "overnight" депозите, док је стопа накнаде на износ средстава изнад обавезне резерве остала непромјењена.

Од 1. маја 2009. године стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа преко једне године износи 7%.

Од 1. априла 2009. године стопа накнаде се утврђује: - на износ средстава који је банка дужна да држи као обавезне резерве по стопи 0.50%, - на износ средстава изнад обавезне резерве по стопи која се утврђује на основу просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на депозите инвестиране до мјесец дана.

Од 1. јануара 2009. године стопа обавезне резерве је 14% на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа до једне године, а 10% на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа преко једне године.

Од 11. октобра 2008. године стопа обавезне резерве је смањена са 18% на 14%.

Од 1. јануара 2008. године стопа обавезне резерве је повећана са 15% на 18%.

*Основицу за обрачун обавезне резерве чине депозити и позајмљена средства у домаћој и другим валутама изражени у КМ.

T21: Трансакције у платном промету
 - у милионима КМ -

Година	Мјесец	RTGS		ЖИРОКЛИРИНГ		УКУПНО	
		Бр. трансакције	Износ	Бр. трансакције	Износ	Бр. трансакције	Износ
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2010.		713.755	55.281	31.060.911	12.498	31.774.666	67.779
2011.		760.459	63.608	31.729.367	13.046	32.489.826	76.653
2012.		763.522	68.310	33.073.839	13.223	33.837.361	81.533
2013.		773.099	63.232	35.026.526	13.373	35.799.626	76.605
2014.		821.897	73.897	37.108.440	13.961	37.930.337	87.858
2015.		874.575	70.655	38.212.073	14.451	39.086.648	85.106
2016.		935.319	72.876	39.068.883	15.509	40.004.202	88.380
2017.		996.043	79.855	40.111.318	16.388	41.107.361	96.243
2018.		1.067.256	85.393	41.266.770	17.277	42.334.026	102.670
2019.		1.105.320	104.826	42.496.286	18.221	43.601.606	123.056
2020.		1.072.023	87.108	42.702.383	18.024	43.774.406	105.132
2020.	01.	83.697	8.242	3.304.329	1.381	3.388.026	9.623
	02.	85.116	7.468	3.495.519	1.445	3.580.635	8.914
	03.	89.986	6.968	3.339.918	1.472	3.429.904	8.440
	04.	76.656	6.101	3.023.572	1.302	3.100.228	7.403
	05.	75.891	5.575	3.158.000	1.292	3.233.891	6.867
	06.	87.382	7.723	3.783.692	1.523	3.871.074	9.246
	07.	94.242	7.671	3.942.184	1.618	4.036.426	9.289
	08.	86.002	6.868	3.483.997	1.463	3.569.999	8.330
	09.	93.257	7.230	3.759.842	1.598	3.853.099	8.828
	10.	98.240	7.266	3.832.059	1.618	3.930.299	8.884
	11.	90.997	7.371	3.505.921	1.510	3.596.918	8.881
	12.	110.557	8.625	4.073.350	1.803	4.183.907	10.428

T22: Платни биланс Босне и Херцеговине
 - у милионима КМ -

Период	ТЕКУЋИ РАЧУН				Укупно 5=1+2+3+4	КАПИТАЛНИ РАЧУН 6	ФИНАНСИЈСКИ РАЧУН 7	НЕТО ГРЕШКЕ И ПРОПУСТИ 8 = 7 - (5+6)
	Роба 1	Услуге 2	Примарни доходак 3	Секундарни доходак 4				
2010.	-7.186	1.713	413	3.529	-1.531	389	-957	184
2011.	-7.827	1.593	211	3.540	-2.483	357	-2.039	88
2012.	-7.779	1.631	205	3.676	-2.266	334	-1.806	127
2013.	-7.099	1.624	357	3.694	-1.425	337	-909	179
2014.	-7.874	1.698	224	3.969	-1.983	442	-1.428	113
2015.	-7.176	1.951	195	3.573	-1.458	364	-885	209
2016.	-7.089	2.118	41	3.507	-1.424	300	-817	306
2017.	-7.417	2.329	-263	3.831	-1.520	342	-898	281
2018.	-7.521	2.592	-199	4.010	-1.118	311	-893	-86
2019.	-7.965	2.770	-21	4.130	-1.087	298	-592	197
2020.	-6.329	1.358	113	3.768	-1.090	310	-583	197
2014. Q1	-1.733	393	81	833	-427	76	-472	-122
Q2	-1.912	402	-86	989	-607	85	-367	155
Q3	-2.135	513	68	1.071	-483	153	-172	158
Q4	-2.094	390	161	1.076	-466	128	-417	-78
2015. Q1	-1.560	371	53	880	-257	100	-276	-119
Q2	-1.876	512	-35	901	-498	99	-286	114
Q3	-1.934	649	-17	891	-410	83	-209	118
Q4	-1.805	418	194	901	-293	82	-114	96
2016. Q1	-1.543	416	31	745	-351	70	-361	-80
Q2	-1.866	563	-27	904	-425	77	-203	145
Q3	-1.796	646	14	927	-210	78	54	185
Q4	-1.885	493	23	931	-438	75	-307	56
2017. Q1	-1.610	455	15	844	-296	82	-333	-119
Q2	-1.984	614	-189	1.005	-555	86	-259	210
Q3	-1.884	727	-127	993	-291	88	14	218
Q4	-1.938	533	38	988	-378	86	-320	-28
2018. Q1	-1.681	440	-19	894	-366	72	-515	-220
Q2	-1.902	698	-86	1.076	-214	76	-95	44
Q3	-2.015	865	-81	1.046	-185	85	-62	38
Q4	-1.923	590	-13	993	-352	79	-222	52
2019. Q1	-1.872	508	31	911	-422	73	-396	-47
Q2	-2.082	820	-101	1.075	-288	75	-290	-77
Q3	-1.987	871	-5	1.058	-63	75	179	166
Q4	-2.025	570	54	1.086	-314	75	-84	155
2020. Q1	-1.660	372	46	929	-313	66	-371	-124
Q2	-1.432	302	-10	900	-240	64	-270	-94
Q3	-1.633	336	8	955	-334	84	-32	218
Q4	-1.604	348	69	984	-203	96	90	198

Напомена:

Платни биланс БиХ урађен је у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за платни биланс и међународну инвестициону позицију, шесто издање – BPM6).

Детаљнија методолошка објашњења се налазе на веб страници, www.cbbh.ba под статистика.

T23: Платни биланс БиХ: Текући и капитални рачун
 - у милионима КМ -

ТЕКУЋИ РАЧУН										КАПИТАЛНИ РАЧУН				
Период	Роба		Услуге		Примарни доходак		Секундарни доходак		Потражује	Дугује	Салдо	Потражује	Дугује	Салдо
	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9 = 1+3+5+7	10 = 2+4+6+8	11 = 9-10	12	13	14 = 12 - 13
2010.	5.015	12.201	2.518	804	881	468	3.787	257	12.200	13.731	-1.531	389	0	389
2011.	6.029	13.856	2.374	781	935	725	3.818	278	13.157	15.640	-2.483	357	0	357
2012.	6.067	13.846	2.416	785	874	669	3.954	277	13.311	15.577	-2.266	334	0	334
2013.	6.645	13.743	2.391	768	864	507	3.973	279	13.873	15.297	-1.425	337	0	337
2014.	6.847	14.721	2.452	754	955	731	4.267	298	14.521	16.504	-1.983	442	0	442
2015.	7.196	14.372	2.962	1.012	929	734	3.909	336	14.997	16.454	-1.458	364	0	364
2016.	7.700	14.789	3.168	1.051	929	889	3.852	345	15.649	17.073	-1.424	300	0	300
2017.	9.341	16.758	3.484	1.154	969	1.233	4.192	362	17.986	19.506	-1.520	342	0	342
2018.	10.418	17.940	3.802	1.209	1.026	1.226	4.404	394	19.651	20.769	-1.118	311	0	311
2019.	10.179	18.145	4.107	1.337	1.133	1.154	4.543	412	19.961	21.048	-1.087	298	0	298
2020.	9.403	15.733	2.242	884	699	586	4.201	433	16.545	17.635	-1.090	311	0	310
2014. Q1	1.546	3.279	525	132	225	144	903	70	3.198	3.625	-427	76	0	76
Q2	1.698	3.610	586	184	238	324	1.060	71	3.582	4.189	-607	85	0	85
Q3	1.792	3.927	790	277	258	190	1.151	80	3.990	4.473	-483	153	0	153
Q4	1.811	3.905	551	161	235	73	1.153	76	3.750	4.216	-466	128	0	128
2015. Q1	1.666	3.227	566	194	239	186	949	69	3.420	3.677	-257	100	0	100
Q2	1.803	3.679	755	243	219	254	989	88	3.766	4.264	-498	99	0	99
Q3	1.870	3.804	1.009	360	250	266	979	88	4.107	4.518	-410	83	0	83
Q4	1.858	3.663	632	214	222	28	992	91	3.704	3.996	-293	82	0	82
2016. Q1	1.657	3.200	616	200	221	190	830	85	3.324	3.675	-351	70	0	70
Q2	1.950	3.816	793	230	223	250	988	84	3.955	4.380	-425	77	0	77
Q3	1.985	3.781	1.040	394	256	242	1.011	84	4.292	4.501	-210	78	0	78
Q4	2.107	3.992	719	227	229	206	1.023	91	4.078	4.516	-438	75	0	75
2017. Q1	2.043	3.653	662	206	235	220	935	90	3.874	4.170	-296	82	0	82
Q2	2.302	4.287	885	272	240	429	1.092	87	4.520	5.074	-555	86	0	86
Q3	2.491	4.375	1.160	433	257	384	1.086	92	4.994	5.285	-291	88	0	88
Q4	2.505	4.442	776	243	238	199	1.080	92	4.598	4.977	-378	86	0	86
2018. Q1	2.390	4.072	683	243	252	270	986	92	4.311	4.677	-366	72	0	72
Q2	2.672	4.574	973	276	251	337	1.172	96	5.068	5.282	-214	76	0	76
Q3	2.692	4.707	1.309	444	259	340	1.140	94	5.400	5.586	-185	85	0	85
Q4	2.664	4.587	837	246	265	277	1.106	113	4.871	5.224	-352	79	0	79
2019. Q1	2.368	4.241	757	249	283	252	1.003	91	4.411	4.833	-422	73	0	73
Q2	2.694	4.775	1.136	317	260	361	1.174	99	5.263	5.551	-288	75	0	75
Q3	2.585	4.572	1.359	487	269	275	1.164	106	5.377	5.440	-63	75	0	75
Q4	2.532	4.557	855	284	321	267	1.202	116	4.910	5.224	-314	75	0	75
2020. Q1	2.340	4.000	611	239	233	187	1.029	100	4.214	4.526	-313	66	0	66
Q2	2.042	3.474	459	157	145	155	996	96	3.642	3.882	-240	64	0	64
Q3	2.383	4.016	595	259	159	150	1.073	118	4.210	4.544	-334	84	0	84
Q4	2.638	4.242	577	229	162	93	1.103	119	4.480	4.683	-203	96	0	96

Напомена:

Платни биланс БиХ урађен је у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за платни биланс и међународну инвестициону позицију, шесто издање – BPM6).
 Детаљнија методолошка објашњења се налазе на веб страници, www.cbbh.ba под статистика.

T24: Платни биланс БиХ: Финансијски рачун
 - у милионима КМ -

Период	ФИНАНСИЈСКИ РАЧУН					Укупно
	Директне инвестиције	Портфолио инвестиције	Финансијски деривативи	Остале инвестиције	Резервна актива	
	1	2	3	4	5	6 = 1+ ... + 5
2010.	-532	173	0	-857	258	-957
2011.	-674	46	0	-1.378	-33	-2.039
2012.	-506	19	0	-1.391	73	-1.806
2013.	-342	144	0	-1.420	709	-909
2014.	-784	107	0	-1.463	712	-1.428
2015.	-509	110	0	-1.366	881	-885
2016.	-550	167	1	-1.365	930	-817
2017.	-717	157	1	-1.473	1.136	-898
2018.	-992	256	-5	-1.265	1.114	-893
2019.	-693	216	-1	-1.048	935	-592
2020.	-645	40	0	-1.221	1.244	-583
2014. Q1	-250	13	0	-75	-161	-472
Q2	-230	31	0	-330	163	-367
Q3	-116	-20	0	-661	625	-172
Q4	-189	83	0	-396	85	-417
2015. Q1	-105	-14	0	-106	-52	-276
Q2	-210	-44	0	-245	213	-286
Q3	-105	77	0	-558	378	-209
Q4	-89	91	0	-458	342	-114
2016. Q1	-172	1	0	-128	-62	-361
Q2	-59	47	0	-343	152	-203
Q3	-123	80	0	-595	692	54
Q4	-197	39	0	-298	148	-307
2017. Q1	-317	66	1	175	-257	-333
Q2	-118	22	0	-422	260	-259
Q3	-155	64	0	-642	747	14
Q4	-128	5	0	-583	386	-320
2018. Q1	-329	-19	0	-470	304	-515
Q2	-188	23	-1	-163	233	-95
Q3	-314	82	-1	-384	555	-62
Q4	-160	169	-3	-249	22	-222
2019. Q1	-265	64	0	30	-225	-396
Q2	-394	111	0	-500	492	-290
Q3	-86	14	-1	-131	382	179
Q4	52	27	0	-448	286	-84
2020. Q1	-243	-29	0	46	-145	-371
Q2	-151	27	0	-667	520	-270
Q3	-97	-1	-1	-255	322	-32
Q4	-155	43	1	-344	546	90

Напомена:

Платни биланс БиХ урађен је у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за платни биланс и међународну инвестициону позицију, шесто издање – ВРМ6).

Детаљнија методолошка објашњења се налазе на web страници, www.cbbh.ba под статистика

T25: Сервисирање спољног дуга сектора владе
 - у хиљадама КМ -

Кредитор	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.		
							Главница	Камата	Укупно
Јавни кредитори	693.718	515.617	648.016	909.078	918.240	756.735	578.320	126.057	704.376
Међународне и регионалне организације	620.692	425.697	549.724	785.931	773.242	596.376	416.168	103.145	519.313
Европска инвестициона банка	51.583	59.051	79.346	88.995	98.079	100.344	96.765	21.963	118.727
BRD - Европска банка за обнову и развој	112.436	121.045	112.893	89.765	117.528	118.638	113.253	6.060	119.313
Свјетска банка - IDA	56.489	67.968	104.563	142.855	130.584	144.276	120.654	41.804	162.458
Свјетска банка - IBRD ¹⁾	43.490	51.235	52.836	52.520	52.785	64.732	51.864	19.050	70.914
Развојна банка Савјета Европе ¹⁾	3.086	4.112	4.740	5.306	5.390	5.817	6.706	1.460	8.166
Међународни фонд за развој пољопривреде	2.902	3.784	4.113	4.241	4.033	4.157	3.457	692	4.149
ММФ	338.799	106.677	179.498	390.523	353.116	127.129	0	8.601	8.601
ЕВРОФИМА	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Европска комисија	11.907	11.824	11.735	11.726	11.726	31.284	23.470	3.516	26.986
Влада и владине агенције	73.026	89.919	98.293	123.147	144.997	160.359	162.152	22.911	185.063
Париски клуб ¹⁾	33.811	38.344	40.906	43.055	46.256	50.203	46.712	6.713	53.425
Саудијски фонд за развој	4.505	6.698	7.818	9.680	9.895	10.380	8.522	1.886	10.408
Остала билатерала ²⁾	34.710	44.877	49.568	70.411	88.846	99.776	106.918	14.312	121.230
Приватни кредитор	67.177	65.706	75.090	74.155	37.079	36.897	36.377	314	36.691
Лондонски клуб ¹⁾	67.177	65.706	75.090	74.155	37.079	36.897	36.377	314	36.691
Укупно	760.895	581.323	723.106	983.233	955.319	793.632	614.697	126.371	741.067

Извор:

Министарство за финансије и трезор БиХ

1)Дуг настао прије 1992. године

2)Остала билатерала садржи следеће кредиторе: Fortis банка, Влада Јапана, ОПЕС, KFW, Влада Шпаније, Извоз-Увоз Банка Кореје (EximBank), Аустријска банка, Белгија, Банка за рад и привреду (BAWAG), Raiffaisen банка

T26: Укупан дуг опште владе (Мастришки дуг)
 - на крају периода, у милионима КМ -

Година	УКУПАН ДУГ ОПШТЕ ВЛАДЕ БиХ (Мастришки дуг)			Мастришки дуг
	СПОЉНИ ДУГ			
	Укупно	Јавни кредитори	Приватни кредитор	
1	2=3+4	3	4	5
2010.	6.291,0	5.601,2	689,9	7.657,6
2011.	6.663,1	6.014,6	648,5	8.605,0
2012.	7.211,8	6.598,6	613,2	9.576,6
2013.	7.563,0	6.995,1	567,9	10.069,5
2014.	8.442,3	7.928,6	513,7	11.381,0
2015.	8.692,6	8.238,5	454,1	11.982,1
2016.	8.872,5	8.504,4	368,1	12.094,8
2017.	8.147,0	7.870,1	276,9	11.325,8
2018.	8.198,1	7.935,6	262,6	11.424,6
2019.*	8.140,1	7.933,6	206,5	11.561,2
2020.**	8.686,8	8.538,2	148,6	12.502,9

Извор:

Извјештај о стању спољног дуга Министарства финансија и трезора БиХ, База података о ХОВ и кредитима ЦББиХ – Статистика владиних финансија и финансијских рачуна и Монетарна и финансијска статистика

*Подаци за 2019. годину су ревидирани

**Подаци за 2020. годину привремени

Напомена:

Статистичка дефиниција дуга је као што је дефинисано по Мастришком споразуму. Подаци се објављују на неконсолидованој основи у складу са захтјевима Еуростата.

T27: Девизне резерве ЦББиХ

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	Бруто девизне резерве							Нето девизне резерве	Монетарна пасива	Нето страна актива ЦББиХ
		Злато	Држање SDR	Страна валута у трезору ЦББиХ	Депозити код нерезидентних банака	Остало	Инвестиције у хартије од вриједности	9=3+...+8			
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...+8	10	11	12=10-11
2010.	12.	66,9	0,0	102,2	3.000,8	2,7	3.285,1	6.457,7	6.456,3	5.969,6	486,8
2011.	12.	151,3	1,1	93,6	4.385,6	0,0	1.792,0	6.423,6	6.422,5	5.915,1	507,4
2012.	12.	159,0	4,5	133,2	2.334,5	0,0	3.877,4	6.508,6	6.507,4	5.987,0	520,4
2013.	12.	164,1	2,7	91,6	2.217,6	0,0	4.592,3	7.068,3	7.067,3	6.659,2	408,1
2014.	12.	182,7	5,2	71,8	2.181,7	0,0	5.384,1	7.825,6	7.824,5	7.293,1	531,4
2015.	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	8.064,6	540,4
2016.	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	8.926,3	602,6
2017.	12.	203,9	1,5	236,4	2.698,6	0,0	7.416,1	10.556,6	10.555,0	9.977,1	577,8
2018.	12.	210,0	2,2	274,1	2.911,4	0,0	8.225,4	11.623,2	11.621,4	10.983,3	638,1
2019.	12.	254,1	0,2	322,6	3.102,8	0,0	8.917,4	12.597,1	12.595,4	11.824,2	771,2
2020.	12.	291,6	0,9	142,2	3.832,1	0,0	9.601,3	13.868,0	13.866,3	12.970,6	895,7
2020.	01.	269,1	5,1	328,3	2.934,6	0,0	8.943,3	12.480,3	12.477,8	11.619,9	857,9
	02.	269,9	3,0	328,2	3.084,8	0,0	8.778,9	12.464,7	12.462,5	11.579,6	883,0
	03.	267,5	3,0	139,8	3.360,9	0,0	8.689,5	12.460,6	12.458,7	11.661,5	797,3
	04.	288,0	4,7	127,6	3.445,1	0,0	9.313,3	13.178,5	13.175,9	12.323,0	853,0
	05.	292,1	3,1	129,4	3.341,0	0,0	9.294,7	13.060,3	13.058,1	12.215,3	842,8
	06.	297,7	3,1	135,6	3.270,3	0,0	9.316,1	13.022,7	13.020,9	12.147,7	873,2
	07.	314,9	3,0	138,0	3.464,6	0,0	9.320,3	13.240,8	13.238,9	12.331,5	907,4
	08.	309,9	0,5	137,8	3.571,1	0,0	9.294,1	13.313,3	13.311,4	12.434,7	876,8
	09.	302,1	0,5	137,8	3.524,0	0,0	9.379,6	13.343,9	13.341,7	12.443,6	898,1
	10.	302,7	3,5	137,8	3.745,0	0,0	9.220,5	13.409,5	13.407,9	12.484,2	923,7
	11.	279,7	0,9	137,8	3.575,6	0,0	9.525,8	13.519,7	13.517,8	12.630,4	887,4
	12.	291,6	0,9	142,2	3.832,1	0,0	9.601,3	13.868,0	13.866,3	12.970,6	895,7

Напомена:

Бруто девизне резерве чине стања билансних позиција краткорочне стране aktive ЦББиХ (злато, располагање ЦББиХ SDR-ом, девизе у трезору ЦББиХ, преносиви депозити у страниј валути код нерезидентних банака и остало) и инвестирања у хартије од вриједности од јула 2006. године по одлуци Инвестиционог комитета ЦББиХ. Нето девизне резерве представљају разлику између бруто девизних резерви и обавеза према нерезидентима. Монетарну пасиву ЦББиХ чине новац изван монетарних власти и депозити резидената код монетарних власти. Нето страна актива ЦББиХ представља разлику између нето девизних резерви и монетарне пасиве ЦББиХ.

T28: БиХ извоз по земљама дестинације
- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Њемачка	Хрватска	Италија	Србија	Словенија	Аустрија	Турска	Црна Гора*	Остале земље	Укупно
2010.		1.085.936	1.070.626	862.022	894.775	611.744	470.584	81.662	310.180	1.789.638	7.095.505
2011.		1.215.957	1.204.440	963.546	1.001.879	706.818	619.042	150.054	300.430	2.210.001	8.222.112
2012.		1.210.103	1.165.019	939.241	710.002	653.304	654.764	182.874	249.230	2.276.299	7.857.962
2013.		1.310.844	1.194.637	1.003.294	766.745	686.503	687.565	174.625	270.745	2.459.942	8.380.275
2014.		1.317.490	955.047	1.195.438	800.690	697.785	755.827	234.392	293.818	2.665.647	8.681.742
2015.		1.412.906	925.166	1.214.930	770.695	748.870	743.062	354.630	262.844	2.908.721	8.987.194
2016.		1.479.411	985.360	1.131.096	822.846	807.200	730.590	401.047	240.751	3.220.854	9.418.109
2017.		1.595.704	1.284.200	1.209.035	1.093.685	973.397	899.235	431.094	352.507	3.647.618	11.055.383
2018.		1.741.537	1.464.002	1.352.791	1.251.474	1.057.052	1.020.991	323.223	402.113	3.287.069	11.900.251
2019.		1.675.709	1.399.922	1.300.534	1.308.885	1.006.226	1.089.881	292.554	407.303	3.011.551	11.492.564
2020.		1.630.632	1.362.907	1.015.184	1.152.068	954.078	1.005.474	314.249	293.098	2.787.605	10.515.296
2020.	01.	140.985	107.503	84.756	90.825	71.886	77.789	33.029	22.141	227.356	856.270
	02.	149.502	121.264	89.989	91.294	88.020	88.510	27.954	34.913	231.564	923.011
	03.	135.778	123.903	62.824	88.438	81.087	83.594	19.236	32.023	221.378	848.261
	04.	112.808	109.722	53.771	79.734	58.964	73.166	12.983	23.413	171.914	696.474
	05.	115.187	105.717	72.464	77.652	61.992	79.244	21.152	19.275	184.121	736.804
	06.	133.116	113.843	95.333	96.074	71.874	86.124	21.117	23.681	246.942	888.104
	07.	137.286	107.570	104.111	101.349	80.244	86.370	19.847	19.842	218.437	875.055
	08.	124.107	101.435	59.981	93.251	72.247	81.094	21.129	20.169	201.807	775.220
	09.	150.665	114.064	95.010	108.121	93.100	91.424	33.804	24.465	266.523	977.175
	10.	154.027	124.912	103.632	108.103	96.165	91.590	42.948	22.075	276.173	1.019.625
	11.	151.406	115.086	102.095	99.616	92.620	91.871	27.224	22.198	261.307	963.423
	12.	125.768	117.888	91.217	117.611	85.879	74.698	33.826	28.903	280.083	955.873

Извор:

Агенција за статистику БиХ

Напомена:

Критериј за приказивање појединачних земаља је учешћ извоза те земље у укупном извозу БиХ у трогодишњем периоду (2016, 2017, 2018. године). У складу с наведеним, све земље са учешћем већим од 3,0% исказане су појединачно, док су остале земље укључене у категорију Остале земље.

T29: БиХ увоз по земљама поријекла
- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Њемачка	Италија	Србија	Хрватска	Кина	Словенија	Руска федерација	Турска	Аустрија	Остале земље	Укупно
2010.		1.424.980	1.210.391	1.429.477	2.058.946	655.539	808.852	1.189.105	379.083	489.083	3.447.593	13.616.238
2011.		1.648.403	1.381.687	1.465.645	2.226.507	774.881	828.564	1.635.091	450.110	491.679	4.067.045	15.525.428
2012.		1.725.796	1.429.362	1.431.534	2.202.545	816.377	803.360	1.493.885	449.381	504.094	4.044.863	15.252.942
2013.		1.734.842	1.482.256	1.485.608	1.956.353	914.082	754.344	1.505.995	493.202	519.291	3.990.634	15.169.793
2014.		1.869.564	1.653.565	1.629.521	1.851.693	1.359.548	763.235	1.292.467	582.203	532.109	4.338.562	16.199.278
2015.		1.914.225	1.758.289	1.728.490	1.673.161	1.091.670	773.559	910.072	644.698	560.924	4.588.564	15.851.692
2016.		1.998.877	1.899.582	1.828.142	1.617.713	1.091.966	831.403	729.427	687.349	556.399	4.874.484	16.161.014
2017.		2.103.758	2.062.127	2.029.997	1.828.432	1.186.073	912.704	907.315	766.728	618.743	5.499.863	18.185.642
2018.		2.297.072	2.170.785	2.070.768	1.915.158	1.339.232	917.011	892.371	874.490	672.990	6.124.091	19.273.968
2019.		2.337.802	2.333.081	2.150.219	2.020.597	1.449.423	906.606	451.193	964.624	721.547	6.163.492	19.498.584
2020.		2.074.765	1.949.079	1.895.712	1.523.367	1.355.872	840.875	359.086	896.725	682.570	5.308.199	16.886.250
2020.	01.	149.996	154.266	133.595	120.799	103.998	61.197	31.890	56.900	47.202	376.949	1.236.794
	02.	199.161	185.885	158.717	130.004	130.966	74.565	38.579	79.250	57.499	513.023	1.567.650
	03.	192.218	152.472	154.766	140.875	92.871	74.548	34.944	82.041	63.250	495.153	1.483.138
	04.	135.100	112.724	142.422	100.489	87.770	57.726	32.077	55.911	49.406	359.802	1.133.427
	05.	139.002	156.241	135.489	104.026	100.679	58.781	26.650	55.218	48.682	358.430	1.183.197
	06.	176.045	167.764	162.576	124.406	115.329	64.601	23.579	76.139	53.522	452.626	1.416.588
	07.	179.037	190.165	164.516	149.570	130.679	78.335	23.828	80.796	59.788	454.578	1.511.292
	08.	167.761	130.970	164.395	123.529	115.047	59.080	23.957	65.068	50.955	406.210	1.306.971
	09.	177.793	163.168	177.342	141.353	121.786	76.603	22.211	83.310	61.522	458.052	1.483.140
	10.	191.452	191.765	173.339	136.548	121.421	85.879	22.833	87.126	65.451	524.973	1.600.786
	11.	181.382	171.092	153.335	121.079	120.066	73.815	32.672	81.628	62.960	447.573	1.445.602
	12.	185.816	172.567	175.220	130.692	115.261	75.746	45.865	93.339	62.332	460.828	1.517.666

Извор:

Агенција за статистику БиХ

Напомена:

Критериј за приказивање појединачних земаља је учешћ извоза те земље у укупном извозу БиХ у трогодишњем периоду (2016, 2017, 2018. године). У складу с наведеним, све земље са учешћем већим од 3,0% исказане су појединачно, док су остале земље укључене у категорију Остале земље.

Т30: Структура извоза и увоза робе по производима
 - у милионима КМ -

Група производа	Извоз робе					Увоз робе				
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Укупно	9.418,1	11.055,4	11.900,3	11.492,6	10.515,3	16.161,0	18.185,6	19.274,0	19.498,6	16.886,3
Животиње и производи животињског поријекла	171,8	173,0	170,7	149,6	166,0	488,1	509,7	544,5	587,1	528,8
Производи биљног поријекла	264,7	302,4	224,4	218,9	254,6	765,6	816,0	757,8	762,2	768,1
Маси и уља животињског поријекла и биљног поријекла	142,5	170,2	113,9	124,0	108,3	206,5	262,5	207,3	185,9	148,5
Прехрамбене прерађевине	355,3	363,5	319,3	307,0	328,0	1.489,8	1.536,8	1.576,2	1.658,4	1.603,8
Производи минералног поријекла	748,9	1.051,1	1.299,6	1.070,1	870,2	2.036,4	2.749,0	2.979,4	2.882,3	1.747,2
Производи хемијске индустрије или сродних индустрија	772,3	958,3	991,9	936,5	783,0	1.594,0	1.680,9	1.786,5	1.752,5	1.681,8
Пластичне масе, гума и каучук	319,1	359,1	415,2	499,9	521,3	1.075,0	1.179,0	1.254,9	1.311,9	1.237,9
Кожа и крзно	155,6	197,8	191,7	143,9	91,6	465,8	488,9	448,9	377,4	285,9
Дрво и производи од дрвета	729,1	783,8	801,7	756,3	718,3	237,1	258,1	291,3	315,8	285,4
Целулоза, папир и картон и њихови производи	241,2	279,1	324,7	281,4	291,5	405,4	409,6	454,3	452,0	411,4
Текстил и текстилни производи	507,4	565,8	627,2	636,5	600,3	1.103,2	1.192,6	1.232,5	1.236,2	1.124,7
Обућа, шешири, капе и слични производи	673,4	707,6	757,0	765,9	650,8	330,1	336,7	343,0	370,7	301,9
Производи од камена, гипса, цемента и сличних материјала, керамички производи, стакло и стаклени производи	65,6	81,4	89,8	144,2	118,4	340,3	352,5	383,4	397,7	355,6
Бисери, племенити метали и њихови производи, драго и полудраго камење	12,3	11,4	12,2	21,5	35,4	14,3	17,2	18,4	30,9	35,3
Базни метали и производи од базних метала	1.571,1	1.975,8	2.289,4	2.100,1	1.740,0	1.574,4	1.955,0	2.203,2	2.152,7	1.997,9
Машине, апарати, механички и електрични уређаји	1.046,3	1.290,1	1.437,1	1.590,2	1.582,7	2.243,9	2.526,1	2.664,2	2.758,6	2.516,5
Транспортна средства и њихови дијелови и прибор	319,7	334,6	370,8	381,3	332,5	1.160,6	1.258,6	1.354,6	1.468,1	1.088,8
Сатови, мјерни, музички и медицински инструменти	25,1	29,9	31,7	34,8	32,7	220,8	222,9	290,6	285,9	317,5
Оружје и муниција; њихови дијелови и прибор	171,2	193,9	205,1	212,8	162,2	10,4	14,1	12,4	14,6	11,0
Разни производи	1.125,2	1.226,7	1.227,1	1.114,8	1.127,4	399,0	419,1	469,8	495,0	436,1
Умјетничка дјела, колекционарски предмети и антиквитети	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,4	0,3	0,5	0,4	0,4
Неразврстано	0,0	0,0	0,0	3,0	0,1	0,0	0,0	0,0	2,1	1,7

Извор:

Агенција за статистику БиХ

Напомена:

Подаци су класификовани према Хармонизованом систему кодова Свјетске трговинске организације.

ТЗ1: Преглед просјечних средњих курсава КМ

Година	Мјесец	ЕМУ	Хрватска	Чешка Р.	Мађарска	Јапан	Швајцарска	Турска	В. Британија	САД	Кина	Србија
		EUR	HRK	CZK	HUF	JPY	CHF	TRY	GBP	USD	CNY	RSD
		1	100	1	100	100	1	1	1	1	1	100
2010.		1,955830	26,836049	0,077335	0,710646	1,684634	1,417637	0,979613	2,280434	1,476950	...	1,903300
2011.		1,955830	26,296474	0,079574	0,702511	1,765578	1,589068	0,840993	2,253721	1,406117	...	1,918824
2012.		1,955830	26,003868	0,077784	0,676389	1,909803	1,622699	0,845478	2,412276	1,522668	...	1,732491
2013.		1,955830	25,806786	0,075328	0,658705	1,512911	1,589326	0,775940	2,304432	1,473557	0,239647	1,729721
2014.		1,955830	25,619449	0,071033	0,633710	1,393940	1,610337	0,673375	2,426325	1,474019	0,239264	1,668863
2015.		1,955830	25,688577	0,071687	0,631327	1,456462	1,832914	0,650180	2,694477	1,762605	0,280568	1,619915
2016.		1,955830	25,960428	0,072346	0,627987	1,628845	1,794449	0,586378	2,396405	1,768011	0,266189	1,588875
2017.		1,955830	26,205454	0,074317	0,632480	1,546889	1,761597	0,476205	2,232882	1,735482	0,256628	1,611317
2018.		1,955830	26,365492	0,076267	0,613697	1,500585	1,693763	0,351884	2,210985	1,657498	0,250633	1,653621
2019.		1,955830	26,365089	0,076197	0,601572	1,603053	1,758109	0,307940	2,230125	1,747204	0,252963	1,659447
2020.		1,955830	25,946780	0,074002	0,557563	1,607387	1,827419	0,247515	2,201320	1,716607	0,248658	1,663431
2020.	01.	1,955830	26,279657	0,077513	0,585676	1,610655	1,815112	0,297118	2,302497	1,760392	0,254269	1,663573
	02.	1,955830	26,243698	0,078077	0,580170	1,628638	1,835891	0,295843	2,327277	1,792315	0,256328	1,663504
	03.	1,955830	25,862361	0,074014	0,567939	1,644355	1,846850	0,279727	2,194793	1,770131	0,252223	1,663610
	04.	1,955830	25,748551	0,071812	0,548246	1,668842	1,854896	0,263592	2,233081	1,801671	0,254603	1,663619
	05.	1,955830	25,819834	0,071776	0,557195	1,676773	1,850228	0,258844	2,210637	1,795166	0,252837	1,663244
	06.	1,955830	25,843408	0,073279	0,562969	1,615352	1,825449	0,254617	2,176043	1,737783	0,245269	1,663322
	07.	1,955830	25,959218	0,073674	0,556174	1,601932	1,827950	0,249369	2,161270	1,712728	0,244123	1,663329
	08.	1,955830	26,058817	0,074744	0,561274	1,562030	1,816554	0,228075	2,171777	1,653798	0,238487	1,663319
	09.	1,955830	25,936518	0,073265	0,543138	1,570128	1,813521	0,220043	2,151155	1,657624	0,243219	1,663341
	10.	1,955830	25,822827	0,071908	0,540024	1,578348	1,820424	0,209445	2,154326	1,661116	0,246911	1,663397
	11.	1,955830	25,857787	0,073772	0,543073	1,584313	1,814952	0,206866	2,181138	1,653100	0,250272	1,663496
	12.	1,955830	25,934905	0,074334	0,545274	1,548943	1,807718	0,208306	2,157914	1,607823	0,245813	1,663429

Т32: Владине финансије БиХ - јединице сектора владе
- у милионима КМ -

		Институције БиХ	Федерација Босне и Херцеговине	Република Српска	Брчко	Консолидовани приходи БиХ	Институције БиХ	Федерација Босне и Херцеговине	Република Српска	Брчко	Консолидовани расходи БиХ	Нето набавка нефинансијских средстава	Нето суфицит/ дефицит
2010.		1.009,8	6.474,1	3.234,6	235,7	10.862,6	996,5	6.324,5	3.410,6	200,4	10.840,3	634,2	-611,9
2011.		968,6	6.571,2	3.685,6	237,4	11.357,1	983,6	6.449,7	3.372,1	209,1	10.908,7	771,1	-322,7
2012.		1.045,6	6.642,8	3.652,6	246,1	11.459,5	952,9	6.595,9	3.534,1	215,5	11.170,8	815,7	-526,9
2013.		1.069,8	6.608,6	3.604,4	232,6	11.406,5	939,0	6.474,5	3.415,1	219,2	10.938,8	1.046,8	-579,2
2014.		1.109,8	6.972,1	3.769,8	223,7	11.961,7	940,3	6.652,2	3.652,3	219,0	11.350,1	1.166,8	-555,3
2015.		1.088,4	7.196,5	3.931,3	232,0	12.335,1	935,9	6.843,5	3.700,6	220,1	11.587,0	559,1	188,9
2016.		1.062,9	7.645,4	3.937,0	248,5	12.767,3	949,3	7.013,5	3.636,9	198,6	11.672,0	724,5	370,8
2017.		1.049,4	8.150,9	4.141,8	263,7	13.479,2	967,0	7.164,3	3.696,0	212,8	11.913,4	759,7	806,0
2018.		1.045,0	8.833,6	4.364,6	280,9	14.389,6	996,0	7.660,0	3.983,4	233,7	12.738,6	914,6	736,5
2019.		1.051,4	9.217,5	4.584,0	288,8	15.018,1	985,5	8.120,3	4.097,6	254,6	13.334,3	1.006,6	677,2
2014.	Q1	238,3	1.387,7	761,7	49,2	2.416,8	220,9	1.376,7	695,9	39,7	2.313,1	21,8	81,8
	Q2	274,5	1.577,2	744,0	54,4	2.620,4	222,9	1.464,7	746,7	50,5	2.455,0	32,4	133,0
	Q3	256,6	1.602,1	784,7	58,8	2.680,1	220,9	1.528,9	805,6	58,9	2.592,2	56,3	31,5
	Q4	340,1	1.635,5	883,3	61,3	2.878,6	277,6	1.693,7	917,6	69,9	2.917,3	252,2	-290,8
2015.	Q1	241,1	1.440,2	738,2	51,8	2.448,9	215,3	1.378,9	706,6	46,2	2.324,7	24,1	100,1
	Q2	293,0	1.532,0	818,4	57,6	2.670,8	226,1	1.446,6	757,9	47,2	2.447,5	26,5	196,8
	Q3	252,9	1.685,4	850,7	61,8	2.826,7	229,3	1.523,4	803,0	60,1	2.591,8	51,2	183,7
	Q4	301,4	1.642,6	829,5	60,9	2.798,6	265,3	1.793,5	914,3	66,6	3.003,9	137,2	-342,5
2016.	Q1	242,5	1.498,3	706,4	54,9	2.478,4	226,3	1.430,0	687,6	43,1	2.363,4	24,0	91,0
	Q2	288,3	1.622,2	813,1	57,9	2.745,9	230,2	1.521,8	747,5	43,6	2.507,4	51,7	186,7
	Q3	256,6	1.761,1	812,0	62,4	2.867,4	227,9	1.494,9	776,2	41,0	2.515,2	105,3	246,9
	Q4	275,6	1.791,9	897,5	65,6	2.990,8	265,0	1.818,6	882,6	67,9	2.994,2	166,0	-169,4
2017.	Q1	251,8	1.621,7	747,1	51,7	2.646,9	223,9	1.457,0	688,7	31,9	2.376,1	30,0	240,9
	Q2	273,3	1.792,9	827,2	61,1	2.920,7	231,1	1.556,0	747,9	44,0	2.545,1	70,1	305,4
	Q3	252,0	1.931,1	940,7	64,5	3.162,1	238,7	1.587,4	767,1	56,3	2.623,1	31,6	507,3
	Q4	272,3	1.851,2	887,8	76,2	3.050,0	273,3	1.863,6	906,1	77,0	3.082,6	204,3	-236,8
2018.	Q1	277,7	1.762,1	816,9	57,0	2.882,0	231,4	1.499,4	728,4	34,3	2.462,0	30,9	389,0
	Q2	242,8	1.914,5	884,1	61,4	3.075,2	231,7	1.683,3	784,4	51,8	2.723,4	66,5	285,3
	Q3	400,3	1.951,9	861,7	69,0	3.250,5	243,9	1.651,7	835,0	56,0	2.754,4	91,2	404,9
	Q4	124,1	2.138,2	960,8	75,4	3.259,2	289,0	2.104,9	983,4	78,9	3.416,8	237,9	-395,5
2019.	Q1	238,9	1.899,1	845,3	60,2	3.013,8	225,9	1.600,5	806,8	42,5	2.646,0	26,0	341,9
	Q2	261,7	1.990,1	902,3	67,3	3.187,1	239,2	1.770,8	789,9	63,1	2.828,7	71,9	286,5
	Q3	270,0	2.079,8	924,2	71,6	3.309,8	253,8	1.800,7	823,5	54,3	2.896,5	78,9	334,4
	Q4	280,8	2.080,5	1.015,2	72,2	3.412,9	266,6	2.177,5	972,4	81,1	3.461,9	210,4	-259,4
2020.	Q1	286,0	1.906,0	862,8	59,7	3.081,9	235,6	1.695,3	877,3	42,7	2.818,4	40,6	222,9
	Q2	235,6	1.674,2	887,0	53,6	2.815,4	232,8	1.834,2	1.090,5	62,6	3.185,2	102,1	-471,9
	Q3	266,9	1.963,7	970,8	67,0	3.236,3	231,7	2.024,8	933,7	69,8	3.227,7	96,5	-88,0

Напомена:

Административни подаци прикупљени од: министарства финансија свих нивоа власти, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти, ентитетских јавних предузећа за путеве и ентитетских јавних предузећа за аутопутеве. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градови), ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ, ЈП Путеви РС, ЈП Аутоцесте ФБиХ и ЈП Аутопутеви РС, док их подаци за квартали због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

ТЗЗ: Владине финансије БиХ - структура консолидованих прихода и расхода
 - у милионима КМ -

		Порез	Доприноси за социјално	Грантови и остали приходи	Консолидовани приходи	Компензација запослених	Коришћење робе и услуга	Камате	Субвенције	Социјална давања	Грантови и остали расходи	Консолидовани расходи	Нето набавка нефинансијских средстава
2010.		5.640,2	3.813,0	1.409,4	10.862,6	3.169,8	2.593,1	122,7	476,6	3.770,3	707,8	10.840,3	634,2
2011.		6.032,2	4.036,4	1.288,5	11.357,1	3.336,9	2.088,2	161,4	402,8	4.330,3	589,1	10.908,7	771,1
2012.		6.037,9	4.046,6	1.375,0	11.459,5	3.323,8	2.156,4	200,6	416,1	4.394,4	679,5	11.170,8	815,7
2013.		5.917,2	4.105,2	1.384,1	11.406,5	3.278,1	2.122,7	201,1	383,9	4.423,7	529,3	10.938,8	1.046,8
2014.		6.078,6	4.234,8	1.648,3	11.961,7	3.265,5	2.127,2	238,9	364,9	4.658,0	695,6	11.350,1	1.166,8
2015.		6.439,7	4.329,6	1.565,8	12.335,1	3.294,3	2.138,8	264,3	384,8	4.729,5	775,4	11.587,0	559,1
2016.		6.760,4	4.473,6	1.533,4	12.767,3	3.295,5	2.187,5	252,0	382,8	4.755,0	799,3	11.672,0	724,5
2017.		7.151,1	4.734,2	1.594,0	13.479,2	3.312,6	2.230,7	223,0	444,0	4.758,5	834,7	11.913,4	759,7
2018.		7.688,4	5.041,8	1.659,4	14.389,6	3.422,1	2.534,0	242,5	476,0	5.013,2	1.050,9	12.738,6	914,6
2019.		8.014,1	5.345,7	1.658,4	15.018,1	3.738,1	2.688,3	241,1	507,3	5.223,4	936,1	13.334,3	1.006,6
2014.	Q1	1.207,3	961,3	248,2	2.416,8	697,3	387,9	38,3	31,8	1.080,3	77,5	2.313,1	21,8
	Q2	1.262,3	1.050,0	308,1	2.620,4	710,0	417,4	50,5	62,7	1.091,1	123,3	2.455,0	32,4
	Q3	1.352,4	1.077,4	250,3	2.680,1	708,7	427,1	32,5	87,9	1.155,2	180,7	2.592,2	56,3
	Q4	1.433,2	1.146,1	299,4	2.878,6	735,3	495,4	79,7	138,2	1.202,0	266,6	2.917,3	252,2
2015.	Q1	1.255,6	981,8	211,5	2.448,9	712,6	393,8	41,3	28,7	1.079,3	69,0	2.324,7	24,1
	Q2	1.356,0	1.076,0	238,8	2.670,8	702,9	402,6	65,5	46,5	1.124,0	105,9	2.447,5	26,5
	Q3	1.426,4	1.099,4	300,9	2.826,7	718,1	410,2	42,9	111,9	1.143,3	165,3	2.591,8	51,2
	Q4	1.424,4	1.172,5	201,8	2.798,6	735,3	533,8	75,0	152,9	1.249,1	257,8	3.003,9	137,2
2016.	Q1	1.290,0	998,7	189,6	2.478,4	711,1	400,5	44,3	30,4	1.097,8	79,3	2.363,4	24,0
	Q2	1.412,5	1.095,5	237,8	2.745,9	706,1	418,8	71,8	66,5	1.135,6	108,6	2.507,4	51,7
	Q3	1.468,4	1.136,0	262,9	2.867,4	702,8	409,8	42,8	65,3	1.163,2	131,3	2.515,2	105,3
	Q4	1.612,0	1.243,2	135,5	2.990,8	732,8	552,0	56,9	160,9	1.220,8	270,8	2.994,2	166,0
2017.	Q1	1.349,6	1.076,7	220,7	2.646,9	707,8	403,5	45,6	35,4	1.114,3	69,5	2.376,1	30,0
	Q2	1.530,4	1.192,4	197,9	2.920,7	703,6	438,4	74,0	85,8	1.133,6	109,6	2.545,1	70,1
	Q3	1.692,0	1.196,0	274,0	3.162,1	720,4	440,3	46,8	109,6	1.134,6	171,4	2.623,1	31,6
	Q4	1.568,6	1.269,1	212,3	3.050,0	726,8	538,0	54,2	146,5	1.224,5	392,7	3.082,6	204,3
2018.	Q1	1.526,1	1.153,2	202,7	2.882,0	719,0	432,2	47,4	42,4	1.136,3	84,9	2.462,0	30,9
	Q2	1.597,5	1.243,8	234,0	3.075,2	742,6	464,6	65,0	108,2	1.198,7	144,2	2.723,4	66,5
	Q3	1.787,5	1.241,5	221,6	3.250,5	730,6	470,6	46,4	103,1	1.224,5	179,2	2.754,4	91,2
	Q4	1.570,5	1.403,3	285,4	3.259,2	766,9	587,9	56,2	148,4	1.295,6	561,8	3.416,8	237,9
2019.	Q1	1.528,5	1.247,2	238,1	3.013,8	787,8	462,1	41,8	40,5	1.202,7	111,1	2.646,0	26,0
	Q2	1.669,1	1.335,2	182,8	3.187,1	806,1	494,9	68,5	81,8	1.254,2	123,2	2.828,7	71,9
	Q3	1.734,1	1.336,0	239,6	3.309,8	805,4	517,7	43,3	112,2	1.252,3	165,5	2.896,5	78,9
	Q4	1.904,0	1.427,3	81,6	3.412,9	850,7	617,2	52,5	189,6	1.349,2	402,7	3.461,9	210,4
2020.	Q1	1.556,2	1.286,5	239,2	3.081,9	817,7	482,1	69,8	60,4	1.274,3	114,1	2.818,4	40,6
	Q2	1.327,2	1.223,4	264,8	2.815,4	861,7	495,5	43,3	157,1	1.277,1	350,5	3.185,2	102,1
	Q3	1.564,3	1.418,6	253,4	3.236,3	850,4	486,3	42,4	262,8	1.357,6	228,3	3.227,7	96,5

Напомена:

Административни подаци прикупљени од: министарства финансија свих нивоа власти, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти, ентитетских јавних предузећа за путеве и ентитетских јавних предузећа за аутопутеве. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градови), ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ, ЈП Путеви РС, ЈП Аутоцесте ФБиХ и ЈП Аутопутеви РС, док их подаци за квартали због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

ТЗ4: Владине финансије ФБиХ - јединице сектора владе
- и у милионима КМ -

		Буџет Федерације БиХ	Фондови социјалног осигурања	Кантони	Консолидовани приходи	Буџет Федерације БиХ	Фондови социјалног осигурања	Кантони	Консолидовани расходи	Нето набавка нефинансијских средстава	Нето суфицит/ дефицит
2010.		1.398,7	2.875,2	1.854,8	6.474,1	1.325,5	2.859,8	1.894,5	6.324,5	281,3	-131,7
2011.		1.321,6	2.924,0	1.903,6	6.571,2	1.318,7	2.990,4	1.897,4	6.449,7	338,8	-217,3
2012.		1.416,5	2.986,2	1.830,7	6.642,8	1.378,5	3.031,6	1.936,2	6.595,9	442,5	-395,5
2013.		1.457,5	2.988,2	1.709,7	6.608,6	1.344,2	3.034,8	1.826,9	6.474,5	645,6	-511,5
2014.		1.581,3	3.117,2	1.812,1	6.972,1	1.361,0	3.164,5	1.846,5	6.652,2	685,7	-365,8
2015.		1.510,0	3.175,8	1.919,5	7.196,5	1.354,1	3.224,3	1.869,1	6.843,5	221,4	131,6
2016.		1.652,8	3.323,4	2.012,1	7.645,4	1.380,2	3.314,2	1.885,5	7.013,5	248,1	383,7
2017.		1.876,9	3.538,4	2.108,4	8.150,9	1.394,8	3.423,3	1.970,4	7.164,3	353,6	633,1
2018.		2.008,2	3.815,7	2.292,5	8.833,6	1.552,7	3.660,1	2.075,7	7.660,0	426,4	747,2
2019.		1.878,3	4.069,5	2.473,2	9.217,5	1.493,6	3.953,0	2.274,3	8.120,3	564,8	532,5
2014.	Q1	314,5	726,2	411,0	1.387,7	268,4	768,0	404,4	1.376,7	5,0	5,9
	Q2	484,4	772,6	393,7	1.577,2	308,8	788,7	440,6	1.464,7	10,3	102,2
	Q3	399,8	787,0	509,0	1.602,1	385,6	786,7	450,3	1.528,9	17,5	55,7
	Q4	382,6	821,5	498,4	1.635,5	398,1	811,3	516,9	1.693,7	33,2	-91,3
2015.	Q1	319,6	751,1	433,5	1.440,2	256,4	785,7	400,9	1.378,9	4,1	57,1
	Q2	360,7	762,8	471,7	1.532,0	289,8	798,5	421,4	1.446,6	10,0	75,4
	Q3	436,7	788,6	526,8	1.685,4	337,4	797,1	455,6	1.523,4	14,0	148,0
	Q4	393,1	864,1	487,6	1.642,6	470,4	833,9	591,3	1.793,5	26,5	-177,3
2016.	Q1	336,4	763,3	465,1	1.498,3	274,9	811,7	409,9	1.430,0	4,0	64,3
	Q2	392,2	809,2	493,1	1.622,2	337,3	821,0	435,8	1.521,8	10,1	90,3
	Q3	474,2	829,7	531,7	1.761,1	305,9	817,1	446,4	1.494,9	14,4	251,8
	Q4	450,1	907,2	522,2	1.791,9	462,1	850,6	593,5	1.818,6	44,3	-71,1
2017.	Q1	331,3	821,8	501,9	1.621,7	273,6	834,9	412,6	1.457,0	6,2	158,5
	Q2	407,4	891,5	541,7	1.792,9	345,2	841,5	445,9	1.556,0	12,6	224,4
	Q3	439,1	869,8	589,8	1.931,1	341,8	841,6	479,6	1.587,4	11,9	331,9
	Q4	699,1	933,5	475,1	1.851,2	434,1	885,8	632,2	1.863,6	57,3	-69,7
2018.	Q1	414,4	884,7	531,6	1.762,1	273,2	866,2	428,7	1.499,4	6,4	256,2
	Q2	465,1	947,8	589,1	1.914,6	366,7	910,3	493,8	1.683,3	15,8	215,4
	Q3	478,4	933,5	629,2	1.951,8	341,4	902,7	496,9	1.651,7	32,1	268,0
	Q4	650,3	1.029,9	542,6	2.138,2	571,3	961,8	656,3	2.104,9	82,4	-49,1
2019.	Q1	412,7	947,2	612,9	1.899,1	267,8	937,0	469,4	1.600,5	-4,7	303,3
	Q2	459,2	1.017,7	605,2	1.990,1	351,5	986,1	525,1	1.770,8	35,9	183,5
	Q3	491,1	1.010,4	678,4	2.079,8	379,3	987,6	533,9	1.800,7	21,0	258,1
	Q4	515,3	1.072,8	576,8	2.080,5	495,1	1.020,8	745,9	2.177,5	79,4	-176,4
2020.	Q1	895,0	408,3	614,8	1.906,0	809,3	427,7	470,4	1.695,3	7,3	203,4
	Q2	823,9	388,3	482,2	1.674,2	882,4	426,8	545,2	1.834,2	28,6	-188,6
	Q3	971,5	444,0	757,0	1.963,7	1.233,7	431,2	568,7	2.024,8	29,7	-90,8

Напомена:

Административни подаци прикупљени од: министарстава финансија, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти у ФБиХ, ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ и ЈП Аутоцесте ФБиХ. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градови), ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ и ЈП Аутоцесте ФБиХ, док их подаци за квартале због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

Т35: Владине финансије РС - јединице сектора владе
 - у милионима КМ -

		Буџет Републике Српске	Фондови социјалног осигурања	Консолидовани приходи	Буџет Републике Српске	Фондови социјалног осигурања	Консолидовани расходи	Нето набавка нефинансијских средстава	Нето суфицит/ дефицит
2010.		1.422,8	1.488,1	3.234,6	1.676,3	1.552,0	3.410,6	241,8	-417,7
2011.		1.656,4	1.573,7	3.685,6	1.628,8	1.497,8	3.372,1	372,6	-59,1
2012.		1.666,5	1.566,5	3.652,6	1.647,9	1.595,1	3.534,1	307,7	-189,2
2013.		1.638,4	1.616,9	3.604,4	1.546,7	1.637,1	3.415,1	310,3	-121,0
2014.		1.778,7	1.683,3	3.769,8	1.749,3	1.704,1	3.652,3	360,5	-243,1
2015.		1.804,1	1.713,5	3.931,3	1.707,5	1.754,9	3.700,6	235,3	-4,6
2016.		2.556,5	744,4	3.937,0	2.415,9	749,7	3.636,9	366,3	-66,3
2017.		2.713,7	780,7	4.141,8	2.422,3	746,2	3.696,0	268,7	177,1
2018.		2.839,4	774,2	4.364,6	2.700,8	720,0	3.983,4	337,4	43,9
2019.		2.963,6	834,5	4.584,0	2.775,6	728,5	4.097,6	376,0	110,3
2014.	Q1	454,2	352,3	761,7	336,5	404,1	695,9	10,7	55,1
	Q2	402,3	413,9	744,0	405,1	413,8	746,7	18,0	-20,7
	Q3	440,2	440,3	784,7	478,9	422,6	805,6	12,4	-33,3
	Q4	481,9	471,9	883,3	528,8	459,4	917,6	134,9	-169,3
2015.	Q1	435,4	359,7	738,2	352,3	411,2	706,6	6,0	25,6
	Q2	449,3	428,6	818,4	397,1	420,4	757,9	9,2	51,3
	Q3	484,2	443,5	850,7	446,7	433,3	803,0	17,4	30,3
	Q4	435,2	477,4	829,5	511,5	486,0	914,3	49,5	-134,3
2016.	Q1	574,5	138,4	706,4	537,3	156,8	687,6	13,3	5,4
	Q2	658,7	165,1	813,1	578,4	179,7	747,5	31,0	34,6
	Q3	633,4	207,3	812,0	604,3	200,5	776,2	70,5	-34,6
	Q4	690,0	228,8	897,5	695,9	208,0	882,6	49,3	-34,4
2017.	Q1	604,2	147,4	747,1	531,5	161,7	688,7	11,0	47,4
	Q2	656,9	183,1	827,2	584,8	175,8	747,9	26,4	52,9
	Q3	747,7	229,5	940,7	604,5	199,1	767,1	21,2	152,4
	Q4	704,9	216,0	887,8	734,3	204,9	906,1	64,1	-82,4
2018.	Q1	665,5	170,8	816,9	585,9	161,9	728,4	8,8	79,7
	Q2	719,3	185,4	884,1	637,6	167,4	784,4	33,4	66,3
	Q3	699,7	182,4	861,7	682,5	172,8	835,0	37,2	-10,5
	Q4	754,9	230,4	960,8	794,8	213,1	983,4	80,0	-102,7
2019.	Q1	677,6	192,4	845,3	666,6	164,9	806,8	26,1	12,4
	Q2	724,1	204,3	902,3	643,5	172,7	789,9	30,6	81,7
	Q3	743,8	210,1	924,2	677,1	176,2	823,5	46,3	54,4
	Q4	818,1	222,2	1015,2	788,5	209,1	972,4	95,4	-52,6
2020.	Q1	687,2	201,3	862,8	722,0	181,0	877,3	29,2	-43,7
	Q2	716,2	198,0	887,0	957,7	160,0	1.090,5	56,3	-259,8
	Q3	780,2	249,8	970,8	801,3	191,6	933,7	46,4	-9,3

Напомена:

Административни подаци прикупљени од: министарства финансија, фондова социјалног осигурања у РС, ЈП Путеви РС и ЈП Аутопутеви РС. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градови), ЈП Путеви РС и ЈП Аутопутеви РС, док их подаци за квартале због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне стране, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

Т36: Токови директних страних улагања у БиХ класификовани према земљи страног улагача
- у милионима КМ -

Година	Аустрија	Холандија	Хрватска	Италија	Њемацка	Русија	Словенија	Србија	Швајцарска	Турска	Остале земље	Укупно
2010.	60,0	47,7	85,1	16,6	34,3	89,1	-22,8	40,5	83,6	46,4	119,2	599,7
2011.	137,6	14,5	32,7	4,7	38,3	140,3	64,5	110,0	-5,9	31,6	130,2	698,6
2012.	133,6	1,6	86,1	28,5	37,7	147,5	-81,1	81,8	8,7	-5,4	161,9	601,1
2013.	8,5	32,7	18,6	22,5	36,9	-82,8	-35,6	104,6	44,0	31,1	226,7	407,1
2014.	171,1	26,0	88,7	24,0	-6,1	195,8	-1,2	33,1	8,9	17,6	253,1	811,1
2015.	5,3	83,3	161,5	66,3	52,3	28,5	21,1	36,8	-33,5	56,1	159,2	636,9
2016.	112,8	57,6	142,5	25,2	2,0	-44,3	34,6	-25,8	11,3	34,6	267,7	618,4
2017.	84,1	-3,3	159,6	46,9	57,7	-6,8	101,1	56,9	30,6	-0,3	327,1	853,6
2018.	88,7	96,6	115,0	20,8	87,2	141,9	37,2	0,4	42,3	5,3	316,3	951,7
2019.	60,7	-2,8	117,2	14,2	16,1	211,9	20,4	16,6	-19,5	-3,8	267,9	699,0
Јан - Сеп 2020.	90,0	17,2	104,2	29,9	42,7	-14,5	58,0	10,8	-8,0	41,3	115,6	487,3

Напомена:

Директна страна улагања (токови и стања) компилирана су у складу с најновијим методолошким упутствима и препорукама Међународног монетарног фонда (ММФ) и Организације за економску сарадњу и развој (OECD). Детаљан методолошки приступ компилацији и презентирању је представљен у ММФ-овом Приручнику за платни биланс - шесто издање и OECD-овом Оквирном концепту дефиниције директних страних улагања - четврто издање.

Т37: Токови директних страних улагања у БиХ према NACE Rev2 класификацији дјелатности
- у милионима КМ -

Година	Производња прехранбених производа	Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, сем намјештаја, производња предмета од сламе и плетарских материјала	Производња кокса и рафинираних нафтних производа	Производња хемикалија и хемијских производа	Производња осталих неметалних минералних производа	Производња базних метала	Производња моторних возила, приколица и полуприколица	Трговина на велико осим трговине моторним возилима и мотоциклима	Трговина на мало осим трговине моторним возилима и мотоциклима	Телекомуникације	Финансијско услужне дјелатности, осим осигурања и пензионих фондова	Пословање некретнинама	Остале дјелатности	Укупно
2011.	32,2	12,5	43,6	12,2	-7,3	-24,0	-5,2	125,3	63,8	10,8	165,4	78,7	190,6	698,6
2012.	-5,9	-0,1	2,6	18,7	3,4	-26,0	7,0	144,8	40,2	6,4	130,2	12,1	267,7	601,1
2013.	-4,0	2,2	-101,1	26,5	13,9	4,0	5,0	-44,4	73,7	46,1	138,5	19,7	226,9	407,1
2014.	0,3	-5,7	180,6	3,0	-25,4	35,5	-59,4	64,1	37,3	6,8	138,4	187,1	248,5	811,1
2015.	45,0	5,2	24,0	58,4	-4,4	-52,9	6,7	84,0	-29,3	57,8	116,8	89,5	236,1	636,9
2016.	16,3	5,6	-52,0	51,9	-17,6	2,0	20,3	148,4	6,4	37,1	161,4	-9,8	248,4	618,4
2017.	20,8	13,5	-26,0	1,2	-8,8	58,8	47,3	59,3	96,1	17,1	203,0	41,9	329,2	853,6
2018.	30,8	8,0	135,8	33,4	12,3	66,9	38,7	98,1	8,3	7,2	140,7	19,8	351,7	951,7
2019.	-7,0	13,4	201,6	27,9	5,2	-14,8	4,0	92,1	11,7	-17,2	154,1	12,5	215,4	699,0
Јан - Сеп 2020.	1,1	0,2	n/a	15,5	-2,2	-0,6	18,3	63,8	12,1	-12,3	175,9	47,3	168,3	487,3

Напомена:

Токове директних страних инвестиција у БиХ према NACE 1. Rev1. класификације дјелатности за период 2004-2012. године можете наћи на веб страници. Директне стране инвестиције (токови и стања) компилиране су у складу с најновијим методолошким упутствима и препорукама Међународног монетарног фонда и Организације за економску сарадњу и развој. Детаљан методолошки приступ компилацији и презентирању је представљен у ММФ-овом Приручнику за платни биланс - шесто издање и OECD-овом Оквирном концепту дефиниције директних страних улагања - четврто издање.

“n/a” у овој дјелатности/земљи мање је од три предузећа с директним улагањем, те у складу са статистичким стандардима нисмо у могућности приказати износе улагања.

Т38: Стања директних улагања у бих класификована по земљи страног улагача
 - у милионима КМ -

Земља	31.12.2017.			31.12.2018.			31.12.2019.		
	Власнички удјели и задржане зараде	Остали капитал	Укупно	Власнички удјели и задржане зараде	Остали капитал	Укупно	Власнички удјели и задржане зараде	Остали капитал	Укупно
Аустрија	2.385,7	231,5	2.617,2	2.432,1	240,0	2.672,1	2.486,0	236,8	2.722,8
Белгија	4,7	0,7	5,4	5,7	0,5	6,2	5,7	0,6	6,3
Црна Гора	17,8	3,1	20,9	11,2	3,1	14,2	12,0	2,6	14,6
Чешка	20,3	3,5	23,8	23,3	0,3	23,7	20,9	1,2	22,1
Данска	12,2	9,7	21,9	16,2	5,8	22,0	21,4	6,3	27,7
Француска	8,6	100,8	109,4	8,4	12,8	21,3	8,2	12,8	21,0
Холандија	499,3	194,7	694,0	545,6	323,3	868,8	486,2	333,8	820,1
Хрватска	2.038,2	299,5	2.337,8	2.156,5	164,1	2.320,6	2.282,2	152,2	2.434,4
Ирска	-2,7	13,7	11,0	-3,1	13,9	10,8	-3,6	14,3	10,7
Италија	499,3	104,7	604,0	532,3	101,8	634,1	549,9	92,9	642,7
Канада	-0,6	2,7	2,1	-0,4	2,9	2,4	0,1	2,9	3,0
Кипар	117,5	6,8	124,3	121,6	7,1	128,6	136,5	5,0	141,4
Кувајт	153,6	70,2	223,9	154,1	78,2	232,3	160,6	81,4	242,0
Лихтенштајн	-5,3	1,0	-4,3	-5,3	1,0	-4,4	-6,5	1,0	-5,5
Литванија	2,0	-0,0	2,0	2,2	-0,0	2,2	2,4	-0,0	2,4
Луксембург	145,8	159,1	304,9	160,5	187,9	348,3	157,4	218,0	375,4
Мађарска	28,1	6,0	34,1	30,1	1,7	31,8	36,2	1,5	37,6
Малезија	-34,0	17,9	-16,2	8,0	24,6	32,6	9,6	26,1	35,7
Норвешка	6,3	4,4	10,7	7,0	3,9	10,9	4,5	3,6	8,1
Њемачка	503,8	112,8	616,7	532,0	148,4	680,4	571,6	180,6	752,2
Пољска	18,4	4,3	22,7	25,0	5,7	30,7	31,1	10,0	41,1
Русија	-687,3	1.366,2	678,9	-569,4	1.273,4	704,0	-549,6	1.364,9	815,2
Саудијска Арабија	195,4	70,8	266,2	204,3	71,7	276,0	222,0	72,0	293,9
Словачка	0,1	20,7	20,8	0,7	21,0	21,7	0,8	20,9	21,7
Словенија	924,1	134,7	1.058,8	952,6	145,1	1.097,7	938,6	145,2	1.083,8
Србија	1.796,9	234,8	2.031,7	1.784,2	221,0	2.005,2	1.779,7	218,6	1.998,3
Шпанија	28,0	0,0	28,0	29,6	0,0	29,6	27,5	0,0	27,5
Швајцарска	422,2	47,7	469,9	427,2	51,2	478,4	379,2	77,8	457,0
Шведска	31,9	38,4	70,3	40,6	36,2	76,8	40,4	36,3	76,7
Турска	396,4	19,1	415,5	422,3	-14,0	408,3	431,2	-26,3	404,9
Уједињени Арапски Емирати	170,9	32,7	203,7	176,0	37,4	213,4	186,2	37,6	223,8
Сједињене Америчке Државе	55,3	15,9	71,3	46,6	15,5	62,1	26,5	11,1	37,6
Велика Британија	436,5	13,2	449,7	458,9	65,9	524,8	510,5	84,6	595,1
Остале земље	326,8	91,0	417,8	442,6	101,1	543,7	529,0	101,5	630,5
Укупно	10.516,6	3.432,4	13.949,0	11.178,9	3.352,5	14.531,4	11.494,3	3.527,7	15.021,9

Т39: Међународна инвестициона позиција (МИП)
 - у милионима КМ -

АКТИВА													
Година	НЕТО (МИП)	Укупно актива	Директне инвестиције					Остале инвестиције					
			Укупно	Власнички капитал и акције инвестиционих фондова	Задужење (разни дужнички инструменти)	Портфолио инвестиције	Финансијски деривативи	Укупно	Валута и депозити	Займови	Трговински кредити и аванси	Остала актива	Резервна актива
1	2=3-15	3=4+7+8+9+14	4=5+6	5	6	7	8	9=10+11+12+13	10	11	12	13	14
2010.	-13.628,7	12.244,8	451,8	256,9	194,9	449,7	0,0	4.885,6	3.360,0	173,8	1.076,8	275,0	6.457,7
2011.	-14.737,9	11.963,8	441,4	274,8	166,5	438,9	0,0	4.659,9	3.151,4	71,0	1.156,0	281,5	6.423,6
2012.	-15.177,8	12.320,7	560,1	297,3	262,8	466,3	0,0	4.785,7	2.984,7	329,1	1.177,4	294,5	6.508,6
2013.	-15.100,8	13.466,5	695,1	290,9	404,2	532,2	0,0	5.170,9	3.287,7	333,9	1.181,4	367,8	7.068,3
2014.	-15.509,2	13.983,2	708,5	298,8	409,7	569,1	0,0	4.880,0	2.982,0	311,4	1.200,6	386,1	7.825,6
2015.	-15.692,5	14.597,1	878,1	361,7	516,4	582,1	0,1	4.530,5	2.870,2	231,8	1.025,8	402,7	8.606,3
2016.	-15.282,2	15.816,2	932,6	370,3	562,4	673,9	1,6	4.676,9	3.126,9	157,7	990,3	402,0	9.531,1
2017.	-14.544,9	17.045,0	1.156,8	427,1	729,6	764,4	0,2	4.509,3	3.191,0	176,0	942,9	199,3	10.614,3
2018.	-14.193,2	19.189,4	1.123,1	469,1	654,0	1.017,9	0,3	5.422,3	3.953,9	255,4	1.021,2	191,8	11.625,7
2019.	-13.197,8	20.889,5	1.104,6	603,7	500,9	1.202,8	1,2	5.983,2	4.351,2	215,3	1.198,5	218,1	12.597,8
2020.	-12.082,7	21.985,2	1.084,9	634,4	450,6	1.208,1	0,1	5.823,3	4.323,3	239,1	1.045,9	215,1	13.868,8
2016. Q1	-15.734,4	14.489,1	944,1	367,3	576,9	582,3	0,6	4.368,8	2.709,2	247,5	1.027,6	384,4	8.593,3
Q2	-15.778,1	14.665,4	945,1	367,2	577,9	593,1	1,0	4.353,5	2.741,9	204,8	1.018,4	388,3	8.772,7
Q3	-15.580,8	15.280,4	989,6	379,2	610,4	670,1	1,7	4.173,8	2.616,6	187,2	998,4	371,6	9.445,3
Q4	-15.282,2	15.816,2	932,6	370,3	562,4	673,9	1,6	4.676,9	3.126,9	157,7	990,3	402,0	9.531,1
2017. Q1	-15.563,3	15.647,2	1.011,9	379,2	632,7	743,6	0,3	4.650,2	3.099,9	150,7	974,0	425,7	9.241,2
Q2	-15.324,5	15.975,7	1.053,7	381,2	672,5	726,0	0,2	4.680,4	3.132,6	166,8	964,8	416,2	9.515,5
Q3	-14.716,3	16.818,2	1.141,4	432,2	709,2	787,9	1,8	4.631,2	3.299,2	162,8	954,8	214,4	10.256,0
Q4	-14.544,9	17.045,0	1.156,8	427,1	729,6	764,4	0,2	4.509,3	3.191,0	176,0	942,9	199,3	10.614,3
2018. Q1	-14.885,1	17.205,1	1.146,5	430,4	716,2	745,1	0,3	4.426,3	3.067,9	207,0	959,9	191,5	10.886,9
Q2	-14.812,3	18.044,4	1.146,3	432,9	713,4	789,7	3,1	5.003,0	3.598,8	227,7	979,9	196,6	11.102,3
Q3	-14.429,1	18.726,6	1.136,1	431,1	705,0	879,8	3,2	5.143,8	3.724,3	227,2	1.000,1	192,3	11.563,7
Q4	-14.193,2	19.189,4	1.123,1	469,1	654,0	1.017,9	0,3	5.422,3	3.953,9	255,4	1.021,2	191,8	11.625,7
2019. Q1	-14.281,6	19.362,7	1.110,1	481,0	629,1	1.083,2	1,4	5.694,3	4.186,4	241,4	1.069,9	196,6	11.473,8
Q2	-14.344,4	19.760,5	1.121,8	528,2	593,7	1.177,8	1,4	5.437,4	3.939,0	192,3	1.113,0	193,1	12.022,2
Q3	-13.567,7	20.612,7	1.084,3	544,5	539,9	1.192,8	1,4	5.880,6	4.405,8	120,3	1.150,0	204,6	12.453,4
Q4	-13.197,8	20.889,5	1.104,6	603,7	500,9	1.202,8	1,2	5.983,2	4.351,2	215,3	1.198,5	218,1	12.597,8
2020. Q1	-13.063,0	20.644,3	1.099,0	610,7	488,2	1.178,6	0,7	5.904,8	4.283,4	253,6	1.169,0	198,8	12.461,3
Q2	-13.196,7	20.903,9	1.088,5	611,6	476,9	1.187,9	0,2	5.603,9	4.026,4	270,0	1.118,3	189,3	13.023,5
Q3	-12.373,3	21.259,8	1.089,6	629,8	459,8	1.186,9	0,4	5.638,2	4.122,6	249,2	1.071,1	195,3	13.344,7
Q4	-12.082,7	21.985,2	1.084,9	634,4	450,6	1.208,1	0,1	5.823,3	4.323,3	239,1	1.045,9	215,1	13.868,8

Напомена:

Међународна инвестициона позиција (ИП) за БиХ компилирана је у складу са најновијом методологијом Међународног монетарног фонда за компилацију статистике платног биланса (ВОР) и међународне инвестиционе позиције, шесто издање (ВРМ6). Поред редовне ревизије података, која подразумева ревизију двије претходне године, ревидирани су и подаци од 2007. године. Ревизија је урађена у складу са најновијим ревизијама података Монетарне статистике, Статистике директних инвестиција те резултатима годишњих истраживања о трговинским кредитима и авансима. Проналажењем нових извора података за сектор осталих финансијских институција ревидиране су и одговарајуће ставке осталих инвестиција. Скраћена верзија примијењене методологије за компилацију ИП за БиХ доступна је на web страници ЦББиХ.

ТЗ9: Међународна инвестициона позиција (МИП)
 - у милионима КМ -

ПАСИВА											
Укупно пасива	Директне инвестиције						Остале инвестиције				
	Укупно	Власнички капитал и акције инвестиционих фондова	Задужење (разни дужнички инструменти)	Портфолио инвестиције	Финансијски деривативи	Укупно	Валута и депозити	Займови	Трговински кредити и аванси	Остала пасива	
15=16+19+20+21	16=17+18	17	18	19	20	21=22+23+24+25	22	23	24	25	
25.873,5	9.963,1	7.473,3	2.489,8	787,1	0,0	15.123,3	2.618,9	10.043,5	1.969,0	491,9	
26.701,7	10.883,7	7.885,6	2.998,1	726,8	0,0	15.091,2	2.135,8	10.371,8	2.093,3	490,3	
27.498,5	11.323,7	8.006,0	3.317,6	702,9	0,0	15.472,0	2.052,6	10.758,4	2.179,1	481,9	
28.567,3	12.231,2	8.871,6	3.359,6	543,7	0,0	15.792,5	1.933,9	11.113,0	2.230,8	514,8	
29.492,3	12.252,8	8.449,4	3.803,4	473,5	0,0	16.766,0	1.653,0	12.309,9	2.284,0	519,1	
30.289,6	13.062,8	9.515,7	3.547,1	348,6	0,0	16.878,2	1.594,7	12.631,8	2.118,6	533,2	
31.098,4	13.382,2	9.698,2	3.684,0	298,9	1,5	17.415,7	1.488,8	13.073,7	2.341,2	512,1	
31.589,9	14.166,0	10.516,6	3.649,3	239,7	0,1	17.184,1	1.554,3	12.889,5	2.242,7	497,5	
33.382,6	14.742,7	11.178,9	3.563,8	245,9	0,2	18.393,8	2.750,9	12.665,5	2.434,9	542,5	
34.087,3	15.210,5	11.494,3	3.716,2	193,8	0,7	18.682,3	2.826,4	12.766,8	2.550,3	538,8	
34.067,9	15.191,9	11.711,5	3.480,4	149,5	2,3	18.724,1	2.015,0	13.606,4	2.570,3	532,4	
30.223,5	13.338,0	9.751,0	3.586,9	355,8	0,6	16.529,1	1.325,2	12.494,6	2.191,3	518,0	
30.443,6	13.344,3	9.671,5	3.672,8	320,8	1,2	16.777,2	1.342,0	12.609,5	2.245,0	580,7	
30.861,3	13.499,3	9.850,8	3.648,5	319,3	1,8	17.041,0	1.207,3	13.042,6	2.282,2	508,9	
31.098,4	13.382,2	9.698,2	3.684,0	298,9	1,5	17.415,7	1.488,8	13.073,7	2.341,2	512,1	
31.210,5	13.872,8	10.066,7	3.806,2	319,2	0,0	17.018,4	1.227,4	12.977,6	2.306,6	506,9	
31.300,2	13.937,5	10.235,6	3.701,9	287,1	0,3	17.075,4	1.385,9	12.831,3	2.284,3	573,9	
31.534,5	14.206,5	10.486,1	3.720,4	287,7	0,1	17.040,3	1.311,9	12.961,4	2.269,3	497,8	
31.589,9	14.166,0	10.516,6	3.649,3	239,7	0,1	17.184,1	1.554,3	12.889,5	2.242,7	497,5	
32.090,3	14.472,8	10.699,9	3.772,8	259,4	0,0	17.358,1	1.408,5	13.146,3	2.293,7	509,6	
32.856,7	14.576,2	10.885,2	3.691,0	283,4	0,0	17.997,1	1.809,3	13.265,8	2.341,2	580,8	
33.155,7	14.788,9	11.123,9	3.665,0	285,7	0,0	18.081,1	2.493,7	12.643,2	2.387,0	557,1	
33.382,6	14.742,7	11.178,9	3.563,8	245,9	0,2	18.393,8	2.750,9	12.665,5	2.434,9	542,5	
33.644,3	14.963,3	11.252,9	3.710,4	261,3	0,0	18.419,7	2.513,5	12.876,1	2.465,2	564,9	
34.104,9	15.283,3	11.550,6	3.732,7	253,4	0,6	18.567,6	2.695,0	12.741,2	2.493,1	638,3	
34.180,4	15.319,2	11.571,4	3.747,8	240,3	0,4	18.620,5	2.649,7	12.872,2	2.522,7	575,9	
34.087,3	15.210,5	11.494,3	3.716,2	193,8	0,7	18.682,3	2.826,4	12.766,8	2.550,3	538,8	
33.707,3	14.990,3	11.490,9	3.499,5	205,0	1,1	18.510,9	2.582,5	12.801,1	2.572,5	554,8	
34.100,6	15.212,4	11.535,4	3.677,0	181,6	1,4	18.705,2	2.217,7	13.393,2	2.543,8	550,5	
33.633,1	15.026,1	11.555,9	3.470,1	177,8	0,7	18.428,6	2.008,3	13.358,7	2.536,2	525,3	
34.067,9	15.191,9	11.711,5	3.480,4	149,5	2,3	18.724,1	2.015,0	13.606,4	2.570,3	532,4	

Напомена:

Међународна инвестициона позиција (ИП) за БиХ компилирана је у складу са најновијом методологијом Међународног монетарног фонда за компилацију статистике платног биланса (ВОР) и међународне инвестиционе позиције, шесто издање (ВРМ6). Поред редовне ревизије података, која подразумева ревизију двије претходне године, ревидирани су и подаци од 2007. године. Ревизија је урађена у складу са најновијим ревизијама података Монетарне статистике, Статистике директних инвестиција те резултатима годишњих истраживања о трговинским кредитима и авансима. Проналажењем нових извора података за сектор осталих финансијских институција ревидиране су и одговарајуће ставке осталих инвестиција. Скраћена верзија примијењене методологије за компилацију ИП за БиХ доступна је на web страници ЦББиХ.

Т40: Номинални и реални ефективни курс КМ

Година	Мјесец	NEER	REER
2010.		97,65	105,54
2011.		98,34	106,22
2012.		98,51	105,08
2013.		99,82	103,90
2014.		101,10	103,04
2015.		99,98	99,99
2016.		101,19	98,89
2017.		101,90	98,32
2018.		103,59	99,01
2019.		103,67	97,67
2020.		105,41	97,06
2020.	01.	103,52	97,71
	02.	103,43	97,42
	03.	104,62	98,15
	04.	104,94	96,86
	05.	104,95	96,12
	06.	105,21	96,04
	07.	105,48	95,96
	08.	106,12	96,59
	09.	106,48	96,95
	10.	106,76	97,64
	11.	106,64	97,84
	12.	106,78	97,48

Напомена:

Детаљна методолошка објашњења за компилацију и израчун NEER и REER индекса су доступна на веб страници ЦББиХ
<http://www.cbbh.ba/content/read/1109?lang=sr>

Т41: Готовина изван монетарних власти и банака

	Готовина изван банака	Повећање оптицаја у односу на претходну годину	Готовина изван монетарних власти	Новац у комерцијалним банкама
2007.	2.185.269.011	10,5%	2.439.709.153	254.440.142
2008.	2.302.419.302	5,4%	2.552.431.902	250.012.600
2009.	2.009.480.115	-12,7%	2.267.734.115	258.254.000
2010.	2.210.776.535	10,0%	2.497.501.445	286.724.910
2011.	2.366.423.508	7,0%	2.645.055.508	278.632.000
2012.	2.414.305.841	2,0%	2.747.511.841	333.206.000
2013.	2.542.280.088	5,3%	2.909.858.088	367.578.000
2014.	2.813.991.379	10,7%	3.210.508.379	396.517.000
2015.	3.053.556.129	8,5%	3.499.468.129	445.912.000
2016.	3.401.352.492	11,4%	4.066.804.492	665.452.000
2017.	3.647.731.766	7,2%	4.319.359.766	671.628.000
2018.	3.977.239.343	9,0%	4.750.614.343	773.375.000
2019.	4.330.110.823	8,9%	5.199.915.823	869.805.000
2020.	5.043.622.750	16,5%	6.172.456.750	1.128.834.000

СПИСАК ТАБЕЛА:

T01: Главни економски индикатори	133
T02: Бруто домаћи производ Босне и Херцеговине (текуће цијене)	134
T03: Индекс индустријске производње	135
T04: Индекс потрошачких цијена за БиХ (CPI)	136
T05: Просјечне бруто и нето плате и пензије	137
T06: Монетарни агрегати	138
T07: Монетарни преглед	139
T08: Биланс стања ЦББиХ	141
T09: Консолидовани биланс комерцијалних банака БиХ	142
T10: Каматне стопе на кредите становништву	144
T11: Каматне стопе на кредите нефинансијским предузећима	145
T12: Каматне стопе на депозите становништва	146
T13: Каматне стопе на депозите нефинансијских предузећа	147
T14: Укупни депозити и кредити комерцијалних банака	148
T15: Секторска структура преносивих депозита код комерцијалних банака	149
T16: Секторска структура осталих депозита код комерцијалних банака	150
T17: Секторска структура краткорочних кредита комерцијалних банака	151
T18: Секторска структура дугорочних кредита комерцијалних банака	152
T19: Куповина и продаја КМ	153
T20: Просјечне обавезне резерве	154
T21: Трансакције у платном промету	155
T22: Платни биланс Босне и Херцеговине	156
T23: Платни биланс БиХ: Текући и капитални рачун	157
T24: Платни биланс БиХ: Финансијски рачун	158
T25: Сервисирање спољног дуга сектора владе	159
T26: Укупан дуг опште владе (Мастришки дуг)	160
T27: Девизне резерве ЦББиХ	161
T28: БиХ извоз по земљама дестинације	162
T29: БиХ увоз по земљама поријекла	163
T30: Структура извоза и увоза робе по производима	164
T31: Преглед просјечних средњих курсева КМ	165
T32: Владине финансије БиХ - јединице сектора владе	166
T33: Владине финансије БиХ - структура консолидованих прихода и расхода	167
T34: Владине финансије ФБиХ - јединице сектора владе	168
T35: Владине финансије РС - јединице сектора владе	169
T36: Токови директних страних улагања у БиХ класификовани према земљи страног улагача	170
T37: Токови директних страних улагања у БиХ према NACE Rev2 класификацији дјелатности	171
T38: Стања директних улагања у бих класификована по земљи страног улагача	172
T39: Међународна инвестициона позиција (МИП)	173
T40: Готовина изван монетарних власти и банака	175
T41: Готовина изван монетарних власти и банака	176

ПУБЛИКАЦИЈЕ И ВЕБ - СЕРВИСИ

Мјесечни економски преглед	Кратка информација о посљедњим трендовима у макроекономском окружењу, која се од маја 2013. године објављује на веб-страници ЦББиХ. Публикација је до тада била интерна.
Билтен	Квартална публикација, обухвата податке монетарне и финансијске статистике, податке о платним трансакцијама, податке реалног сектора и податке платног биланса Босне и Херцеговине.
Годишњи извјештај	Публикација садржи извјештај о пословању ЦББиХ у току године и финансијски извјештај, које ЦББиХ доставља Предсједништву БиХ и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.
Извјештај о финансијској стабилности	Годишња публикација садржи оцјену ризика који произилазе из макроекономског окружења и трендова у финансијском систему, те процјену отпорности система на идентификоване ризике.
Специјалне теме истраживања	Повремена публикација која се објављује на веб-страници ЦББиХ
Монографија ЦББиХ	Јубиларна публикација поводом обиљежавања двадесете годишњице ЦББиХ
ВЕБ-СТРАНИЦА www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba pr@cbbh.ba TWITTER@ЦББИХ	Отвореност и транспарентност дјеловања ЦББиХ сматра изузетно важним за вјеродостојност, јавну одговорност и повјерење које ужива међу становништвом и другим институцијама у БиХ и у међународним институцијама. На основу Правилника о раду ЦББиХ, ЦББиХ има обавезу да обавјештава јавност о свом раду давањем благовремених информација, објављивањем извјештаја, издавањем службених публикација те одржавањем конференција за штампу. Веб-страница ЦББиХ постоји од 1998. године. Садржи основне податке о ЦББиХ, Закон о ЦББиХ, презентује новчанице и кованице Босне и Херцеговине, те нумизматичка издања ЦББиХ; на страници се, такође, може наћи велики број публикација и статистичких података (годишњи извјештаји, мјесечни биланси стања, квартални билтени, извјештај о финансијској стабилности, платни биланс БиХ, платни промет...) те списак свих комерцијалних банака у БиХ. Публикације и статистички подаци објављују се у општеприхваћеним форматима DOC, HLS и PDF. На страници се, такође, објављује курсна листа која се мијења једном дневно, те остале релевантне новости и саопштења за јавност. Материјал се објављује на босанском, хрватском, српском и енглеском језику. ЦББиХ је ради повећања отворености и транспарентности те досезања до што ширих друштвених слојева, покренула службени профил на друштвеној мрежи Twitter. Путем тог профила објављују се подаци који се иначе објављују на веб-страници банке www.cbbh.ba, као и додатне информације и подаци за које постоји процјена да су релевантни. Начин комуникације прилагођен је циљаној јавности.

НАПОМЕНА

Ревидирани подаци за период јануар 2006. – новембар 2015. године су базирани на активном подбилансу банака свећинским државним капиталом из Федерације БиХ, при чему је искључен пасивни подбиланс. Кроз ову допуну статистике корисницима се пружа већа аналитичка корисност података и објективни показатељи о тренутном пословању банака у БиХ. Пасивни подбиланс садржи обавезе по иностраним кредитима и старој девизној штедњи грађана до 31. марта 1992. године, и не одсликава актуелно пословање банке, те ће овај подбиланс у процесу приватизације преузети Министарство финансија ФБиХ у складу са Законом о почетном билансу банака и Законом о приватизацији, као што је урађено за претходно приватизирани банке. Извршена ревизија је у највећој мјери утицала на смањење кредита јавним предузећима у инострану валуту, смањење стране пасиве, на смањење осталих ставки активе и пасиве по основу старе девизне штедње, а у знатно мањим износима на ставки кредита влади ентитета, фиксну активу, депозите нерезидената, дионице и капитал.

Подаци о „пуном“ билансу, с укљученим пасивним подбилансом, корисницима су још увијек доступни на: http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

У новембру 2014. године, двије банке су извршиле продају и пренос дијела кредитног портфолија што је за ефекат имало повећање резерви код монетарних власти у укупном износу од 64 милиона КМ и смањења слиједећих ставки: потраживања од приватних предузећа за 260 милиона КМ, стране пасиве за 101 милион КМ и осталих ставки (нето) за 95 милиона КМ.

Због примјене Међународних рачуноводствених стандарда (МРС) и Међународних стандарда у финансијским извјештајима банака Федерације БиХ и преноса новчаних токова у децембарским подацима за 2011. годину дошло је до следећих промјена, на страни активе: смањења кредита за 155 милиона КМ, повећања остале активе за 10 милиона КМ, на страни пасиве: смањења обавеза према нерезидентима у износу од 624 милиона КМ, повећања резервисања за кредитне губитке за 472 милиона КМ и повећања остале пасиве за седам милиона КМ.

По налогу Агенције за банкарство ФБиХ у јуну 2010. једна банка је извршила прекњижавање око 300 милиона КМ потраживања по основу вриједносних папира од домаћих институционалних сектора на потраживања од нерезидената. У децембру 2010. иста банка је извршила ретроактивно ову исправку у одговарајућим износима за период од августа 2009, када је грешка настала, до маја 2010. Наведена исправка се одразила на пораст стране активе и пад осталих ставки нето.

Једна банка из Федерације БиХ извршила је рекласификацију финансијских инструмената у оквиру стране активе за период јануар - август 2010. у износу од око 40 милиона КМ. Потраживања од нерезидената по основу кредита рекласификована су у потраживања од нерезидената по основу вриједносних папира, што се одразило на промјене унутар краткорочне и дугорочне стране активе.

По налогу Агенције за банкарство Републике Српске, једна банка је извршила рекласификацију финансијских инструмената на страни пасиве за период септембар 2008. - новембар 2010. тј. смањење орочених и штедних депозита небанкарских финансијских институција и сектора владе, а повећање кредита од наведених сектора, респективно у одговарајућим износима, по мјесецима, у распону 50 - 150 милиона КМ.

У складу с новом регулативом Агенције за банкарство РС-а, објављеној у Сл. гласнику РС бр. 136/10, којом је прописан нови начин књиговодственог евидентирања потраживања класификованих у категорију Е, обрачуна и књиговодственог евидентирања камате по некавалитетној активи, те обрачуна општих и посебних резервисања, банке из РС-а су у подацима за децембар 2010. извршиле примјену наведене регулативе преносом наведених позиција из ванбилансне евиденције у биланс. Исправка се одразила на страни активе, на пораст кредита у износу од 144 милиона КМ, пораст доспјелих камата у износу од 36 милиона КМ, а на страни пасиве на пораст резервисања за кредитне губитке у износу од 180 милиона КМ у оквиру рачуна капитала.

СКРАЋЕНИЦЕ:

AAA	Финансијски инструменти с кредитним рејтингом AAA (енг. triple A)
ABSP	Програм куповине хартија од вриједности покривених имовином (енг. Asset-backed securities purchase programme)
ATM	Банкомат
BAM	Валутни код конвертибилне марке
BCC	Програм билатералне помоћи и изградње капацитета (енг. Bilateral Assistance and Capacity Building Program)
БДП	Бруто домаћи производ
БДВ	Бруто додана вриједност
БХАС	Агенција за статистику Босне и Херцеговине
	Базни поен
BiH	ISO код земље за Босну и Херцеговину
BIS	Банка за међународна поравнања (енг. Bank for International Settlements)
BLSE	Бањалучка берза а.д. Бањалука (eng. Banja Luka Stock Exchange)
б.п.	Босанскохерцеговачки
ЦББиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
CBPP3	Трећи програм куповине покривених обвезница (енг. Covered Bond Purchase Programme)
сса	Приближно, око
CEFTA	Централноевропски споразум о слободној трговини
CIF	Трговачка клаузула која захтијева од продавца да плати трошкове превоза и осигурања робе
CPI	Индекс потрошачких цијена (енг. Consumer Price Index)
ЦУ	Централни уред
ЦРК	Централни регистар кредита
ДБ	Брчко дистрикт Босне и Херцеговине
Дистрикт	Брчко дистрикт Босне и Херцеговине
ЕБРД	Европска банка за обнову и развој
ЕЦ	Европска комисија
ЕЦБ	Европска централна банка
EDP	Процедура прекомјерног дефицита (енг. excessive deficit procedure)
EFSE DF	Европски фонд за југоисточну Европу – Development Facility
EIB	Европска инвестицијска банка
EONIA	Једнодневна међубанкарска каматна стопа у еврозони
ЕРП	Програм економских реформи за 2018.-2020.
ESA 2010	Европски стандардни рачуни (енг. European Standard Accounts, ESA 2010)
ЕСЦБ	Европски систем централних банака
ЕУ	Европска унија
EUR	Валута зоне EUR
EURIBOR	Међубанкарска каматна стопа на европском тржишту новца
EUROSTAT	Статистички завод Европске уније
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
FED	Централна банка Сједињених Америчких Држава (енг. Federal Reserves)
FFR	Референтна каматна стопа Централне банке Сједињених Америчких Држава (енг. Fed Fund Rate)
FINRA	Пројекат реформе финансијског сектора (енг. Financial Sector Reform Activity)
FOB	Франко, продавац сноси трошкове транспорта до луке, као и тршкове утовара
FOMC	Федерални одбор за операције на отвореном тржишту (енг. Federal Open Market Committee)

Фонд ПИО	Фонд пензијско-инвалидског осигурања Републике Српске
ФЗ ПИО	Федерални завод пензионо-инвалидског осигурања
GEO6	Шести ниво географског раздвајања (енг. 6th level of geographical breakdown)
GFS	Статистика владиних финансија
GIIS	Постдипломски институт за међународне студије у Женеви (енг. Graduate Institute of International Studies)
GIZ	Њемачко друштво за међународну сарадњу (њем. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
ГЈ	Главна јединица Централне банке Босне и Херцеговине
HICP	Хармонизовани индекс потрошачких цијена (енг. Harmonised Index of Consumer Prices)
HRMIS	Информациони систем за управљање људским ресурсима (енг. Human Resources Management Information System)
IPA	Програм инструмената за претприступну помоћ (енг. Instrument for Pre-Accession Assistance – Programme)
ISMS	Управљање сигурности информација (енг. Information Security Management)
ИТ	Информационе технологије
JPPPC	Јединствени регистар рачуна пословних субјеката
КМ	Валутни симбол конвертибилне марке
КОВИД - 19	Коронавирусна болест 2019. године (енг. Coronavirusdisease 2019)
Коридор Vc	Коридор пет це
LTRO	Операције дугорочног рефинансирања (енг. Longer-term Refinancing Operations)
МФТ БиХ	Министарство финансија и трезора
MIP	Макроекономски индикатори неравнотежа
МКО	Микрокредитне организације
ММФ	Међународни монетарни фонд
NEER	Номинални ефективни девизни курс
Ø	Просјек
ОР	Обавезна резерва
п.п.	Процентни поен
PEPP	Програм хитне куповине због пандемије
PELTRO	Пандемијске хитне операције дуготрајног рефинансирања (енг. Pandemic Emergency Longer Term Refinancing Operations)
ПДВ	Порез на додату вриједност
POS	Терминали на мјесту продаје (енг. point of sale)
ППНКС	Просјечна пондерисана нето каматна стопа
PSPP	Програм куповине јавног сектора (енг. Public Sector Purchase Programme)
QE	Програм квантитативних олакшица (енг. Quantitative Easing Program)
QMS	Систем управљања квалитетом (енг. Quality Management System)
REER	Реални ефективни девизни курс
PP	Рачун резерви код Централне банке
РС	Република Српска
RTGS	Платни систем бруто поравнања у реалном времену
САД	Сједињене Америчке Државе
SASE	Сарајевска берза д.д. Сарајево (eng. Sarajevo Stock Exchange)
СБА/Stand by arrangement	Кредитни аранжман у случају потребе
SDR	Специјална права вучења (енг. Special Drawing Rights)
SECO	Државни секретаријат за економске послове (State Secretariat for Economic Affairs)

SIMS	Систем праћења сигурносних информација (енг. Safety Information Monitoring System)
ССП	Споразум о стабилизацији и придруживању
TLTRO	Циљане операције дугорочног рефинансирања (енг. Targeted longer-term refinancing operations)
КГИР	Канцеларија главног интерног ревизора
УИО	Управа за индиректно опорезивање
УН	Уједињене нације
USAID	Америчка агенција за међународну сарадњу
UNCTAD	Конференција Уједињених нација за трговину и развој
USD	Валута Сједињених Америчких Држава
УО	Управни одбор
ХоВ	Хартије од вриједности
WEO	Публикација ММФ-а, Свјетски економски изгледи (енг. World Economic Outlook)
WEO	Publikacija MMF-a, Svjetski ekonomski izgledi (eng. World Economic Outlook)

ДВОСЛОВНЕ ОЗНАКЕ ЗА ЗЕМЉЕ:

AL	Албанија
BA	Босна и Херцеговина
BG	Бугарска
DE	Њемачка
EU	Европска унија
IT	Италија
HR	Хрватска
ME	Црна Гора
MK	Сјеверна Македонија
PL	Пољска
RO	Румунија
RS	Србија
SL	Словенија
UK	Уједињено Краљевство
US	Сједињене Америчке Државе

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИЗДАВАЧ

Централна банка Босне и Херцеговине
Маршала Тита 25
71000 Сарајево
Тел.+ 387 33 278 100, 663 630
Fax +387 33 278 188
www.cbbh.ba
e-mail: contact@cbbh.ba

Публиковање и умножавање у образовне и
некомерцијалне сврхе је дозвољено
уз сагласност издавача

